

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Факультет економіки та бізнесу
Кафедра публічного управління, адміністрування та права

СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: український та європейський контекст розвитку

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Мелітополь, 10 грудня 2021 р.)

**10 грудня 2021
м. Мелітополь**

УДК 316.3 (063)

Т 13

Рекомендовано до друку НДІ Соціально-економічного розвитку регіону
Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного (прот. № 10 від 07.12.2021 р.)

Рецензенти:

Валентина Воронкова – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами, ЗНУ, Академік Української академії політичних наук. Запоріжжя.

Олександр Дацій – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи, Заслужений працівник освіти України. Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ.

Т 13 СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: український та європейський контекст розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (10 грудня 2021р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. – 342 с.

ISBN 978-617-7823-58-1

Тези доповідей та повідомлень подані в авторській редакції, відповідальність за представлений матеріал несуть особисто автори.

УДК 316.3 (063)

© Автори матеріалів, 2021

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Фурманова О., Нікітенко В.О.

КАДРОВА ПОЛІТИКА ТА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ..... 12

Тетяна Сергієнко

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ
ЯК СКЛАДОВА СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ..... 15

Тетяна Сергієнко, Тетяна Тринкіна

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЕТИКИ
МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ 17

Олена Фолькіна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ МОРАЛІ 20

Каріна Бучнєва

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМИ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
ЯК ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА 22

Олеся Надобко

КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕРМАРІУМУ В СУЧАСНІЙ ГЕОСТРАТЕГІЇ ПОЛЬЩІ. 25

Володимир Скворець

СОЦІАЛЬНИЙ ПАРАЗИТИЗМ – ГАЛЬМО НА ШЛЯХУ
ДО СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА..... 27

Таралешко Дар'яна

РОЛЬ СИСТЕМИ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО-
ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА..... 31

Анастасія Якунічева

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ЗА ТЕОРІЇ
РОЗУМНОГО ЕГОЇЗМУ 35

Бетіна Дар'я

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ 36

Danguolė Šidlauskienė, Regina Andriukaitienė, Jorge Jesús Villasmil

Espinoza

INTERNAL AUDIT AND CONTROL IN THE CONTEXT
OF SUCCESSFUL BUSINESS MANAGEMENT 40

Олександр Курашкін

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ 44

Прокопенко Валерій

ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ – ЗАПОРУКА
ІСНУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО 46

Авраменко Софія АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В УКРАЇНІ.....	49
Білик Олена АДМІНІСТРАТИВНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ: МОДЕФІКАЦІЇ, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ	53
Станіслав Білогур ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ КЛАСТЕРІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТСЬКОЇ ГАЛУЗІ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ	55
Наталя Горбова ПЕДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНО-АНТРОПОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ЕТНОПЕДАГОГІКИ.....	57
Дмитро Денисенко ОРЕНДА ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ	59
Анастасія Дмитрик ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ	62
Ємельянов Р. ДОГОВОРИ ЛІЗИНГУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ.....	66
Олександр Зіняк ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ	69
Івахненко Юлія ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ:ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	72
Олена Нестеренко ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	75
Носова Влада ВИМОГИ ДО ДІЛОВОЇ ЛЮДИНИ У СУСПІЛЬСТВІ.....	78
Пархоменко Є. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ.....	80
Чагайда Р.В., Пікунова Ю.С., Зінов'єва М.О. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ.....	82
Тетяна Плясецька ВЗАЄМОДІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ПРОСТОРУ	84
Плотніченко С.Р., Покопцева Н.С. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	86
Волошин Арсеній АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	87
Марія Сылечник КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ОТВЕТСТВЕННОГО ОБЩЕСТВА.....	89
Марія Сылечник СВОТ- АНАЛІЗ НЕПРИБЫЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ	93

Стефанська Олена КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	97
Герасимов Є.В., Борисенко І.М., Негода О.Г. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ	99
Щебет Анжеліка СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	101
Юлія Вороніна, Світлана Плотніченко КОНФЛІКТ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	103
Юрій Гурбик СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ	105
Анатолій Ковтун, Юлія Ковтун СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ.....	108
Юлія Хрустальова ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ ПОЛІТИКОЮ.....	110
Марк Чурсін РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ФОРМУВАННІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ	113
Оксана Зінченко ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	115
Андрій Козир ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	118
Кочергіна Інна ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ КРИЗИ І НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	120
Лаврентьєв Іван ПОЛІТИЧНО-ЕТИЧНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО – ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	123
Мироненко А. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА САМОВІЛЬНЕ ЗАЙНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ	125
Попович Софія ПРОЦЕДУРА БАНКРУТСТВА: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВСТВА США ТА УКРАЇНИ.....	127
Григоренко В. Я. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ КОВІД 19.....	131
Наталя Горбова ЕЛЕКТРОННИЙ ДОГОВІР: ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	135

Кім О.Л. ПРОБЛЕМИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЧНОЇ КРИЗИ.....	140
Островецький В. А. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМ.....	143
Сергій Скребецький ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКУТСТВА	147
Ткачук Юлія ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА ГОСПОДАРСЬКІ ДОГОВОРИ.....	150
Живоглазова Аліна КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	152
Карагодін Віктор ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	155
Тихонов Артем ФОРМУВАННЯ РИНКОВОГО ОБІЗУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ	158
Діана Шарлай МОВНИЙ ЕТИКЕТ	161
Шулятьєв Артем ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ВИЩОЇ ШКОЛИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	163
Богдан Мальчев ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕТИКЕТУ	164
Віра Гончаренко ДІЛОВИЙ ЕТИКЕТ АНГЛІЇ – РЕАЛЬНІСТЬ З ЯКОЮ ПРИЄМНО МАТИ СПРАВУ	167

СЕКЦІЯ 2.

СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО

ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВИ

Бабарикіна Н.А. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ДЕРЖАВА – ПАРТНЕРИ НА ШЛЯХУ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ.....	169
Буковський Роман Володимирович ПОЛІТИКО-СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ.....	171
Чоудрі Саван ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕФОРМУВАННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ	173
Чурилов Валерій Володимирович ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АЛЬЯНС МІЖ ДЕРЖАВОЮ І БІЗНЕСОМ.....	176

Данило Єрьомка АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	178
Анастасія Івченко ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	181
Олена Кіндратець ПРОБЛЕМА БІДНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ.....	183
Ковальський Максим Романович ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ І СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЇ	186
Іван Кривонос СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА СОЦІАЛЬНОЇ ДІЇ.....	188
Налбат Олександр ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ З МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЙОГО В УКРАЇНІ	191
Гюнель Сафарова ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБІЗНАНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	194
Маргарита Ткаченко СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	196
Богославський Денис ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	199
Наталія Гончарова ОСНОВНІ АКЦЕНТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	200
Горпинич Вікторія ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ.....	203
Дрюкова Вікторія ТЕМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЇХНИЙ ВПЛИВ НА ОБЛІКОВИЙ ПРОЦЕС	207
Ільченко Олена СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ЯК ПРАВОВА ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО ЗАХИСТУ	209
Калінін О.В. ПРОБЛЕМА ПРОТИЕРОЗІЙНОГО ЗАХИСТУ ҐРУНТІВ УКРАЇНИ.....	211
Коноплянко Діана ВЛАДА ТА ГРОМАДСЬКІСТ В ТЕОРЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ВЧЕНИХ.....	214

Володимир Кулібаба ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ	217
Прокопенко Дар'я КОНФЛІКТ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	219
Барановська Тетяна, Марина Ажажа УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	222
Кирило Стамінов ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	225
Сур Артем СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО - ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВИ	226
Юлія Литвиненко ПУБЛІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ ОСВІТОЮ	229
Плотніченко Світлана, Вороніна Юлія ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ З ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	232
Наталія Фурда СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ	234
Жеребцова А., Власенко Д. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	238
Іщенко К., Федотов Р. ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.....	240
Чепеленко Х., Каламбет Є. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	243
Кравець З.О. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ: ПРОГРЕСИВНІ ТА ДЕПРЕСИВНІ РЕГІОНИ	245
Мироненко І. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	247
Могильна Н. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПСИХОЛОГІЇ УСПІХУ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ	250
Радіна Д., Павленко В. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	252
Євтушенко Д., Кісельов М. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ	254

Троян Юлія ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	257
Угоднікова Олена Ігорівна ПУБЛІЧНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	259
Цапанова Христина ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ДЕРЖАВИ	261
Чудакова Г.С. КОНЦЕПТ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ В РАМКАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	264

СЕКЦІЯ 3.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Олександр Буряк ЗАСТОСУВАННЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ПРИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	267
Камбур Вікторія ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ	269
Лябах Діана МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І МОЖЛИВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ В КРАЇНІ	272
Галина Лупандіна РОЛЬ СУСПІЛЬСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	274

СЕКЦІЯ 4.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ісраел Олувасейдайо Ідріс СУЧАСНІ ТА МАЙБУТНІ ВИКЛИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	277
Хижняк Анжеліка ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТА ВИМІРИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН СУСПІЛЬСТВА	279
Коротийш Дана СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	281
Крись Анастасія СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	284

Юрійчук Дар'я ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	286
Регіна Андрюкайтене, Валентина Воронкова МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	288
Валентина Воронкова МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІЛЬНИХ УРЯДІВ В УМОВАХ ПОСТ-ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	291
Валентина Воронкова, Віталіна Нікітенко ІНФОРМАЦІОНАЛІЗМ ЯК ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	294
Людмила Єфіменко ВПЛИВ ІНСТИТУТІВ ВЛАДИ НА РОЗВИТОК КСВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	296
Заменягре Олена ОСВІТА ЯК ОСНОВНА РУШІЙНА СИЛА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.....	298
Оксана Козолій СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	301
Кругляк Максим ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ У ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ	303
Микола Козловець ЕКОЛОГІЗАЦІЯ СВІДОМОСТІ ЯК ІМПЕРАТИВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА.....	305
Вікторія Мар'єнко ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦИКЛІВ ЕКОНОМІКИ.....	307
Роман Олексенко, Валентина Воронкова СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОДУ СУСПІЛЬСТВА З КРИЗИ ПОСТ-ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	311
Передерій Данило РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	315
Олег Пунченко ІНТЕНЦІЇ СОВРЕМЕННОГО НАУЧНОГО ЗНАНИЯ ПО РАЗРАБОТКЕ КРЕАТИВНОЇ ПЛАТФОРМИ РОЗВИТТЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	317
Валерія Сухенко, Валентина Воронкова «ЦИФРОВА ФАБРИКА» ЯК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ («ІНДУСТРІЇ 4.0»).....	319

Максим Лепський ЗАПИТ ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДЬ СУСПІЛЬСТВА ЯК ПРОТИРІЧЧЯ МАЙБУТНЬОГО.....	321
Василь Шушлян ІНСТИТУЦІЙНА СКЛАДОВА ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУВАННЯ ДЕРЖАВИ	323
Марія Кошель СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	326
Salomeja Karaseviciute THE PROFESSIONALIZATION OF SOCIAL WORK.....	329
Артем Стілл СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	330
Марина Ажажа КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	333
Наталія Танасова ПОНЯТТЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	335
Алла Хома АНАЛІЗ ПОРУШЕННЯ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	338

СЕКЦІЯ 1.
ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ
СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

**КАДРОВА ПОЛІТИКА ТА СТРАТЕГІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ**

Фурманова О.

магістрантка Запорізький національний університет

Нікітенко В.О.

д.ф.н., науковий керівник Запорізький національний університет

Нині українські організації перебувають у складних умовах мінливої ринкової ситуації, тому вони повинні концентрувати свою увагу не тільки на основному виді діяльності, але на розробці оптимальної кадрової стратегії, тому що персонал є ключовим чинником, який визначає успіх будь-якої організації. Стратегія управління персоналом надає кадровий ресурс, який необхідний для ефективної роботи організації та повинна відповідати основним вимогам : носити довгостроковий характер, враховувати вплив багатьох чинників і бути пов'язаною зі стратегією розвитку організації в цілому. Виходячи з цього, особливої актуальності набуває вивчення можливостей ефективного управління персоналом організації, що зумовлює необхідність формування системи стратегічного управління персоналом та формування кадрової стратегії, яка б забезпечувала конкурентоспроможність та життєздатність конкретної організації в сучасних умовах.

В основі стратегії управління персоналом лежить загальна стратегія розвитку організації. Як і стратегія розвитку компанії, стратегія управління персоналом розробляється з урахуванням внутрішніх ресурсів, традицій підприємства і можливостей, що диктуються зовнішнім діловим середовищем. Найефективнішим з них є формування стратегії управління персоналом засобом «зверху-вниз», де домінуюча роль у розробці кадрової стратегії належить вищому керівництву, яке спочатку визначає загальну стратегію управління персоналом організації, а потім – стратегії для кожного конкретного підрозділу організації. Такий підхід формування кадрової стратегії в сучасних умовах має переваги: висока якість оцінки зовнішнього ділового середовища і визначення тенденцій та динаміки; зв'язок із загальною стратегією розвитку компанії; визначення пріоритетів, актуальних для всієї

організації. Щодо зовнішнього середовища, то організація може розробляти і реалізовувати різні кадрові стратегії.

Залежності от обраної загальної стратегії формується кадрова політика, яка припускає вирішення таких завдань:

1. Формування команди адаптивних менеджерів, які здатні розробити і реалізувати програму виживання і розвитку організації.

2. Виявлення та збереження ядра кадрового потенціалу організації, тобто менеджерів, спеціалістів і робочих кадрів, що являють особливу цінність для неї.

3. Реструктуризація кадрового потенціалу у зв'язку з: організованими перетвореннями в ході реструктуризації; реалізацією інноваційних процесів; диверсифікацією виробництва; повною реорганізацією.

4. Зниження соціальнопсихологічної напруженості в колективі.

5. Забезпечення соціального захисту та працевлаштування вивільнюваних працівників

Головна мета кадрової політики – забезпечення оптимального балансу процесів оновлення і збереження чисельного й якісного складу кадрів відповідно до потреб самої організації, вимог діючого законодавства та стану ринку праці. Рівень усвідомленості тих правил і норм, які лежать в основі кадрових заходів, і пов'язаний із цим рівнем безпосередній вплив управлінського апарату на кадрову ситуацію в організації, дають підстави виділити та охарактеризувати такі типи кадрової політики:

- пасивна;
- реактивна;
- превентивна;
- активна.

Пасивна кадрова політика. Саме уявлення про пасивну політику здається алогічним. Однак ми можемо зустрітися із ситуацією, в якій керівництво організації не має вираженої програми дій щодо персоналу, а кадрова робота зводиться до ліквідації негативних наслідків. Для такої організації характерна відсутність прогнозу кадрових потреб, засобів оцінки праці і персоналу, діагностики кадрової ситуації в цілому. Керівництво в ситуації подібної кадрової політики працює в режимі екстреного реагування на виникаючі конфліктні ситуації, які прагне погасити будь-якими засобами, найчастіше без спроб зрозуміти причини і можливі наслідки.

Реактивна кадрова політика. У руслі цієї політики керівництво підприємства здійснює контроль над ознаками негативного стану в роботі з персоналом, причинами і ситуацією розвитку кризи: виникнення конфліктних ситуацій, відсутність достатньо кваліфікованої робочої сили для вирішення

поставлених завдань, відсутність мотивації до високопродуктивної праці. Керівництво підприємства вживає заходів щодо локалізації кризи, орієнтовано на розуміння причин, які призвели до виникнення кадрових проблем. Кадрові служби таких підприємств, як правило, мають у своєму розпорядженні засоби діагностики існуючої ситуації й адекватної екстреної допомоги. Хоча в програмах розвитку підприємства кадрові проблеми виділяються і розглядаються спеціально, основні труднощі виникають під час середньострокового прогнозування.

Превентивна кадрова політика. У повному розумінні слова політика виникає лише тоді, коли керівництво фірми (підприємства) має обґрунтовані прогнози розвитку ситуації. Однак організація, що характеризується наявністю превентивної кадрової політики, не має засобів для впливу на неї. Кадрова служба подібних підприємств розпоряджається не тільки засобами діагностики персоналу, але й здійснює прогнозування кадрової ситуації на середньостроковий період. У програмах розвитку організації містяться короткостроковий і середньостроковий прогнози потреби в кадрах, як якісний, так і кількісний, сформульовані завдання з розвитку персоналу. Основна проблема таких організацій – розробка цільових кадрових програм.

Активна кадрова політика. Якщо керівництво має не тільки прогноз, але й засоби впливу на ситуацію, а кадрова служба здатна розробити антикризові кадрові програми, проводити постійний моніторинг ситуації і коректувати виконання програм відповідно до параметрів зовнішньої і внутрішньої ситуацією, то ми можемо говорити про справді активну політику.

Таким чином, знаходження оптимального співвідношення між стратегією розвитку самої організації і кадровою стратегією відповідно до наявних ресурсів, компетенції персоналу, його ідей, амбіцій, ініціативності є ключовим чинником, що визначає конкурентоспроможність і ефективність функціонування організації в умовах ринку.

Нині формування кадрової стратегії є найбільш прогресивним підходом, тому що управління персоналом лише на стратегічному рівні дозволяє одночасно враховувати цілі розвитку підприємства, трансформацію його зовнішнього середовища в цілому і ринку праці зокрема, виявляти зміни потреби підприємства в трудовому потенціалі і при цьому дотримуватися принципу довгострокових зв'язків працівників з підприємством та орієнтації на їхній особистісний розвиток.

В Україні система відтворення, навчання та підвищення кваліфікації кадрового потенціалу вимагає серйозних капіталовкладень. Ця проблема буде вирішена як і в інших країнах, якщо розглядати витрати на кадрове регулювання, перепідготовку та навчання кадрів як капітальні вкладення, а не

як витрати. У цей час, коли національною ідеєю проголошено «Інвестиції в людину», є підстави думати, що це позитивно позначиться на стані людських ресурсів країни.

Список використаних джерел:

1. Колпаков В. Маркетинг персоналу: Навчальний посібник для студ. серед. і вищ. навч. закладів/ Віктор Колпаков,; Міжрегіональна академія управління персоналом. — К.: МАУП, 2006. — 405 с.
2. Колпаков В. Стратегический кадровый менеджмент: учебный посібник/ В.Колпаков, Г.Дмитренко,; Межрегиональная академия управления персоналом. — 2-е изд., перераб. и доп.. — К.: МАУП, 2005. — 247 с.
3. Василенко В.О. Теорія і практика розробки управлінських рішень: [навч. посіб. для студ. вищих закл. освіти] / В.О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 419 с
4. Щёкин Г.В. Основы кадрового менеджмента [Текст] : учебник / Под ред. Г.В. Щёкина. – К. : МАУП, 2004. – 280 с. – ISBN 966-608-375-2.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

Тетяна Сергієнко

*кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, (м.Дніпро)*

Актуальність дослідження полягає в тому, що на сучасному етапі розвитку України дослідники все більше приділяють увагу пошуку шляхів ефективного функціонування держави. Реалії сьогодення свідчать, що розвиток держави базується на комплексі орієнтирів для досягнення стабільності, і серед цих напрямків питання соціальної відповідальності потребує додаткової уваги.

Тож, питання соціальної відповідальності набувають популярності як з точки зору досліджень, так і в практиці сучасного міжнародного та вітчизняного менеджменту. Значимо, що різні аспекти соціальної відповідальності досліджують такі науковці як: Антошко Т., Баюра Д., Божкова В., Грішнова О., Колот А., Кривоус В., Круш П., Третяк М., Тюленева Ю., Петрашко Л., Сухотерина М. та інші. Вони визначили та дослідили зміст категорії соціальної відповідальності, розглянули етапи формування соціальної відповідальності, вивчили різні інструменти соціальної відповідальності та класифікували чинники змін та стратегії розвитку.

Дослідження соціальної відповідальності людини як за свої вчинки перед суспільством так і перед собою, сьогодні перебуває в полі зору вчених різних галузей знань [2, с. 199]. Також, зазначимо, що ця проблема є складною, комплексною, оскільки передбачає вивчення природи людини, її духовно-моральних цінностей та форм їх прояву.

Залучення різноманітних суб'єктів (держави, організацій, соціальних груп, індивідів) на основі підвищення рівня соціальної відповідальності є одним з найбільш ефективних способів вирішення соціальних проблем у різних сферах суспільного життя. Тому важливо зрозуміти головне питання – у чому полягає сутність соціальної відповідальності, адже в сучасному інформаційному суспільстві вона є одним із найважливіших факторів розвитку суспільства та держави в цілому [1, с. 530]. Важливість соціальної відповідальності полягає в тому, що вона сприяє консолідація суб'єктів українського суспільства: відповідальні особи об'єднуються з метою досягнення спільної мети – утвердження у суспільстві соціальної справедливості й солідарності, громадянських прав і свобод, розвитку нації. Тож, соціальна відповідальність особи виникає лише в умовах соціальних взаємодій, а отже, вона є активною, актуалізованою складовою життєдіяльності людини. Вона формується, виявляється й розвивається лише в процесі діяльності людини, адже бездіяльність не містить соціальної відповідальності.

Таким чином, соціальна відповідальність є складовою суспільного життя, має безпосередній соціальний характер та виникає разом із зародженням людського суспільства. Особистість як соціально відповідальна особа здатна сприяти становленню громадянського суспільства в Україні та процесу його консолідації. Людські здібності, моральний і культурний розвиток відіграють вирішальну роль у процесі розбудови громадянського суспільства та ефективного функціонування держави. Тому завдання свідомої людини полягає в тому щоб постійно працювати над удосконаленням власного внутрішнього світу. А рівень розвитку здібностей кожного громадянина, усвідомлення своєї особистої відповідальності визначає ефективність громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Герман В.О., *Сергієнко Т.І.* Соціальна відповідальність як найважливіший фактор стійкості розвитку організації і суспільства в цілому. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18 лютого 2021 р.)]* / відп. ред. О.М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. С. 529-531.

2. Сергієнко Т.І. Теоретико-концептуальні виміри політичної відповідальності у процесі взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства. *СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених* (14 травня 2021 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. С. 199-201.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЕТИКИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Тетяна Сергієнко

*кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, (м.Дніпро)*

Тетяна Тринкіна

*Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, (м.Дніпро)*

Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасний період характеризується значними змінами як у світовій, так і в українській економіці. Розвиток національного бізнесу, інтеграція України у світову економічну систему та загострення конкуренції ставлять перед сучасними компаніями багато нових проблем, одна з яких пов'язана з корпоративною соціальною відповідальністю. Реалії сьогодення свідчать, що соціальна відповідальність стала принципово важливою складовою етики міжнародного бізнесу, що визначає його ефективність та конкурентоспроможність. Саме тому питання соціальної відповідальності сьогодні набуває популярності як з точки зору досліджень, так і в практиці сучасного міжнародного та внутрішнього управління.

Світова практика впровадження корпоративної соціальної відповідальності свідчить не лише про покращення власної репутації, а й про прибуток від підвищення лояльності споживачів. Що стосується національної системи розвитку держави, то вона базується на комплексі орієнтирів досягнення стабільності і серед цих напрямків потребує додаткової уваги

питання соціальної відповідальності як найважливішого чинника розвитку суспільства в цілому [3, с. 200].

Теоретичні питання з цього приводу розроблялися в працях таких зарубіжних вчених, як Х. Боуен, М. Сігел, Дж. Елкінгтон, А. Керролл, Ф. Котлер, Дж. Ленсен, М. Портер, М. Стетмен, М. Фрідман, Е. Фрімен, Ф. Фукуяма, Д. Хілл, В. Барова, З. Данаєва, С. Івченко, В. Кондратьєв, Н. Кричеський, Л. Лаптева, М. Ліборакіна, В. Маслов та ін. Щодо вивчення різних аспектів корпоративної соціальної відповідальності в працях українських науковців, то вони знайшли відображення у дослідженнях: В. Воробей, Л. Денисюк, Р. Коліско, Р. Крапліч, Є. Кубко, О. Лазаренка, Л. Лаптева, М. Сапрікіна, В. Сміренський, М. Стародубська та ін. Але, незважаючи на велику кількість наукових праць, сьогодні проблеми соціально відповідального менеджменту набувають все більшої популярності як у науковому плані, так і в практиці управління міжнародними та вітчизняними компаніями.

Увага до проблем соціальної відповідальності раніше була зосереджена переважно на бізнесі, де широко відомий термін «корпоративна соціальна відповідальність». Розуміння соціальної відповідальності зосереджувалося на такій діяльності, як благодійні внески. Потім з'явився напрямок соціальної відповідальності, наприклад у трудових відносинах. Пізніше були додані питання, пов'язані з правами людини, боротьбою з корупцією та шахрайством, захистом навколишнього середовища та захистом споживачів.

Концепція соціальної відповідальності досить проста і зрозуміла: компанія повинна розрізняти добре і погане і діяти відповідно до прийнятих у суспільстві моральних норм. Керівництво компанії приймає рішення та здійснює дії, що підвищують рівень добробуту, сприяють охороні навколишнього середовища та відповідають інтересам суспільства, самої компанії та зацікавлених сторін [1, с.240].

Таким чином, впровадження корпоративної соціальної відповідальності дає компаніям конкретні переваги, зокрема:

- покращення управління шляхом запобігання ризикам;
- покращення управління репутацією;
- збільшення продажів і частки ринку;
- мотивація працівників;
- оптимізація операційних процесів та зниження витрат;
- лояльність інвестора;
- покращення фінансових результатів;
- налагодження відносин з державним сектором і суспільством тощо [2, с. 521].

Еволюція поглядів на корпоративну соціальну відповідальність формує нові підходи до її нинішньої концепції, але сьогодні потреба в корпоративній соціальній відповідальності є життєво важливою для компаній і характеризується як «здатність компанії задовольняти економічні, правові та етичні очікування суспільства». Серед сучасних компаній зростає кількість активних учасників громадської діяльності, яка не є тільки благодійністю, хоча й включає її в себе. Таким чином, зазначимо, що соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі в сучасних умовах набуває глобального значення, адже не тільки здійснює значний вплив на формування позитивної репутації компаній щодо розвитку економічної діяльності як окремих підприємств, так і в усьому світі, але також, є рушійною силою вирішення глобальних проблем світу.

Список використаних джерел:

1. Ганцовський О, Воронкова В. Г. Міжнародний досвід формування концепції корпоративної соціальної відповідальності. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2020»*: у 5 т. / Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 240-243.
2. Герман В.О., Сергієнко Т.І. Соціальна відповідальність як найважливіший фактор стійкості розвитку організації і суспільства в цілому. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18 лютого 2021 р.)]* / відп. ред. О.М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. С. 529-531.
3. Сергієнко Т.І. Теоретико-концептуальні виміри політичної відповідальності у процесі взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства. *СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (14 травня 2021 р.)* Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. С. 199-201.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ МОРАЛІ

Олена Фолькіна

магістрант спеціальності 073 «Менеджмент» Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ, (м. Запоріжжя)

Науковий керівник: Валентина Воронкова

д.ф.н., професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проєктами Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ, (м. Запоріжжя)

Реалії сьогодні свідчать, що Україна перебуває в системній кризі. Ця криза торкнулася всіх сфер суспільства: політичної, економічної, соціальної та культурної. Ці зони органічно пов'язані між собою.

Багато суспільствознавців відзначають негативні якості українського суспільства: песимізм і взаємну недовіру громадян, низький рівень правосвідомості, відсутність патріотизму серед підприємців, які експортують за кордон, недоброякісну, неринкову конкуренцію, бідність більшості тощо. Важливими чинниками, що забезпечують внутрішню стабільність суспільства, є почуття відповідальності політиків, бізнесменів, промисловців, пересічних громадян та колективної соціальної відповідальності за долю країни. Тож, розкриття соціальної природи, закономірностей, властивостей такого важливого ресурсу моральної свідомості суспільства, як відповідальність, є нагальним завданням сучасної науки.

Щодо проблеми відповідальності, то на неї звернули увагу представники різних наукових напрямків, зокрема філософії, психології, етики та соціології. Активно вивчали деякі аспекти відповідальності українські вчені: Є.Головаха, Н.Паніна, М.Шульга, І.Кресіна, О.Куценко, О.Мазурик, О.Плахотний, Л.Гіжняк, Б.Нагорний, В.Полторак, І.Савченко, В.Степаненко, А.Миколаївська та ін. Аналіз літератури показує, що ряд питань відповідальності ще не вирішено належним чином. На тлі актуалізації проблеми соціальної відповідальності в гуманітарних Науковий керівник: науках та усвідомлення важливості цього ресурсу для подальшого розвитку суспільства нам досі часто доводиться стикатися з досить вузьким трактуванням ролі відповідальності як чинника, який лише регулює та обмежує поведінку, фактично вона все більше стає формуючим фактором взаємодії соціальних суб'єктів [1, с. 241].

Формування відповідальної поведінки особистості є важливим напрямом досліджень моральної відповідальності, оскільки саме на рівні індивідуальних практик феномен відповідальності проявляється як частина

повсякденних суспільних відносин. Соціальна відповідальність - це усвідомлення суб'єктами соціальної держави єдності соціального простору, свідоме виконання своїх обов'язків перед співгромадянами, суспільством і державою. У феномені соціальної відповідальності домінує моральна складова.

В умовах сучасної глобалізації світу, глобалізації культури відбуваються не лише відмінності чи гомогенізація культур, а й гібридизація (процеси «змішування» культур). Прихильники сучасної культури, пов'язаної із західною цивілізацією, не готові однаково ставитися до всіх культур і виступають за поступові культурні реформи в дусі сучасності [3, с. 87].

У плюралістичних суспільствах важливим є діалог між людьми різних культур, вираження толерантності, взаємозбагачення, внаслідок чого народжується повага до культурних відмінностей. Порівняльні дослідження моральної культури стають все більш важливими в сучасному світі не тільки через перспективу досягнення консенсусу щодо фундаментальних цінностей, які об'єднують людство, а й через посилення політичних, економічних і культурних очікувань неєвропейських суспільств і культур. Тож, на нашу думку, відповідальність як у цілому, так і в окремих її проявах може претендувати на статус загальнолюдської цінності.

Таким чином, зазначимо, що протягом усього життя особистість стикається з низкою очікувань і ролей у суспільстві, пов'язаних з відповідальністю, а також контролем за цією поведінкою як з боку соціального мікросередовища, так і з боку відповідних соціальних інститутів суспільства. Соціальні агенти на мікро-мезо та макрорівнях не лише визначають моделі нашої відповідальної поведінки, а й формують очікування людей. Люди адаптуються до системи цінностей свого найближчого соціального оточення і водночас визначають характер свого ставлення до норм і вимог суспільства і прийнятих стандартів і сприяють трансформації нормативної системи для зміни суспільства в передачі норм і цінності для наступного покоління. Важливість пізнання закономірностей цього процесу, його поглиблення свідчить про створення наприкінці ХХ століття етики відповідальності за майбутнє [2, с. 530].

У той же час моральні цінності є головною основою успішної соціалізації: соціальні установки і поведінка людей є результатом сприйняття певної моральної значущості. Зростає значення моральної свідомості як чинника, що визначає соціальну поведінку людей. Соціальні практики формуються безпосередньо під впливом загальноприйнятої ідеології, віри, моралі. Люди, які вірять, що мають свої чесноти, починають прагнути до свободи, тому що вважають, що це має бути їхнім вибором.

Список використаних джерел:

1. Ганцовський О, Воронкова В. Г. Міжнародний досвід формування концепції корпоративної соціальної відповідальності. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2020»*: у 5 т. / Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 240-243.
2. Герман В.О., Сергієнко Т.І. Соціальна відповідальність як найважливіший фактор стійкості розвитку організації і суспільства в цілому. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18 лютого 2021 р.)]* / відп. ред. О.М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. С. 529-531.
3. Савченко І.Г., Радченко О.В. Ціннісний вимір соціальної відповідальності в демократичній державі. Х.: ХНУ ВС, 2008. 199 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМИ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Каріна Бучнєва

Здобувачка 2-го курсу магістратури спеціальності «менеджмент»

*Науковий керівник: Бучнєв М.М., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
(м. Сєвєродонецьк)*

Робота містить оглядовий аналіз головних пріоритетів підтримки конкурентоспроможності підприємств в умовах пандемії, що вказує на необхідність впровадження сучасної програми просування та орієнтацію на споживача. Акцент зроблено на розробку програми інтернет-просування та її невід'ємних складових.

В умовах кризи, викликаній пандемією, для підприємств важливо сфокусувати свою увагу на такі сфери як: коректування стратегії, оптимізація персоналу, контроль за фінансами та вдосконалення програми просування товарів та послуг.

Криза - на ринку, можливості - на підприємстві, необхідно повернутись і подивитись навколо підприємства: переглянути оргструктуру, переглянути систему управління, відкоригувати стратегію. В сучасних умовах, гнучкість та

швидка реакція на зміни є запорукою збереження конкурентних переваг для підприємств України [2].

Формування міжнародної конкурентоспроможності залежить від багатьох факторів, однак в сучасних умовах найбільший вплив на конкурентоспроможність національних економік здійснює саме пандемія COVID-19.

Карантинні заходи призводять до закриття багатьох підприємств, інші намагаються адаптуватися до нових умов діяльності та шукають шляхи підвищення конкурентоспроможності. В такій ситуації держави мають швидко діяти не тільки в питаннях запобігання поширення ковіду, а й мінімізації наслідків її впливу на економіку. Важливим при цьому є з'ясування стану конкурентоспроможності економіки та змін, які відбулися [1].

Розробка програми інтернет-просування товарів та послуг підприємства передбачає визначення комплексу заходів щодо використання кожного з інструментів маркетингових комунікацій для досягнення комунікаційних цілей з урахуванням виділених для цього ресурсів.

Розглянемо складові програми інтернет-просування (Табл. 1).

Таблиця 1

Складові програми інтернет-просування

Засоби просування	Заходи
Медійна реклама	Вибір рекламного майданчика, визначення місця та способів розміщення реклами на майданчику, створення носія реклами (банера), планування графіка розміщення носіїв реклами на майданчиках
Контекстна реклама	Вибір сервісу розміщення контекстної реклами, підбір ключових слів і фраз, формулювання рекламного оголошення, установка ставки за клік і настройка параметрів таргетингу
Інтернет-PR	Визначення переліку заходів з публікування новин і аналітичних статей в інтернет-ЗМІ, вибір майданчиків для публікації матеріалів, складання графіка публікацій та проведення заходів на обраних майданчиках
Участь в партнерських програмах	Складання переліку існуючих партнерських програм, вибір типу участі в програмах, виконання умов входу в програму
Просування в соціальних медіа	Складання списку найбільш популярних сервісів соціальних медіа, вибір тих соціальних медіа, які найбільш ймовірно можуть відвідувати представники цільової аудиторії, створення власних облікових записів і груп (можна зв'язатися з

	власниками інших груп з метою публікації своїх записів), визначення плану та змісту публікацій
Адресна розсилка рекламних матеріалів	Визначення переліку потенційних одержувачів (списку розсилки), визначення каналів взаємодії (електронна пошта, Skype, Zoom, програми миттєвого обміну повідомленнями, соціальні мережі), формування графіка розсилки

Джерело: складено автором

Маркетингові комунікації є одним з головних умов успішного просування і реалізації продукції споживачам. Вирішення цього завдання в значній мірі залежить від підготовленості підприємства до проведення якісних маркетингових комунікацій і перспектив розвитку даної галузі. До них відносяться: реклама, система стимулювання збуту і PR. Цей напрямок переживає зараз найбільший підйом.

На сучасному етапі існує чимало способів залучення уваги клієнтів до певних товарів, вироблені різні стратегії по маркетинговому просуванню. Інтерес до маркетингових комунікацій в Україні буде рости, тому у цього сегмента на найближчі десять років є хороші перспективи. Сучасні торговельні підприємства, які реалізують товари, з метою їх просування, а також для підтримки контактів з клієнтами, організаціями використовують різні комунікаційні системи. При цьому в змісті комунікацій не повинно бути нічого випадкового.

Список використаних джерел:

1. Бучнєв М. М., Супрун Ю. П. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України в умовах пандемії COVID-19. *Атрактивність та комфортність територій України (регіонів, міст й об'єднаних територіальних громад)* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (31 травня 2021 р., м. Київ). - Київ : ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова НАН України», 2021. - С. 24-29.
2. Бучнєв М. М. Особливості стратегічного управління в умовах динамічного розвитку інтелектуального ринку. *Modern Economics*. 2020. № 19(2020). С. 35-39.
DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-06).

КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕРМАРІУМУ В СУЧАСНІЙ ГЕОСТРАТЕГІЇ ПОЛЬЩІ

Олеся Надобко

*аспірантка кафедри політології факультету соціології та управління
Запорізького національного університету*

*Науковий керівник: Лепська Н.В., кандидат політичних наук, доцент,
Запорізький національний університет (м. Запоріжжя)*

Глобальні та регіональні виклики, що постають перед державами у ХХІст., змушують їх змінювати власні геополітичні стратегії. Після обрання президентом Польської республіки Анджея Дуди у 2015 році (з 2020 року обрано на другий строк), основним стратегічним напрямком зовнішньої політики держави стала концепція Міжмор'я (Інтермаріуму) [2].

Перші ідеї концепції проголошені польським маршалом Юзефом Пілсудським. Останні п'ять років ця ідея відповідає сучасній риториці Варшави, особливо по відношенню до Росії. Інтермаріум фактично підтримує правляча партія «Право і справедливість» («ПіС») та багато політичних сил на правому фланзі. Ідея «Міжмор'я» в сучасній інтерпретації асоціюється зі створенням конфедерації держав ЦСЄ, Балтії, України і Білорусі. Історично ідея Міжмор'я була спрямована на захист від імперських зазіхань Росії (СРСР) та Німеччини. Сьогоднішня ситуація в Європі розвивається в умовах ескалації загроз з боку Росії, яка перейшла до відкритої агресії на території України, тому концепція створення нових оборонних союзів на території ЦСЄ та Балтії є вкрай актуальною. Водночас закладена до концепції «Міжмор'я» свого часу ідея протистояння з Німеччиною сьогодні є неактуальною і небезпечною. У сучасних планах корекції польської зовнішньої політики йдеться про рівноправність польсько-німецьких партнерських відносин, проте цілковито уникнути можливості зростання рівня суперечностей не вдалося. Цей ризик має бути врахований при ухваленні відповідних політичних рішень [3].

Ідею створення конфедерації не можна сприймати буквально, адже в сучасних реаліях такий проект сприйматимуть як прямого конкурента ЄС, що заперечує фактор підтримки з боку західних партнерів. Натомість країни регіону потребують сприяння США та ЄС у протистоянні російській агресії. Не зважаючи на власний досить великий ресурсний потенціал, цього недостатньо для зіставлення повноцінної конкуренції РФ. Крім того Білорусь як потенційний партнер союзу не відповідає загальній концепції за ідеологічними параметрами, зовнішньополітичними векторами та політичними реаліями внутрішнього становища. В той же час сучасна

політична ситуація, пов'язана з внутрішньою кризою та загостренням відносин зі східними сусідами в тому числі Литвою та Польщею, в Білорусі веде до виникнення нових конфліктів на кордоні з Європою.

Що стосується сучасного зовнішньополітичного курсу, то тут не очікується змін незалежно від обраного президента. Уряд Польщі не шукає альтернатив членства країни в НАТО, і навпаки, намагається зміцнити присутність країни в військово-політичному блоці. В цьому зацікавлені і Сполучені Штати, що проявляється в активній підтримці з їх боку. У Польщі, де існує високий рівень підтримки НАТО серед населення, цей крок сприяє політиці А. Дуди. У той же час можна говорити і про зацікавленість американського керівництва в збереженні нинішньої політичної лінії, яка формується урядом «ПіС».

Крім беззаперечної прихильності Польщі до НАТО, держава розробляє також альтернативну лінію геополітичної стратегії – новою інкарнацією Міжмор'я стала так звана «Ініціатива трьох морів». Одним із творців концепції «Тримор'я» був екс-голова командування силами НАТО в Європі адмірал Джеймс Джонс. США підтримують «Тримор'я» в першу чергу як військово-політичний проєкт, розроблюваний для протистояння РФ [4].

Останніми роками у Польщі дедалі активніше заговорили про реалізацію «Міжмор'я». Триває активна робота у цьому напрямку з елітами України, Білорусії та Грузії. Майбутнім «ядром» «Інтермаріуму» мають стати країни Бухарестської дев'ятки, які регулярно проводять саміти «Міжмор'я». 1 червня 2021 року в Польщі відкрився вищий навчальний заклад Collegium Intermarium з вивчення проєкту «Міжмор'я», основними напрямками в якому заявлені «юридичні дослідження, а також історія «Міжмор'я» та європейська історія»[1].

Отже, в сучасній геополітичній ситуації країн Центральної та Східної Європи ми прослідковуємо тенденції творення нового формату суспільних та міжнародних відносин в посткомуністичному транзитному суспільстві. Концепція розвитку країн «Міжмор'я», підтримувана західними партнерами, може стати якісним стрибком у розвитку держав регіону та гарантом підвищення міжнародної безпеки в протистоянні з Російською Федерацією.

Список використаних джерел:

1. Collegium Intermarium 6 веб-сайт. URL: <https://collegiumintermarium.org/en/homepage/> (дата звернення: 18.11.2021)
2. Волович О. Балто-Чорноморський Союз: перспективи реалізації (ч. 1). : веб-сайт. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/volodich-balto/> (дата звернення: 17.11.2021)

3. Зміни у зовнішній політиці Польщі: виклики і можливості для України. Аналітична записка : веб-сайт. URL: http://old2.niss.gov.ua/articles/1912/#_ftnref2 (дата звернення: 17.11.2021)
4. Три моря Пилсудскогою Кто поддерживает в Польше антироссийский проект «Междуморье» : веб-сайт. URL: <https://rg.ru/2020/04/20/kto-podderzhivaet-v-polshe-antirossijskij-proekt-mezhdumore.html> (дата звернення: 17.11.2021)

СОЦІАЛЬНИЙ ПАРАЗИТИЗМ – ГАЛЬМО НА ШЛЯХУ ДО СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Володимир Скворець

*доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціології
Запорізький національний університет (м. Запоріжжя)*

Українське суспільство пройшло тридцятирічний шлях пострадянського періоду соціальних змін, зміст і спрямованість яких викликають занепокоєність майбутньою долею України. Серед факторів соціальних змін в пострадянській Україні виявив себе і феномен соціального паразитизму.

Мета статті – дослідження соціального контексту і проявів соціального паразитизму як чинника, що виступає визначальною перепорою на шляху формування соціально-відповідального суспільства.

Зміст феномену соціально-відповідального суспільства можна визначити, взявши за основу зміст сформульованого О. Грішнвою поняття «соціальна відповідальність». Вона розглядає його на трьох рівнях – макроекономічному (відповідальність держави), мікроекономічному (соціальна відповідальність бізнесу) та особистісному (відповідальність громадянина). На кожному рівні соціальна відповідальність включає суб'єкти, об'єкти та інститути соціальної відповідальності, що є взаємозалежними й можуть виступати в різних із цих якостей. Будь-який суб'єкт соціальної дії, що усвідомлює її можливі наслідки, є автоматично й суб'єктом соціальної відповідальності. Соціальна сутність держави визначається її здатністю задовольняти потреби всього суспільства – забезпечувати його збереження, розвиток як цілісного соціального організму, а також основоположні інтереси окремих соціальних груп і усіх громадян. Соціальна відповідальність влади виявляється в ефективному державному управлінні країною, що забезпечує соціальний, інноваційний, економічний, культурний, духовний розвиток суспільства. Соціальна відповідальність громадянина виражається в активній

життєвій позиції, у максимальному розкритті ним свого творчого потенціалу, у свідомій передачі частини доходів (у вигляді податків) на суспільні потреби. Соціальна відповідальність бізнесу – це відповідальність компанії за суспільну корисність своєї діяльності перед усіма соціальними суб'єктами, з якими вона взаємодіє, та перед суспільством загалом [1, с. 40-41]. Соціально-відповідальне суспільство має розглядатися як складна і збалансована соціальна система, що заснована на такому соціальному порядку, який не лише забезпечує реалізацію прав і свобод людини, громадянина та бізнесу, але й забезпечує реалізацію обов'язку держави, бізнесу та громадян у збереженні та зміцненні соціального організму країни.

Про яку соціальну відповідальність можна говорити в Україні за наявності незаперечних фактів, що засвідчують деградацію суспільства. За всю історію України найбільшу чисельність її населення становило на 01.01.1993 р., коли воно досягло 52,244 млн. осіб, але вже на 1 вересня 2018 р. цей показник скоротився до 42,234 млн. осіб, тобто на 10 млн. осіб [2, с. 153]. В період з 1990 р. по 2015 р. в Україні чисельність працівників скоротилася: в промисловості з 7,8 млн. осіб до 2,2 млн., тобто в 3,5 рази; у будівництві – з 2,4 млн. осіб до 0,2 млн., у 12 разів; у сільському господарстві – з 4,4 млн. осіб до 0,5 млн., у 8,8 разів; в транспорті – з 1,8 млн. осіб до 0,7 млн., у 2,5 рази; в освіті, культурі, науці та мистецтві – з 3 млн. осіб до 1,7 млн., в 1,7 рази. Загальна кількість працівників, які зайняті у названих галузях економіки, зменшилася із 19,4 млн. осіб до 5,3 млн., тобто в 3,6 рази [2, с. 196]. А як же ті 14 млн. осіб, робочі місця яких було ліквідовано? Вони всі пройшли через процес маргіналізації, через пошук нових джерел доходів та нового місця в житті. Ці процеси мали безпосереднє відношення до зміни соціальної структури населення України. В Україні з 1988 до 2001 р. чисельність вищих прошарків скоротилася з 19,3% – до 2%, середніх – із 75% до 9,8%, а нижчих – зросла від 5,7% до 88% [2, с. 250-251]. Такі соціальні зміни в становищі переважної більшості громадян України засвідчують розгортання процесу масового відчуження людини від влади, власності та інших соціальних ресурсів, які необхідні для нормального життя людини та функціонування соціально-відповідального суспільства. Правлячий клас вів наше суспільство шляхом деградації, але при цьому його вища частина фантастично збагатилася, паразитуючи на ресурсах українського суспільства.

О. Орлова зазначає, що саме «соціальний паразитизм, коли одна людина або соціальна група живуть за рахунок іншої людини або соціальної групи, є способом життя або стратегією, що дозволяють споживати чужі ресурси при збереженні здатності суб'єкта соціальної діяльності самостійно задовольняти свої потреби» [3, с. 3]. Соціальний паразитизм як адаптація до викликів

інформаційного суспільства несе з собою колосальні деструктивні наслідки. Він проявляється у зростанні національної і корпоративної бюрократії, у розростанні тіньової економіки, зростанні значимості кримінальних структур. Приучена до соціального паразитизму маса індивідів втрачає здатність впливати на соціальний світ, що блокує їхню можливість реалізувати свій творчий потенціал. Оскільки індивіди прагнуть за своєю природою здійснити свої творчі потенції, то в нинішніх умовах широко поширюється девіантна, кримінальна поведінка індивідів та соціальних груп, починаючи з правлячої еліти і закінчуючи соціальним дном. Такі наслідки соціального паразитизму призведуть до деградації і саморуїнації суспільної системи [3, с. 5].

Вже протягом перших п'яти років незалежного розвитку державна влада України почала проводити політичний курс, що призвів до втрати переважною частиною наших громадян економічних і соціальних досягнень, які наближали рівень України до Європи. О. Москвін зазначає, що середньоєвропейський рівень економічного розвитку в 1990 р. характеризувався 10 тис. дол. ВВП на душу населення, а соціальний рівень – споживання товарів та послуг на суму близько 6 тис. дол. Середній економічний рівень розвитку України тоді був близьким до середньосвітового і складав у 1990 р. 4,6 тис. доларів, а соціальний рівень – 2,8 тис. дол. або близько $\frac{1}{4}$ по відношенню до високого рівня США. Це суспільство було раціональним за своїми соціальними цілями. А вже в 1996 р. в Україні загальна приватизація привела господарство до руйнування, спаду виробництва – за офіційними даними – у 2-2,5 рази, до рівня, нижчого, ніж у низці латиноамериканських країн [4, с. 72-74].

М. Павловський на парламентських слуханнях про демографічну кризу в Україні (2003 р.) зазначив, що уряд підписав угоду про вступ до Світової організації торгівлі на умовах, що ведуть до втрати 4 мільйонів робочих місць. Це сталося тому, що «Україна отримала незалежність, а керівники, вищі посадові особи залишилися залежними, їм подавай, бачте, іноземних радників-консультантів, ніхто не здатний мислити самостійно!». Верховна Рада України прийняла законопроект «Засади відродження електронної промисловості», а Президент України Л.Кучма наклав вето. Без аргументів, щоб Захід не дратувати. Наш Президент – чемпіон світу по кількості вето на закони, які відроджують власне виробництво [6, с. 59-60].

Правлячий клас України встановив контроль над економікою і державою, але проігнорував свій обов'язок забезпечувати економічний і соціальний розвиток, національні інтереси та безпеку суспільства. У 2010 р. В. Черняк оцінив згубний вплив реформ на життя українського суспільства. «Наслідком неадекватного, неефективного і злочинного економічного «реформування» в Україні став неприпустимо високий рівень концентрації

національного багатства у власності невеликого кола осіб, диференціація доходів на тлі цинічно-надмірної розкоші фінансово-політичної верхівки, бідність і зубожіння широких верств населення. За масштабами бідності Україна входить у трійку найбідніших країн Європи, серед яких, окрім нас, ще Молдова та Албанія. Структуру розподілу національного багатства в українському суспільстві можна представити таким чином: 5% найбагатших і багатих людей володіють 65% багатства, 60% бідних і найбідніших людей – 5%, середній клас (35% населення) володіє 30% багатства» [5, с. 17].

У 2017 р. група економістів провела ґрунтовне аналітичне дослідження стану економічної системи в нашій країні й розробила доктрину збалансованого розвитку «Україна 2030». В ній наводиться характеристика діючої економічної системи України. «Чинна модель національної економіки сформувалася на уламках радянської командно-адміністративної моделі. Вона передбачає контроль великого рентного бізнесу над державними інституціями та спирається на отримання прибутків від експорту переважно сировинної й низькотехнологічної продукції поряд із «проїданням» цих прибутків через малоефективний популістський соціальний патерналізм і корупційний перерозподіл значної частки ВВП. У такій моделі найприбутковішим бізнесом є політика короткострокових цілей, що призводить до деградації реального сектора економіки та зниження глобальної конкурентоспроможності країни. За останні 25 років відбувся спад економіки України на 60 % від рівня обсягів випуску продукції 1991 р., що змістило країну з 10 місця в Європі на останнє. Притому що за показниками індустріального розвитку Україна посідала п'яте місце в Європі. Частка України у світовому ВВП знизилася від 1,3 % у 1991 р. до 0,17 % у 2014 р. За стрімкістю падіння макроекономічних показників Україна досягла найгірших результатів за 25 років її незалежності – у доларовому еквіваленті ВВП знизився в понад два рази – від рівня 183,31 млрд. дол. США у 2013 р. до 90,615 млрд. дол. США у 2015 р.» [7, с. 18].

Отже, соціальні процеси, що характеризують стан економіки і суспільства в пострадянській Україні, засвідчують деструктивну роль держави і панівного класу щодо економічної системи і соціально-економічного становища основної частини громадян. Соціальна безвідповідальність державної влади і правлячого класу проявилася в ігноруванні національних інтересів і стала передумовою поширення соціального паразитизму в Україні.

Список використаних джерел:

1. Грішнова О.А. Соціальна відповідальність у контексті подолання системної кризи в Україні. *Демографія та соціальна економіка*, 2011, 1(15). С. 39-46.

2. Скворець В.О. Трансформація соціоісторичного організму України: аналітика соціальних процесів / В.О. Скворець. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 523 с.
3. Орлова Е. В. Феномен соціального паразитизма в сучасному суспільстві: соціально-філософські аспекти : дисертація ... канд. філос. наук : 09.00.11 / Елена Викторовна Орлова. Ростов-на-Дону, 2008. 143 с.
4. Москвін А. На зустрічній смузі: сучасні супереччя і проблеми соціально-економічної ситуації. *Віче*. 1996. № 11 (56). С. 72-74.
5. Черняк В.К. Посткризова економіка: капіталізм з «людським обличчям». *Економічний часопис – XXI*. 2010. № 1-2. С. 17. URL: <http://www.nbuuv.gov.ua/portal/soc.../5-Cherniak.pdf>
6. Демографічна криза в Україні. Її причини і наслідки. Зб. матеріалів. К.: Парламентське видання. (21.12.2003 р.).
7. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. Львів: Кальварія, 2017. 18 с.

РОЛЬ СИСТЕМИ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Таралешко Дар'яна

студентка 2 курсу спеціальності «Харчові технології»

*Науковий керівник: **Нестеренко О.М.**, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Соціальна відповідальність загалом — це концепція, яка заохочує врахування інтересів суспільства, беручи на себе відповідальність за вплив своєї діяльності на інших людей, громаду та навколишнє середовище в усіх аспектах. [2, с.13].

Поняття «відповідальність» є віддзеркаленням об'єктивних реалій, обумовлених біологічною, духовною, соціальною природою людини, а також досягнутого рівня соціальних відносин їх носіїв. Як атрибут будь-якого соціального явища відповідальність наявна в усіх сферах життєдіяльності суспільства — політиці, праві, економіці, науці, культурі тощо. За таких умов розвиток суспільства та його інститутів значною мірою залежить від того, в який спосіб кожна людина, усвідомлюючи вимоги сьогодення та обираючи

певний тип поведінки, узгоджує свою діяльність із суспільно прийнятними нормами та потребами [3, с.19].

Підґрунтям формування соціально-відповідальної поведінки є задіяння потенціалу та вияв на практиці морально-духовних, суспільних цінностей (довіра, згуртованість, солідарність, партнерство). Тому соціальна відповідальність на практиці є виявом здатності й готовності до виконання соціальних зобов'язань [3, с.19].

Соціальна відповідальність у сучасному світі є запорукою забезпечення збалансованого розвитку на всіх рівнях. Для бізнесу соціальна відповідальність стає основою набуття конкурентних переваг, для особистості — основою гармонійного і надійного життєвого успіху, для держави та суспільства — основою стабільності, злагоди і прогресу в стратегічному вимірі [3, с.19].

Враховуючи фундаментальну роль освіти у формуванні суспільства, особливу увагу треба приділити визначенню індикаторів її соціальної відповідальності, а саме кінцевих результатів діяльності всіх структур національної системи освіти (НСО) — від дошкільних навчальних закладів до центральних та регіональних органів державного управління освітою [1, с.58-59]. За наявності визначених кінцевих результатів, що об'єднують всі вищезазначені структури НСО, можливе надання потужного імпульсу підвищення її якості.

Кінцеві результати, як реальне відображення кінцевих цілей діяльності, характеризують споживчі цінності виготовленого продукту чи виконаної послуги. Споживачами освітянських послуг є батьки, учні, студенти, а також оточуючий соціум і суспільство (державна) в цілому. Кожний зі споживачів має свої вимоги, у цілому ці вимоги вже відомі, але потрібно інтерпретувати їх таким чином, щоб зосередитись на головних (ключових) напрямках визначення кінцевих результатів діяльності (КРД) всіх структур національної системи освіти [1, с.59].

Вимогами батьків до освіти є вирішення проблеми здоров'я і успішності своїх дітей як у процесі навчання, так і в майбутньому. Вимогами дітей і учнів — цікаве знаходження у дитсадку та школі. Вимогами студента — професійне навчання, що забезпечить якісне виконання роботи впродовж життя. Для роботодавців важливо, щоб освіта надавала актуальні професійні знання та вміння їх застосувати на практиці, а також сформувала такі якості, які б сприяли знаходженню "сродньої праці" (за Г. Сковородою) та толерантному відношенню до колег і керівництва (компетентність "вміння жити разом"). Будь-який соціум потребує від людини, у першу чергу, толерантного відношення до інших оточуючих людей та професіоналізму [1, с.59].

Суспільству і державі потрібні законослухняні, толерантні патріоти країни, особисті інтереси яких не суперечать загальносуспільним та які завжди дотримуються норм загальнолюдської моралі і національної свідомості. Державі потрібен потужний трудовий потенціал, який включає професійну активність працівників кожного на своєму місці. Якщо згрупувати ці вимоги зі стратегічних позицій на майбутнє, тоді пріоритетними стають дві ключові компетентності, на які повинна орієнтуватися національна система освіти. Перша з них — навчити дитину, учня, студента вчитися впродовж життя, друга — навчити жити разом в мультикультурному соціумі [1, с.59].

Для концентрування зусиль на формуванні у дитини компетентності вчитися через розвиток здатності до навчання, потрібно зуміти виокремити ключовий індикатор цієї компетентності, який повинен показувати рівень розвитку такої компетентності, як результат впливу виховних і навчальних дій. Відповіддю на питання: що може надати освіта дитині, щоб сприяти її самореалізації (успішності) впродовж життя є аналітично-пізнавальна активність (АПА). Якщо розвивати в дитині аналітично-пізнавальну активність, починаючи з дошкільного навчального закладу (краще — з родини), а потім у школі і у вищому навчальному закладі, то впродовж усього життя людина буде поновлювати актуальні знання та вміння в залежності від потреб того чи іншого періоду. Така людина в будь-якій ситуації завжди буде конкурентоспроможною на ринку праці через свою конкурентоздатність [1, с.60].

Ще одним кінцевим результатом діяльності закладів освіти є формування в учнів (студентів) компетентності «жити разом у мультикультурному суспільстві». Якщо людина добре знає себе (свої професійно-особистісні якості, сильні та слабкі сторони, характер, цінності, психомоторику тощо), вона краще пристосовується до оточення, яке має тенденцію постійно змінюватися [1, с.61]. Людина повинна розуміти, що знаходиться в різних соціумах, і якщо не усвідомлювати їх цінностей, можливе руйнування своєї особистості.

Отже, соціальна відповідальність освіти, освітянських установ і закладів тісно пов'язана зі сприянням особистості на шляху самореалізації впродовж життя, відповідаючи інтересам роботодавців, соціуму та держави.

Система освіти спільно з батьками формує індивідуальну соціальну відповідальність особистості в навколишніх соціальному і природному середовищах. Окрім цього, у процесі освіти закладаються основи корпоративної соціальної відповідальності та завдяки відповідному навчанню та вихованню формується трудова поведінка, яка згодом може бути відповідальною чи безвідповідальною [1, с.63].

Список використаних джерел:

1. Людиноцентрична система державного управління в Україні: утопія чи шанс: кол. Монографія. Г.А. Дмитренко, О.Л. Ануфрієва, В.Т. Солодков та інші / За заг.ред. Г.А. Дмитренко. К.: ДКС-центр, 2014. 240 с.
2. Г.А.Дмитренко, М.О.Кириченко. Соціальна відповідальність як імператив зворотного зв'язку у системі державного управління. *Економіка та держава*. 2016. №8. С. 12-18. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2016/4.pdf (дата звернення 19.11.2021).
3. Соціальна відповідальність: навч. посіб. [А.М. Колот, О.А. Грішнова, О.О. Герасименко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. А.М. Колота. К.: КНЕУ, 2015. 519, [1] с. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/11583/sotsial_vidpovidal_15.pdf;jsessionid=054D1C58D48879C0704858E7DDADD2EA?sequence=1 (дата звернення 19.11.2021).
4. Олексенко Р.І., Горбова, Н.А., Застрожнікова, І.В., Вороніна, Ю.Є., Нестеренко, О.М. Сучасна економічна освіта як нова хвиля та мегатренд розвитку епохи глобальної нестабільності. Збірник науковометодичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. 2020. С.253-260
5. Нестеренко О. М. Формування культури діалогу в умовах існування мультикультурного суспільства. Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції 2019. С. 373- 376.
6. Нестеренко О.М. Спеціальна юридична освіта як одна з основних ознак специфіки механізму правового виховання США. Міжнародная науково-практическая конференція «Реформирование национального и международного права: перспективы и приоритеты», г.Днепр, 08-09 декабря 2017 г. С. 17-20.
7. Нестеренко О.М. Правове виховання у сучасному суспільстві: теоретико-компаративістське дослідження: дис...канд. юр. наук: 12.00.01. Харків, 2019. 260 с.
8. Нестеренко О. М. Формування культури діалогу в умовах існування мультикультурного суспільства. Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції. 2019. С. 373- 376.
9. Нестеренко О. М. Особливості правового виховання в Європі. Тенденції розвитку юридичної науки в інформаційному суспільстві: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 28 груд. 2018 р.). Одеса: Гельветика, 2018. С. 14-17.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ЗА ТЕОРІЇ РОЗУМНОГО ЕГОЇЗМУ

Анастасія Якунічева

*кандидат економічних наук, асистент кафедри геоекології і землеустрою,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Розумний егоїзм - термін, використовуваний для позначення філософсько-етичної позиції, яка встановлює для кожного суб'єкта принциповий пріоритет особистих інтересів суб'єкта над будь-якими іншими інтересами, будь то громадські інтереси, або інтереси інших суб'єктів. Його традиційно пов'язують з терміном «егоїзм», але якщо під егоїстом (без уточнюючого слова «розумний») часто розуміють людину, яка думає тільки про себе і / або нехтує інтересами інших людей, то прихильники «розумного егоїзму» зазвичай стверджують, що така зневага в силу цілого ряду причин просто невігідна, отже, являє собою не егоїзм (у вигляді пріоритету особистих інтересів над будь-якими іншими), а лише прояв недалекоглядності або навіть дурниці. Розумний егоїзм в побутовому розумінні - це вміння жити власними інтересами, що не суперечать інтересам інших [1, с.125].

В даний час компанії витрачають значні фінансові кошти на соціальні та філантропічні програми, ґрунтуючись на концепції «розумного егоїзму», в основі якого лежить припущення, що соціально відповідальна поведінка створює сприятливий імідж компанії, позитивне соціальне оточення, і, відповідно, більш стійкі доходи.

З часом поняття «розумний егоїзм» безупинно еволюціонувало. Посткласичне, сформоване в останні десятиліття під впливом ідей Ніцше, трактування «розумного егоїзму» принципово відрізняється від його класичного трактування.

Мотивами відповідальної поведінки бізнесу служать внутрішні спонукання, що детермінуються зовнішніми обставинами, в яких здійснюється діяльність. Розумний егоїзм в соціально-відповідальному контексті здійснення бізнесу - це вміння знаходити баланс між потребами людей і власними можливостями.

Соціальна відповідальність бізнесу дозволяє бізнесу інтегруватися в соціальну систему суспільства, стаючи одним із необхідних елементів соціальної реальності. При цьому важливо розуміти, що концепція соціальної відповідальності бізнесу може бути реалізована лише в країні, де існує однозначна та незаперечна соціальна відповідальність держави [1, с.336].

Однак противники соціальної відповідальності бізнесу вважають, що вирішення соціальних проблем суспільства і є прерогативою держави, а компанії, сплачуючи податки та виплачуючи заробітні плати працівникам, вже виконують свої соціальні зобов'язання перед суспільством.

Найбільшим оппором впровадженню соціальної відповідальності бізнесу є важкість виміру та оцінки цінності соціально спрямованих заходів для суспільства, тому важливо враховувати це під час складання стратегій розвитку, місії компанії, з чітким обґрунтуванням важливості впровадження основних засад теорії «розумного егоїзму»: природної любові до себе, як наслідок прагнення до успіху та щастя, при цьому бажання добра та блага для своїх клієнтів, розумне визнання корисності доброчинності. Доброчинність компанії пов'язана з помірністю, врівноваженістю, благочинністю, справедливістю та активною діяльністю на загальну користь.

Список використаних джерел

1. Патлайчук, О. В. Розумний егоїзм: еволюція поняття і сучасне трактування / О. В. Патлайчук // Гуманіт. вісн. НУК. – Миколаїв : НУК, 2011. – Вип. 4. – С. 124–127.
2. Никитина Л.М., Борзаков Д.В. Корпоративная социальная ответственность: учебник для бакалавров / Л.М. Никитина, Д.В. Борзаков. – Ростов-на-Дону, 2015. – 445 с.
3. Адухова А.Х., Дибирова М.М., Магомедов М.Ш. Социальная ответственность современных организаций. Российский и зарубежный опыт// Российский экономический вестник. 2021, Том 4, №3. С.164-170

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Бетіна Дар'я

студентка II курсу спеціальності «менеджмент»

*Науковий керівник: Плотніченко С. Р, кандидат економічних наук, доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Важливими чинниками підвищення ефективності управлінської діяльності, за умови їх умілого використання, можуть стати соціально-психологічні методи управління – способи і прийоми управлінських впливів, що базуються на використанні об'єктивних наукових положень соціального розвитку і психології. Під ними розуміють систему засобів і важелів впливу на соціально-психологічний клімат у колективі, на підвищення ефективності

діяльності організації та її окремих працівників. Ці методи управління спрямовані на гармонізацію соціальних відносин у колективі шляхом задоволення соціальних потреб працівників – розвитку особистості, соціального захисту тощо. Саме тому в науці державного управління соціальні та психологічні методи управління стали основою підвищення ефективності праці державних службовців. Важливе значення при їх застосуванні має формування свідомих зусиль людей, спрямованих на формування організації та особи, створення сприятливого психологічного клімату в колективі. Соціально-психологічні методи управління тісно пов'язані з теоріями мотивації. Умовно соціально-психологічні методи управління можна поділити на три основні групи: **соціальні, морально-етичні, психологічні**[1].

Соціальні методи державного управління спрямовані на створення надійної системи соціального захисту, яка спроможна забезпечити державний апарат висококваліфікованими професійними кадрами. До соціальних методів державного управління можна віднести широке коло методів соціологічних досліджень, соціального прогнозування і соціального планування. Дослідження проводяться шляхом збору і обробки інформації щодо: потреб та інтересів персоналу; характеру взаємовідносин між окремими службовцями та їх групами; типу організаційної культури, що склалася в колективі, та інших факторів функціонування та розвитку організації [3].

План соціального розвитку, як правило, складається з таких розділів:

1. Удосконалення соціальної структури колективу.
2. Удосконалення умов праці та охорона здоров'я працівників.
3. Підвищення життєвого рівня, поліпшення матеріальних та соціально-но-побутових умов працівників.
4. Підвищення трудової та громадської активності працівників.

Морально-етичні методи базуються на зверненні до гідності, честі і совісті людини. Їх завдання полягає у формуванні позитивної морально-психологічної обстановки, сприятливої для вирішення поставлених завдань та засвоєння персоналом державної служби морально-етичних норм.

Досвід ряду країн підтверджує, що поліпшення функціонування апарату управління можливе лише за умови запровадження в практику його діяльності норм і принципів управлінської етики. Тому утвердження в державній службі засад професійної етики є вимогою часу, що обумовлена як потребами демократизації державного управління, так і стратегічним курсом України на європейську інтеграцію. Відповідно, етичні принципи і норми поведінки посадових осіб, держслужбовців, що разом з правовими становлять реальну перешкоду будь-яким зловживанням в сфері державного управління, мають бути юридично зафіксовані та наділені державно-владним характером з

обов'язковістю їх виконання. Надання етичним нормам правового статусу є безумовною умовою зміцнення моральних основ інституту державної служби, виховання у службовців патріотизму, неухильного виконання законів і етичних норм професійної поведінки[2].

Поліпшення функціонування апарату управління можливе лише за умови запровадження в практику його діяльності норм і принципів управлінської етики. Державний службовець повинен:

- сумлінно виконувати свої обов'язки;[5]
- шанобливо ставитися до громадян, керівників і співробітників, дотримуватися високої культури спілкування;
- не допускати дій та вчинків, які можуть зашкодити інтересам державної служби чи негативно вплинути на репутацію державного службовця.

У регулюванні управлінських відносин постійно зростаючого значення набувають норми моралі. Під мораллю розуміють правила (принципи) поведінки людей, які стосуються сфери взаємовідносин між ними, а також взаємовідносини їх із суспільством.

Особливе значення надається стимулюванню особистої ініціативи за допомогою моральних стимулів. За високої ефективності індивідуальної праці такими стимулами є:

- підвищення рівня відповідальності – делегування повноважень, що дає змогу працівникові приймати рішення від імені керівництва, почесне доручення представляти організацію чи підрозділ в інших установах, виступити з доповіддю чи повідомленням на нараді тощо;
- зміцнення авторитету службовця, який відзначився, публічною по-хвалою, високою оцінкою результатів його діяльності у присутності інших працівників;
- зарахування до кадрового резерву на заміщення більш високої посади, показ працівникові його особистої перспективи (просування по службі), розкриття перед службовцем перспектив розвитку організації і у зв'язку з цим – прогноз службового росту працівника;
- особиста неформальна похвала підлеглого в процесі ділових контактів, іменні привітання зі знаменними датами, моральна підтримка;
- рекомендація працівника для виступу в засобах масової інформації з тих чи інших питань сфери діяльності організації, служби[4].

Психологічні методи являють собою конкретні засоби і прийоми впливу на процес формування і розвитку колективу, який складається з формальних і неформальних груп, системи взаємовідносин, соціальних потреб та інших соціально-психологічних факторів, а також на процеси, які відбуваються у ньому. Психологічні методи управління спрямовані на

регулювання відносин між службовцями шляхом оптимального добору і розстановки персоналу.

Ефективне використання методів державного управління вимагає також постійного пошуку, уваги до відхилень у функціонуванні об'єкта, яким управляють, і суб'єкта, який управляє. Тривале використання одного управлінського методу поступово призводить до втрати «чутливості» у сприйнятті адміністративно-управлінських дій. Отже, ефективним є таке управління, що розвивається, постійно вдосконалюючись, на основі аналізу та узагальнення набутого досвіду, теоретичних пошуків.

Список використаних джерел

1. Шемхалов Ф. Основы теории государственного управления. - М. , 2003.
2. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є.Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
3. Плотніченко С.Р.Зв'язки з громадськістю в органах влади . /С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.
4. Плотніченко С.Р. Основи ділового етикету та протоколу/ Навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / С.Р. Плотніченко. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 200 с.
5. Олексенко Р. І., Царькова О. В. Економіко-психологічна адаптація суспільства в пострадянські часи //Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – №. 10. – С. 48-50.

INTERNAL AUDIT AND CONTROL IN THE CONTEXT OF SUCCESSFUL BUSINESS MANAGEMENT

Danguolė Šidlauskienė

Marijampole University of Applied Sciences, Marijampole, Lithuania

Regina Andriukaitienė

Marijampole University of Applied Sciences, Marijampole, Lithuania

Jorge Jesús Villasmil Espinoza

University of Zulia in Maracaibo, Venezuela

Relevance of the study. The main task of running a business is to anticipate and lead to the desired future of the company. Management is understood as targeting employees and motivating them to achieve a certain goal, following a certain management style, using various forms of influence, management methods and methods (Kasiulis.J., Barvydiene, V., 2005).

In a dynamic and competitive business, management of the company is becoming more and more complex, forcing managers to apply new management methods and changing their approach to internal control and internal audit. Only an effective internal control system can reveal the prospects for business development, manage risks in order to achieve the intended goals. However, small and medium-sized business leaders often misunderstood the benefits of the internal control system and send the internal auditor to where problems arise, to play the role of reviewers in detecting errors and informing the perpetrators. Often, internal auditors are separated from business or operational problems, leaving them with a traditional verification function. At the beginning of the company's activity, when only a few employees are employed, the internal control functions are performed by the owner himself, and as the company expands, the transition to a more formalised internal control system, where internal control is understood very narrowly, only as a means of detecting irregularities or ensuring the protection of assets. In order for this control to become an appropriate management tool to help the company achieve its objectives, it is important to investigate the problems of creating and evaluating internal control. This is especially true at a time when the country is facing a coup in accounting, with the draft Financial Accounting Act (FAA) being considered, which will replace and modernise the Accounting Act, which has been in force for almost 30 years, and a series of legislation related to it. The new FAA will bring a lot of innovation to business leaders. While the FAA provides for business facilitations in accounting and internal control measures, the responsibility of managers is also increasing. FAA reinforce and purify the responsibility of business

leaders for accounting, in particular for setting up an internal control system and ensuring that it is actually effective.

Research methods. Analysis and synthesis of scientific literature.

Purpose of the study. To carry out an analysis of the scientific literature by identifying problems for successful management in business in terms of internal audit and control creation and implementation.

Investigation problem. Due to internal engineering, economic and social changes in the national economy and accelerating business globalisation processes, the external environment of the current business enterprise is changing even faster. The ability to assess the situation and make decisions is a real basis for successful leadership. However, without effective internal control, it is difficult to properly assess the current situation both internally and externally. Internal audit is the basis for not only the establishment of an appropriate internal control system for the economic operator, but also for its effective functioning. However, internal auditors often do not perform this function, focusing on tax matters, financial statements and compliance with procedures.

The results of the research show that the problems of creating internal audit and control are widely studied both in foreign literature and in the works of Lithuanian scientists. R. Kanapickienė writes constructively in the theoretical and practical aspect of the internal control of Lithuanian enterprises, and V. Lakis (2007), J. Mackevičius (2001), S. Puškorius (2004), contributed significant contributions to the examination of various audit issues. authors are more likely to analyse problems of internal audit and control of large companies in scientific works. However, the majority of Lithuanian businesses are small and medium-sized enterprises. Another problem with analysing the works of many authors is that internal control is dealt with from the point of view of an independent auditor. When analysing internal control, the auditor usually assesses the control environment and control procedures, but these elements cannot ensure its effectiveness. As the head of the company is responsible for the establishment and operation of the internal control system, he must know exactly which activities need to be the focus. The FAA specifies that internal control is a set of control measures put in place by the undertaking to ensure compliance with any accounting requirements such as timely and correct preparation of accounting records, timely and correct recording of economic operations, protection of access to accounting information systems and accounting records, data from accounting records based on actual balances of assets and liabilities, storage of accounting records and accounting records, and, if they are lost or damaged, restored. Advanced business leaders need to establish an effective internal control system, one of the components of which is internal audit, in order to ensure effective management and achieve the intended operational objectives. They

expect internal auditors not only to check compliance with laws and procedures, but also to make proposals on what to do to make internal controls more effective.

The analysis of the scientific literature has shown that the main problem mentioned in the context of internal control concerns the definition of the concept of control and the identification of internal control in the local enterprise. While the manager's responsibility will remain to ensure the quality of the financial statements, the new FAA is clarifying that this quality can be achieved through proper internal control. Poor audits are considered to be due only to the lack of qualification and lack of professionalism of the auditor, but this opinion can be refuted by a list of factors determining the internal audit environment. Internal audit cannot be a kind of added matter to the company's activities and be a burden lowered from the top. A socially responsible business must rely on an effective internal control system, which will not only generate added value, but also properly fulfil its obligations towards employees. The usefulness of internal controls cannot be guaranteed, as it is affected by many factors. The head of the enterprise must create an appropriate control environment, which includes management and management functions, as well as the attitude, knowledge and factors of the highest level of management and management related to the internal control of the enterprise and its importance to the enterprise.

Conclusions. Internal audit determines to a large extent the proper functioning of the internal control of an enterprise. Although modern business management technologies require employees of the company to change their established working habits, internal auditing is still associated by many managers and internal auditors themselves only with the verification function. Business requires a modern approach to the internal audit function, as the success of activities and businesses depends on adapting to changes in the environment. Increasing internal control allows for more flexibility, but emphasises not the shrinking but, on the contrary, the increased responsibility of managers for the rationality of such choices.

Keywords: management, internal control, internal control system, internal auditor, internal audit environment, control procedures.

References

1. Daujotaitė, D., Giriūnas, L., Giriūnienė, G., Miškinis, A., Vinauskienė, D., Adomavičiūtė, D. (2015). Finansų kontrolė ir auditas: teorija ir praktika. Vadovėlis. Mykolo Romerio universitetas.
2. Draft Law amending The Law on Accounting No IX-574 (recast) (Seimas of the Republic of Lithuania) [interactive], [accessed on 26.11.2021]. Internet access: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/>

3. Giriūnas, L. (2009). *Evaluation of condition of internal control system in the company*. Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
4. Kanapickienė, R. (2008). Įmonės vidaus kontrolė: teorija ir praktika. Monografija. Kaunas.
5. Kasiulis, J., Barvydienė, V. (2005). Vadovavimo psichologija. Kaunas: Technologija.
6. Lakis, V. (2007). Audito sistema: raida ir problemos. Monografija. Vilniaus universitetas.
7. Mahhub, F. (2011). System identification of internal model control. LAP Lambert.
8. Mackevičius, J. (2001). Auditas: teorija, praktika, perspektyvos. Monografija. Vilnius: Lietuvos mokslas.
9. Puškorius, S. (2004). Veiklos auditas. Monografija. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras.
10. Shim, J.K. (2011). Internal control and fraud detection. Global Professional Publishing. Ltd.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

Олександр Курашкін

студент I курсу магістратури спеціальності «Агроінженерія»

Науковий керівник: Горбова Н. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Концепція забезпечення реалізації цілей сталого розвитку суспільства, якої з 2015 року дотримується Україна, передбачає низку реформ, спрямованих на здійснення соціально-економічних перетворень та зміцнення демократичного устрою. Більш того, власне інтеграція країни до європейського і світового простору вимагає запровадження сучасних практик взаємодії суспільства, держави і бізнесу, з метою посилення відповідальності усіх її учасників, створення умов для подальшого стабільного розвитку країни. Саме тому за останні роки в Україні спостерігається перегляд ролі соціальної відповідальності аграрних та промислових підприємств, що, у свою чергу, безперечно, впливає на соціально-економічний розвиток країни в цілому.

На сьогоднішній день у науковій літературі не існує єдиного визначення поняття «соціальна відповідальність бізнесу». Наприклад, У. Баффет розглядає термін «соціальна відповідальність» як відповідальне ставлення будь-якої компанії до свого продукту або послуги, споживачів, працівників, партнерів, активну соціальну позицію компанії, яка полягає в гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі із суспільством, участі у розв'язанні найгостріших соціальних проблем [1, с. 35].

В. Божкова визначає соціальну відповідальність як «обов'язок фізичної або юридичної особи оцінити власні наміри та здійснювати вибір поведінки відповідно до норм, що відображають інтереси суспільного розвитку, а у випадку порушення їх – обов'язок звітувати перед суспільством і нести покарання» [2, с. 147].

Згідно з місією та принципами діяльності Європейського Альянсу корпоративної соціальної відповідальності (створений у 2006 році), соціальна відповідальність визначається як концепція залучення соціальних та екологічних напрямів у діяльність бізнесу на засадах добровільності та взаємодії між усіма зацікавленими сторонами (групами впливу) [4, с. 89].

Найбільшої реалізації політики соціальної відповідальності в Україні можна спостерігати на підприємствах аграрного сектору. Це спричинено

низкою чинників, серед яких посилення міжнародного співробітництва з привнесенням міжнародних цінностей посідає одне з провідних місць. Окрім нього, дотримання стандартів охорони праці та збереження навколишнього середовища, впровадження інноваційних технологій у виробництво, тісна взаємодія з місцевим населенням, а також забезпечення соціального розвитку суспільства є рушійними силами дотримання принципів соціальної відповідальності аграрними підприємствами.

Невід'ємною особливістю успішної бізнес-стратегії аграрних підприємств є дотримання принципів соціальної відповідальності, найважливішими з яких є: систематичність та цільова спрямованість, завдяки чому відбувається зміцнення репутації підприємства та мінімізація негативних наслідків кризових ситуацій, що виникають в процесах виробництва [4, с. 90].

Як слушно зазначає А. Колосок, серед основних напрямів реалізації політики соціальної відповідальності варто розглядати:

- мотивація та гідний рівень оплати праці;
- навчання та професійна підготовка персоналу;
- надання працівникам додаткового соціального пакету;
- підвищені стандарти техніки безпеки та санітарно-гігієнічних умов праці;
- надання працівникам сільськогосподарської техніки для обробки їхніх приватних угідь;
- збереження врожаю працівників у сховищах підприємства;
- купівля сільськогосподарської продукції працівників;
- можливість використання ремонтних боксів та ветеринарної клініки підприємства у власних потребах працівників, тощо. [3, с. 232]

На нашу думку, до цього переліку варто додати ще декілька положень, а саме:

- забезпечення конкурентоспроможності;
- підтримка довгострокових відносин з клієнтами та постачальниками;
- дотримання правових норм законодавства України;
- активна участь та реалізація соціально значущих проектів.

Таким чином, можна зробити висновок, що соціальна відповідальність в аграрних підприємствах України реалізується через низку чинників та на різноманітних рівнях, прагнучи задовольнити як соціальні потреби суспільства, так і покращити умови ведення бізнесу в цілому.

Список використаних джерел:

1. Баффетт У. Ессе об инвестициях, корпоративных финансах и управлении компаниями. М. : Альпина Бизнес Букс, 2008. 268 с.

2. Божкова В. В., Сагер Л. Ю. Соціально відповідальний бізнес як один із напрямків поліпшення іміджу вітчизняних суб'єктів господарювання. *Механізм регулювання економіки*. 2010. № 1. С. 145-153.
3. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці: теоретико-методологічний аспект. /Н.А. Горбова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право».–2015.–Вип.34, - С. 12-15.
4. Горбова Н. А. Формування правової культури: антропологічний підхід /Н.А. Горбова// Порівняльно-аналітичне право : електр. наук. фах. видання. № 5, 2017. – С. 24-27.
5. Єфіменко, Л. М. (2019). Розвиток соціально відповідального інвестування як шлях реалізації нової української політики // Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. Мелітополь, 179–181.
6. Нестеренко О.М, Горбова Н.А. Аналіз сучасної нормативно-правової бази з питань правового виховання в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. Електронне наукове фахове видання. № 3, 2021. С. 31-34
7. Колосок А. М. Становлення соціальної відповідальності в аграрному бізнесі. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 1 (174). С. 231 - 235. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2015_10_31
8. Новіков, Д. (2020). Концепція соціальної відповідальності бізнесу в аграрному секторі України. *Підприємництво та інновації*, (13), 89-93. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/13.17>

ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ – ЗАПОРУКА ІСНУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО

Прокопенко Валерій

студент 2 курсу спеціальності «Харчові технології»

*Науковий керівник: **Нестеренко О.М.**, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Сучасний світ живе в умовах гострих соціальних проблем. Тому особливо великого значення сьогодні набувають нові ефективні інструменти управління сталим розвитком [1, с.917]. Перехід до сталого розвитку вимагає

значних змін в економічній та соціальній сфері в розрізі зменшення негативного впливу на навколишнє середовище. Із розглядом виробничої діяльності постає питання екологічної відповідальності бізнесу. Фактично екологічна відповідальність бізнесу є частиною корпоративної соціальної відповідальності [2].

Концепцію екологічної відповідальності поділяють на дві складові: корпоративну та індивідуальну. Корпоративна екологічна відповідальність орієнтує бізнес-структури на те, що повинна існувати глобальна відповідальність перед екологічною системою планети, а це означає відповідальність кожної окремої як виробничої, так і не виробничої організації за стан довкілля. Концепція індивідуальної екологічної відповідальності орієнтується на людей, яких щоразу цікавить, як вплине несприятлива екологічна ситуація на їх повсякденне життя. Крім того, вони переймаються, як можуть сприяти вирішенню екологічних проблем [3, с.613].

У загальному вигляді під концепцією екологічної відповідальності розуміють діяльність як кожного окремого громадянина, так і бізнес-структур, яка приносить користь навколишньому природному середовищу (або зменшує негативний вплив на навколишнє середовище), дана діяльність не обмежується тільки визначеними законом та обов'язковими до виконання заходами. Концепція екологічної відповідальності органічно поєднує у собі елементи концепції сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. Слід зазначити, що екологічна відповідальність включає не тільки зобов'язання підприємств, а також й осіб, що приймають рішення, запроваджують дії, спрямовані на захист і поліпшення стану навколишнього середовища в цілому [3, с.612-613].

Останнім часом все більше набувають актуальності питання екологічної відповідальності бізнесу, що зумовлено загрозою техногенних та екологічних катастроф. Мова йде про добровільне розроблення та здійснення компаніями програм природоохоронного характеру. Особливої актуальності питання екологічної відповідальності бізнесу набувають у розрізі концепції сталого розвитку, яка охоплює три основні аспекти: економічний, соціальний та екологічний [1, с.918].

Знаючи, що сучасна екологія охоплює практично всі сфери життєдіяльності людства (духовні, гуманітарні, економічні, технічні, наукові, політичні), бачимо, що сучасність продемонструвала нам гостроту і складність екологічних проблем, які більшість людства ще до кінця не усвідомлює, але змушена вже їх вирішувати, щоб зберегти життя на планеті не тільки собі, але й наступним поколінням [1, с.918].

У найбільш важливих міжнародних документах останнього десятиліття, присвячених проблемам навколишнього середовища і гармонійного розвитку суспільства, велика увага приділяється формуванню екологічної відповідальності, екологічної свідомості, мислення та культури [1, с.918].

З кожним роком питання екологічної [7] соціальної відповідальності стає все більш актуальним як в Україні, так і за кордоном, що пов'язано з глобалізацією, зростанням загрози техногенних та екологічних катастроф, актуалізацією здорового способу життя, соціалізацією трудових відносин тощо. За сучасних економічних умов екологічна відповідальність є лише компонентом соціальної відповідальності [1, с.920].

Один із найпоширеніших підходів до визначення екологічної корпоративної відповідальності полягає у дотриманні трьох критеріїв, таких як дотримання екологічних зобов'язань, енергетичний та сировинний менеджмент, а також ефективне залучення зацікавлених сторін [1, с.920-921].

Невід'ємним складником корпоративної соціальної відповідальності є охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, створення відповідних умов екологічної безпеки підприємств та життєдіяльності людини.[6] Саме екологічна безпека діяльності підприємства є певним індикатором його корпоративної соціальної відповідальності [1, с.921].

Сьогодні людством визначено напрям на досягнення сталого соціоеколого-економічного розвитку. Екологічна відповідальність бізнесу як складник корпоративної соціальної відповідальності може внести вклад у розв'язання екологічних проблем, що назрівають, та запобігти можливим конфліктам у відносинах бізнесу, суспільства і влади, забезпечити сприйняття вітчизняних товаровиробників на міжнародному рівні [1, с.923].

Отже, погоджуючись із науковцями, можна зробити висновки, що для досягнення сталого розвитку країни екологічна відповідальність має бути не поодинокими випадками, а має стати життєвою філософією для суспільства, підприємств та влади. Йдеться про мінімізацію екологічного навантаження від розвитку та зростання суб'єктів реального сектору економіки. Крім того, значні переваги від запровадження екологічної відповідальності отримують держава і суспільство: вирішення частини ключових екологічних питань, відповідність нормам і стандартам світової економіки з урахуванням екологічної складової, збереження здоров'я населення тощо. [3, с.615].

Список використаних джерел:

1. Ладунка І.С., Симоненко Д.А. Екологічна соціальна відповідальність підприємств в Україні. *Економіка і суспільство*. 2017. №13. С. 917-923.

- URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/155.pdf (дата звернення 19.11.2021).
2. Електронний ресурс. Режим доступу: https://pidru4niki.com/91783/sotsiologiya/ekologichna_vidpovidalnist_biznesu_elementi#818 (дата звернення 19.11.2021).
 3. Огородник В.В. Вплив екологічного компонента соціальної відповідальності на економіку країни. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. №7. С. 612-616. URL: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/132.pdf> (дата звернення 19.11.2021).
 4. Нестеренко О., Горбова Н. Теоретико-методологічні механізми впливу державної політики на процес формування свідомої особистості. Збірник наукових праць: «Прикарпатський юридичний вісник». Т. 1 (4 (29)). Видавничий дім «Гельветика». 2019. 216 с. С. 33-37
 5. Нестеренко О., Горбова Н. Правосвідомість як системоутворюючий чинник формування свідомої молоді. Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Запоріжжя, 2019. С. 35-37.
 6. Синяєва Л.В. Екологічні проблеми України та шляхи їх вирішення [Текст] / Л. В. Синяєва, Р. І. Олексенко, І. М. Плаксина // Вісник Сумського національного аграрного університету. - 2007. - N 4. - С.12- 15.
 7. Oleksenko, R., Bilohur, S., Rybalchenko, N., Verkhovod, I., & Harbar, H. (2021). The ecological component of agrotourism development under the COVID-19 pandemic. *Cuestiones políticas*. 39. №69. 870-881.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В УКРАЇНІ

Авраменко Софія

студентка 2 курсу спеціальності «Агрокебети»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

На сучасному етапі становлення нового земельного ладу в Україні у зв'язку із загальною тенденцією підвищення вартості природних ресурсів та погіршення стану навколишнього природного середовища актуальними стають питання вдосконалення економічного механізму управління

земельними ресурсами та сталого землекористування, яке б забезпечувало поєднання ефективності використання земельних ресурсів та максимального збереження їх відтворювальних властивостей. Державне управління у сфері земельних відносин здійснюється сьогодні шляхом створення умов для ефективного управління і розпорядження ресурсами; захисту майнових інтересів держави; створення умов для розмежування державної та муніципальної власності; створення умов для реалізації земельної реформи, зокрема розмежування державної власності на землю [1].

Сьогодні відсутність належного контролю керівників за використанням земельних ділянок, наданих цим установам на праві безстрокового користування, є однією з основних проблем під час реалізації управління та розпорядження земельними ділянками, що перебувають у державній власності.

Важливе завдання сучасного розвитку земельних відносин та земельної реформи в Україні є законодавчо-нормативне забезпечення та повноцінне формування ринку землі, без якого навряд чи можна сподіватися на позитивні зрушення в напрямі раціонального використання та охорони земельних ресурсів. Також пріоритетами розвитку земельних відносин на сучасному етапі є такі: створення умов для активного залучення землі в господарський оборот; впорядкування земельних відносин; підвищення прозорості процедур доступу суб'єктів земельних відносин до об'єктів державного управління; орієнтація на використання в процесах державного управління сучасних телекомунікаційних систем взаємодії; оптимізація процесів міжвідомчої взаємодії, збільшення доходів бюджетів усіх рівнів від використання земельних ділянок.

Процес удосконалення земельних відносин в Україні потребує наукового обґрунтування механізму їх розвитку, що передбачає визначення та конкретизацію набору інструментів і методів здійснення заходів, спрямованих на раціональне землекористування та охорону природно-ресурсної сфери.

Адміністративно-правовий механізм розвитку земельних відносин об'єднує групу інструментів прямого впливу на суспільні відносини щодо володіння, розпорядження, використання, охорони і відтворення земельних ресурсів, а саме: нормативно-правові, інституціональні, дозвільні, адміністративно-контролюючі. Основною перевагою застосування таких інструментів є безпосередній та цілеспрямований вплив на суб'єкта механізму земельних відносин, його стан або діяльність [5].

Адміністративно-правовим методам та інструментам характерні недоліки, зокрема відсутність гнучкості та швидкої реактивності на динаміку суб'єкта та об'єкта земельних відносин, відсутність ефекту стимулювання

інноваційного розвитку. Недоліки зумовлюють потребу у застосуванні такої групи інструментів комплексно з іншими.

Отже, адміністративно-правовий механізм розвитку земельних відносин передбачає встановлення рамок і "правил" взаємодії суб'єктів земельних відносин, а також регламентацію процесів використання, володіння й відтворення земельних ресурсів. Організаційний механізм розвитку земельних відносин включає в себе комплекс землевпорядних, планувальних інструментів та інструментів інституціоналізації структури управління. Цей комплекс забезпечує здійснення впорядкування та регулювання земельних відносин у рамках концепції сталого розвитку суспільних відносин.[5]

Ефективність державного управління земельними ресурсами повинна вести до досягнення позитивних соціальних та економічних результатів і створити дієву систему обліку актуального стану об'єктів управління, що передбачає необхідний рівень автоматизації процесів збору й використання відповідної інформації. Дані програми повинні містити формування, постановку на кадастровий облік і державну реєстрацію земельних ділянок, державна власність на які не розмежована; розробку проектів планування територій, проведення археологічних і вишукувальних робіт; проведення масової оцінки економічних показників, пов'язаних із використанням земельних ділянок із метою підготовки нормативно-правових актів, що регламентують розміри орендної плати за використання земельних ділянок; актуалізацію результатів державної кадастрової оцінки об'єктів нерухомості, врахованих у державному кадастрі нерухомості [4]. Наслідком є те, що державне управління земельними ресурсами є частиною управління економікою країни. Відповідно, формування таких процесів, як користування, володіння, розпорядження землею, – це тривалий історичний процес, заснований на принципі існування інституту приватної власності на землю. Важливим є створення повноцінної нормативно-правової бази для управління комплексом земельних відносин, таких як формування в рамках конституційного поля різноманіття форм власності на землю; формування конституційних перетворень у сфері цивільного захисту земельних ділянок.

Однак система державного управління базується на соціально-економічних, політичних, адміністративно-правових положеннях і методах для того, щоб використовувати землі в громадських інтересах і залучати інвесторів [2]. Головним завданням має бути побудова механізму державного управління земельними ресурсами. При цьому система державного управління повинна за допомогою ринкового механізму, соціально-економічних методів, адміністративних ресурсів реформувати виробничі процеси і налагодити процеси відтворення економічного потенціалу на основі раціонального

використання земельних ресурсів і розвитку ринку землі. Сучасний розвиток системи державного управління земельними ресурсами досить сильно ускладнюється незавершеністю процесу поділу державної власності.

Висновки. Ситуація характеризує наявну систему державного управління земельними ресурсами як неповноцінну в економіко-правовій частині розподілу повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування. Ця ситуація вимагає формування нормативно-правової бази, яка сформувала би баланс розподілу управлінських повноважень між усіма рівнями влади. Будь-яка діяльність людини, будь то виробнича, комерційна або просто життєдіяльність, нерозривно пов'язана із землею. Земля є найважливішим видом і складовою частиною нерухомості, основою формування будь-якого нерухомого об'єкта. Ця система державного управління повинна відповідати принципам її ефективної роботи в сучасних ринкових умовах розвитку економіки країни. Водночас раціональне використання цього унікального природного ресурсу зумовлює існування комплексної програми з охорони навколишнього середовища, яка повинна мати державний характер і пріоритет особливої важливості.

Список використаних джерел

1. Дорош Й. М. Прогнозування розвитку земельних відносин залежно від зміни структури регіонального землекористування [Електронний ресурс] / Й. М. Дорош // Ефективна економіка. – Режим доступу : <http://economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=817>
2. Дорош Й. М. Окремі аспекти вдосконалення земельної політики в Україні щодо адміністрування земельних відносин та системи землекористування [Електронний ресурс] / Й. М. Дорош // Ефективна економ
3. Матвієнко А. За вплив на земельні ресурси України в умовах глобальної продовольчої кризи бореться весь світ [Електронний ресурс] / А. Матвієнко. – Режим доступу : <http://www.golosua.com/ua/main/article/intervyu/20120203>
4. Бородіна О., Прокопа І. Подолання структурних деформацій в аграрному секторі України: інституціалізація і модернізація мало товарного сільськогосподарського виробництва. *Економіка України*. 2015. №4. С. 88-96
5. Боклаг В. А., к.держ.упр., КПУ, м. Запоріжжя МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ВІДНОСИНАМИ В УКРАЇНІ Режим доступу: <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol2/7.pdf>
6. Нестеренко О. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. В.А. Рудьєва.

Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2009. № 6. 336 с. С. 272-278.

7. Нестеренко О.М. Досягнення раціонального землекористування. Организационно-правовые аспекты инновационного развития АПК.: Сборник научных трудов/ Гл. ред. М.З. Фрейдин. Горки-Щецин: Белорусская государственная сельскохозяйственная академия, Западнопоморский технологический университет в Щецине, 2011. 380 с. С. 244-249
8. Нестеренко О.М. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності у сфері земельних відносин. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2013 р., № 2(6). С. 300-309.

АДМІНІСТРАТИВНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ: МОДЕФІКАЦІЇ, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ

Білик Олена

Студентка 2 курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Плотніченко Світлана, к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, ТДАТУ ім.Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Методи управління - це засоби здійснення управлінських впливів на персонал для досягнення цілей підприємства. На основі класифікації за способом впливу на працівника розрізняють адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи управління[1].

Адміністративні методи управління персоналом включають організаційні та розпорядчі впливи, систему матеріальної, дисциплінарної, адміністративної відповідальності та стягнення. Ці методи ґрунтуються здебільшого на технократичному та бюрократичному підходах, а також на методі "кнута" (примусу) [4].

Адміністративні методи управління спрямовуються на забезпечення дисципліни та стимулювання до праці[5]. Їм притаманний прямий характер дії, що передбачає обов'язкове виконання адміністративних актів. Кожний керівник, в залежності від займаної посади, має свою систему впливів і процедур їх застосування. Адміністративні методи управління персоналом мають позитивні та негативні впливи, що залежать від рівня регламентації

управління, вибору ефективних видів розпорядництва та балансу між адміністративними методами покарання та заохочення [2].

Економічні методи управління персоналом здійснюють свій вплив на основі економічних законів та категорій. Економічні методи є досить ефективним інструментом і залежать від виду господарської діяльності підприємства, системи оплати праці та матеріального заохочення працівників, ситуації на ринку праці в частині наявності працівників відповідної якості та необхідної кількості [3].

Соціальні методи управління персоналом включають: соціальне планування (цілі, критерії, методи, нормативи, результати); соціологічні методи дослідження (анкетування, інтерв'ю, соціометрія, спостереження, співбесіда); врахування особистісних якостей працівника (ділові та моральні якості, переваги та недоліки); забезпечення всіх форм спілкування, запобігання, профілактики та розв'язання різних видів конфліктів.

Психологічні методи управління персоналом використовують увесь арсенал психологічної науки (психофізіологія, психоаналіз, психологія праці, психологія управління, психотерапія) і складаються із наступних елементів: психологічного планування (цілі, критерії, методи, нормативи, результати); визначення: типу особистості (організаційний, аналітичний, інженерний, творчий, інтуїтивний); типу темпераменту, характеру, направленості, інтелектуальних та когнітивних здібностей, способів впливу, моделей поведінки, рівня стресостійкості та конфліктності [4].

Правильно підібрані соціально-психологічні методи впливу дозволяють розробити філософію підприємства та механізми її імплементації у виробничу діяльність, корпоративну культуру, сприяють формуванню партнерських взаємовідносин між працівниками, підтримці ініціативи та відповідальності, забезпечують здоровий психологічний клімат у колективі.

Список використаних джерел:

1. Лавренко О.В., Лавренко А.А. Діловий етикет та імідж державного службовця : навч. посіб. Київ : Київська міська державна адміністрація, 2008. 72 с.
2. Плотніченко С.Р. Організація ділових переговорів в бізнесі. /С.Р. Плотніченко ,І.В. Агєєва /Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.
3. Плотніченко С.Р. Етика в сучасному менеджменті. Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2015. - №1 (289.- 216 с. С. 117-119.

4. Брустінов В.М., Теслюк С.Р. Практикум організації та проведення ділових переговорів : навч.посібник. –Мелітополь, ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2010.-144.
5. Щєбликіна І.О., Олексенко Р.І. Управління персоналом: навч. посіб. Сімферополь: ДІАЙП, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2.

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТСЬКОЇ ГАЛУЗІ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ

Станіслав Білогур

аспірант кафедри глобальної економіки

*Науковий керівник: **Задоля А.О.**, завідувач кафедри глобальної економіки,
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)*

Кластер – це форма організації інноваційної і економічної діяльності, що припускає не лише географічну і виробничо-тематичну схожість окремих підприємств, фірм, але і ідентичність організаційних систем виробничої, невиробничої і науково-освітньої сфер, які дозволять досягти синергетичного ефекту при спільному використанні наявних ресурсів, зниження витрат на усі основні види діяльності і досягнення конкурентних переваг як самого кластеру, так і структур, що функціонують в його рамках.

При кластеризації, в сфері туризму території, слід приділяти увагу не лише певним галузям, що мають найбільш високий інноваційний потенціал, а звертати увагу також на взаємозв'язки, існуючі між організаціями, на ті або інші форми організації виробничих і сервісних процесів [1, с.3].

Кластеризація, як економіко-територіальний підхід, повинна представляти синтез галузевого, територіального, інституціонального, факторного, функціонального підходів до кластеризації, на основі яких повинні здійснюватися формування і розвиток кластерів, їх прагнення до досягнення чотирьох базисних переваг: комплексного аналізу і обліку потреб туристів; зближення і інтеграції підприємств; стимулювання інноваційної активності підприємств; досягнення конкурентних переваг і підвищення конкурентоспроможності послуг.[5]

В основі кластеризації повинен лежати ефект «інноваційності», орієнтований на досягнення переваг за рахунок ефективності кластерної системи в цілому, який у результаті здатний привести кластери до найголовнішої їх мети – досягненню бажаної конкурентної позиції на туристському ринку.[4]

Зарубіжна теорія і практика виходить з триєдиної суті економічних кластерів, в основі якої знаходиться територіально-галузева близькість, сприяюча як вертикальній, так і горизонтальній інтеграції організацій, ділові і інші комунікації і інноваційна активність. Своєрідним «підживленням» економічного кластеру при цьому є переважно нематеріальні активи (інформація і знання), при недоліку яких кластер приходить в занепад [2, с.12].

Будь-яка модель кластеру у сфері туризму повинна відповідати наступним вимогам:

- у основі будь-якого туристського процесу, а відповідно і будь-якого туристського кластеру, повинні знаходитися споживач з його потребами, а не послуга і не туристський процес як такі;
- туристський кластер, на відміну від промислового, орієнтований на формування внутрішньої конкурентоспроможності (спрямованість на розвиток внутрішнього туризму);
- при створенні туристського кластеру більше значення мають географічні і інші особливості території;
- ключовим чинником успіху туристського кластеру є комплекс стратегій розвитку бізнесу, особливу роль в якому повинні грати орієнтовані на кінцевого споживача стратегії маркетингу.

Основним документом, який закріплює кластеризацію в якості пріоритетного напрямку розвитку економіки України, являється Концепція довгострокового соціально-економічного розвитку України на період до 2025 року [3].

Список використаних джерел:

1. Савіцька О.П., Савіцька Н.В. Стратегія розвитку туристичної індустрії в Україні: регіональні аспекти. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%8B/Downloads/VNULPP_2013_754_12.pdf (дата звернення: 30.09.2020).
2. Bergman, E. M. Industrial and Regional Clusters and Comparative Applications, Regional Research Institute / E. M. Bergman, E. J. Feser. – WVU, 1999. – URL: <http://www.rrri.wvu.edu/WebBook/Bergman-Feser/chapter1.htm>.
3. Концепція довгострокового соціально-економічного розвитку України на період до 2025 року: КМУ від 10.06.2018 р. № 17765-1.
4. Rybalchenko N. et al. Clasterization tendencies of Ukraine's tourism sphere and way out of the COVID-19 pandemic crisis //Revista de la universidad del zulia. 2021. №. 34. С. 60-75.
5. Oleksenko, R., Bortnykov, Y., Bilohur, S., Rybalchenko, N., & Makovetska, N. (2021). Transformations of the organizational and legal mechanism of the

ПЕДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНО-АНТРОПОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ЕТНОПЕДАГОГІКИ

Наталя Горбова

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Провідною ідеєю дослідження вітчизняної етнопедагогіки є положення про доцільність використання її культурно-антропологічних засад, адже її провідними принципами є природовідповідність, культуровідповідність, народність виховання в праці, єдність навчання і виховання, зв'язок із життям рідного народу, гуманізм, активність й ініціативність вихованця в процесі виховання, орієнтація на загальнолюдські моральні цінності тощо.

Зазначимо, що саме принципів природо- та культуровідповідності сучасної особистісно-орієнтованої освіти дотримувалися педагоги ще майже сторіччя тому, а сучасна наука і практика часто враховує теоретично цей принцип у розробці педагогічних технологій навчання й виховання, а на практиці відштовхує його, не проводячи систематичного, послідовного, об'єктивного дослідження змін, що відбуваються на особистісному рівні особи що навчається, звідси – неспроможність зробити правильні висновки щодо відповідності змісту, форм, методів навчання й виховання природі конкретної людини.

Так, дослідник Ю. Горбенко вказував, що основні ідеї педагогічного руху «Нового виховання», який був поширений на початку ХХ століття, полягали у визначенні дитини метою і результатом всіх педагогічних зусиль, що вимагало розуміння дитинства як оригінального етапу розвитку людини, ставлення до особистості дитини з повагою, врахування її власного досвіду та стимулювання в ній самостійності щодо розвитку. Саме це дало можливість педагогіці повернутися до забутих антропологічних традицій у навчанні й вихованні. Автор констатував, що «важливість відродження і розвитку антропологічного підходу в організації освіти полягає в тому, що розробка ефективних педагогічних технологій можлива тільки як природовідповідна й культуровідповідна побудова нових форм практики, яка спирається на закони розвитку людини» [2, с. 125].

На початку ХХ століття розробкою та впровадженням ідеї природо- та культуровідповідності активно займалися педологи. Так, заслуговують на увагу слова Я. Чепіги про те, що «школа, яка може забезпечити вільний і гармонійний розвиток дитини, - це трудова в широкому, європейському розумінні школа. Вся організація її роботи, зміст, форми та методи навчання мають відповідати принципу культуровідповідності, відштовхуючись від інтересів дитини; в ній мають панувати дослідницький метод, за котрим життєві й природні процеси виступають основою й інструментом для вивчення, де книга відіграє допоміжну роль, а учитель покликаний бути провідником, відкривачем здібностей дитини; це школа саморозвитку і самовдосконалення дитини, її щастя й свободи» [5, с. 279].

Проводячи різнопланові дослідження, видатні вчені-педологи займалися також розробкою та впровадженням новітніх освітніх реформ, що являли собою проекти організації системи народної освіти. Так, зокрема, у своїй багаторічній праці «Проект української школи» (1913) Я. Чепіга сформулював такі вимоги до нової української школи: у створенні школи має брати участь усе українське вчительство; школа має бути народною та відповідати інтересам народних мас; важливо, щоб освіта була глибоко національною, рідномовною, відповідала душі і розуму народу, його культурному, соціальному та економічному розвитку; школу слід будувати на засадах, що не порушують прав дитини, вільного й нормального розвитку її фізичних і духовних сил, індивідуальних рис [3].

Отже, організація навчання й виховання у педологів за багатьма факторами відповідає антропологічно спрямованому навчанню і вихованню. Зазначене підтверджується думкою І. Аносова про те, що саме у педологів можна спостерігати такі принципи саморозвитку учня, як: «принцип відповідності педагогічного впливу природі дитини; принцип культуровідповідності (культура виховання і виховання культурою); принцип соціовідповідності (створення сприятливих соціальних умов для успішного розвитку й саморозвитку дитини); принцип амбівалентності (організація педагогічного впливу, який узгоджено з мінливими природними й внутрішньо особистісними умовами); принцип гуманізму у вихованні» [1, с. 48].

Безперечно, педологічні дослідження відповідали головним принципам антропологізму, зокрема принципам природовідповідності і культуровідповідності, оскільки базовими якостями дитини педологи вважали природність (зв'язок з довкіллям, наявність системи біологічних якостей); соціальність (зв'язок з соціальним середовищем, наявність системи соціальних якостей); духовність (зв'язок з культурним середовищем, наявність системи духовних якостей) [1, с. 35].

Список використаних джерел:

1. Горбенко Ю. П. В боротьбі за педагогіку. УВЕПР. – 1928. – №4 (11). – С. 107–136.
2. Горбова Н. А. Правова культура особистості: до постановки питання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція, №14, Т.1, 2015, - С. 25-27.
3. Горбова Н. А. Культурно-антропологічний підхід у етнопедагогічних дослідженнях і практичних перетвореннях освіти. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогіка. – Зб. статей. – Мелітополь: - 2012. – Вип.9. - с.283-291.
4. Горбова Н. А. Формування правової культури: антропологічний підхід. Порівняльно-аналітичне право : електр. наук. фах. видання. № 5, 2017. – С. 24-27.
5. Любар О. Історія української педагогіки / О. Любар, М. Стельмахович, Д. Федоренко. – К.: Либідь, 1999.
6. Огурцов А. П. Образы образования. Западная философия образования. XX век / А.П. Огурцов, В.В Платонов. – СПб.: РХГИ, 2004. – 520 с.
7. Романенко М.І. Освіта як об'єкт соціально-філософського аналізу / М.І. Романенко. – Дніпропетровськ: Видавництво “Промінь”, 1998. – 132 с.
8. Нестеренко О. М. и др. Методика викладання лекційних занять з правових дисциплін з урахуванням викликів сьогодення. – 2021.

ОРЕНДА ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Дмитро Денисенко

студент I курсу магістратури спеціальності «Агроінженерія»

*Науковий керівник: Горбова Н. А., кандидат педагогічних наук, доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Земля – це невідновлюваний ресурс, який приносить прибуток своєму власнику. Власник землі має два варіанти отримання прибутку – обробляти землю самостійно та продавати вирощену сільськогосподарською продукцією, або здавати землю в оренду іншим людям та отримувати плату за орендну.

Оренда землі - це строкове платне володіння і користування земельною ділянкою засноване на договорі, необхідною орендареві для проведення, сільськогосподарської, підприємницької та інших видів діяльності.

Об'єктами оренди є земельні ділянки, які перебувають у власності громадян України, юридичних осіб, комунальній або державній власності.

Орендарями земельних ділянок є юридичні або фізичні особи, яким належить право володіння і користування земельною ділянкою на підставі договору оренди.

Орендарями земельних ділянок можуть бути:

а) районні, обласні, міські державні адміністрації та Кабінет Міністрів України в межах повноважень, визначених законом;

б) сільські, селищні, міські, районні та обласні ради у межах повноважень, визначених законом;

в) громадяни і юридичні особи, іноземці та особи без громадянства, міжнародні об'єднання та організації, а також іноземні держави.

Відповідно до Закону України «Про оренду землі» орендна плата встановлюється за згодою сторін і обов'язково має бути прописана в договорі оренди землі. Вартість оренди належить до істотних умов договору.

Земля, відповідно до Земельного кодексу України, складається із земель в межах території України, які за основним цільовим призначенням поділяються на категорії:

- землі сільськогосподарського призначення;
- землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення;
- землі рекреаційного призначення;
- землі водного фонду;
- землі оздоровчого призначення;
- землі історико-культурного призначення;
- землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
- землі лісгосподарського призначення;
- землі житлової та громадської забудови;

Перед проведенням державної реєстрації права оренди земельної ділянки до реєстраційної служби потрібно подати заяву про державну реєстрацію прав та їх обтяжень. Подається дана заява в паперовій формі і до неї додаються оригінали документів необхідних для здійснення реєстраційної процедури, їхні копії, які повинні бути засвідчені в установленому порядку.

Перелік таких документів додаю далі:

- копія документа, що посвідчує особу заявника;
- копія реєстраційного номера облікової картки платника податку згідно з Держаним реєстром фізичних осіб - платників податків. Тут нагадаю, що існує виняток коли особа через свої релігійні чи будь-які інші переконання

відмовилась від отримання реєстраційного номеру, офіційно повідомила про це відповідні органи державної влади та має відповідну відмітку в паспорті;

- документ, що підтверджуватиме факт сплати державного мита, крім випадків звільнення особи від сплати державного мита відповідно;
- документи, що підтверджуватимуть право оренди земельної ділянки, будь то його виникнення, перехід чи припинення;
- витяг з Державного земельного кадастру стосовно конкретної земельної ділянки. Даний витяг додається у випадку коли в документах, які підтверджують речові права на земельну ділянку не міститься відомостей про її кадастровий номер;
- якщо дана заява подається уповноваженою особою, то така особа подає документ, що посвідчує її особу та копію документа, який підтверджуватиме її повноваження. Важливо зазначити, що якщо уповноважена особа діє від імені фізичної особи, то відповідно виникає необхідність подання копії документа, що посвідчуватиме особу інтереси якої представляються.

Договір оренди землі - це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння і користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства.

Строк дії договору оренди землі визначається за згодою сторін, але не може перевищувати 50 років. Дата закінчення дії договору оренди обчислюється від дати його укладення. Право оренди земельної ділянки виникає з моменту державної реєстрації такого права.

Список використаних джерел:

1. Про оренду землі: Закон України від 17.12.2020 р. № 1116-IX – VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text> (дата звернення: 21.04.2021).
2. Висіцька І. Договори оренди землі: припинення VS розірвання. Довідник економіста. Жовтень 2019. № 10
3. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці: теоретико-методологічний аспект // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». – 2015. – Вип. 34, - С. 12-15.
4. Про оренду землі: Закон України від 4.11.2020 р. № 963-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#n225> (дата звернення: 21.04.2021).
5. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар: пояснення, тлумачення, рек. з використ. позицій вищ. суд. інстанцій, М-ва юстиції, науковців, фахівців. Т. 7: Загальні положення про зобов'язання та договір,

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ

Анастасія Дмитрик
студентка ІІ курсу спеціальності «Агрономія»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Проблема злочинності серед неповнолітніх є нагальною. Наразі вона постійно привертає увагу практиків та вчених. Зумовлено це не лише тим, що неповнолітніх завжди вважали злочинцями особливого роду, але й ще тим, що в наш час неповнолітні є найбільш кримінально ураженими верствами населення. За останні роки згідно офіційній статистиці, кількість лише зареєстрованих злочинів, які були скоєні неповнолітніми зросла у 4 рази, а кількість неповнолітніх злочинців – майже втричі.

Слід зазначити, що дана проблема вимагає компромісного вирішення. Адже система кримінально-правового впливу на злочинців, що не досягли повноліття, повинна захистити інтереси суспільства, при цьому дуже важливо боронити інтереси безпосередньо молодого покоління. Бо саме вони є майбутнім нашої держави.

Окреслену проблему досліджували наступні вчені: В.І. Арькова, З.А. Астеміров, Г.С. Гаверов, Н.І. Гуковська, А.І. Долгова, І.О. Кобзар, Л.М. Кривоченко, Г.М. Міньковський, Е.Б. Мельнікова, В.Ф. Мороз, В.С. Орлов, А.А. Прімаченок.

Проте деякі питання залишаються недостатньо дослідженими або недослідженими взагалі. До таких малорозглянутих проблем належать: вікова неосудність; потреба подальшої диференціації кримінальної відповідальності неповнолітніх різного віку; система особливих покарань для неповнолітніх; правова природа примусових заходів виховного характеру.

Метою цього дослідження є аналіз покарань, як частини кримінальної відповідальності, що можуть бути застосовані до неповнолітніх, виявлення серед них найдієвіших та найбільш ефективних заходів кримінально-правової політики.

На сьогодні високий рівень злочинності неповнолітніх - це соціально-правова проблема. Причин даного явища є безліч, а саме: неповна сформованість психіки осіб від 14 до 18 років, яка знаходиться під негативним впливом оточуючого середовища, що може призвести неповнолітнього до: поведінки, яка не відповідає загальноприйнятим нормам; низький рівень правової культури та виховання; відсутність достатнього життєвого досвіду та знань.

Головну роль в становленні самосвідомого громадянина відіграє сім'я. Саме в сім'ї діти часто стають свідками домашнього насилля, наркоманії, алкоголізму. В такій сім'ї діти не отримують належного виховання, уваги зі сторони батьків, постійно стають заручниками конфліктних ситуацій. Все це призводить до негативного впливу на несформовану свідомість особи, що в подальшому призводить до девіантної поведінки неповнолітніх. На нашу думку, це є головними причинами, які сприяють протиправній поведінці неповнолітніх.

К.К. Сперанський у своїх працях зазначає, що неповнолітній – це злочинець особливого роду, який потребує не тільки примусового впливу, але і захисту з боку суспільства та держави. В зв'язку з цим кримінальна відповідальність неповнолітніх особливо у формі покарання коригується низкою спеціальних норм [1, с. 44]. Стаття 98 Кримінального кодексу України регулює питання відповідальності неповнолітніх. До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані такі основні види покарань: 1) штраф; 2) громадські роботи; 3) виправні роботи; 4) арешт; 5) позбавлення волі на певний строк [2].

В судовій практиці, за вчинення перших кримінальних діянь неповнолітнього звільняють від покарання та застосовують примусові заходи виховного характеру у вигляді передачі під нагляд батькам або особам, що їх заміняють [2, ст. 97]. На перший погляд, це є гуманним покаранням, але питання чи дієвим? Не надав дитині належного виховання, вона продовжує звичайний спосіб життя і є велика ймовірність, що вона знову зможе вчинити протиправні дії. Вважаємо, що цей спосіб відповідальності не є дієвим. Адже головним принципом відповідальності неповнолітніх в кримінальному праві є принцип виховання. Даний спосіб фактично звільняє особу від покарання і негативних наслідків за свою поведінку.

В законодавстві України як міра покарання штраф, застосовується до неповнолітніх, які мають власне джерело доходу та в змозі його сплатити. Більшість неповнолітніх мають невеликі джерела доходів і матеріальна відповідальність лягає на батьків чи осіб, що їх заміняють. Вважаємо, це, в свою чергу, порушує принцип персоніфікації відповідальності. Тому, у

даному випадку доречно замінювати несплачену суму штрафу покаранням у вигляді громадських робіт.

Слід звернути увагу на застосуванні громадських робіт до неповнолітнього як одного з видів покарання. У світовій практиці даний вид покарання існує вже досить давно. Н.Л. Березовська в своїй праці зазначила, що практика застосування громадських робіт у зарубіжних країнах свідчить про високе профілактичне значення вище вказаної міри покарання, їхньої високої ефективності. Підтвердженням цього слугують дані щодо рецидиву серед осіб, яким призначалися громадські роботи. Так, дане покарання, незважаючи на удавану, на перший погляд, м'якість, не вело до росту рецидиву, а навпаки, робить його значно нижчим, ніж серед осіб, що відбували тюремне ув'язнення [3]. На нашу думку, це є не єдиною позитивною рисою такого покарання, як громадські роботи. Відбуваючи громадські роботи, неповнолітній здобуває трудові навички, своєю працею приносить користь суспільству, також праця дає можливість обміркувати свою поведінку. В період праці неповнолітній перебуває на стадії соціально-правової адаптації, формування психіки, світогляду та світосприйняття загалом.

Отже, на нашу думку, громадські роботи як вид покарань неповнолітніх є найефективнішим засобом виховного характеру, що полягає в попередженні протиправної поведінки неповнолітнього в майбутньому.

Таким чином, проблема злочинності неповнолітніх залишається актуальною для всього світового співтовариства. Кримінальна відповідальність неповнолітніх та призначення їм покарання реалізується завдяки застосуванню основних видів покарань в кримінально-правовій політиці України.

При застосуванні того чи іншого виду покарань, по-перше, пріоритетною повинна бути індивідуалізація покарання неповнолітніх, а саме враховувати особливості особи, яка вчинила злочин, виховування та умови життя, психічний розвиток особи, по-друге, застосування примусових заходів виховного характеру замість кримінального покарання у кожному випадку вирішення питання про відповідальність неповнолітнього за злочин відповідного ступеня тяжкості. Головним завданням кримінальної відповідальності є перевиховання та виправлення осіб, тому проведений аналіз дає підстави зробити висновок, що ефективним видом покарання неповнолітніх в кримінальному праві є громадські роботи.

Список використаних джерел:

1. Сперанский К.К. Уголовно-правовая борьба с преступлениями несовершеннолетних и против несовершеннолетних . Ростов-на-Дону :Изд-во Ростовского ун-та, 2005. 180 с.

2. Кримінальний кодекс України// [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page4>
3. Березовська Н.Л. Застосування громадських робіт до неповнолітніх. Актуальні проблеми держави і права. 2004. Вип. 22. С. 847–851.
4. Узагальнення про практику розгляду судами кримінальних справ щодо неповнолітніх // http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.
5. Скрябин М. А. Общие начала назначения наказания и их применение к несовершеннолетним. Казань : Изд-во Казанского у-та, 1988. 128 с.
6. Постанова Пленуму Верховного суду України від 16 квітня 2004 року № 5 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх».
7. Богатирьов І. Методологія впровадження кримінальних покарань, альтернативних позбавленню волі .Право України. 2004. №7. С. 20-23.
8. Дащенко О. В. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх: автореф. на здобуття наук. степеня канд. юрид. наук: за спец. 12.00.08., Запоріжжя. 2009. 9 с.
9. Нестеренко О., Горбова Н. Аналіз сучасної нормативно-правової бази з питань правового виховання в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання. № 3, 2021. С. 31-34
10. Горбова Н., Нестеренко О. Правосвідомість як системоутворюючий чинник формування свідомої молоді. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2019. С. 35-37.
11. Нестеренко О.М. Правове виховання у сучасному суспільстві: теоретико-компаративістське дослідження: дис...канд. юр. наук: 12.00.01. Харків, 2019. 260 с.;
12. Нестеренко О. М. Формування культури діалогу в умовах існування мультикультурного суспільства. Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції. 2019. С. 373- 376.
13. Нестеренко О. М. Особливості правового виховання в Європі. Тенденції розвитку юридичної науки в інформаційному суспільстві: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 28 груд. 2018 р.). Одеса: Гельветика, 2018. С. 14-17.

ДОГОВОРИ ЛІЗИНГУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Ємельянов Р.

студент I курсу магістратури спеціальності «Агроінженерія»

*Науковий керівник: Горбова Н.А., кандидат педагогічних наук, доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Сьогодні у ролі рушійної сили економіки України виступає сільське господарство. Але купити дорогі сільськогосподарські машини, наприклад трактор чи комбайн, за власні кошти під силу небагатьом фермерським господарствам. І навіть якщо є певний грошовий капітал, витратити його весь на купівлю необхідної сільськогосподарської техніки нерозумно. Тому більшість аграріїв вимушені брати кредити у банках під великі відсотки.

Але нещодавно з'явилася можливість купувати с/г техніку в лізинг, що є вигідною альтернативою банківському кредиту.

Лізинг – це особливий вид інвестиційної діяльності, у якому лізингодавець (лізингова компанія) придбає в постачальника устаткування (предмет лізингу, техніка, інструменти, і т.д.). Після цього вона за певну плату, на певних умовах та на певний термін здає його в оренду лізинг одержувачу (клієнту). І все це передбачає в подальшому перехід права власності на предмет чи техніку лізинг одержувачу (після повної виплати за товар у зазначених термінах договору).

Покупка у лізинг

Купівля в лізинг – швидка та проста можливість оновлення матеріально-технічної бази підприємства. А значить – можливість відновити або збільшити потенціал підприємства, привести якість продукції, що випускається у відповідність до сучасних вимог, спланувати власний бізнес на кілька років вперед, знижуючи можливі ризики.

Також, знижуються ризики через обмежену відповідальність орендаря (порівняно з кредитом). Орендодавець має незаперечні права на володіння майном, а також бере на себе більшість зобов'язань, що стосуються об'єктів лізингу.

Відповідно до п. 1 ст. 1 Закону України про фінансовий лізинг (Закон про ФО) фінансовий лізинг – це вид цивільно-правових відносин, що виникають за договором фінансового лізингу. Договір фінансового лізингу відрізняється від інших орендно-правових договорів тим, що:

за договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується придбати у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до

встановлених лізинг одержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізинг одержувачу на встановлений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі);

у лізинговій операції можуть брати участь більше двох осіб: лізингодавець, лізинг одержувач та постачальник, який не є стороною договору лізингу;

предмет фінансового лізингу надається не тільки у користування, а й у володіння.

Розглянемо особливості закупівлі сільськогосподарської техніки в лізинг, за умов державного фінансування.

Лізинг дозволяє сільськогосподарським підприємствам мати в наявності необхідну кількість сільськогосподарської техніки, виконувати більший обсяг механізованих робіт та відповідно провести більший обсяг продукції; витратити обмежені фінансові кошти на інші капітальні вкладення (оновлення основних засобів - виробничих будівель та споруд) або поповнення оборотних коштів (насіння, добрива, паливо-мастильні матеріали тощо).

За лізинговою схемою в аграрному секторі України нині працюють державні і комерційні лізингові компанії.

Забезпечення сільськогосподарських товаровиробників (лізинг одержувачі) технікою вітчизняного виробництва на умовах фінансового лізингу за рахунок коштів державного бюджету здійснюється на підставі договорів фінансового лізингу, укладених між компанією і лізинг одержувачами відповідно до порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. № 1904.

Мінагрополітики щороку станом на 1 січня на підставі замовлень лізинг одержувачів складає зведену потребу в техніці та шляхом проведення відкритого конкурсу визначає заводи-виготовлювачі або дилерів з продажу (постачальники) техніки та перелік техніки, закупівля якої фінансується за рахунок коштів державного бюджету.

Джерелом фінансування закупівлі техніки на умовах фінансового лізингу та заходів щодо операцій фінансового лізингу є передбачені у державному бюджеті на цю мету кошти, які використовуються на умовах поворотності, згідно з укладеними договорами.

Компанія в порядку виконання укладених договорів поставки (купівлі-продажу) отримує техніку від заводів-виробників чи її постачальників і відповідно до укладених договорів фінансового лізингу передає техніку лізинг одержувачам.

Нижче наведена схема придбання техніки за рахунок бюджетних коштів для передачі її у користування сільськогосподарським підприємствам на умовах фінансового лізингу:

1. Мінагрополітики спрямовує компанії, як відповідальному виконавцю бюджетної програми, асигнування на здійснення кредитування з придбання техніки;

2. Укладення договору купівлі-продажу техніки між компанією і постачальником;

3. Компанія проводить розрахунки з постачальником за техніку відповідно до умов договору купівлі-продажу;

4. Підписання договору фінансового лізингу, згідно з яким компанія передає техніку у володіння і користування сільськогосподарському підприємству;

5. Складання договору страхування техніки між с/г підприємством і страховою компанією;

6. С/г підприємство сплачує лізингові платежі компанії згідно з договором фінансового лізингу;

7. С/г підприємство сплачує страхові внески страховій компанії згідно з договором страхування.

Стандартні умови купівлі сільськогосподарської техніки у лізинг:

- договір укладається на 12-60 місяців;
- аванс становить щонайменше 30% вартості предмета лізингу;
- щомісяця вноситься сума, обумовлена договором, на погашення заборгованості.

- Після внесення останнього платежу права власності на техніку переходять до лізинг одержувача.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 11.12.03 р. № 1381-IV “Про фінансовий лізинг”
2. Горбова Н.А., О.М.Нестеренко Теоретико-методологічні механізми впливу державної політики на процес формування свідомої особистості. / Прикарпатський юридичний вісник 1 (4 (29)), 2020, 33-37
3. Лачуга Ю.Ф., Лізинг сільгосптехніки // Сільськогосподарська техніка: обслуговування та ремонт – 2006.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Олександр Зіняк

студент II курсу спеціальності «Агрономія»

*Науковий керівник: **Нестеренко О.М.**, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Землі сільськогосподарського призначення завжди були і залишаються основним багатством України. Однак право розпоряджатись цією категорією земель для осіб приватного права було довгий час обмеженим. Проте з липня 2021 року ситуація змінилася, оскільки набуває чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель».[1]

Держава здійснює регулювання ринку земель використовуючи ряд механізмів, основними серед яких є: правовий, адміністративно-організаційний та економічний. [2]

Реформування земельних відносин в Україні в частині володіння було вперше здійснено в 1990 році шляхом прийняття Постанови «Про земельну реформу». Передбачався рівноправний розвиток різних форм господарювання на землі на основі добровільного вибору громадянами видів землеволодіння і землекористування із запровадженням системи захисту та гарантії їх прав. У січні 1992 року, коли був прийнятий Закон України «Про форми власності на землю», було закріплено такі форми власності на землю: державну, колективну та приватну. Всі форми власності стали рівноправними. Редакція Земельного кодексу України від 13 березня 1992 року стала однією з форм реалізації земельної реформи, спрямованою на перехід до ринкових відносин. Певною формою ринкових перетворень стало відведення 1,3% усіх сільськогосподарських угідь для створення фермерських господарств [3]. Остання редакція Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року діє і до сьогодні. Зміни ринкового спрямування активізувались в Україні з прийняттям Указу «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» № 720/95 від 8 серпня 1995 року. Передбачався порядок проведення розпаювання земельних ресурсів та їх передачу у власність. Таким чином, аграрна реформа в Україні на тому етапі привела до приватизації земельних ділянок, а отже, і до формування ринкового обігу частини земельних ресурсів. Власникам земельних ділянок (паїв), надавалось право вільно дарувати, передавати та

продавати паї. Новий етап реформ відносин власності на землю розпочався в 2019 році з розробкою Проекту “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення” [4].

Цей документ визначає такі основні напрями реформ: землю можна буде продавати тільки на електронних земельних аукціонах; під час транзакції буде проводитись обов’язкова реєстрація цін на землю; передбачається скасування заборони на передачу прав на сільськогосподарську власність від однієї особи до іншої; придбати землю зможуть громадяни України, державні та юридичні особи зареєстровані в Україні. Початок земельної реформи анонсували на літо 2020 року. Загальна площа сільськогосподарських земель, яка може перебувати в оренді і власності однієї особи, з урахуванням земель, які перебувають під контролем пов’язаних осіб, згідно з документом, не може перевищувати 35% площі угідь на території громади, не більше 15% області і не більше 0,5% країни. До того часу уряд планує поліпшити фінансове середовище в країні та створити умови для кредитування операцій з придбання землі під 14-15% річних. Узагальнюючи короткий екскурс в історію слід зауважити, що: по-перше, процес реформування відносин землевласності в Україні має тривалу історію розвитку, але не забезпечив формування ефективного землевласника; по-друге суспільного консенсусу щодо змісту реформ та часу їх проведення до сьогодні не має. Загалом, держава в 2019 році обрала стратегію динамічного реформування ринку землі без адекватного обґрунтування змісту пропонованих заходів.

Не врахованими у законопроекті є такі ключові загрози, що можуть спричинити деструктивні процеси: - відсутність повноцінного кадастру земельних ресурсів; - неспроможність користувачів земельних ресурсів (фермерів) придбати використовувані земельні ресурси; - недоступність банківських кредитів для землекористувачів в силу високої їх вартості; - існування великих агрохолдингів, в тому числі за участю іноземного капіталу, які можуть стати основними операціями з купівлі землі; - зміст пропонованих заходів щодо формування землі, зокрема, дозвіл на придбання 200 тис. га, придбання землі іноземцями.

Пошук ефективних форм господарювання на землі має стратегічне значення для майбутнього країни і в контексті збереження земельних ресурсів, які є в розпорядженні, і задля формування ефективного власника, оскільки і сьогодні аграрний сектор забезпечує 12% ВВП і близько 40% валютних надходжень від експорту, при тому, що потенціал аграрного сектора у повній мірі ще не вичерпано. В цьому контексті приватна власність на землю та формування ринку землі можуть стати важелем підвищення ефективності

функціонування і певні наслідки ринково-орієнтованих реформ вже мають результати.

Так, на початок 2021 року у держвласності знаходилося 29,1% сільськогосподарських угідь, в приватній – 78,8%, комунальній – 2,06%, колективній – 0,05%. Земельними паями в Україні володіють близько 7 млн громадян. Загальна площа пайових угідь – 27,5 млн га, з яких 60% передані в оренду, 17% приєднані до індивідуальних господарств без юридичної особи, 22% не використовуються зовсім або використовуються без реєстрації. [5].

Відповідно, основними проблемними питаннями здійснення реформ України, на нашу думку, є організаційні, фінансові, управлінські, зокрема:

по-перше, відсутність підготовчого періоду з точки зору формування достатніх фінансових ресурсів для придбання землі за ринковими цінами;

по-друге, неспроможність влади об'єктивно оцінити готовність аграрного сектора до приватизації;

по-третє, проблеми кадастру – відсутня прозора інформація про кількість та якість земельних ресурсів;

по-четверте, відсутність механізмів фінансової підтримки фермерів на етапі приватизації і у подальшому задля забезпечення дотацій, які існують у європейських країнах, невирішеність питання діючих договорів оренди;

Таким чином, питання змісту державного регулювання ринку землі в Україні залишається актуальним та потребує широкої науково-практичної дискусії щодо змісту, форм та термінів реалізації. Отже, основними підходами, на яких повинне базуватись державне управління у сфері відносин власності на землю повинні стати: комплексний підхід – процес формування ринку землі слід розглядати в загальній сукупності проблем розвитку національної економіки; ситуаційний підхід – в процесі здійснення будь-яких реформ, а особливо реформ щодо власності на землю, слід враховувати реальну соціальну, політичну та економічну ситуацію; стратегічний підхід визначає необхідність розуміння довгострокової ролі земельних ресурсів, а не орієнтації на вирішення поточних проблем економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Ковбасюк Ю.В. Державне регулювання в умовах ринкової економіки. Київ: НАДУ, 2011. Т. 1: Теорія державного управління. С. 153-154.
2. Омельчак, К. Механізми державного регулювання ринку земель: підходи до визначення сутності. Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. Вип. 2 (29). С. 112-120. Omel'chak, K (2016), "Mechanisms of state regulation of the land market: approaches to determining the essence", *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, vol. 2 (29), pp 112-120.]

3. Mischenko, D.A. (2011), "State regulation of land market development in Ukraine", *Mekhanizm derzhavnoho upravlinnia*, vol. 18, pp. 154.
4. Martynenko, M. (2019), "Draft Law of Ukraine "On Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine on the Circulation of Agricultural Lands", [Online], available at: <https://iportal.rada.gov.ua/news/Novyny/184375.html>(Accessed 5 February 2020).]
5. Markytanenko, S. (2018), "Effective farmers or inefficient agricultural holdings", [Online], available at: <https://latifundist.com/193-efektivn-fermeri-chi-neefektivn-agroholdingi>.
6. Нестеренко О.М. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. В.А. Рульєва. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2009. - № 6. 336 с. С. 272-278.
7. Нестеренко О.М. Досягнення раціонального землекористування. Организационно-правовые аспекты инновационного развития АПК.: Сборник научных трудов/ Гл. ред. М.З. Фрейдин. Горки-Щецин: Белорусская государственная сельскохозяйственная академия, Западнопоморский технологический университет в Щецине, 2011. 380 с. С. 244-249
8. Нестеренко О.М. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності у сфері земельних відносин. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2013 р., № 2(6), С. 300-309.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Івахненко Юлія

Студентка II курсу спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: Плотніченко С. Р., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет Імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Як об'єктивна реальність управління є суспільним явищем, притаманним усім країнам на будь-яких етапах людської цивілізації. За часом виникнення управління передуює виникненню перших державних утворень. Основні риси владно-розпорядчої діяльності притаманні ще історичним

періодам первісної доби, коли основою влади були кровна родинність, традиції, звичаї, вірування племені. Адже вже на той час головним завданням влади (глави роду чи старійшини) було життєзабезпечення племені, а соціальні цінності полягали в задоволенні інтересів більшості громади в [1].

В ринкових умовах при інтелектуалізації усіх видів праці значною мірою зростає роль соціально- психологічних факторів управління. Раціональна організація забезпечує високу продуктивність праці лише в тому випадку, якщо ефективно використовуються індивідуальні й психологічні особливості кожного працівника. Під соціально-психологічними методами слід розуміти сукупність специфічних методів дії на особисті стосунки і зв'язки між працівниками, а також на соціальні процеси в організації. Під впливом соціально-психологічних факторів в управлінні формуються суспільна свідомість, психологічні зв'язки в колективі, сумлінне відношення до праці. Психологічний стан працівника може сприяти підвищенню продуктивності й ефективності праці, і навпаки, може знижувати трудову активність персоналу. Зауважимо, що завдяки соціально-психологічному управлінню вдається досягти відповідальності працівників за робочим процесом, стійкості, стабільності, підтримувати основні параметри, забезпечувати якісний цілеспрямований розвиток підприємства. Важливим є те, що застосування соціально-психологічних методів можливе за умов гнучкості менеджерів, розуміння ними внутрішнього світу людини і особливостей її психології. Слід зазначити, що значне місце в діяльності менеджерів належить методам переконання, тому вони є важливими для вивчення й застосування. Кожній групі людей, кожному колективу притаманний певний психологічний клімат. Тому суттєвою умовою створення й розвитку трудових колективів є дотримання в них принципів психологічної сумісності. Недостатня увага до соціальних і психологічних аспектів управління є основою нездорових взаємовідносин у колективі, що може призвести до різкого зниження продуктивності праці[3].

Головною особливістю психологічних методів управління персоналом є звернення до внутрішнього світу людини, її особистості, інтелекту, образів і поведінки, щоби спрямувати внутрішній потенціал людини на вирішення конкретних завдань підприємства. Варто зазначити, що завдяки психологічним методам управління вдається досягти відповідальності працівників за робочий процес, їхньої стійкості, стабільності поведінки, підтримувати основні параметри ефективності, тим самим забезпечуючи цілеспрямований розвиток підприємства. Важливим є те, що застосування психологічних методів можливе за умов гнучкості менеджменту, розуміння керівництвом внутрішнього світу людини і особливостей її психології. Як

вказують дослідники, з якими важко не погодитися, «недостатня увага до соціальних і психологічних аспектів управління є основою нездорових відносин у колективі, що може призвести до різкого зниження продуктивності праці». За допомогою психологічних методів у колективі підприємства створюється доброзичлива творча атмосфера, що сприяє найкращому виконанню працівниками своїх обов'язків та досягненню високих результатів роботи через задоволення внутрішніх, психологічних потреб особистості. До психологічних методів управління належать методи професійного відбору та навчання. Так, професійний відбір у досліджуваному підприємстві в основному ведеться через оцінку кваліфікації претендентів, їхнього досвіду, здобутих навичок та розвинутих професійних компетенцій, без застосування соціометричного методу[2].

Таким чином, дослідження змісту та практики застосування психологічних методів управління в сучасних умовах функціонування аграрного підприємства виявило низку нагальних проблем, в основі вирішення яких лежать заходи стратегічного та тактичного управління. Вони спираються на особистісні зміни у свідомості та культурі керівництва. Ефективність персоналу неможливо забезпечити лише за рахунок адміністративних та економічних методів.[5] За для гармонізації управління мають бути збалансовані всі три групи методів: адміністративні, економічні та соціально-психологічні [4].

Список використаних джерел:

1. Особливості соціально-психологічних методів в управлінні підприємством [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/7637/1/vestnik_HPI_2013_53_Kharchenko_Osoblyvosti.pdf
2. Застосування психологічних методів управління персоналом підприємства в конкурентних умовах господарювання [Електронний ресурс] – Режим доступу:: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/29_2020ua/30.pdf
3. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є.Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
4. Плотніченко С.Р.Зв'язки з громадськістю в органах влади. /С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-30.

5. Олексенко Р. І., Царькова О. В. Економіко-психологічна адаптація суспільства в пострадянські часи //Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – №. 10. – С. 48-50.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Олена Нестеренко

кандидат юридичних наук, ст. викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Міцність засад демократичної держави, її конституційного ладу, в значній мірі, залежить від ступеня розвитку громадянського суспільства, його здатності до самоорганізації, підготовки нових поколінь суспільно активних громадян.

Поняття «громадянське суспільство» характеризує якісний стан суспільства в цілому з точки зору його самоорганізації, ступеня розвитку демократії, реалізації прав і свобод людини як громадянина, виконання громадянами своїх політичних, громадянських обов'язків, усвідомлення себе як активних суб'єктів політичної діяльності, людей, відповідальних за наслідки своїх дій, майбутнє своєї країни і світової спільноти в цілому.

В умовах демократичного ладу Європи формуються наступні інститути громадянського суспільства: добровільні громадські об'єднання (економічні, культурно-мистецькі, освітні, наукові, захисту прав громадян, благодійні та ін.); громадські рухи і політичні партії; незалежні засоби масової інформації, що обслуговують громадські потреби та інтереси, формують і оприлюднюють громадську думку; громадська думка як соціальний інститут; вибори та референдуми як засіб громадського волевиявлення і захисту інтересів; залежні від громадськості елементи судової і правоохоронної систем (суди присяжних тощо); на Заході є тенденція зараховувати до інститутів громадянського суспільства також розподільчо-регулятивні інститути сучасної держави загального добробуту [1, с. 68-69]. Інститути громадянського суспільства «тим чи іншим чином сприяють формуванню правосвідомості автономного індивіда як громадянина, його позитивного ставлення до права і правової дійсності, який здатний самостійно брати участь у суспільних справах і нести відповідальність за свої вчинки» [2, с. 7].

Аналіз наукової літератури свідчить, що для європейського простору частиною громадянського виховання є правове виховання, якому приділяється центральне місце у внутрішній політиці цих країн. Адже при відсутності свідомих зобов'язань по відношенню до фундаментальних цінностей та принципів демократії з боку громадян, держава не може розраховувати на успіх у розвитку вільної демократичної держави.

Важливим напрямом правового виховання у об'єднаній Європі є виховання загальноєвропейської громадянськості. Сучасні науковці Великої Британії (Леві, Сміт, Маккензі та ін.) стверджують, що громадськість базується на знанні принципів демократії, справедливості, рівності, громадянських прав, свобод та обов'язків, розумінні цілей, цінностей і стратегій основних політичних рухів на національному, європейському та світовому рівнях; уміннях критично і креативно осмислювати проблеми громадськості, брати конструктивну участь у діяльності громади, а також долучатись до процесу прийняття рішень на різних рівнях: місцевому, національному, загальноєвропейському; ставленні, що передбачає повагу до прав людини, цінування і розуміння відмінностей між ціннісними системами різних релігійних або етнічних груп [3, с. 10].

Традиційно громадянськість розглядається як почуття і стан належності до країн, в якій народилася, виховується, живе людина. Вона включає також знання основних законів країни, розуміння їх ролі в розвитку суспільства й обов'язку їх дотримання. Виховання громадянськості означає прищеплювання людині із самого раннього віку інтересу до історії своєї країни, її життя, до її народу, воно спрямовано на усвідомлення людиною себе членом відповідного громадянського суспільства. Стрижнем громадянського виховання є патріотизм. Організація освоєння культури своєї країни в загальному контексті світової культури, розуміння й повага народних традицій і звичаїв наповнюють конкретним патріотичним змістом виховання громадянськості в освітньому процесі. Таким чином, важливо відзначити, що виховання громадянськості безпосередньо пов'язано з формуванням національної політичної та правової культури [4, с. 375].

Відтак, одним з пріоритетних напрямків в Європі стала освіта, яка спрямована на виховання саме демократичної громадянськості. Виховання демократичній громадянськості (Education for democratic citizenship) – це різні форми навчання (проведення тренінгів, розповсюдження інформації, організація практичної діяльності), які мають за мету – сформувати у населення лояльне ставлення до різноманітності ціннісних пріоритетів в суспільстві, соціальну відповідальність і активну громадянську позицію, розуміння своїх демократичних прав, вміння їх реалізовувати і захищати [5].

Таким чином, можна констатувати, що в країнах як Західної, так і Східної Європи невід’ємною частиною громадянського виховання є правове виховання, для розповсюдження і підтримання якого застосовується дуже багато зусиль. З формуванням саме демократичної громадянськості пов’язується подальший стійкий демократичний розвиток держави. Основний акцент країни Європи для формування високого рівня громадянськості роблять саме на громадянську освіту, яка міцно закріпилась в державних програмах початкової, середньої і вищої освіти, що в свою чергу постійно модернізується з урахуванням вимог сучасності.

Список використаних джерел:

1. Колодій А. Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Львів: Червона Калина, 2002. 272 с.
2. Цимбалюк М. М. Формування правосвідомості громадян у процесі розбудови громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.12. Київ, 2004. 15 с.
3. Key Competences for Lifelong Learning: European Reference Framework. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007. 12 p.
4. Швець Д. В. Європейський вектор правового виховання. *Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми* : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2016 р.). Харків, 2016. 373-378 с.
5. What is Education for Democratic Citizenship and Human Rights? URL: http://www.coe.int/t/dg4/education/edc/who/whatis_en.asp (date of treatment: 20.02.2019).
6. Нестеренко О.М. Правове виховання у сучасному суспільстві: теоретико-компаративістське дослідження: дис...канд. юр. наук: 12.00.01. Харків, 2019. 260 с.;
7. Нестеренко О. М. Формування культури діалогу в умовах існування мультикультурного суспільства. Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції 2019. С. 373- 376.
8. Нестеренко О. М. Особливості правового виховання в Європі. Тенденції розвитку юридичної науки в інформаційному суспільстві: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 28 груд. 2018 р.). Одеса: Гельветика, 2018. С. 14-17.
9. Ортіна Г. В. и др. Цифровізація як основна сучасної освіти. – 2021.

ВИМОГИ ДО ДІЛОВОЇ ЛЮДИНИ У СУСПІЛЬСТВІ

Носова Влада

Студентка III курсу спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: Плотніченко С.Р., к.е.н, доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Соціальна відповідальність – це соціальне явище, що являє собою добровільне та свідоме виконання, використання і дотримання суб'єктами суспільних відносин, приписів, соціальних норм, а у випадку їхнього порушення – застосування до порушника заходів впливу, передбачених цими нормами [1,с.9-10].

Коли ми знаємо, що саме таке соціальна відповідальність, можемо сказати яких норм поведінки та зовнішнього вигляду повинна дотримуватися ділова людина у суспільстві[5,с.6-7].

Перш за все почнемо з етикету, **діловий етикет** – найважливіша сторона моралі професійної поведінки ділової людини. Щоб не потрапити в безглузду ситуацію, треба знати правила хорошого тону [4,с.10-11].

Колись їх добре вчив, знав і вимагав від інших Петро I. У 1709 р. він видав указ, згідно з яким підлягав покаранню кожен, хто поведився „в порушенні етикету”. Отже, знання ділового етикету, уміння культурно поводитися – основа ділового успіху [2,с.28].

Дейл Карнегі ще в 1930-і рр. помітив, що успіхи тієї чи іншої людини в його фінансових справах навіть в технічній сфері чи інженерній справі відсотків на п'ятнадцять залежать від його професійних знань і відсотків на вісімдесят і п'ять - від його вміння спілкуватися з людьми. У цьому контексті легко пояснити спроби багатьох дослідників сформулювати і обґрунтувати основні принципи етики ділового спілкування, або, як їх частіше називають на Заході, заповіді *personal public relation* (дуже наближено можна перекласти як "діловий етикет"). Джен Ягер в книзі "Діловий етикет: як вижити і досягти успіху в світі бізнесу" виділяє шість таких засадничих принципів.

1. Конфіденційність (Не базікайте зайвого). Секрети установи, корпорації або конкретної угоди необхідно зберігати так само дбайливо, як таємниці особистого характеру. Немає також необхідності переказувати кому-небудь почуте від товариша по службі, керівника або підлеглого про їх службової діяльності або особистому житті.

2. Пунктуальність (робіть все вчасно). Тільки поведінка людини, яка робить все вчасно, є нормативним. Запізнення заважають роботі і є ознакою

того, що на людину не можна покластися. Принцип робити все вчасно поширюється на всі службові завдання.

3. Увага до оточуючих (думайте про інших, а не тільки про себе). Увага до оточуючих повинна поширюватися на товаришів по службі, начальників і підлеглих. Поважайте думку інших, намагайтеся зрозуміти, чому в них склалася та чи інша точка зору. Завжди прислухайтесь до критики і порад колег, начальства і підлеглих.

4. Люб'язність, доброзичливість і привітність. У будь-якій ситуації необхідно поводитися з клієнтами, замовниками, покупцями і товаришами по службі чемно, при- ветливо і доброзичливо. Це, однак, не означає необхідності дружити з кожним, з ким доводиться спілкуватися з обов'язку служби.

5. Зовнішній вигляд (одягайтеся як водиться). Головний підхід - вписатися у ваше оточення по службі, а всередині цього оточення - в контингент працівників вашого рівня. Необхідно виглядати найкращим чином, тобто одягатися зі смаком, вибираючи колірну гамму-на-віч. Важливе значення мають ретельно підібрані аксесуари.

6. Грамотність (говоріть і пишіть гарною мовою). Внутрішні документи або листи, щоб їх межі установи, повинні бути викладені гарною мовою, а всі імена власні передані без помилок. Не можна вживати лайливих слів. Навіть якщо ви всього лише приводите слова іншої людини, оточуючими вони будуть сприйняті як частина вашого власного лексикону. [3,с.84]

На мою думку, це основні правила, яких потрібно дотримуватись діловій людині. Необхідно пам'ятати, що в ділових відносинах дрібниць не буває. Для професійної діяльності етикет значить дуже багато. Одяг, поведінка ділової людини – це його візитна картка. Про гостя починають складати враження наперед, збираючи про нього інформацію. Джерелами інформації служить поведінка ділової людини в дорозі до місця ділової зустрічі, поведінка в готелі, під час самої зустрічі. Пам'ятайте, вас усюди оточують люди, які з тим чи іншим ступенем упередженості вивчають вас.

Список використаних джерел:

1. Соціальна відповідальність [Електронний ресурс] - Режим доступу <https://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Socialna-vidpovidalnist.pdf>
2. Перші джерела етикету [Електронний ресурс] - Режим доступу <https://lektsii.org/1-74231.html>
3. Ягер Дж. Діловий етикет: як вижити і досягти успіху в світі бізнесу. С.84
4. Брустінов В.М., Теслюк С.Р. Практикум організації та проведення ділових переговорів : навч. посібник. –Мелітополь, ТОВ « Видавничий будинок ММД», 2010.-144.

5. Плотніченко С.Р. Зв'язки з громадськістю в органах влади. /С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Пархоменко Є.

студент II курсу спеціальності «Агрокебети»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Залежно від мети та методів проведення оцінка земель поділяється на такі види: -бонітування ґрунтів; -економічна оцінка земель; -грошова оцінка земельних ділянок.

Данні бонітування ґрунтів є складовою частиною державного земельного кадастру та є основою проведення економічної оцінки сільськогосподарських угідь і враховуються при визначенні екологічної придатності ґрунтів для вирощування сільськогосподарських культур, а також витрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.

Дані з економічної оцінки земель є основою при проведенні нормативної грошової оцінки земельних ділянок, аналізі ефективності використання земель порівняно з іншими природними ресурсами та визначенні економічної придатності земель сільськогосподарського призначення для вирощування сільськогосподарських культур [1].

При продажі, даруванні або спадкуванні земельних ділянок застосовується грошова оцінка землі. Вона може бути нормативною або експертною. Статтею 201 Земельного кодексу встановлено, що грошова оцінка земельних ділянок визначається на рентній основі.

Нормативна грошова оцінка земельних ділянок використовується для визначення розміру земельного податку, витрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель тощо.

Експертна грошова оцінка використовується при здійсненні цивільно-правових угод щодо земельних ділянок [2].

Основними проблемами оцінювання земель сільськогосподарського призначення, по-перше, є: застаріла інформаційна база; неврахування кон'юктури ринку землі; використання рентного доходу при розрахунку грошової оцінки землі; специфічні чинники.

По-друге, процедура грошової оцінки сільськогосподарських угідь, як показують дослідження, повинна включати: оціночне районування території; визначення базових (репрезентативних) територій та розрахункового рентного доходу за агровиробничими групами ґрунтів; визначення показників економічної і нормативної оцінки земель; нормативну оцінку сільськогосподарських угідь на основі оціночних шкал з урахуванням їх технологічних властивостей та місця розташування; оцінку земель сільськогосподарських землеволодінь та земле користувань (земельних ділянок) в цілому.

Проте, після створення нормально функціонуючого ринкового середовища в нашій країні в цілому і в аграрній сфері зокрема, доцільно проводити оцінку землі за вищим терміном капіталізації. Це дозволить більш точно відобразити високу якість українських земель.

Отже, в сучасних умовах необхідно дотримуватися основних світових напрямків розвитку землеоціночної діяльності, тому що, об'єктивна оцінка землі забезпечує правильність прийняття рішень у галузі землекористування як у державному, так і в приватному секторі [3].

Список використаних джерел:

1. Оцінка земель // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2002. Т. 4 : Н П. 720 с. ISBN 966-7492-04-4. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0_%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8C
2. Земельний кодекс — Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100007274-rol-groshovoyi-otsinki-zemli-u-pravochinakh>
3. Збірник праць Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 8-9 листопада 2018 р.). К., ДП «Компринт», 2018. 86
4. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u257/zbirinik_tez_konferenciyi_8-9.11.2018.pdf
5. Нестеренко О.М. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності у сфері земельних відносин. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2013 р., № 2(6). С. 300-309.

6. Нестеренко О.М. Проблемні питання орендного землекористування. Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія: Право. 2009. № 4. С. 22-27.
7. Нестеренко О. Актуальні питання правового режиму земельного податку. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. В.А. Рульєва. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2010. № 3(11). 530 с. С. 366-371.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ

Чагайда Р.В.

студент спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Пікунова Ю.С.

Студентка спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Зінов'єва М.О.

Студентка спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Плотніченко Світлана**, к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права ТДАТУ ім. Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

«Політика» — одне з найпоширеніших і важливих слів як в українській мові, так і в багатьох інших мовах світу. У повсякденному житті політикою часто називають будь-яку цілеспрямовану діяльність, будь то діяльність глави держави, партії чи фірми, чи навіть ставлення однієї людини до іншої, підпорядкованої певним. Розглядаючи це поняття в науково-теоретичному контексті, необхідно побудувати уявлення про його зміст, призначення, сферу використання, зовнішні та внутрішні зв'язки політики з існуючим понятійним апаратом, понятійним апаратом, понятійним апаратом та понятійним апаратом. апарат[1,].

Політика моделює суспільне життя і має вирішальний вплив на економічне життя прогрес у трьох сферах:

- сприяє його розвитку через правильно визначені цілі та пріоритети;
- перешкоджає соціальному прогресу, в тому числі економічному розвитку, якщо він не є науково обґрунтованим, «стихійним», не забезпеченим інституційними та ресурсними ресурсами;

– може суперечливо впливати на економічний прогрес, прискорюючи його в одному напрямку і стримуючи в іншому, в умовах дисбалансу, непослідовності та відсутності підтримки[4].

Таким чином, можна узагальнити, що в українській науковій термінології слово «політика» відповідає двом різним поняттям:

Політика (відповідає англійському терміну «policy») — це сфера відносин між різними соціальними групами та індивідами щодо використання різноманітних інститутів публічної влади та суспільних інтересів задля реалізації. Політику в цьому сенсі вивчають переважно політологи.

Політика (відповідає англійському терміну "politics") - це план дій, або напрямок дій, прийнятний і якого дотримується уряд, лідер, політична партія та інші. Саме в цьому значенні вживається слово «політика», коли говорять про державну політику та її напрями [3, с. 370].

Економічна політика базується на теоретико-методологічних засадах економічної теорії, передусім політичної економії, ґрунтується на знанні об'єктивних економічних законів, економічних законів і правил [2]. Багатогранний зміст і напрями економічної політики почали знаходити своє вираження в усіх інших формах, які за своїм змістом підпорядковані досягненню економічних цілей держави.

Список використаних джерел:

1. Плотніченко С.Р., Анастасова К.В. Формування позитивний іміджу підприємств у суспільстві та органах влади./ С.Р. Плотніченко,К.В. Анастасова/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2017. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.
2. Бажал Ю. Економічний розвиток і державна політика: навч. посіб. / Ю. Бажал., Ю. Кілієвич – К : Вид – во УАДУ, 2001. – 480 с.
3. Бубенко П. Т. Инновационная политика регионов / П. Т. Бубенко, В. А. Есина // Бизнесинформ. – 2010. № 5. – С. 16 – 20.
4. Ортіна Г. В., Рибальченко Н. П. Державне управління у формуванні відповідального суспільства в умовах розвитку діджиталізації. – 2021.

ВЗАЄМОДІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ПРОСТОРУ

Тетяна Плясецька

студент другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Ортіна Г.В.**, доктор наук з державного управління, професор, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Шлях сучасного розвитку України до інформаційного суспільства – це шлях через стабілізацію майнових відносин в інформаційному полі, через формування регулюючих механізмів захисту інвесторів, виробників та споживачів інформаційних продуктів та послуг.

Засоби інформаційної взаємодії між громадянами та організаціями, які дозволяють їм отримувати доступ до інформаційних ресурсів, ґрунтуються на відповідних інформаційних технологіях, таких як програмне та апаратне забезпечення, а також на організаційних та нормативних документах. Таким чином, інформаційна та телекомунікаційна інфраструктура утворена організаційними структурами та засобами інформаційної взаємодії.

Інформаційна діяльність як сукупність інформаційних процесів у суспільстві разом із матеріальним виробництвом визначає економічний потенціал суспільства. Найважливішим політичним та економічним аспектом формування єдиного інформаційного простору України є подолання інформаційної монополії управлінських та торгових структур на відкритість інформаційних ресурсів. До завдань формування та розвитку Єдиного інформаційного простору України входять:

- Забезпечення права громадян на інформацію відповідно до вимог Конституції України;
- Створення та підтримка інформаційного потенціалу, необхідного для сталого розвитку суспільства;
- Послідовність рішень центральних органів влади, обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування;
- Інтеграція зі світовим інформаційним простором. Однією з передумов виникнення та розвитку інформаційного суспільства є ефективний, соціально відкритий інформаційний простір, який, у свою чергу, дає можливість всебічно та систематично реалізовувати спільні інтереси громадян, суспільства та держави.

Для вирішення завдання створення єдиного інформаційного простору необхідно розробити такі економічні та правові засади: нормативно-правові акти, що визначають права та обов'язки юридичних та фізичних осіб щодо створення та використання інформаційних ресурсів, їх обробки та забезпечення; Економічні регулятори, що стимулюють активне формування та використання інформаційних ресурсів.

Ідея інформаційного суспільства має великий інтеграційний потенціал для всієї української інформаційної інфраструктури та інформаційного виробництва. Він включає перехід від простої передачі сигналів до передачі інформаційного змісту через комп'ютерні мережі, перехід від інформації, що зберігається на електронних носіях, до інформації, доступної в мережах. Це дозволяє системно підходити до вирішення всього комплексу проблем виробництва інформації - економічних, технологічних, політичних тощо.

В Україні сьогодні ні державний, ні комерційний сектор економіки повністю не сформулювали свою позицію та стратегічні цілі інформаційної політики в умовах формування та розвитку інформаційного суспільства. Процес поділу відповідальності та власності між державою та ринком в інформаційному секторі ще не прийняв стабільного ходу.

Концепція інформаційної політики держави у перехідний період до нової системи відносин власності має враховувати особливу роль та відповідальність держави. Для досягнення цієї стратегічної мети необхідно переглянути пріоритети державної політики, розробити нові концептуальні підходи до ринкового регулювання інформаційних та комунікаційних технологій, інформаційної та інвестиційної політики, розвитку інформаційного законодавства та інформаційної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Ортіна Г. В., Рибальченко Н. П. Державне управління у формуванні відповідального суспільства в умовах розвитку діджиталізації. – 2021.
2. Ортіна Г. В. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВО Плясецька ТЄ //СЕКЦІЯ 1 ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА. – 2021. – С. 70.
3. Єфіменко Л. М., Ортіна Г. В. Соціальна когезія як основа формування молодіжної політики України. Гілея: науковий вісник. 2020. Вип. 157. С. 39-43.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Плотніченко С.Р.

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління ,
адміністрування та права*

Покопцева Н.С.

*здобувач спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Процеси політичної, економічної та соціальної трансформації, що відбуваються в Україні, висунули на перший план проблеми управління територіальним розвитком. Сьогодні на управлінські рішення впливають тенденції сучасного світу, глобалізація, що знаменує його перехід до інформаційного суспільства, довгострокові цілі, використання нових технологій (зокрема державного управління), поширення децентралізації, демократії, демократії участі в управлінні тощо[1,].

Сучасні тенденції децентралізації територіального управління, посилення ролі МС, недостатнє врахування загальнонаукових орієнтирів та дотримання законів управління в процесі прийняття рішень щодо розвитку території; Надмірна централізація бюджетного процесу та обмеженість ресурсів органів державної влади та місцевого самоврядування в процесі трансформації зумовлюють необхідність подальшого розвитку теоретико-методологічних засад модернізації державного управління на рівні адміністративних районів в Україні[2].

Для вирішення багатьох проблем організації та правового регулювання органів державної влади науково обґрунтовано використовувати функціональний підхід. Порядок взаємовідносин, характер і обсяг повноважень кожного окремого органу виконавчої влади, його структурних підрозділів і посадових осіб залежать від цілей, завдань, їх складності, а також ролі управлінських функцій[3]. Тому ми вважаємо, що функціональний детермінізм управлінської організаційної структури можна вважати фундаментальною парадигмою оптимізації функцій конкретних органів державної влади. Початком раціонального розподілу функцій є правильне, науково обґрунтоване визначення повного переліку функцій, об'єктивно необхідних для організму, його структурних підрозділів, виходячи зі специфіки життєво важливих потреб об'єкта управління.

Список використаних джерел:

1. Куцик О. Оцінка соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади. Актуальні проблеми управління та адміністрування: теоретичні і практичні аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти. 6 травня 2020 р. – Кам'янець-Подільський, 2020. – С. 329-363
2. Плотніченко С.Р., Анастасова К.В. Формування позитивний іміджу підприємств у суспільстві та органах влади./ С.Р. Плотніченко, К.В. Анастасова/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2017. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.
3. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є. Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Волошин Арсеній

студент II курсу спеціального «Харчові технології»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Сучасний етап розвитку будь-якого суспільства закономірно відображає загострення всіх основних проблем людства, насамперед інтенсифікацію глобальних процесів у сфері економіки, фінансів, політики, культури тощо [7]. Масштабні цивілізаційні процеси, характерні для українського суспільства, загалом мають як позитивні, так і негативні прояви. Так, приміром, разом із поступовим формуванням ефективної національної правової системи не зменшується кількість суб'єктів права з низьким рівнем правової свідомості, поряд зі стрімким зростанням виробничих сил у глобальній економіці зростає кількість бідних, а отже, і правопорушників тощо. Такі зміни, з одного боку, сприяють вихованню у членів суспільства почуття відповідальності за долю своєї країни і всього людства; з іншого, – сприяють усвідомленню того, що в сучасних реаліях часто мають місце безкарні ситуації, коли до

відповідальності ніхто не притягується, хоча нормативні й фактичні підстави для цього є. [2] У зв'язку із зазначеним однією з актуальних проблем сучасного українського суспільства є проблема соціальної (суспільної та особистої) відповідальності.

Соціальна відповідальність виникає разом із появою людства і суспільства. [8] Так, приміром, Б.С. Яковлев зазначає, що саме відповідальність стає чинником, що регулює поведінку особи протягом усієї історії, є одним із чинників управління поведінкою людей [2, с. 103]. Тобто, інакше кажучи, на думку автора, відповідальність є невід'ємною складовою частиною соціального статусу людини незалежно від етапу розвитку суспільства, тому що саме відповідальність зумовлює тип поведінки особи. На думку В.К. Грищука, соціальну відповідальність у загальному її вимірі можна трактувати як «певне явище, що існує незалежно від жодних суб'єктивних чинників», «є обов'язковим проявом регулювання суспільних відносин у межах відповідності особистої поведінки між суб'єктами соціальної комунікації» [3, с. 41]. Тобто автор наголошує на тому, що соціальна відповідальність є об'єктивно зумовленою потребами суспільства. Вона є обов'язковим проявом регулювання суспільних відносин у соціумі.

В юридичній науковій літературі немає єдиної точки зору щодо змісту та сутності поняття «соціальна відповідальність». Аналіз поглядів щодо змісту поняття «соціальна відповідальність» в юридичній науковій літературі дає підстави виокремити три основні підходи до розуміння сутності останньої [1].

З огляду на зміст характеристики того чи іншого підходу до розуміння природи соціальної відповідальності можна зробити висновок, що в цих характеристиках присутні в наявному і не наявному вигляді вказівки на ознаки соціальної відповідальності як соціального явища.

Окрім об'єктивного характеру, соціальна відповідальність має певні форми реалізації. Д.П. Горчаков також визнає дві форми реалізації соціальної відповідальності. На думку автора, соціальна відповідальність може мати перспективний та ретроспективний характер [3, с. 4].

Отже, соціальна відповідальність є родовим складним системним поняттям. Багатоаспектність соціальної відповідальності полягає в тому, що як складова частина об'єктивної реальності вона завжди знаходить свій зовнішній конкретний прояв у вигляді релігійної, моральної, або юридичної відповідальності тощо. Паралельність існування форм конкретного буття соціальної відповідальності та їх вичерпний перелік вказує, що саме по собі поняття «соціальна відповідальність» є родовим поняттям щодо її конкретних видів, є теоретико-узагальнюючою категорією (максимально абстрактною у сфері наукового аналізу цього феномена).

Список використаних джерел:

1. Яковлев Б.С. Ответственность как фактор регуляции поведения личности. Москва, 1978. 245 с.
2. Грищук В.К. Соціальна відповідальність : навч. посібник. Львів, 2012. 152 с
3. Горчаков Д.П. Вивчення поняття політичної відповідальності у вітчизняній науці. Наукові записки. 2005. Том 45: Політичні науки. С. 4–8.
4. http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2019/4.pdf
5. Нестеренко О., Горбова Н. Подолання стану аномії як умова формування соціально-відповідального суспільства. СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (14 травня 2021 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. 220 с. С. 22-25
6. Нестеренко О., Горбова Н. Теоретико-методологічні механізми впливу державної політики на процес формування свідомої особистості. Збірник наукових праць: «Прикарпатський юридичний вісник». Т. 1 (4 (29)). Видавничий дім «Гелветика». 2019. 216 с. С. 33-37.
7. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
8. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.

КОНЦЕПЦИИ СОЦИАЛЬНО-ОТВЕТСТВЕННОГО ОБЩЕСТВА

Мария Силечник

студентка второго магистерского уровня специальности «Публичное управление и администрирование», Таврический государственный агротехнологический университет имени Дмитрия Моторного (г. Мелитополь)

В настоящем времени в мировой практике представлены 3 концепции развития социально-ответственного общества. Минималистский подход предполагает работу каждого предприятия с уплатой налогов, созданием

хороших условий для рабочих и уменьшением вреда от деятельности для окружающей среды. Социальная ответственность организации перед обществом заключается в добровольном принятии ответственности за последствия деятельности промышленной единицы перед жителями конкретного района, региона, области.

Второе направление вышеуказанного подхода трактует социальную ответственность как выход организации за минимально допустимые законодательные рамки деятельности, но и с развитием значимых программ в дальнейшем, направленных на пользу окружающей среде.

Согласно максималистскому подходу, социальная ответственность предприятий связана с формированием положительного имиджа о собственной деятельности в широком понимании концепции. Фирма заботится не только об укреплении положительного общественного мнения о выпускаемой продукции и предоставляемых услугах, а также о значимом вкладе в развитие общества – финансирование деятельности конкретного института, медицинского учреждения, закладывая высокий экономический уровень развития страны.

Руководители многих компаний не задаются вопросом о необходимости ведения социально-ответственной деятельности. Такие организации возникают на фоне градостроительных компаний, в наследство первым передается обязательство по содержанию инфраструктурных объектов города. Другой тип руководства допускает неэтические действия по отношению к окружающей среде, прикрывая их последствия проведением благотворительных акций. Третий тип организаций управляем при помощи концепции социальной ответственности как необходимости существования.

Основополагающим вопросом в создании ответственного гражданского общества перед самим собой представлен следующий: кто является инициатором развития максималистской и минималистской концепций общественной ответственности в нашей стране? Можем предположить, что это владелец бизнес-организации, ее руководитель или рядовой сотрудник, делающий вклад в развитие стабильности страны? Наибольшей значимостью в Украине обладает концепция корпоративной культуры, которая основывается на миссии и стратегии организации. Последняя компонента, в свою очередь, раскрывается через имплементацию социально ориентированной программы. Программа имеет широкий охват отдельных аспектов жизни и деятельности сотрудников.

Основными направлениями социальной программы названы следующие: сохранение здоровья и гигиены труда, общественно ответственная реструктуризация предприятия, охрана природы и

ресурсосбережение, честная деловая практика и введение в жизнь ресурсосберегающих технологий. Программы, направленные на развитие персонала, направлены на привлечение и удержание талантливых работников, включают в себя несколько направлений: наличие профессионального обучения и развития, применение мотивационных схем оплаты труда, предоставление рабочим оптимальных условий для проведения досуга и отпуска. Наличие полного социального пакета и проведение внутренней коммуникации на должном уровне, мотивация сотрудников к участию в принятии управленческих решений способствуют укреплению корпоративной культуры и улучшению житейских условий персонала организации.

Программа социальной ответственности предприятия состоит из нескольких направлений, таких как поддержание здоровья, профилактика заболеваний и предоставление медицинского обслуживания, охраны материнства и детства, грамотно проведенной реструктуризации персонала в виде подготовки, переподготовки, содействия в трудоустройстве, компенсационным выплатам сотрудникам в случае сокращения штата.

Направление природоохранной деятельности и ресурсосбережения представлено экономным использованием экологических ресурсов, повторной переработкой и эксплуатацией вторичного сырья, безопасной для окружающей среды утилизацией производственных отходов, предотвращением загрязнения окружающей территории, проведением социально полезных акций – «субботников».

Программа развития местного сообщества проводится на добровольной основе коллективом организации, который включается в общественную жизнь путем введения основных социально значимых программ, направленных на поддержку социально незащищенных граждан, детства и юношества, восстановление объектов жилищно-коммунальной сферы и памятников культуры, имеющих историческое значение. Спонсирование культурного, спортивного, образовательного мероприятия, проведения научного исследования и участие в благотворительной акции обладает позитивным влиянием на укрепление положительного имиджа организации в глазах общественности и вносит весомый вклад в развитие социально-культурной сферы общества.

Программы добросовестной деловой практики направлены на внедрение и поддержание в деловых отношениях принципов честного сотрудничества между поставщиками, клиентами и партнерами предприятия. Социально активная политическая линия компании способствует развитию малого предпринимательства и одновременно ограничивает сферы ведения бизнеса, имеющие негативное влияние на человеческую жизнедеятельность (запрет на

курительные действия в авиарейсе или отказ от продажи табачного изделия несовершеннолетнему лицу). Принципы делового добросовестного сотрудничества применимы во взаимодействии с сообществами потребителей, органами государственной власти, профессиональным и общественным объединением города и района.

Гранты или благотворительные пожертвования названы наиболее доступным видом социальной активности. Грант, выдаваемый органом местной или региональной власти, способствует реализации бизнес-целей определенных организационных структур и связан с миссией конкретного предприятия. Пожертвование выделяется в натуральной или денежной форме. Деловое партнерство происходит не только в виде установления необходимых контактов, но и в форме внешней активности предприятия, представленной в виде оплаты профессиональной услуги третьим лицам.

Например, крупное предприятие оплачивает расходы некоммерческой организации на проведении консультационных услуг для ее сотрудников. Таким образом, реализуется «социально-значимое маркетинговое» направление деятельности благотворительной фирмы. Некоторая часть прибыли от коммерциализации произведенных товаров и услуг направляется на счет неприбыльной организации, способствуя ее развитию в предоставлении социально направленных услуг гражданам.

Волонтерская или добровольная деятельность сотрудников отдельной фирмы имеет общественную полезность для рабочих государственных учреждений и проявляется в виде физической помощи при проведении строительных или косметических ремонтных работ, предоставлении обучения соискателей рабочих мест и жителей города основам менеджерского дела.

Весомым методом в деле повышения мотивации рабочих предприятия является поощрение социальной активности каждого из сотрудников. Руководство компании добавляет некоторые суммы денег к взносу каждого рабочего, поддерживая его инициативу в помощи нуждающейся неприбыльной организации. Благодаря этому приему сотрудник чувствует свою значимость и важность в общем корпоративном деле, становится более лояльным к действиям руководителя и старается выполнить порученный объем задач наилучшим способом. Применение данного метода ведет к укреплению морального духа в коллективе.

Социально ответственная компания всегда приобретает ряд преимуществ перед другими организациями, которые не уделяют должного внимания внешней общественной активности. Ряд преимуществ представлен такими составляющими, как наличие уменьшенного эксплуатационного расхода, повышенный объем продаж, привлеченная на длительное время

сотрудничества клиентура. Увеличенная производительность труда и улучшенное качество выполненных задач, предоставление возможности для сохранности состава персонала, уменьшение потребности в надзорной функции и увеличение доступа к капиталу создает благоприятные условия для расширения предоставляемых услуг компании, что, в конечном итоге, приводит к упрочению финансового положения фирмы.

Литература

1. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
2. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
3. Єфіменко Л.М. Соціальне підприємництво як інструмент вирішення соціальних проблем розвитку громад. Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції: матеріали міжнародного науково-практичного форуму. Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; 2019 р., Ч. 2. С. 171-174.

SWOT- АНАЛІЗ НЕПРИБЫЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

Мария Силечник

студентка второго магистерского уровня специальности «Публичное управление и администрирование», Таврический государственный агротехнологический университет имени Дмитрия Моторного (г. Мелитополь)

Формирование стратегии некоммерческой организации требует имплементации серьезного подспорья в виде SWOT-анализа. Метод представлен рассмотрением 4-х сфер деятельности организации, коими являются сильная и слабая сторона, возможности внешней и внутренней среды, а также поступающие извне угрозы.

Целью статьи является рассмотрение метода SWOT-анализа как действенного инструмента управления факторами развития либо упадка неприбыльной организации.

Проблематика статьи рассматривалась рядом ученых, таких как Абрамов Л., Азарова Т., Андреасен Р., Виханский О., Котлер Ф., Мексон М., Хедоури Ф.

Изложение материала. Применение указанного вида анализа способствует развитию организации любого типа хозяйствования, определению ее места на рынке предоставляемых услуг и в однородном секторе подобных организаций. Метод SWOT-анализа направлен на выявление возможностей в ведении дел организации, основных препятствий и способов их преодоления.

Анализ по методу SWOT начинается с рассмотрения сильных и слабых сторон организации. Принимается во внимание организационная структура, функциональные обязанности и мотивационный стиль руководства. Слабая позиция заключается в возникновении проблематичных вопросов в ежедневной деятельности как организаций определенной отрасли, так и возникающих в индивидуальном русле деятельности. Анализу подлежат основные компоненты самой НПО, определенные историей зарождения и становления, финансовой стабильностью, наличием регулярных пожертвований и предоставляемых грантов государства и отделов, широкой возможности проведения программ, направленных на поддержку населения, спектр предоставляемых услуг, соотношение успехов и неудач.

В поле особого внимания руководителя находятся проблемы организации, которые касаются ее миссии, анализируются аспекты деятельности, представленные значимыми и критическими маркерами для дальнейшего развития организации. Каждая возможность представлена производным фактором внешних условий, окружающих организацию. Зачастую многие из них «стучатся в двери» к руководству и сотрудникам, но их стараются не замечать. SWOT

-анализ в данном случае способствует их детальнейшей проработке и внедрению в тактико-операционную стратегию компании. Необходимо проводить исследование не широкой части рынка, предоставляющей подобные услуги, но прорабатывать концепцию организации в целостном подходе.

Особое акцентирование в процессе оценивания возможностей и угроз делается на следующих аспектах: деятельности значимого окружения, клиентов, конкурентов, культурных, политических, социальных факторах. Последние 3 фактора, в свою очередь, влияют на проведении стратегии организации, но имеют одностороннее воздействие: коллективу НПО приходится подчиниться их требованиям. Особенного внимания заслуживают те угрозы, которые названы критическими для проведения ежедневной работы

неприбыльной организации, и те возможности, которыми следует воспользоваться в ближайшем будущем.

Целесообразно провести анализ окружения НПО, который включает в себя определение предмета конкуренции, самих конкурентов, прояснение недостатков и преимуществ организации по сравнению с аналогичными компаниями, так сказать, проведение бенчмаркинга услуг, направлений деятельности и маркетинговой стратегии. Подлежит оцениванию стратегическая идея компании, опыт, качество и количество предоставленных услуг, положительный либо отрицательный имидж. Сотрудничество с союзниками оценивается с позиции усиления состояния финансовой мощи и стабильности организации. Рассматриваются пути объединения компании с другими партнерами с целью создания сети организаций, создания комплексности услуг, получения консультативной или финансовой поддержки (совместного гранта, инвестиционного перечисления, суммы пожертвований).

Критические моменты, с которыми организация может столкнуться в ближайшем времени, анализируются в последнюю очередь. Рассмотрение угроз необходимо для разработки плана выхода из кризисного состояния с наименьшими потерями. Стратегия разрешения возникших проблем разрабатывается таким способом, чтобы методические действия по их устранению не нарушили операционной, стратегической деятельности организации или ее миссии, но привели к незначительной корректировке.

Проведение внешнего окружения НПО требует учета влияния правительственных организаций на учреждения третьего сектора. Несмотря на отдаленность от государственной линии управления, компании подвергаются колоссальному давлению со стороны политических структур, что является отрицательным аспектом отечественной специфики государственного управления. Слабое освещение результатов и направлений деятельности НПО в нашей стране приводит к созданию низкого уровня доверия граждан к работе организаций.

Мелитопольский консультационный центр «Агро-Таврия» расположен на базе ТГАТУ по адресу: г. Мелитополь, пр. Б. Хмельницкого, 18. Неприбыльная организация специализируется на предоставлении консультативных услуг всем сельскохозяйственным предпринимателям города и района. Сильной стороной организации, ее преимуществом перед конкурентами названо долгосрочное функционирование в рамках выбранной деятельности, положительный имидж и бескорыстность предоставления консультаций. Возможностью, необходимой для развития компании, является

ее связь с различными государственными предприятиями и частными предпринимателями региона.

Слабой стороной деятельности считается принадлежность к сектору образования при создании организации как структурного подразделения университета 4 уровня аккредитации. Факт свидетельствует о необходимости получения грантов, инвестиций государственного и местного уровня. Критическими моментами в деятельности названы следующие: наличие расширяющейся сети организаций-конкурентов, возможность прекращения финансирования деятельности со стороны правительства, направленной на оплату труда сотрудников компании, уменьшение количества клиентов по причине отсутствия рекламной компании, снижение мотивации персонала к труду.

Вывод. Стратегическими действиями по выходу из кризисной ситуации станут: предоставление жителям города и района проспекта с наименованием проводимых в ближайшем будущем мероприятий, рекламы в теле- или радиовещании, создание экстенсивной рассылки ньюс-релиза в электронном формате на почтовые адреса сельскохозяйственных предпринимателей региона с предыдущим поиском открытых данных в сети «Интернет». Мы полагаем, что применение прогрессивного метода анализа ежедневной деятельности организации приведет к созданию системы эффективного управления, стратегического и операционного планирования.

Список использованной литературы

1. Виханский О.С. Стратегическое управление. / Виханский О.С. – М.: Гардарики, 2002.– 296 с.
2. Довідник українських неурядових організацій захисту прав та інтересів громадян / Упоряд. О. І. Сидоренко. – К. : Центр інновацій та розвитку, 1999. –176 с.
3. Котлер Ф. Стратегический маркетинг некоммерческих организаций / Ф. Котлер, А.Р. Андреасен. – изд-е 6-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 854 с.
4. Мексон М. Основы менеджмента./ Мексон М., Альберт А., Хедоури Ф. – М.: Дело, 1998. – 459 с.
5. Стратегічне планування діяльності НДО. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. – ЦПТІ, Кіровоград, 2000. – 76 с.
6. Олексенко Р. І., Краскова І. О., Поліщук М. М. Функції та роль маркетингу в сучасних умовах господарювання //Ефективна економіка. – 2011. – №. 11.
7. Олексенко Р. І. Методичні підходи щодо формування конкурентоздатності продукції //Економіка та держава. – 2007. – Т. 5. – С. 48-50.

8. Олексенко Р. І., Кондрашов О. М., Шишкін В. О., Ортіна, Г. В, Застрожніков А. Г. Економіка підприємства: навч. посіб. Люкс, Мелітополь. 2010. ISBN 978-966-8428-49-4

КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Стефанська Олена

студента II курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Плотніченко С.Р., к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, ТДАТУ ім. Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Соціальна відповідальність – це волевиявлення, що визначається поведінкою людей і суспільства, що має дотримуватись певних обмежень та різних норм соціуму, та має гарантувати безпеку і розвиток, також забезпечує розвиток, має забезпечувати узгодження інтересів різних суб'єктів, що застосовується у відносинах в суспільстві та їх регулювання[1].

Соціальна відповідальність має багато аспектів та рівнів. По-перше вона має вияви на індивідуальному (особистісному) рівні через ступені зрілості громадянського суспільства та людей в цілому, їх особистості та є їх базовими для різних рівнів життя. Все це залежить від світосприйняття людей, усвідомлення своєї значущості у державних, суспільних та культурних перетворень у різних сферах свого життя та життєдіяльності, від яких залежать прояви на інших рівнях. [4]

Соціальна відповідальність має основні принципи. До них відносяться: прозорість;гуманність;поміркованість;підзвітність; патріотизм;страх;моральність;відчуття обов'язку;творча спрямованість; духовність;професійна компетентність; працелюбність[1].

Корпоративна соціальна відповідальність – це відповідальність специфіці та рівню розвитку компанії, що регулярно переглядається і сукупність зобов'язань, що динамічно змінюється, добровільно і узгоджено виробляються за участю ключових зацікавлених сторін, що приймаються керівництвом компанії, з особливим урахуванням думок персоналу та акціонерів, що виконуються в основному за рахунок коштів компанії та націлених на реалізацію значних внутрішніх та зовнішніх соціальних програм, результати яких сприяють розвитку компанії (зростання обсягів виробництва, підвищенню якості продукції та послуг та ін.), Поліпшенню репутації та

іміджу, становленню корпоративної ідентичності, розвитку корпоративних брендів, а також розширення конструктивних партнерських зв'язків з державою, діловими партнерами, місцевими спільнотами та громадськими організаціями[2].

Підсумовуючи, слід сказати, що корпоративна соціальна відповідальність — це не просто відповідальність компанії перед людьми, організаціями, з якими вона стикається в процесі діяльності, перед суспільством загалом, не просто набір принципів, відповідно до яких компанія вибудовує свої бізнес-процеси. а філософія організації підприємницької та суспільної діяльності, яких дотримуються компанії, що дбають про свій розвиток, забезпечення гідного рівня життя людей, про розвиток суспільства в цілому та збереження навколишнього середовища для наступних поколінь[3].

Список використаних джерел:

1. Соціально відподальне суспільство[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Socialna-vidpovidalnist.pdf>
2. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комуникативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є.Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
3. Плотніченко С.Р.Зв'язки з громадкістю в огранах влади. / С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.
4. Олексенко Р. И., Афанасьєва Л. В. Экономико-правовой механизм реализации новой модели современной культурной политики Украины //Актуальные проблемы экономики, менеджмента и маркетинга в современных условиях. – 2019. – №. 1. – С. 421-425.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ

Герасимов Є.В.

студент спеціальності «Публічне та адміністрування»

Борисенко І.М.

студент спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Негода О.Г.

студентка спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник :Плотніченко Світлана, к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, ТДАТУ ім. Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Державні установи мають дуже важливе значення для функціонування будь-якої країни. Без них не було б можливості здійснювати управління та координувати дії населення під час важливих заходів.

Управління є впливом однієї особи на іншу відповідно до поставлених завдань.[1] Треба зазначити ,що управління є ,можна сказати, основним заняттям державного управлінця. Тому опановування цього мистецтва має дуже значний зміст для керівника державної установи. Давайте розглянемо дане питання з точки зору соціально-психологічних аспектів життя.

На даний момент є дві точки зору на предмета психології управління. Перша передбачає предмет системи “людина-техніка”, а друга - “людина-людина”.

Психологія стала розглядати управління як плановий вплив на систему. Цей вплив реалізується так, аби система перетікала і набувала потрібної форми з якогось стану потрібен інший стан. З’являлися певні умови, котрі реалізують ефективно функціонування певної системи керівництва: система, яка може управлятися, має мати можливість перетікання в деякі стани. Змінюватися під певні умови система керівництва має справжню можливість змінювати об’єкт керівництва , тобто того ким управляють, керівництво обов’язково має бути націленим на певну мету, іншими словами треба вирішити яким управлінець хоче бачити стан керованої системи в майбутньому. Система керівництва має мати вибір,яким чином вона вирішить свою проблеми з декількох варіантів. Всім системам керівництва необхідні ресурси: матеріальні,трудові, інтелектуальні тощо. Система, яка може управлятися, має отримувати інформацію про поточний стан справ. Керівництво набуло статусу соціально-

психічного явища у ході якого регулюються відносини між спільнотами людей.

Незважаючи на відмінності між системами, людська участь у процесі управління так само велика, як і вони. Індивідуальний елемент – це психологічний компонент, який привносить індивідуальні фарби у дію. Зміни в керування призвели до зміни вимог до адміністративних службовців: їх технічної компетентності, покращення вміння орієнтуватися у інформаційних течіях, можливість користуватися засобами комунікації та вміння формувати ефективні команди, які дотримуються різних принципів і цінностей. Він повинен впливати на ефективність усіх природних і соціальних навичок, реалізовувати довгострокові та короткострокові плани, підвищувати культуру праці, керувати відносинами в команді тощо. почав виступати як лідер як особистість.

Ці особливості показали вектор розвитку психології управління, що характеризувалася вченими із багатьох точок зору. За першим методом психологія управління - це розширення розуміння інженерної психології за рахунок соціотехнічних систем. Це інженерно-психологічний метод в знаходженні об'єкта психології управління, найбільшою ідеєю якого була відсутність фундаментальних відмінностей між діяльністю оператора і діяльністю керівника.[2]

Підбиваючи підсумки , психологія управління це комплексна наукою, яка використовує положення соціальної психології, економіки, інженерної, диференціальної, педагогічної психології стосовно теорії та практики управління. Тому її розгляд є важливою складовою успішного управління і покращення своїх якостей керівника.

Список використаних джерел:

1. Управління [Елетронний ресурс] - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F>
2. Психологічні аспекти управлінської діяльності[Елетронний ресурс] - Режим доступу: https://knowledge.allbest.ru/psychology/2c0b65625b3ac78a5d53a88521306d36_0.html

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Щебет Анжеліка

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополя)

Розглядаючи функціонування органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах, необхідно пригадати моделі реалізації на місцях публічної влади, а саме англосаксонську, романогерманську, іберійську і систему рад[1].

Перша модель - *муніципальна (англосаксонська)* (утворилася у Великобританії, згодом була перейнята багатьма державами, у першу чергу, минулими британськими колоніями[2].

Надаючи характеристику англосаксонській моделі місцевого управління, вони мають виборний орган, а саме раду – виборний орган, повноваження яких діють 2-4 роки. Належна рада, здебільшого, має у складі членів ради у відповідності до кількості громадян на певній адміністративно-територіальній одиниці у якій поширюються повноважень належної ради. В основні характеристики також входить виборність на посаду шерифа, котрий реалізує повноваження керівника поліції та виборністю посади аторнея, який являє собою судового представника у місті[3].

Друга модель - *біполярна*. Вона поширена в державах Європи, Африки, Латинської Америки та Близького Сходу. Включає в себе континентальну романо-германську, французьку (Франція, Італія, Польща, Болгарія, Турція, Сенегал та ін.) моделі.

Основними характерними особливостями цієї моделі є:

- на відміну від англо-американської моделі в цій наявне вертикальне підпорядкування та високий ступінь централізації;
- об'єднання на місцях прямого державного управління та місцевого самоврядування;
- негативним принципом правового регулювання є те, що органи місцевого самоврядування можуть робити все, що не є забороненим законом [2].

Третя модель. На усіх субнаціональних територіальних ступенях (крім низового) чи тільки на низовому рівні, може існувати *континентальна(романо-германська)* модель. Її основними ознаками є наявність права і призначати і обирати виборні посади органів місцевого самоврядування. Можливість визначення способу вибору органу місцевого самоврядування, котрий прийде до влади, встановивши який органбереться до уваги, а саме чи про базовий, чи про факультативний орган[3].

Четверта модель – *іберійська* - поширена у Іспанії, Бразилії, Мексиці, Португалії – доволі схожа на континентальну модель, передбачає, що обрані населенням представницькі органи місцевого самоврядування (ради) і належні головні посадові особи місцевого самоврядування (мери, префекти) реалізують правління на місцях і які одночасно є головами відповідних рад, їх виконавчих органів і утверджуються центральною владою, як носії державної влади у відповідних адміністративно-територіальних одиницях з правом контролю за діяльністю ради.

П'ята модель – *змішана* – поширена в Австрії, Російській Федерації, ФРН – має риси континентальної та англо-американської моделі. Варто зауважити, що в науковій літературі, самостійну муніципальну систему виокремлюють як *місцеве (комунальне) управління ФРН* (Правові засади цієї системи покладені ще у пруському Статуті міст, який був впроваджен Лоренцом фон Штейном у 1808 р. Він передбачав розвиток системи общинного самоврядування: магістрат - колегіальний виконавчий орган який створювався на одному рівні з міським представницьким органом.

Шоста модель - "*радянська*" - (залишається у тій чи іншій формі у В'єтнамі, КНР, КНДР, на Кубі. Характерними особливостями є:

- ґрунтується на засвідченні повновладдя представницьких органів знизу до верху і заперечені розподілу влади;
- всі ради виступають як органи державної влади на своїй території;
- радою обирається другий державний колегіальний орган – виконавчий комітет, котрий водночас підкоряється цій раді та виконавчому комітету вищого рівня).

Усі описані моделі є доволі умовними, дискусійними і репрезентують різні підходи в закордонних країнах щодо організації місцевого самоврядування.

Будова конституційно-правового регламентування місцевого самоврядування є різнобічною та багатосторонньою, оскільки не існує держав з однаковими підходами в організації, виконанні та розвиненні місцевого самоврядування. Бажання збільшити ступінь ефективності пов'язане з різноманіттям підходів при обранні способів організації, пошуком найкращої моделі місцевого самоврядування, умовами розвинення та функціонування цього суспільного явища.

Список використаних джерел:

1. Чиркин В.Е. Конституционное право зарубежных стран: Ученик. - 2-е узд., перераб. и доп. - М.: Юрист, 2000. - 600 с.
2. А.П. Лелеченко Зарубіжний досвід організації функціонування місцевого самоврядування: імплементація в Україні

3. Наулик Н. С. Місцеве самоврядування і управління у зарубіжних країнах // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2010. - № 3. - С. 69-73.
4. Воронкова В. Г., Олексенко Р. І., Фурсін О. О. Formation of the concept of the socially responsible state as a factor of increasing the public governance and administration efficiency // Humanities Studies. – 2021. – №. 7 (84). – С. 113-122.

КОНФЛІКТ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Юлія Вороніна

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права

Світлана Плотніченко

кандидат економічних наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Сучасне українське державотворення супроводжується виникненням конфліктних ситуацій між гілками влади, різними політичними силами та громадськістю, окремими політичними лідерами та суспільством, місцевою та центральною владою, між владою та народом. Безконфліктне державне управління неможливе, тому необхідність попередження і запобігання розвитку конфліктів, які в більшості носять суб'єктивний характер, і вирішення в конструктивний спосіб об'єктивних протиріччя управління, потребує наукового осмислення та розробки відповідних механізмів, які б дали можливість діагностувати їх на найбільш ранній стадії.

Сьогодні в Україні кількість конфліктів зростає, що створює перешкоди для становлення незалежної, демократичної правової держави. Таким чином у процесі реформування громадянських відносин проблема конфлікту потребує інноваційного наукового осмислення через призму теорії «принципал агент» і розробки технологій запобігання конфлікту і його розв'язання. Ключовим елементом системи управління є відносини між суспільством та органами публічної влади. У цьому зв'язку можна стверджувати, що управління це складна система агентських відносин між суспільством (принципалами) і органами публічної влади (агентами), які діють і в інтересах суспільства, і у своїх інтересах. Теорія агентських відносин вивчає ситуації, у яких одна особа (принципал) доручає іншій особі (агентові) виконання деяких завдань в інтересах принципала, при цьому рішення цих завдань не завжди перебуває в

рамках інтересів агента. Принципал може досягти цього результату за допомогою морального переконання або соціально-матеріального стимулювання агента [2].

Для формування громадянського суспільства особливої ваги набуває принцип соціальної участі. Це поняття, що поєднує широкий спектр ситуацій, коли громадяни безпосередньої, або через свої об'єднання беруть участь в процесі розробки та реалізації соціально значущих рішень тієї чи іншої соціальної політики, що стосується їх інтересів [3].

Держава є арбітром у подоланні політичних суперечностей, тому вона повинна відповідати за недопущення конфлікту в будь-яких сферах громадянського суспільства. Але водночас, складається такий стан, при якому у конфлікт входять представники державної влади, що породжує відповідні конфлікти на нижчих рівнях. Найчастіші конфлікти народжуються із протиріч, що нерідко трансформуються у протистояння між главами держав, органами законодавчої влади та органами виконавчої влади. Конфлікти між вказаними суб'єктами державно-правових відносин найнебезпечніші, бо призводять не тільки до кризи влади, але й до руйнування державного механізму, до протистояння та дезорганізації суспільства в цілому [1].

Громадянське суспільство має свою силу і владу. І саме його сила є однією із найважливіших умов демократії. Відповідно, центральне завдання розвитку демократії – це надання сили цьому суспільству. Методу вирішення цього завдання потребують не лише країни, які перебувають на стадії розвитку, а й нації, що витворили своє власне громадянське суспільство. Конфлікт або консенсус все-таки має здобути перевагу у людській психології і тим самим стати фундаментом громадянського суспільства у XXI сторіччі. Українська спільнота також мусить визнати, що є сьогодні кращим для неї: покладатися на природний шлях вирішення конфліктів (за принципом «виживає сильніший») чи сідати за круглий стіл переговорів і завдяки дискурсу досягати консенсусу. [4].

Список використаних джерел

1. Герасіна Л. М., Требін М. П., Воднік В. Д. Конфліктологія : навч. посіб. Харків : Право, 2012. 128 с.
2. Вороніна Ю.Є. Виникнення та вирішення конфліктних ситуацій в громадянському суспільстві. /Вороніна Ю.Є.// Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № 1 (57). С.296-300.
3. Ходаківський Є. І. Психологія управління : підручник / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. Київ : Центр учбової літ., 2011. 664 с.

4. Плотніченко С.Р.,Вороніна Ю.Є. Комуникативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби. / Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є.// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки) за ред. Л.В.Синяєвої. – Мелітополь: Люкс, 2021. – Вип.1- С.88 – 93.

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Юрій Гурбик

кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь)

Сучасні євроінтеграційні та постпандемічні умови розвитку української економіки, призводять до того, що суб'єкти господарювання шукають нові підходи щодо ведення свого бізнесу. На наш погляд, одним із шляхів вирішення даної проблеми є розвиток вітчизняного бізнесу на основі загальносвітової концепції соціальної відповідальності бізнесу, ключовими ідеями якої є – суспільна корисність бізнесу, покращення якості життя населення, захист і збереження навколишнього середовища.

Необхідно зазначити, що соціальна відповідальність бізнесу, як нове явище у суспільстві почала формуватися у другій половині ХХ ст. Багато дослідників вважають, що поштовхом для цього стала наукова праця американського дослідника Г. Боуена «Соціальна відповідальність бізнесмена» (1953 р.), в якій розкривалася сутність, принципи, методи соціальної відповідальності [1]

У Європі вперше офіційно концепція соціально відповідального бізнесу була закріплена (наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.) у наступних міжнародних нормативно- правових документах: Глобальний договір ООН (1999 р.), «Зелена книга з корпоративної соціальної відповідальності» (2001 р.).

Необхідно відмітити, що значна увага сьогодні даній тематиці, приділяється і на рівні державного управління соціально-економічного розвитку нашої держави. Так у січні 2020 року Кабінетом Міністрів України схвалена «Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року», яка буде реалізовуватися у два етапи (1 етап до 2025 року, 2 - до 2030 року), задля формування нормативно-правового забезпечення та здійснення низки заходів

для впровадження міжнародних стандартів ведення соціально відповідального бізнесу в діяльність суб'єктів господарської діяльності для забезпечення сталого розвитку України та підвищення суспільного добробуту [2].

Грунтовний та комплексний аналіз тлумачень поняття «соціальна відповідальність бізнесу», дає підстави стверджувати, що на сьогодні серед науковців не існує єдиного підходу стосовно його тлумачення, а також воно часто вживається як синонім поняттю «корпоративна соціальна відповідальність» (табл.1)

Таблиця 1

Тлумачення поняття «соціальна відповідальність бізнесу»

Автор, джерело	Визначення
О. В. Руденко, О. М. Кондратюк, А. С. Горєва [3]	самостійна, ініціативна, систематична діяльність суб'єктів господарювання щодо формування взаємовідносин із суспільством, органами влади, населенням, партнерами з метою узгодження та/або задоволення соціальних, економічних, фінансових, етичних інтересів усіх груп зацікавлених користувачів на взаємовигідних умовах для досягнення як економічних, так і соціальних результатів
«Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року» [2].	добровільна діяльність суб'єктів господарської діяльності, спрямована на дотримання високих стандартів операційної та виробничої діяльності, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом, мінімізацію шкідливого впливу на навколишнє природне середовище; створення довіри між бізнесом, суспільством і державою; покращення результативності бізнесу та показників прибутковості у довгостроковому періоді.
В.В. Божкова, Л.Ю. Сагер [4, с. 146].	добровільне зобов'язання бізнес-організацій проводити таку політику, приймати такі рішення, розвивати такі напрямки діяльності, які є бажаними з точки зору цілей та цінностей суспільства.

На наш погляд, можна виділити наступні аспекти соціальної відповідальності бізнесу:

- екологічний (повинен бути орієнтований на запобігання та усунення шкоди довкіллю, збереженні та охороні природних ресурсів, використання екологічно безпечних технологій, а також на контроль забруднення при здійсненні ділових операцій та й загалом підприємницької діяльності);

- виробничо-маркетинговий (товари повинні бути якісні, корисні, безпечні та зручні під час споживання (чи експлуатації) тощо);

- соціальний (охорона здоров'я та безпека праці персоналу, справедливий рівень заробітної плати, стабільність робочої сили, відкрита і прозора система мотивації персоналу тощо).

Таким чином, соціальна відповідальність бізнесу полягає у тому, що організація (підприємство, фірма, компанія) поєднує свої власні фінансово-виробничі цілі, з діяльністю, що приносить користь суспільству та й загалом поліпшує імідж України у світі.

Список використаних джерел

1. Щур Н.О. Соціальна політика держави та соціальна відповідальність бізнесу. *Державне управління теорія та практика*. 2011. №2 .URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Schur.pdf> (дата звернення: 02.12.2021).
2. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 66-р / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-p#Text> (дата звернення: 02.12.2021).
3. Руденко О. В., Кондратюк О. М, Горєва А. С. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, обліковий аспект та нефінансова звітність. *Ефективна економіка*. 2020. №11. URL: [http:// www.economy. nauka. com. ua/pdf/11_2020/104.pdf](http://www.economy. nauka. com. ua/pdf/11_2020/104.pdf) (дата звернення: 03.12.2021).
4. Божкова В.В., Сагер Л.Ю. Соціально-відповідальний бізнес як один із напрямків поліпшення іміджу вітчизняних суб'єктів господарювання. *Механізм регулювання економіки*. 2010, № 1. С. 145-153

СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ

Анатолій Ковтун

студент II курсу магістратури спеціальності «публічне управління та адміністрування»

Юлія Ковтун

студентка II курсу магістратури спеціальності «публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Вороніна Ю.Є.**, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Розвиток територій на сучасному етапі є одним із пріоритетних напрямків державної регіональної політики, мета якої полягає у створенні відповідних умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, забезпечення дотримання гарантованого державою соціального захисту для кожного її громадянина незалежно від місця проживання. Таким чином, ефективний розвиток кожної економічної системи вимагає постійного пошуку оптимальних варіантів поєднання державних і ринкових складових та інтересів.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин проблема соціально-економічного розвитку займає визначальне місце в загальній стратегії розвитку держави. При цьому центром основних перетворень виступає саме регіональний рівень на чолі з місцевими органами влади, які фактично несуть відповідальність за економічну ситуацію в державі. На сьогодні існує низка проблем в сфері місцевого самоврядування, які в сумі впливають на макроекономічне становище країни. [1].

У сучасних умовах існування людства важливою стратегічною складовою публічного управління є соціально-економічний розвиток територій, що співіснує з адміністративно-правовим регулюванням та бюджетною (або фінансово-інвестиційною) політикою.

Стратегічне планування економічного та соціального розвитку територій сприймається керівними владними структурами як дієвий спосіб реагування на виклики ринку в умовах динамічних змін ринкового середовища. Як елемент системи державного регулювання національної економіки воно дозволяє підвищити конкурентоспроможність територій з огляду на можливість виявлення найважливіших проблем та визначення таких напрямків їх перспективного розвитку, для яких є найсприятливіші умови та наявні ресурси. Стратегічне планування наперед враховує можливості та

загрози зовнішнього оточення й допускає розроблення декількох варіантів сценаріїв і моделей розвитку, які, за потреби, корегуються та адаптуються до змін, що відбуваються в економіці та суспільстві. Від того наскільки правильно визначені та структуровані стратегічні завдання, наскільки послідовні заплановані заходи, залежить успіх економічного розвитку соціально-економічної системи та добробут її мешканців.

Основні принципи стратегічного планування мають бути регламентовані на законодавчому рівні. Проте, з огляду на ситуацію, що склалася у правовому полі зі стратегічного планування (мається на увазі відсутність єдиного законодавчого акту), розробники повинні керуватися принципами, на яких має будуватися процес прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку в країні, а це такі (ст. 2): цілісності, об'єктивності, науковості, гласності, самостійності, рівності, дотримання загальнодержавних інтересів [2].

Узагальнюючи напрацювання науковців відносно основних правил стратегічного планування та з урахуванням законодавства країни, вважаємо за доцільне в межах єдиної методології представити принципи стратегічного планування соціально-економічного розвитку мезосистем в розрізі таких трьох блоків: загальні, спеціальні принципи, а також принципи партнерства.

Велике значення щодо розвитку СПТ мало прийняття Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (2014 р.) [3]. У цьому документі до основних повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня відноситься: планування розвитку території громади; вирішення питань забудови території (відведення земельних ділянок, надання дозволів на будівництво, прийняття в експлуатацію будівель); благоустрій території та інше. У ході реформування передбачається здійснення децентралізації державних повноважень шляхом їх передачі на місцевий рівень з одночасною передачею відповідних фінансових ресурсів, удосконалення процесів стратегічного планування та виконання поставлених завдань на всіх рівнях, запровадження ефективного механізму координації дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час реалізації галузевих пріоритетів і завдань на різних територіальних рівнях.

В сучасних умовах стратегічне планування соціально-економічного розвитку територій стає необхідною передумовою підвищення їх конкурентноздатності. Але зараз переважно процес СПТ не носить комплексного характеру, тільки починають створюватися відповідні державні механізми та забезпечення цього процесу. [4].

Список використаних джерел:

1. Вороніна Ю. Є. Напрями формування регіонального управління в системі стратегічного планування / Ю. Є. Вороніна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. Л. В. Синяєвої. – Мелітополь : Люкс, 2018. – Вип. (3). – С. 103-108.
2. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України № 1602-III від 23.03.2000 р. Відомості ВРУ. 2000. № 25. С. 195.
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні URL : http://www.auc.org.ua/sites/default/files/konserciya_17_03_2014.pdf (дата звернення: 17.11.2017).
4. Вороніна Ю.Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник / Ю.Є. Вороніна. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. – 196с.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ ПОЛІТИКОЮ

Юлія Хрустальова

студентка II курсу магістратури спеціальності «публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Вороніна Ю.Є.**, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Розробка науково обґрунтованої державної кадрової політики є нагальною потребою українського суспільства, найважливішою передумовою зміцнення держави. Держава об'єктом свого впливу має всі кадри суспільства, всі людські ресурси. Однак об'єктом безпосереднього державного управління є особовий склад державної служби, кадри органів державної влади. Суттєво відмінні механізми управління службовцями від системи державного впливу (в тому числі опосередкованого) на кадри виробничих, підприємницьких, фінансово-банківських структур.

Як свідчить історична практика, формування державної кадрової політики є досить складним, багатограним процесом. Він може бути результативним у разі дотримання певних вимог та умов, включає в себе послідовне здійснення низки науково-дослідних, організаційно-управлінських, політичних та законодавчих дій. Кадри є найбільш стабільним соціальним елементом[4] суспільства й держави, носієм їх традицій та досвіду.

Саме кадри зберігають ці якості навіть під час зміни суспільно-політичного устрою, зміни структур і устрою держави. [1].

Головний задум, базова ідея сучасної державної кадрової політики має віддзеркалюватися в зміні взаємовідносин держави та особи, в гарантованому забезпеченні конституційного права громадянина на свободу вибору місця, роду та часу своєї трудової діяльності. Сутність нової кадрової доктрини полягає в тому, що держава та особа – соціальні партнери в професійно-трудовай та інтелектуальній самореалізації особистості. Досягнення гармонійного сполучення інтересів особи та держави, індивідуальних та загальнонаціональних інтересів – визначальний принцип у сучасній кадровій діяльності.

Необхідним етапом розробки державної кадрової політики є теоретичне обґрунтування та визначення її концепції, тобто системи вихідних опорних позицій та провідних ідей, що розкривають наукові засади найбільш ефективних підходів держави до вирішення кадрових проблем у сучасних умовах і на перспективу, що визначають завдання та пріоритети державного впливу на формування, розвиток і раціональне використання кадрового потенціалу України. Концепція дозволяє більш чітко визначити структуру, елементи, принципи державної кадрової політики, орієнтири на певний результат. [3]

Термін «кадрова політика» в управлінській практиці досить значущий. Головне – різниця в підходах до його використання: одні дослідники та практики розуміють під кадровою політикою визначення стратегії роботи з кадрами кожного суб'єкта управлінської діяльності, свого роду програму діяльності. Інші вважають, що кадрова політика тотожна кадровій діяльності, тобто тлумачать її досить широко, включаючи в неї кадрову роботу. Справді, між ними немає чіткої межі, але вони не тотожні за змістом і технологією реалізації, тому що віддзеркалюють різні етапи та сторони кадрового процесу. Кадрова робота – це діяльність багатьох суб'єктів з реалізації кадрової політики; це сукупність технологій, способів, механізмів її реалізації; це організація роботи з кадрами.

Кадрова політика як соціальне явище, [5] маючи багаторівневу структуру, значно ширше за змістом, ніж державна кадрова політика, де суб'єктом виступає держава, яка не може брати на себе вирішення всіх кадрових проблем. Існують також інші суб'єкти кадрової політики, наприклад: політичні партії, громадські організації, підприємницькі структури, трудові колективи тощо. Часто мова йде про кадрову політику окремого інституту влади, міністерства, регіону, у цьому разі межа між політикою та кадровою

роботою майже непомітна, але недоречно використовувати термін «політика».
[2]

Кадрова політика як складова внутрішньої та зовнішньої політики держави і засіб її реалізації формується на основі та в межах державної політики. Вона розробляється в інтересах останньої. Цілі, пріоритети й принципи кадрової політики визначальною мірою залежать від ролі держави в суспільстві, від вирішення основних проблем становлення української державності, типу правління (міри співвідношення президентської та парламентської республіки), рівня і демократизації механізмів устрою держави, поділу та взаємодії гілок влади (законодавчої, виконавчої та судової), розмежування їхніх функцій і повноважень, перспектив перетворень центральних, регіональних та місцевих структур влади. Кадрова політика не повинна бути вузько прагматичною, розрахованою тільки на кадрове забезпечення вирішення завдань реформування держави й суспільства. Нагальною необхідністю є розробка кадрової політики, яка врахує потреби і сучасного стану держави, і майбутнього [4].

Список використаних джерел:

1. Олуйко В.М. Кадри в регіоні України: становлення та розвиток. [монографія] / В.М. Олуйко, Н.Р. Нижник, Г.І. Лелікова. – К. : Науковий світ, 2001. – 236 с.
2. Вороніна Ю.Є. Виникнення та вирішення конфліктних ситуацій в громадянському суспільстві. /Вороніна Ю.Є.// Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № 1 (57). С.296-300.
3. Вороніна Ю.Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник / Ю.Є. Вороніна. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. – 196с.
4. Мельник М. І. Розвиток людського ресурсу адміністративної реформи в Україні стан і перспективи / М. І. Мельник, Ю. В. Бакаєв, Т. Е. Василевська. – К. : Нора-прінт, 2002. – 160 с.
5. Олексенко Р.І., Грохов С.В. Теоретичні аспекти управління персоналом. Соціально - економічні аспекти розвитку економіки та управління: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 2013. С.117-118.
6. Щєбликіна І.О., Олексенко Р.І. (2012) Управління персоналом: навч. посібн. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ФОРМУВАННІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ

Марк Чурсін

студент II курсу магістратури спеціальності «публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Вороніна Ю.Є.**, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

У сучасних умовах однією із пріоритетних завдань розвитку держави є підвищення її конкурентоспроможності. Концепція конкурентоспроможності ґрунтується на ефективності використання природних, виробничо-технологічних, трудових, фінансових і інших ресурсів. Наявність ресурсів і повнота їх залучення дають українській державі абсолютні й порівняльні конкурентні переваги перед іншими. Саме працездатне населення є чинником ефективності функціонування підприємств, зростання обсягів валового продукту, визначає загальний рівень соціально-економічного розвитку.

Аналіз стану наукових розробок з питань теоретико-методологічного формування публічного управління ефективним розвитком кадрової політики, дає підставу стверджувати, що вона є невід'ємною частиною загальної політики та виступає «вторинною, до інших видів політики», не відповідає сучасним підходам до управління. Натомість, підвищення ефективності механізмів публічного управління на регіональному рівні є одним із визначальних чинників українського державотворення. Наукові дослідження щодо понятійно-категорійного апарату адміністративно-територіальної реформи, її суті, головної мети, напрямів, цілей і завдань засвідчують про значну увагу науковців та фахівців до розв'язання проблеми підвищення ефективності державного управління кадровою політикою.

Кадрова політика на рівні держави - це система заходів, спрямованих на формування інституціональних структур, відповідно до цілями, завдань і інтересами державної й національної політики, для ефективного процесу відтворення кадрового потенціалу на певній фазі життєвого циклу розвитку державної соціально-економічної системи.

Державне управління кадровою політикою, спрямоване на використання й відтворення працездатного й соціальний захист непрацездатного населення, формування законодавчими органами влади, урядом і в значній мірі визначається типом влади в суспільстві [1].

Державне управління кадровою політикою підприємства (локального соціально - економічного комплексу) — це стратегічна діяльність організаційної системи управління, пов'язана з його розвитком і визначає відносини між професійно - кваліфікаційними групами, між індивідами й підприємством у цілому на різних стадіях життєвого циклу його розвитку. Кадрова політика підприємства повинна знаходити висвітлення в наступних документах: Статут підприємства, Філософія підприємства, Колективний договір, Правила внутрішнього розпорядку, Контракти співробітників, Положення про стимулювання праці, Положення про атестацію кадрів і, звичайно, Положення про кадрову політику [3].

Кадрова політика реалізується в системі підходів, принципів, методів, заходів, норм, традицій, звичаїв, у культурі будь-якої соціально - економічної системи. Якщо розглядати кадри як ресурс підприємства, що в перекладі із французького означає «допоміжний засіб» (до ресурсів належать кошти, цінності, запаси, можливості, джерела засобів і доходів), то прирахування людей до ресурсів переводить їх більше в категорію «об'єкт», чому «суб'єкт»; обмежує повноцінність їх сприйняття керівництвом; ставить під сумнів доцільність обліку індивідуальності, індивідуальний підхід і необхідність дослідження, розвиток і застосування потенціалу. Тому необхідно визначити категорію «кадрова політика», розглянувши поняття: трудові ресурси, кадри, кадровий потенціал.

Трудові ресурси держави - це працездатна частина населення, що володіє фізичними й інтелектуальними здатностями до трудової діяльності, здатна робити матеріальні блага й надавати послуги, тобто трудові ресурси містять у собі, з одного боку, тих людей, які зайняті в економіці, а з іншого, не зайнятих, але здатних трудитися. Таким чином, трудові ресурси складаються з реальних і потенційних працівників [2]. Дана категорія є об'єктом кадрової політики держави й регіону.

Розглядаючи в сучасних умовах цю категорію з урахуванням умов розвитку соціально-економічних систем, можна говорити про інновації в системі формування й розвитку кадрової політики держави, регіону, підприємства як застави успішного розвитку економіки. Практика ринкових умов змушує кожну систему вводити різноманітні нововведення, з урахуванням змін, що відбуваються в зовнішньому середовищі. Держава, регіон і підприємство, які стрімко удосконалюються, повинні постійно вносити зміни в систему управління, соціальне й економічне середовище, мають гарні шанси зберегти свої конкурентні переваги. [4]

Список використаних джерел

1. Фицик Л. Регіональні аспекти соціально-економічного розвитку України / Л. Фицик // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. - Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. - С. 272-274.
2. Сущенко О. Регіональні зовнішньоекономічні структури в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств регіону / О. Сущенко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2013. - № 3. - С. 69-75.
3. Вороніна Ю. Є. Напрями формування регіонального управління в системі стратегічного планування / Ю. Є. Вороніна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. Л. В. Синяєвої. – Мелітополь : Люкс, 2018. – Вип. (3). – С.103-108.
4. Вороніна Ю.Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник / Ю.Є. Вороніна. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. – 196с.

ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Оксана Зінченко

Студентка III курсу спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

*Науковий керівник: **Петренко О. О.**, кандидат філософських наук, доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Соціальна відповідальність – соціальне явище, що являє собою добровільне та свідоме виконання, використання і дотримання суб'єктами суспільних відносин, приписів, соціальних норм, а у разі їхнього порушення – застосування до порушника заходів впливу, передбачених цими нормами. [4, с. 3]

Метою соціальної відповідальності є упорядкування, злигодення суспільних відносин, забезпечення їхнього стабільного розвитку.

Соціальна відповідальність являється багатоаспектною та багаторівневою. Вона відповідає індивідуальному рівні громадянської зрілості особистості та є базовою для інших рівнів.

Соціальні норми виконують охоронну, регулятивну і виховну функції. Розрізняють такі види соціальних норм: звичаї, традиції, норми моралі,

релігійні (канонічні) норми, етичні норми, політичні норми, корпоративні норми, норми громадських організацій, технічні норми, норми культури, норми права тощо. [3, с. 13]

Від видів соціальних норм розрізняють такі різновиди соціальної відповідальності: економічна, корпоративна, політична, правова, моральна, релігійна.

Соціально-економічна відповідальність проявляється в забезпеченні рентабельності роботи підприємства та певного рівня життя працівників компанії.[2, с. 18]

Корпоративна відповідальність настає у випадку порушення корпоративних правил, які прийняті певною соціальною структурою та не мають правового значення. [1, с. 23]

Політична відповідальність настає при порушенні норм, дотримання яких покладається суспільством на публічного політика. Її призначенням є забезпечення упорядкування політичної сфери суспільних відносин через демонстрацію недовіри, необрання політика на новий термін до представницького органу, виключення з певної організації; [4, с. 5]

Правова відповідальність настає у випадку порушення норм державно-організованого права. Вона має активний характер, оскільки передбачає активний психологічний вплив на порушника аж до застосування примусового фізичного впливу [3, с. 13]

Моральна відповідальність настає у випадку порушення традицій, звичаїв, норм культури та естетичних норм. Вона відображається у суспільному осуді та соціальному відмежуванні від суб'єкта, що порушує чи ухиляється від виконання норми поведінки. [3, с. 14]

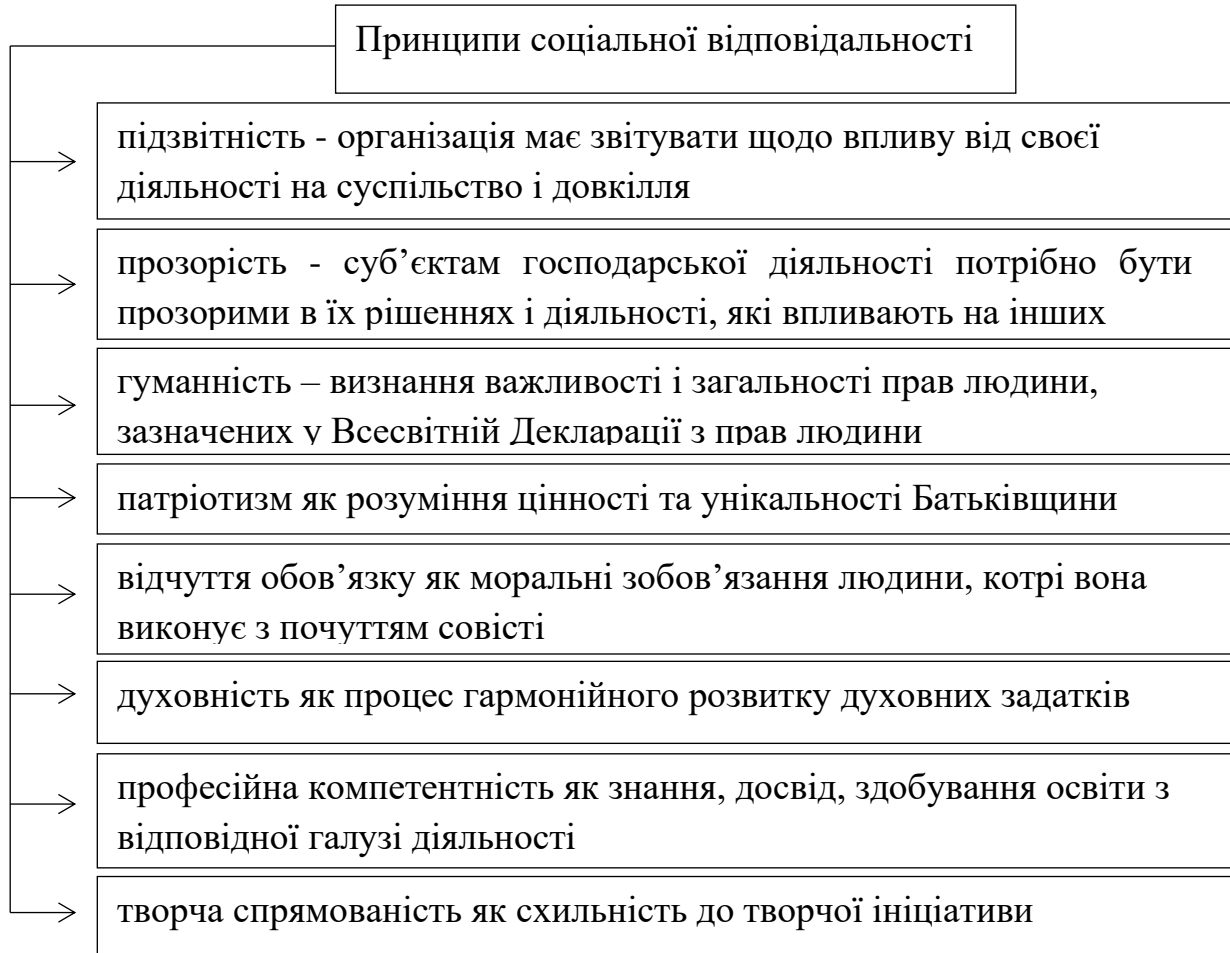
Моральна відповідальність має важливе значення, оскільки забезпечує відповідність суб'єктів прийнятим у суспільстві уявленням про добро та зло, справедливість та несправедливість; [4, с. 5]

Релігійна – ґрунтується на нормах, що регламентують порядок відправлення релігійних культів, та на вірі у Бога. Забезпечують організацію релігійної сфери визначенням можливих засобів впливу до суб'єктів, що порушують вимоги релігійних норм; [4, с. 6]

Таким чином, соціальна та правова відповідальність співвідносяться як загальне та особливе.

Соціальна відповідальність має дві форми реалізації: добровільну – виражену в обов'язку суб'єкта виконувати приписи соціальних норм його правомірною поведінкою і реакцією на нього, і примусову – виражену в обов'язку порушника соціальних норм підпорядкуватися різноманітним заходам суспільного і (або) державного примусу. [2, с. 16]

Принципи соціальної відповідальності, наведені на рисунку 1.

Список використаних джерел:

1. Корпоративна соціальна відповідальність. Фліп Котлер, Ненсі Лі. 2005 рік.
2. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теорії поглядів. Колот А.М. 2013 рік.
3. Соціальна відповідальність, навчальний посібник. Охріменко О.О., Іванова Т.В. 2015 рік.
4. Соціальна відповідальність. Кузьмін О.С., Пирог О.В., Чернобай П.І., Ромашин С.Б., Вацик Н.О. 2016 рік.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Андрій Козир

*студент IV курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Аналізуючи організацію взаємодії державних банків із засобами масової інформації, можна сказати, що: місія АТ «Ощадбанк» полягає у наступному: 1) давати людям впевненість і надійність, робити їх життя кращим, допомагаючи реалізовувати устремління і мрії. 2) будувати одну з кращих в світі фінансових компаній, успіх якої заснований на професіоналізмі і відчутті гармонії і щастя її співробітників.

Для досягнення поставленої мети усі працівники Ощадбанку у своїй діяльності дотримуються вимог та стандартів корпоративної етики та правил поведінки, визначених Кодексом поведінки (етики) АТ «Ощадбанк». Дотримання корпоративних цінностей, правил поведінки та обмежень у діяльності працівників дозволяє Банку зберігати високий рівень довіри клієнтів та інших партнерів.

Потрібно зазначити, що у АТ «Ощадбанк» існує спеціальний структурний підрозділ, який відповідає за комунікаційну політику банку - Управління зв'язків з громадськістю та ЗМІ.

Комунікація працівників Ощадбанку з представниками державних органів включає: 1) надання письмових відповідей на запити; 2) надсилання запитів від імені Банку; 3) участь у засіданнях, нарадах, та інших подіях, де від працівника Банку транслюється офіційна позиція Банку.

Щодо контактів із засобами масової інформації, то працівникам АТ «Ощадбанк» забороняється (за винятком обов'язкових публікацій відповідно до чинного законодавства) робити заяви, давати інтерв'ю, брати участь у рекламних кампаніях чи інших соціальних заходах для ЗМІ, представляючи Раду управління або банк у цілому.

Оголошення, інтерв'ю, заяви працівника Ощадбанку стосовно банку мають бути надані ЗМІ виключно за умови схвалення їх головою правління Банку або членом правління Банку, відповідальним за маркетинг або за відповідний бізнес-напрям. У випадку, якщо працівнику Банку ставлять запитання або якщо запрошують зробити оголошення, взяти участь у рекламі, дати інтерв'ю, виступити тощо, працівник банку повинен негайно повідомити про такі факти Управління зв'язків з громадськістю та ЗМІ й узгодити подальші дії.

Оголошення, інтерв'ю, заяви тощо члена наглядової ради Банку стосовно Банку можуть бути надані ЗМІ, за умови попереднього обговорення щодо факту та змісту таких публічних звернень наглядовою радою Банку або, у виняткових випадках за обґрунтованої неможливості здійснити таке попереднє обговорення, на умовах попереднього повідомлення голові наглядової ради Банку про факт та зміст таких публічних звернень та їх подальшого обговорення Наглядовою радою. Таке обговорення та узгодження повідомлень, передбачених цим розділом здійснюється наглядовою радою у визначеному нею порядку.

Акредитація представників ЗМІ та незалежних журналістів проводиться пресслужбою Національного банку шляхом реєстрації після оприлюднення анонсу на відповідну подію або отримання відповідного запрошення.

Допуск на місце проведення будь-якого заходу представників ЗМІ здійснюється виключно за попередньо складеними пресслужбою списками акредитації журналістів. Для акредитації на події, що відбуваються у приміщенні Національного банку, необхідно мати паспорт та дійсне журналістське посвідчення. Акредитація усіх без винятку засобів масової інформації та незалежних журналістів відбувається на підставі Конституції та законів України.

В основі PR (public relations) АТ «Ощадбанк» – знаходиться комплекс маркетингових інструментів, які націлені на підтримку уже сформованої репутації та формування взаєморозуміння між банком і громадськістю. PR-діяльність Ощадбанку спрямована як на цільові аудиторії, так і на інвесторів, ЗМІ, державні органи влади. Взаємодія зі ЗМІ - публіситі, заходи і презентації для ЗМІ, річні звіти та інші публікації на офіційному сайті тощо.

Серед ефективних засобів проведення рекламних акцій серед клієнтів Ощадбанку, виокремлюють такі: 1) медіареклама, тобто це реклама у засобах масової інформації (як у друкованих виданнях, так і на інтернет- платформах); 2) пряма реклама (безпосередня зустріч з клієнтами в установах банку, надання рекламної інформації по телефону, поштою, електронною поштою, а також рекламні листівки у компаніях-партнерах).

Таким чином, можна сказати, що організація взаємодії АТ «Ощадбанк» із засобами масової інформації сприяє розвитку суспільства, культури та навколишнього середовища. Слід зазначити, що співробітники Ощадбанку в своїй роботі керуються трьома корпоративними цінностями – Людина. Розвиток. Прозорість.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" (112#111 від 07.12.2000 р.). — Режим доступу: www.rada.gov.ua

2. Зубарева М. А. Робочі аспекти PR в Україні. Наукові записки Інституту журналістики. URL:
<http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2369>
3. Маслова Н.О., Хоменко Б. А. Особливості комунікаційної політики банків України / Н. О. Маслова, Б. А. Хоменко // Вісник «Підприємництво та інновації». – Вип. 2. – 2016. – С. 108-117.

ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ КРИЗИ І НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Кочергіна Інна

Магістрантка 2 курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Нікітенко В.О., доктор філософських наук, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового інституту ім.Ю.М.Потебні Запорізького національного університету (м.Запоріжжя)

Прийняття рішень є складовою будь-якої управлінської функції. Організаційне рішення в самому широкому значенні - це вибір, який має зробити керівник, щоб виконати обов'язки, які покладені на нього посадою. Мета організаційного рішення – це забезпечення руху до поставлених загальноорганізаційних цілей. Тому найбільш ефективним рішенням є вибір, який буде насправді реалізований і зробить найбільший внесок у досягнення кінцевої мети. Варто сказати, що прийняття управлінських рішень належить до творчих операцій, тому що включає елементи невизначеності та ризику. Управлінське рішення передбачає наявність свідомого вибору.

Прийняття управлінського рішення ґрунтується на знанні об'єктивних закономірностей функціонування керованого об'єкта та керуючої системи з урахуванням конкретної ситуації, у якій приймаються рішення, а так управлінське рішення містить у собі елементи творчості, елементи наукового знання[1].

В ході аналізу прийняття управлінських рішень в умовах кризи та невизначеності, доцільно підійти до класифікації управлінських рішень:

1. За масштабами впливу управлінські рішення поділяються на загальні та приватні.

Загальні стосуються всієї системи управління, відносяться до всієї організації, наприклад, перспективи розвитку, реконструкція та ін. Загальні

рішення визначають якісні зміни. Їх прийняття вимагає системного підходу та спеціальної підготовчої роботи. Частіше такі управлінські рішення стосуються локальних питань. Вони приймаються на всіх рівнях управління. Наприклад, це рішення про зміцнення трудової дисципліни, зміну порядку роботи тощо;

2. За часом дії: стратегічні та оперативні

Стратегічні стосуються корінних генеральних проблем роботи організації, зазвичай розраховані на кілька років (тривалий термін) і приймаються на вирішення перспективних завдань. Оперативні рішення пов'язані із здійсненням поточних завдань. За часом вони рідко бувають понад рік;

3. За прогнозованими властивостями: з можливістю прогнозування їх результатів чи наслідків.

Це потребує чи вимагає попереднього аналізу, розрахунків, експериментів. Розрізняють рішення з певним результатом (у ситуаціях, які не дають приводу сумніватися в правильності прийнятого рішення) та рішення з ймовірністю результату (керівнику доводиться мати справу з безліччю незалежних змінних, наслідки таких рішень зазвичай мають неоднозначний характер)[2];

4. За способом прийняття рішень: індивідуальні (рішення, що приймаються керівником) та колективні (рішення, що приймаються групою фахівців);

5. За глибиною впливу: однорівневі (на один рівень) та багаторівневі (на всі рівні);

6. За джерелом виникнення: прийняті за вказівкою вищого керівника та ініціативні;

7. За способом реалізації: директивні (що оформляються наказами, постановами зборів, протоколами нарад) та непрямі (рекомендації, доповідні, записки, акти);

8. За способом фіксації: усні та письмові;

9. За терміном дії: прийняті на визначений термін і до «скасування»;

10. Запрограмовані (результат реалізації певної послідовності кроків або дій подібних до тем, які робляться при вирішенні математичних завдань, число альтернатив обмежено і вибір має бути зроблений у певних межах) і незапрограмовані (потрібні в ситуаціях, які певною мірою нові та неструктуровані, пов'язані з новими, невідомими факторами)[3].

Вимоги до управлінських рішень є наступними:

1). Управлінське рішення має цільовий характер. Тобто. має бути забезпечене чітке формулювання мети, засобів її реалізації, і має бути забезпечено зв'язок з головною метою роботи організації.

2). Управлінське рішення має бути обґрунтованим (компетентним). Тобто. має прийматися на основі достовірної, повної та своєчасної інформації. При цьому має здійснюватися аналіз та оцінка альтернатив.

3). Управлінське рішення має бути законним.

4). Управлінське рішення має мати повноваження. Тобто. при його прийнятті має дотримуватися умова відповідності прав та відповідальності працівника.

5). Управлінське рішення має бути комплексним, Тобто. прийматися з урахуванням всіх факторів - технічних, організаційних, соціально-психологічних та ін.

6). Управлінське рішення має бути своєчасним, точним, ясным.

7). Управлінське рішення має бути здійсненним з погляду наявності ресурсів.

8). Управлінське рішення має бути можливість контролювати його виконання.

9). Управлінське рішення має бути адресним. Наприклад, наказ відносно організації повинен ясно вказувати, що й навіщо робити (мета), коли робити (терміни), кому робити (адреса), як робити (засіб), хто і як повинен перевірити виконання наказу (контроль).

Список використаних джерел:

1. Voronkova Valentyna, Oleksenko Roman & Fursin Alexander. Formation of the concept of the socially responsible state as a factor of increasing the public governance and administration efficiency. Humanities studies: Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2021. 7 (84). P. 113-122.
2. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Формування концепції соціально-відповідального менеджменту у контексті методології складності та коронавірусної кризи COVID-19. Глобальні виклики та пріоритети в часи коронавірусної кризи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 14 травня 2021 р). Київ : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2021. С.54-57.
3. Воронкова В.Г., Андрукайтене Регіна, Нікітенко В.О. Публічне управління та адміністрування як напрям розвитку теорії складних систем у контексті викликів цифрового суспільства. Державне управління та адміністрування в контексті цифрового суспільства: колективна монографія / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь, 2020. С.6-21.

ПОЛІТИЧНО - ЕТИЧНІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО - ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Лаврентьєв Іван

студент II курсу спеціальності «менеджмент»

*Науковий керівник: Плотніченко С.Р, кандидат економічних наук, доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Проблемами оптимальної взаємодії політики і моралі на різних етапах розвитку суспільно-політичного життя переймалися філософи та історики, соціологи й політологи[1].

Політика і мораль взаємодіють як форми суспільної свідомості й практики. Етичні поняття — добро, справедливість, чесність, порядність — не лише характеризують політичну діяльність влади, держави, партії чи політика, вони або підтримують, морально санкціонують і стимулюють цю діяльність, або засуджують, блокують.

Політика, яка не має належної підтримки з боку моралі, приречена на поразку. Безчесний політик, безсоромний політикан, для якого понад усе егоїстичні інтереси — тимчасова персону на політичній арені. Втім, як це часто трапляється, він поступається місцем іншому політикану. Політик, який виражає соціальні сподівання людей, керується ними, отримує тривалу підтримку громадськості[1].

Політика і мораль — вічні союзники і супротивники. Політика сприяє утворенню мережі соціальних зв'язків людини, групи, спільноти з державою. Мораль покликана здійснювати духовне єднання суспільства. Виникнувши як об'єктивно необхідні й споріднені регулятори суспільного життя, політика і мораль у процесі свого розвитку стали самостійними інститутами, почали діяти за власними законами. Мораль значно давніша, ніж політика. Літопис моральних угод помітно багатший порівняно з історією політичних договорів. Політика і мораль значно різняться за своїм суб'єктом.

Суб'єкт політики — великі соціальні спільноти і утворення (соціальна група, клас, партія, держава).

Суб'єкт моралі — вселюдська спільнота, рід людський (загальнолюдська мораль; соціальна або професійна мораль є модифікаціями загальнолюдської), окремий індивід (індивідуальна мораль) [1]. Політика заземлена у практичні проблеми, мораль спрямована у сферу духовних цінностей. Політика віддає перевагу найбільш корисному. Мораль орієнтує особистість на найкраще.

Якщо політика вимагає, то мораль переконує. Політика може бути різною; мораль або є, або її немає[1].

Необхідність моральних вимірів політики продиктована і обставинами глобального порядку. Екологічні катастрофи, гострі міжнаціональні конфлікти, масовий голод в багатьох країнах, війни й кровопролиття наприкінці ХХ ст. потребують нової глобальної політики, загальнонародської етики, які ґрунтувалися б на визнанні прав людини на гідне життя[1].

Переорієнтовуючись на гуманістичні цілі, політика набуватиме певних моральних рис, що сприятиме подоланню упередженості щодо неї як "брудної справи", згідно з якою мораль може зберегти свої принципи, тільки перебуваючи поза політикою.

Політична етика — одна із модифікацій етичної науки, прикладної, "службової" моралі. Формуючи власний понятійний апарат, свої принципи і нормативи, політична етика спирається на методологічну базу соціальних і гуманітарних наук про суспільство, людину, політику, мораль [2]. Вона враховує здобутки філософської концепції особистості та її соціалізації, політичної психології та аксіології, конфліктології та консенсології.

Невідповідності між ідеалами і реаліями нашого суспільства зумовлені нерозвиненістю політичної та соціальної етики. Невиконання посадових обов'язків, нереалізованість угод, несвоєчасно виплачені зарплати, несплачені податки, проігноровані закони й суспільні інтереси — усе це є розходженням між ідеалом і соціальною дійсністю. Усунути його — означає відновити моральне здоров'я суспільства.

Отже, у соціально-відповідальному суспільстві [4] політична етика є одним із важливих вимірів політичного життя, вона служить невід'ємним компонентом стабільності політичної системи, суттєвим показником розвитку суспільства і його політичної свідомості[3].

Список використаних джерел

1. Взаємодія політики та моралі у житті суспільства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/17561/>
2. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є.Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
3. Плотніченко С.Р.Зв'язки з громадськістю в органах влади. /С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.

4. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА САМОВІЛЬНЕ ЗАЙНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

Мироненко А.

студент II курсу магістратури спеціальності «Агрокебети»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

В останні роки все частіше зустрічається проблема самовільного зайняття та використання земель сільськогосподарського призначення. В Україні власників земельних паїв нині трохи менше 7 мільйонів. Проте кількість землевласників та землекористувачів в Україні перевищує 25 млн. Відповідно до чинного законодавства власники земельних часток (паїв), можуть як господарювати на своїй землі самостійно, так і передавати це право іншим суб'єктам - орендарям. При цьому самі власники обробляють менше третини землі. Орендарі оброблюють близько 64% земельних ділянок. Найчастіше спостерігається порушення чинного національного законодавства щодо самовільного зайняття та використання самовільно зайнятих земель орендарями земельних ділянок, особа при цьому самовільно, тобто без жодних правових підстав, займає земельну ділянку і протиправно її використовує, чим грубо порушує гарантоване Конституцією та закріплене в Цивільному і Земельному кодексах України право власності [5].

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», самовільне зайняття земельної ділянки - будь-які дії, які свідчать про фактичне використання земельної ділянки за відсутності відповідного рішення органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування про її передачу у власність або надання у користування (оренду) або за відсутності вчиненого правочину щодо такої земельної ділянки, за винятком дій, які відповідно до закону є правомірними. [1]. Сенс самовільного зайняття земельної ділянки полягає в зайнятті особою земельну ділянку та використання її без відповідних законних підстав.

На сьогоднішній день згідно з ст. 211 Земельного кодексу України несуть адміністративну, кримінальну або цивільну відповідальність відповідно до законодавства [2].

Так, самовільне зайняття земельної ділянки є адміністративним правопорушенням, відповідальність за яке передбачена статтею 53-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Його вчинення тягне за собою накладення штрафу на громадян від десяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 170 до 850 гривень) і на посадових осіб – від двадцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 340 до 1700 гривень) [3].

Також, статтею 197-1 Кримінального кодексу України встановлена кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки, яким завдано значної шкоди її законному володільцю або власнику. За вчинення такого злочину встановлене кримінальне покарання у вигляді штрафу від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешт на строк до шести місяців. Слід зазначити, що шкода визнається значною, якщо вона у сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян [4].

Але, як свідчить практика, основна кількість правопорушень інкримінуються як адміністративні правопорушення та несе за собою мінімальне покарання за скоєне правопорушення. Таким чином, це не сприяє формуванню належної свідомості правопорушників та не тягне зменшення кількості таких злочинів. Кримінальна відповідальність виглядає більш справедливим покаранням за самовільне зайняття земельної ділянки, та все одно штраф за скоєне не можна порівняти зі збитками, причинені державі.

Тому найбільш ефективною відповідальністю за самовільне зайняття земельної ділянки, буде тільки кримінальна, причому з більш жорсткими санкціями.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»: за станом на 19 червня 2003 р. від 19.06. 2003 р.
2. Земельний кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. Кодексу України про адміністративні правопорушення <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. . Кримінальний кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Актуально про самовільне зайняття земельної ділянки Режим доступу: <https://ruzhynska-gromada.gov.ua/news/1622812965/>

6. Нестеренко О.М. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності у сфері земельних відносин. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2013 р., № 2(6). С. 300-309.
7. Нестеренко О.М. Проблемні питання орендного землекористування. Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія: Право. 2009. № 4. С. 22-27.
8. Нестеренко О., Горбова Н. Правосвідомість як системоутворюючий чинник формування свідомої молоді. Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Запоріжжя, 2019. С. 35-37.

ПРОЦЕДУРА БАНКРУТСТВА: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВСТВА США ТА УКРАЇНИ

Попович Софія

студент III курсу спеціальності «Менеджмент»

*Науковий керівник: **Горбова Н. А.**, доцент кафедри публічного управління,
адміністрування та права Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

У сучасному світі, оглядаючись на попередні два роки та все, що сталося, багато організацій та підприємців були вимушені познайомитися із терміном «банкрутства» занадто близько, навіть ближче ніж хотілося б. У актому випадку постає питання. Чи є система банкрутства досконалою в нашій країні і чим відрізняється від інших?

По перше потрібно взагалі розглянути банкрутство в цілому. Відповідно до Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.92 р. № 2343-ХІІ (зі змінами та доповненнями, за текстом – Закон № 2343-ХІІ), банкрутство – це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів лише через застосування ліквідаційної процедури.

На даний момент існують певні законодавчі акти, які стосуються банкрутства в цілому, подання заяви про банкрутство, певні заходи та цілі, які впливають на результат справи. Для порівняння ми обрали законодавчі акти, що стосуються банкрутства в Україні та в США. [1]

Банкрутство згідно з розділом 9 доступне лише для муніципалітетів. Глава 9 є формою реорганізації, а не ліквідації. Банкрутство відповідно до глави 11, глави 12 або глави 13 є більш складною реорганізацією і передбачає надання боржнику дозволу зберегти частину або все своє майно та використовувати майбутні прибутки для розплати кредиторів. Споживачі зазвичай подають главу 7 або главу 13. Розділ 11 подання заяв фізичними особами дозволено, але трапляється рідко. Розділ 12 подібний до розділу 13, але доступний лише для «сімейних фермерів» і «сімейних рибалок» у певних ситуаціях. У Розділі 12, як правило, передбачені більш щедри умови для боржників, ніж у аналогічній справі з розділу 13. [3]

Що стосується порогового значення, справи про банкрутство є добровільними або вимушеними. За винятком випадків, пов'язаних із розділом 9, відкриття справи про банкрутство створює «майно». Як правило, кредитори боржника повинні шукати майно, що є в масі, для задоволення своїх вимог. Основна стаття про банкрутство передбачає автоматичне припинення на момент подання заяви. Автоматичне призупинення, як правило, забороняє розпочинання, виконання чи оскарження дій і рішень, судових чи адміністративних, щодо боржника щодо стягнення вимоги, що виникла до подання заяви про банкрутство, а також забороняє дії та провадження щодо стягнення, спрямовані на майно самої конкурсної маси. [1]

Будь-яке порушення терміну перебування може призвести до відшкодування збитків стороні, яка порушила правила. Усі дії щодо уникнення намагаються обмежити ризик того, що правова система прискорить фінансову кончину фінансово нестабільного боржника, який ще не оголосив про банкрутство. Система банкрутства, як правило, намагається винагородити кредиторів, які продовжують надавати фінансування боржникам, і перешкоджати кредиторам прискорювати свої зусилля щодо стягнення боргів. [1] Дії уникнення є одними з найбільш очевидних механізмів заохочення цієї мети.

Однією з основних цілей банкрутства є забезпечення впорядкованого та розумного управління боргом. Під час банкрутства юридичної особи або бізнесу компанія-боржник, яка заявляє про банкрутство, зазвичай рекапіталізується, щоб вона вийшла з банкрутства з більшим власним капіталом і меншим боргом. [1]

Банкрутство компанії може виникнути в результаті двох широких категорій — банкрутства бізнесу або фінансових проблем. Невдача бізнесу пов'язана з недоліками бізнес-моделі компанії, які не дозволяють їй отримувати необхідний рівень прибутку, щоб виправдати свої капітальні вкладення. І навпаки, фінансові проблеми виникають через недоліки у способі

фінансування компанії або її структурі капіталу. Триваючі фінансові проблеми призводять до технічної неспроможності (активи переважають зобов'язання, але фірма не в змозі виконати поточні зобов'язання), або до банкрутства (зобов'язання переважають активи, а чистий капітал фірми від'ємний). [3]

Тепер, розглянемо законодавчі акти та принципи роботи з банкрутством в Україні.

Кодексом України про процедуру банкрутства (Кодекс про банкрутство) в Україні запроваджено інструмент неплатоспроможності фізичних осіб. Кодекс про банкрутство діє більше одного року, однак інструмент банкрутства фізичних осіб не настільки популярний, як очікувалося. Висока вартість процедури та недостатня проінформованість населення про переваги та недоліки індивідуального інструменту банкрутства та складність правового регулювання цієї процедури є причинами непопулярності цього інструменту. Так, відповідно до положень Кодексу про банкрутство боржник повинен скласти заяву про відкриття індивідуального провадження у справі про банкрутство та підготувати відповідні додатки. Щодо заяви, то Кодекс про банкрутство виглядає дуже просто, викладаючи вимоги до неї лише в чотирьох абзацах частини другої статті 116. [2]

Щодо додатків до заяви, то перелік наведено у частині 3 статті 116 Кодексу про банкрутство. Однак у пункті 14 частини 3 зазначено «інші документи, що підтверджують наявність підстав, визначених статтею 115 цього Кодексу». [4]

Розглянемо декларації боржника, три заяви за три роки, що передували у судовому позову. Ці декларації повинні містити детальну інформацію про всіх членів сім'ї боржника відповідно до Кодексу про банкрутство. [2] Декларація боржника також повинна містити відомості про всі відкриті рахунки та кошти на цих рахунках як боржника, так і всіх членів його сім'ї. Однак, якщо член сім'ї не захоче розголошувати таку інформацію, отримати таку інформацію керуючому або господарському суду буде проблематично, оскільки згідно з чинним законодавством арбітражний керуючий може отримати відомості, що становлять банківську таємницю, але лише стосовно боржника, а не членів його сім'ї. [5]

На жаль, практичне застосування Кодексу про банкрутство виявило низку колізій та прогалин у правовому регулюванні банкрутства фізичних осіб, які зазвичай усуваються практикою Верховного Суду. Однак через низьку кількість таких справ по Україні до Верховного Суду надходить відносно мало окремих справ про банкрутство. Як наслідок, суди змушені або самостійно вирішувати конфліктні питання, або керуватися практикою відповідного апеляційного суду, юрисдикція якого поширюється на

територію, де знаходиться суд першої інстанції. Водночас практика апеляційних господарських судів також може відрізнятися в різних апеляційних округах. Уточнення врегулювання вимог до заяви про банкрутство фізичної особи, дозволило б уникнути неоднозначного тлумачення правових норм, які містять вимоги до заяви, і, як наслідок, спростило б механізм відкриття провадження в індивідуальній справі про банкрутство. [4]

Стосовно податкової системи України і впливу статусу банкрутства на сплату податків порівняно із США. В США є розмежування для певних категорій. Наприклад якщо статусу банкрутства набуває фізична особа, компанія, корпорація або товариство, тоді боржник повинен своєчасно подавати декларації про прибутковий податок та виплачувати належний прибутковий податок. При цьому не скасовує податкових зобов'язань після подання заяви. Також IRS (Служба внутрішніх доходів) може направити надлишок податків, сплачених після подання заяви, на погашення інших.

Також - фізичні особи (включаючи індивідуальних підприємців), дотримуються тих самих умов та IRS, у даному випадку, може надіслати надлишок податків, сплачених після подання заяви, на погашення інших боргів за податками або надіслати їх на запит довірєній особі у справі про банкрутство. Щодо фізичних осіб, корпорації (включаючи компанії з обмеженою відповідальністю (LLC)), товариства - дотримуються тих самих умов сплати податків. Проте є суттєві відмінності у терміні подання декларацій. Так наприклад фізичні особи, компанії, корпорації, товариства, повинні надавати заяви протягом 90-120 днів, у той час як у всіх інших цей термін продовжується від 3 до 5 років. [5]

Звернути увагу варто і на мету подання заяви. Відповідно до закону про банкрутство США, глава 7, метою подачі заяви про банкрутство фізичних осіб, компаній, корпорацій або товариств є ліквідація, у процесі якої довірена особа отримує контроль над активами боржника та намагається їх продати до виплати кредиторам. Метою фізичних осіб (включно з індивідуальними підприємцями) є корегування боргів, при якому довірена особа розподіляє виплати боржника кредиторам. Щодо корпорацій та товариств реорганізація є основною метою подачі заяви на банкрутство. Такий тип дозволяє боржнику сплатити кредиторам меншу суму та залишатися в бізнесі. Можливо також і задіяти ліквідацію у цьому випадку. [4]

Стосовно України, можна помітити, що різноманітності правових заходів та варіантів задіяння таких заходів не є дуже різноманітними, але більш загальні для більшості випадків. Перелік вимог до заяви про відкриття

провадження у справі про банкрутство є не до кінця формалізованим та не зовсім чітко визначеним, що впливає на роботу всього судового процесу.

Список використаних джерел:

1. «Internal Revenue Service» Електронний ресурс: <https://www.irs.gov/>
2. «Банкрутство і сплата податків: що, куди та як» Шлях доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/bankrutstvo-i-splata-podatkov-shcho-kudi-ta-yak.html>
3. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці: теоретико-методологічний аспект. /Н. А. Горбова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія:«Право».–2015.– Вип.34, - С. 12-15.
4. Нестеренко О.М, Горбова Н.А. Аналіз сучасної нормативно-правової бази з питань правового виховання в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання. № 3, 2021. С. 31-34
5. Legal Information Institute Електронний ресурс. Шлях доступу: <https://www.law.cornell.edu/>
6. State of Legal Regulation of Bankruptcy by the Legislation of Ukraine Шлях доступу: <https://www.redalyc.org/journal/279/27957591018/27957591018.pdf>
7. Банкрутство фізичних осіб: Певні проблеми правового регулювання процедури. Електронний ресурс. Шлях доступу: <https://www.pravojustice.eu/post/bankruptcy-individuals-certain-problems-legal-regulation-procedure>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ КОВІД 19

Григоренко В. Я.

студент III курсу спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: Горбова Н.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

В Україні вживаються обмежувальні заходи для запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19. Перш за все, вони будуть виконувати Указ Президента України №87/2020 від 13.03.2020 про виконання рішення РНБО України від 13.03.2020, постанову Кабміну введено в дію

постановою Міністра України від 11.03.2020 №211 та Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання виникненню та поширенню корона вірусної хвороби (COVID-19) від 17 березня 2020 року» - 530 - ІХ." "Дозволяє роботодавцям змінювати змістовні умови праці своїх підлеглих, пропонуючи їм можливість працювати віддалено. Також переїзд співробітників додому, робота віддалено – це така зміна. Це надає цій моделі трудових відносин певного прикладного характеру. У КЗпП він не згадується, але відомий ще з радянських часів, особливо в Положенні про умови праці надомників, затвердженому постановою Держкому СРСР і ВЦРПС від 29.09.1981 р. «- 27517-99, якщо цим працівникам можна користуватися після роботи без особистого перебування на робочому місці роботодавця. Причинами зазвичай були наявність маленьких дітей, труднощі на шляху до роботи тощо.

У ч. 3 ст. 32 КЗпП передбачено, що на роботодавця покладено обов'язок попередити працівника щонайменше за 2 місяці про наступні зміни в організації виробництва і праці, а також про зміни істотних умов праці. Однак в разі надзвичайних обставин, як-от в період поширення коронавірусної хвороби.

Також правове регулювання праці надомних (дистанційних) працівників відображено у відповідних нормах Конвенції Міжнародної організації праці 1996 р. №177 «Про надомну працю», у яких надано визначення терміну “надомна праця” означає роботу, яку особа, що називається надомником, виконує:

- за місцем її проживання або в інших приміщеннях за її вибором, але не у виробничих приміщеннях роботодавця;
- за винагороду;
- з метою виробництва товарів або послуг, згідно з вказівками роботодавця, незалежно від того, хто надає обладнання, матеріали або інші ресурси, що використовуються, якщо тільки ця особа не має в своєму розпорядженні такої міри автономії та економічної незалежності, яка потрібна для того, щоб вважати її незалежним працівником відповідно до національного законодавства чи судових рішень;

На сьогодні, відповідно до ст. 60 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП України), за погодженням між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом для працівника може встановлюватися гнучкий режим робочого часу на визначений строк або безстроково як при прийнятті на роботу, так і згодом. Гнучкий режим робочого часу дозволяє встановлення режиму роботи, що є

відмінним від визначеного правилами внутрішнього трудового розпорядку, за умови дотримання встановленої денної, тижневої чи на певний обліковий період (два тижні, місяць тощо) норми тривалості робочого часу та може передбачати:

1) фіксований час, протягом якого працівник обов'язково повинен бути присутній на робочому місці та виконувати свої посадові обов'язки; при цьому може передбачатися поділ робочого дня на частини;

2) змінний час, протягом якого працівник на власний розсуд визначає періоди роботи в межах встановленої норми тривалості робочого часу;

3) час перерви для відпочинку і харчування.

Застосування гнучкого режиму робочого часу не тягне за собою змін у нормуванні, оплаті праці та не впливає на обсяг трудових прав працівників.

На час загрози поширення епідемії, пандемії та/або на час загрози військового, техногенного, природного чи іншого характеру умова про дистанційну (надомну) роботу та гнучкий режим робочого часу може встановлюватися у наказі (розпорядженні) власника або уповноваженого ним органу без обов'язкового укладення у письмовій формі трудового договору про дистанційну (надомну) роботу.

Дистанційна (надомна) робота — це форма організації праці, коли робота виконується працівником за місцем його проживання чи в іншому місці за його вибором, у т. ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, але поза приміщенням роботодавця. При цьому працівник розподіляє робочий час на свій розсуд, на нього не поширюються правила внутрішнього трудового розпорядку, якщо інше не передбачено у трудовому договорі. Однак загальна тривалість робочого часу не може перевищувати норм, встановлених КЗпП України.

Виконання дистанційної (надомної) роботи не тягне за собою будь-яких обмежень обсягу трудових прав працівників, при цьому якщо працівник і роботодавець письмово не домовились про інше, дистанційна (надомна) робота передбачає оплату праці в повному обсязі та в строки, визначені діючим трудовим договором.

Список використаних джерел:

1. Шелест Е.С. Дистанционная занятость молодежи. Донбас-2020: перспективи розвитку очима молодих вчених: матеріали V наук.-практ. конф. (м. Донецьк, 25–27 трав. 2010 р.). Донецьк: ДонНТУ МОН, 2010. С. 819–823.
2. Бобринкова М. Правовое регулирование дистанционного труда в зарубежном законодательстве. Сравнительное трудовое право. 2011. № 5. С. 1–9.

3. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Дод. до № 50. Ст. 375.
4. Як змінився український ринок праці через карантин. 2020. URL: <https://www.work.ua/news/ukraine/1398/> (дата звернення: 01.11.2020).
5. Авескулов В.Д. Особливості трудових відносин із дистанційними працівниками. Право та інновації 2017. № 2 (18). С. 111–116.
6. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 2. Ст. 4.
7. Горбова Н.А., Нестеренко О.М. Історичні аспекти контрактної форми регулювання трудових відносин. СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (14 травня 2021 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. – 220 с. С. 25-27
8. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці: теоретико-методологічний аспект. /Н. А. Горбова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право».–2015.–Вип.34, - С. 12-15.
9. Горбова Н. А. Формування правової культури: антропологічний підхід /Н. А. Горбова// Порівняльно-аналітичне право: електр. наук. фах. видання. № 5, 2017. – С. 24-27.
10. Оплата праці під час карантину. 2020. URL: <https://artius.ua/novini/oplata-prasi-pid-chas-karantinu.html> (дата звернення: 01.11.2020).
11. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2000. № 29. ст. 228
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
13. Oleksenko, R., Bortnykov, Y., Bilohur, S., Rybalchenko, N., & Makovetska, N. (2021). Transformations of the organizational and legal mechanism of the Ukrainian state policy in tourism and hospitality.

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОГОВІР: ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Наталя Горбова

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Актуальність електронного документообігу у господарській діяльності, взаємодії суб'єктів господарювання з державними органами та між собою збільшується щодня, тому автор вважає за потрібне розглянути основні аспекти укладання електронних договорів у господарській діяльності та проаналізувати їх істотні умови.

Електронний договір – це домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків і оформлена в електронній формі (пункт 5 частини 1 статті 3 Закону України «Про електронну комерцію»).

Таке ж визначення наводиться у статті 652 Цивільного кодексу України: «договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків».

Згідно частини 2 статті 639 Цивільного кодексу України, договір, укладений за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем за згодою обох сторін вважається укладеним в письмовій формі. Якщо взяти до уваги положення частини 1 статті 181 Господарського кодексу України очевидно, господарський договір, як правило, існує у вигляді єдиного документа, підписаного сторонами.

Однак, допустимо укладення господарських договорів у спрощеній формі шляхом обміну листами, факсограмами, телеграмами, телефонограмами та іншими засобами електронної комунікації, а також шляхом підтвердження прийняття до виконання замовлення, якщо законом не встановлено спеціальні норми до форми та порядку укладення даного виду договорів.

Отже, договір, укладений в електронній формі, вважається таким, що укладений у письмовому вигляді (статті 205, 207 Цивільного кодексу України).

Електронний договір повинен містити всі істотні умови для відповідного виду договору, інакше він може бути визнаний неукладеним або недійсним, в зв'язку з недодержанням письмової форми в силу прямої вказівки закону.

Так, відповідно до частини 1 статті 638 Цивільного кодексу України договір вважається укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору.

Метою підписання договору є необхідність ідентифікації підписанта, підтвердження згоди підписанта з умовами договору, а також підтвердження цілісності даних в електронній формі.

Це означає, якщо ми маємо електронну форму договору, то і підписувати його потрібно електронним підписом.

Згідно частини 1 статті 12 Закону України «Про електронну комерцію» моментом підписання електронної договору є використання:

електронного підпису або електронного цифрового підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис», за умови використання коштів електронного цифрового підпису всіма сторонами електронної правової угоди;

електронний підпис одноразовим ідентифікатором, визначеними цим Законом;

аналога власноручного підпису (факсимільного відтворення підпису за допомогою засобів механічного або іншого копіювання, іншого аналога власноручного підпису) при письмовій згоді сторін, у якій мають міститися зразки відповідних аналогів власноручних підписів.

Створення окремого електронного договору у вигляді окремого електронного документа вимагає не кожна електронна правова угода. Тобто, це означає, що електронний договір можна укласти в спрощеній формі, а можна класично – у вигляді окремого документа.

Електронний договір, крім визначених Цивільним кодексом України істотних умов для відповідного виду договору, може містити інформацію про: технологію (порядок) укладення договору;

порядок створення та накладання електронних підписів сторонами договору;

можливість та порядок внесення змін до умов договору;

спосіб та порядок прийняття пропозиції укласти електронний договір (акцепту);

порядок обміну електронними повідомленнями та інформацією між сторонами під час виконання ними своїх зобов'язань;

технічні засоби ідентифікації сторони;

порядок внесення змін до помилково відправленого прийняття пропозиції укласти електронний договір (акцепту);

посилання на умови, що включаються до договору, шляхом перенаправлення (відсилання) до іншого електронного документа і порядок доступу до такого документа;

спосіб зберігання та пред'явлення електронних документів, повідомлень, іншої інформації в електронній формі та умови доступу до них;

умови виготовлення та отримання паперових копій електронних документів;

можливість вибору мови, що використовується під час укладення та виконання договору;

інші відомості.

Електронний договір укладається шляхом пропозиції його укласти (оферти) однією стороною та її прийняття (акцепту) другою стороною.

З моменту одержання особою, яка направила пропозицію укласти такий договір, відповіді про прийняття цієї пропозиції електронний договір вважається укладеним.

Пропозиція укласти електронний договір (оферта) може бути зроблена шляхом надсилання комерційного електронного повідомлення, розміщення пропозиції (оферти) у мережі Інтернет або інших інформаційно-телекомунікаційних системах. Така пропозиція може включати умови, що містяться в іншому електронному документі, шляхом перенаправлення (відсилання) до нього. Особі, якій адресована пропозиція укласти електронний договір (оферта), має надаватися безперешкодний доступ до електронних документів, що включають умови договору, шляхом перенаправлення (відсилання) до них. Включення до електронного договору умов, що містяться в іншому електронному документі, шляхом перенаправлення (відсилання) до такого документа, якщо сторони електронного договору мали змогу ознайомитися з ним, не може бути підставою для визнання правочину нікчемним.

Відповідь особи, якій адресована пропозиція укласти електронний договір, про її прийняття (акцепт) може бути надана шляхом:

надсилання електронного повідомлення особі, яка зробила пропозицію укласти електронний договір;

заповнення формуляра заяви (форми) про прийняття такої пропозиції в електронній формі;

вчинення дій, що вважаються прийняттям пропозиції укласти електронний договір, якщо зміст таких дій чітко роз'яснено в інформаційній системі, в якій розміщено таку пропозицію, і ці роз'яснення логічно пов'язані з нею.

Пропозиція укласти електронний договір (оферта) або електронний договір повинні містити інформацію щодо можливості отримання стороною такої пропозиції або договору у формі, що унеможливує зміну змісту.

Якщо покупець (споживач, замовник) укладає електронний договір шляхом розміщення замовлення за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем, продавець (виконавець, постачальник) зобов'язаний оперативно підтвердити отримання такого замовлення. Замовлення або підтвердження розміщення замовлення вважається отриманим у момент, коли сторона електронного договору отримала доступ до нього. У разі якщо укладення електронного договору відбувається в інформаційно-телекомунікаційній системі суб'єкта електронної комерції, для прийняття пропозиції укласти такий договір особа має ідентифікуватися в такій системі та надати відповідь про прийняття пропозиції (акцепт) у порядку, визначеному частиною шостою цієї статті. Такий документ оформляється у довільній формі та має містити істотні умови, передбачені законодавством для відповідного договору. Інформаційна система суб'єкта електронної комерції, який пропонує укласти електронний договір, має передбачати технічну можливість особи, якій адресована така пропозиція, змінювати зміст наданої інформації до моменту прийняття пропозиції.

Місцем укладення електронного договору є місцезнаходження юридичної особи або місце фактичного проживання фізичної особи, яка є продавцем (виконавцем, постачальником) товарів, робіт, послуг.

Момент виконання продавцем обов'язку передати покупцеві товар визначається згідно з положеннями Цивільного кодексу України про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено цим Законом. У разі якщо предметом електронного договору є надання послуг у сфері електронної комерції, обов'язок постачальника перед споживачем вважається виконаним у момент, коли надана постачальником послуга відповідає властивостям, визначеним договором або законодавством. У разі якщо предметом електронного договору є виконання робіт у сфері електронної комерції, обов'язок виконавця перед замовником вважається виконаним у момент, коли результат виконаної роботи відповідає вимогам, встановленим договором або законодавством.

Електронним договором може бути визначено інший момент виконання зобов'язань між сторонами. Покупець (замовник, споживач) повинен отримати підтвердження вчинення електронного правочину у формі електронного документа, квитанції, товарного чи касового чека, квитан, талона або іншого документа у момент вчинення правочину або у момент виконання продавцем обов'язку передати покупцеві товар.

Підтвердження вчинення електронного правочину повинно містити такі відомості:

умови і порядок обміну (повернення) товару або відмови від виконання роботи чи надання послуги;

найменування продавця (виконавця, постачальника), його місцезнаходження та порядок прийняття претензії щодо товару, роботи, послуги;

гарантійні зобов'язання та інформація про інші послуги, пов'язані з утриманням чи ремонтом товару або з виконанням роботи чи наданням послуги;

порядок розірвання договору, якщо строк його дії не визначено.

Дія цього положення не поширюється на електронні правочини, пов'язані з одноразовим наданням інформаційних електронних послуг або послуг проміжного характеру в інформаційній сфері, оплата яких здійснюється дистанційно. Постачальник таких послуг має надати змогу споживачеві ознайомитися з найменуванням постачальника, його місцезнаходженням та порядком прийняття претензії щодо послуги. Електронний договір, укладений шляхом обміну електронними повідомленнями, підписаний у порядку, визначеному статтею 12 Закону України «Про електронну комерцію», вважається таким, що за правовими наслідками прирівнюється до договору, укладеного у письмовій формі. Кожний примірник електронного документа з накладеним на нього підписом, є оригіналом такого документа.

Електронні документи (повідомлення), пов'язані з електронним правочином, можуть бути подані як докази сторонами та іншими особами, які беруть участь у судовому розгляді справи. Згідно із статтею 64 Цивільного процесуального кодексу України, статтею 36 Господарського процесуального кодексу України та статтею 79 Кодексу адміністративного судочинства України, докази, подані в електронній формі та/або у формі паперових копій електронних повідомлень, вважаються письмовими доказами.

Висновки. Поняття форми договору можна визначити як спосіб відображення взаємного волевиявлення сторін договору щодо його змісту на відповідному носії інформації. Незважаючи на те, що законодавством України встановлено правило щодо укладення господарських договорів у письмовій формі, прийняття законів України «Про електронну комерцію», «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронний цифровий підпис» стало передумовою для запровадження в господарській діяльності такого правового інструменту, як електронний договір.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січ. 2003 р. Офіційний вісн. України. 2003. № 18. Ст. 144.
2. Про електронну комерцію : Закон України № 675-VIII від 3 верес. 2015 р. Офіційний вісн. України. 2015. № 78. Ст. 2590.
3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. К. : Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
4. Цивільне право України : підручник : у 2 т. / за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Х. : Право, 2014. Т. 2. 816 с.
5. Теньков С. О. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України. К. : А.С.К., 2004. 720 с.
6. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січ. 2003 р. Офіційний вісн. України. 2003. № 11. Ст. 461.
7. Чучковська А. Форма господарських договорів, що вчиняються через мережі електрозв'язку, зокрема через Інтернет. Підприємство, господарство і право. 2003. № 12. С. 8–11.
8. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України № 851-IV від 22 трав. 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 275.
9. Про електронний цифровий підпис : Закон України № 852-IV від 22 трав. 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 276.

ПРОБЛЕМИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЧНОЇ КРИЗИ

Кім О.Л.

*Студентка 2-го курсу МН, Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Карантин, згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», — це адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб.

Питання про запровадження карантину порушує МОЗ за поданням головного державного санітарного лікаря України перед Кабміном.

Обмеження прав людини та громадянина під час карантину мають місце бути, але оскільки людина, її життя, здоров'я й безпека — це, відповідно до чинної Конституції України, найвища соціальна цінність, такі обмеження можуть бути цілком обґрунтовані. Вони, згідно з рекомендаціями ООН

«Human rights at the time of COVID-19 — a Guidance Note», мають бути пропорційними, необхідними та недискримінаційними.

11 березня 2020 року Кабінет Міністрів України у постанові № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» запровадив у нашій державі перший глобальний карантин.

Йшлося про примусову термометрію та подальшу обробку конфіденційної інформації про особу без її згоди, заборону відвідувати заклади освіти її здобувачам, проводити масові заходи, окрім тих, що забезпечують роботу органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Ці положення обмежили права громадян - особисті, політичні, економічні, соціальні та культурні - ще більше.

Обмеження права на повагу до приватного життя. Обмеження торкнулися права на повагу до приватного життя — зобов'язання носити документи, що посвідчують особу, її спеціальний статус, підтверджують громадянство.

Обмежуються права на свободу та особисту недоторканність — це примусове поміщення громадян в обсервацію; на свободу пересування — заборона для окремих груп населення перетинати кордон, для всіх — пересуватися групою у складі більш, ніж двоє осіб, відвідувати парки, сквери, зони відпочинку, лісопаркові та прибережні зони, спортивні та дитячі майданчики.

Не можна проводити культурні, розважальні, спортивні, соціальні, релігійні, рекламні та інші масові заходи; заклади громадського харчування, торговельно-розважальні центри, інші розважальні, спортивні, культурні заклади зобов'язали зачинитися.

Карантин встановлюється на період, необхідний для ліквідації епідемії чи спалаху особливо небезпечної інфекційної хвороби. Впродовж цього часу можуть змінюватися режими роботи підприємств, установ, організацій, вноситися інші необхідні зміни щодо умов їх виробничої та іншої діяльності (ч. 4 ст. 29).

Отже, Закон передбачає встановлення усіх необхідних заходів для запобігання поширення інфекції, хто буде їх вживати й коли, а також які обмеження у зв'язку з карантинном можуть мати юридичні та фізичні особи.

За рішеннями КСУ, які визначають сутність «обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина» в контексті частини першої статті 64 Конституції України.

КСУ визначає, що, по-перше, це «не передбачене конституційними нормами звуження обсягу прав і свобод» (Рішення № 2-рп/2007); по-друге: «У традиційному розумінні діяльності визначальними поняття змісту прав

людини є умови і засоби, які становлять можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку. Обсяг прав людини — це їх сутнісна властивість, виражена кількісними показниками можливостей людини, які відображені відповідними правами, що не є однорідним і загальним. Загально визнаним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена (Рішення № 5-рп/2005).

Згідно зі статтею 1 Закону «Про правовий режим надзвичайного стану», надзвичайний стан — це особливий правовий режим, який може тимчасово вводитися в Україні чи в окремих її місцевостях при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру не нижче загальнодержавного рівня. За умови, якщо такі ситуації призвели або можуть призвести до людських і матеріальних втрат, створюють загрозу життю і здоров'ю громадян.

Законом передбачено надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування відповідних повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення безпеки й здоров'я громадян також в умовах надзвичайного стану, відповідно до законодавства, допустиме тимчасове, обумовлене загрозою, обмеження конституційних прав та свобод людини та громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

В умовах пандемії дуже важливо не переступати тонкої межі: між законом і беззаконням. Адекватно давати оцінку події та розуміти, що заборона відвідувати навчальні заклади жодним чином не означає неможливість реалізувати право на освіту. Так, навчання відбувається у дистанційному режимі, але право на освіту не обмежене.

Отже, задля збереження життя й здоров'я українців, карантинні заходи мають право на існування, але за умови їх виправданості, адекватності та з метою суспільної необхідності. Посадові особи держави повинні обґрунтовано приймати якісні нормативно-правові акти для розв'язання проблеми.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод Міжнародний документ від 04 листопада 1950 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Human Rights in times of COVID-19. Identified omissions in realization of human rights in Bosnia and Herzegovina. Banja Luka – Sarajevo, 2020. 56 p. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/7/7/470667.pdf>.
3. Горбова Н. А. Культурно-антропологічний підхід у етнопедагогічних дослідженнях і практичних перетвореннях освіти /Н. А. Горбова// Науковий

- вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогіка. – 3б. статей. – Мелітополь: - 2012. – Вип.9. - с.283-291.
4. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці: теоретико-методологічний аспект. /Н. А. Горбова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія:«Право».–2015.–Вип.34, - С. 12-15.
 5. Главная правозащитница ООН: пандемия выявила проблемы в сфере прав человека и усугубила их. Новости ООН. URL: <https://news.un.org/ru/story/2020/06/1381162>.
 6. Нестеренко О.М, Горбова Н.А. Аналіз сучасної нормативно-правової бази з питань правового виховання в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання. № 3, 2021. С. 31-34
 7. Горбова Н.А., О.М.Нестеренко Теоретико-методологічні механізми впливу державної політики на процес формування свідомої особистості. / Прикарпатський юридичний вісник 1 (4 (29)), 2020, 33-37
 8. Эксперты ООН: пандемия не должна служить оправданием незаконного лишения свободы. Новости ООН. URL: <https://news.un.org/ru/story/2020/05/1377802>.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМ

Острове́рхов В. А.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополя)

Реформи адміністративно-територіального устрою та децентралізації – реформи спрямовані на змінення адміністративної мапи та збільшення повноважень органам територіальних громад та органам місцевого самоврядування зокрема.

Головною складовою децентралізації є адміністративно-територіальна реформа. Вона представляє собою комплекс заходів, включно з внесеннями змін до Конституції, спрямовані на розвиток регіональної політики та вирівнювання стану регіональної економіки.

Вдало змогли запуснути реформу децентралізації уряд Гройсмана документом «Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади». Де були викладені пріоритетні цілі, що дало би поштовх для розвитку регіонів.

Іншим документом є Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад», що дозволило селам та селищам утворити ОТГ (об'єднані територіальні громади).

Згідно цього закону будь-які селища та села можуть об'єднуватися для досягнення певних цілей, утворюючи єдиний орган місцевого самоврядування (рада ОТГ). Ці населенні пункти можуть об'єднуватися за таких умов:

1. у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;

2. територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;

3. об'єднана територіальна громада має бути розташована в межах території Автономної Республіки Крим, однієї області;

4. при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;

5. якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання.

Наступним кроком для втілення реформи є перерозподіл надходження податкових зборів до держави та на міста. Цей етап назвали фінансова реформа (реформа – зміна форми).

Після внесених до Податкового та Бюджетного кодексів 17 вересня 2020 року змін, місцеве самоврядування отримало більше можливостей, повноважень та відповідних фінансових ресурсів для підвищення економічної спроможності.

Об'єднані громади, зокрема, розпоряджаються:

- 60 % податку на доходи фізичних осіб
- 100 % податку на майно
- 100 % єдиного податку
- 5 % акцизного податку з роздрібною торгівлі (тютюн, алкоголь, нафтопродукти)
- 100 % податку на прибуток установ комунальної власності ОТГ
- 100 % платежів за надання адміністративних послуг
- 25 % екологічного податку
- іншими зборами та платежами, міжбюджетними трансфертами та надходженнями в рамках програм та допомог

Також держава активно підтримує реформу децентралізації. Уряд утворив фонд регіонального розвитку. Де виділяють субвенції слаборозвиненим регіонам для розвитку інфраструктури ці регіони та сума встановлена законом «Про державний бюджет».

Наразі утворилося 1460 ОТГ. Повністю вони завершать своє формування на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року, коли буде обране легітимну раду ОТГ.

Також децентралізацію не оминули соціальні сфери тобто освіта та система охорони здоров'я. Але тут не все однозначно, як могло би здаватися на перший погляд.

Що стосуються освіти, уряд поставив амбітну задачу, як рівновіддалений доступ до якості середньої освіти, шляхом зміни принципів фінансування шкіл. Для забезпечення рівноцінного доступу до знань, Кабінетом Міністрів було затверджено новий порядок діяльності освітніх округів та опорних загальноосвітніх навчальних закладів. Цей порядок дає змогу створити на місцях опорні школи, які будуть оснащені всім необхідним обладнанням для сучасного навчального процесу, з лабораторіями для фізики, хімії, біології, географії, математики тощо. Створення та оснащення таких навчальних закладів заплановано за рахунок коштів не лише місцевих бюджетів, але фінансуватиметься й державного бюджету.

Що стосується системи охорони здоров'я то тепер право будувати лікарні надається містам і фінансування цих лікарень покладають на місцевими бюджетом (з великими обмеженнями).

Також передбачається встановлення гарантований набір медичних послуг та лікарських препаратів, який кожний громадянин зможе отримати безкоштовно. Невідкладна, первинна та паліативна (лікування смертельної допомоги) допомоги будуть надаватись безкоштовно.

Наступним аспектом реформи є утворення інститутів старост та префектів. Староста є посадовою особою місцевого самоврядування у селі або селищі, які разом з іншими населеними пунктами добровільно об'єднуються у одну територіальну громаду. Староста обирається мешканцями села або селища на строк повноважень місцевої ради об'єднаної територіальної громади. Староста за посадою входить до складу виконавчого комітету об'єднаної територіальної громади.

За законом староста має наступні повноваження:

1. представляти інтереси жителів села, селища у виконавчих органах місцевої ради об'єднаної територіальної громади;
2. сприяти жителям села, селища у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування;

3. брати участь у підготовці проекту бюджету територіальної громади в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного села, селища;

4. вносити пропозиції до виконавчого комітету місцевої ради з питань діяльності на території відповідного села, селища виконавчих органів місцевої ради, підприємств, установ, організацій комунальної форми власності та їх посадових осіб.

5. Також він може мати інші повноваження встановлені Положенням про старосту прийняту радою об'єднаної громади.

Префект — державний службовець, який на довіреній йому території здійснює нагляд за додержанням Конституції та законів України органами місцевого самоврядування, координує діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади, забезпечує виконання державних програм, а також спрямовує і організовує діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади та забезпечує їх взаємодію з органами місцевого самоврядування в умовах воєнного або надзвичайного стану чи надзвичайної екологічної ситуації. Крім цього, префект може здійснювати й інші повноваження, покладені на нього Конституцією та законами України.

Ця реформа має велику кількість проблем, що може суттєво вплинути на результат децентралізації. Перша проблема стосується зміни адміністративної мапи. На жаль думки деяких ОТГ та міст було ігноровано або не почуто. Асоціація міст висловила не задоволення цій реформи.

Наступною проблема це нема чітко окреслених повноважень районних префектів, про це говорили кандидати у народні депутати під час представлення своїх проблем у більшості районів.

Інша проблема - це принцип фінансування закладів початкової та середньої освіти, зокрема шкіл. В Україні існує велика проблема з якістю освіти, особливо шкіл. Більшість шкіл знаходяться в неналежному стані (судячи зі школи де я навчався). А в більшості селах їх нема зовсім.

На кожні проблеми України є два рішення і проблеми освіти та охорони здоров'я не є виключенням - це є сильна правоохоронна система та перерозподіл державних витрат (13 млрд гривень на медицину- це копійки).

У висновку хочеться відзначити, що хоч багато хто засуджує реформу децентралізації, але якщо глибоко проаналізувати історію та результат, можна дійти позитивного висновку. Що ця реформа сприяла розвитку місцевого самоврядування та територіальних громад зокрема. Завдяки цій реформи збільшилася роль місцевої влади та збільшилися розміри бюджету, що може позитивно на розвиток регіону, але не може сказати однозначно через корупцію.

Список використаних джерел:

1. Децентралізація: новий етап. Основні завдання на період до 2020 року.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/decentralizaciya-novij-etap-osnovni-zavdannya-na-period-do-2020-roku-23012019>
2. ЗАКОН УКРАЇНИ Про добровільне об'єднання територіальних громад
URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/decentralizaciya-novij-etap-osnovni-zavdannya-na-period-do-2020-roku-23012019>
3. ПОСТАНОВА Верховної Ради України Про утворення та ліквідацію районів URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>
4. Ортіна Г. В., Рибальченко Н. П. Державне управління у формуванні відповідального суспільства в умовах розвитку діджиталізації. – 2021.
<http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/13274>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА

Сергій Скребейко

студент III курсу спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: Горбова Н.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Банкрутство як одна з багатьох юридичних підстав ліквідації різних підприємств регулюється Господарським кодексом України. Умови і порядок визнання будь-яких юридичних осіб банкрутами з метою задоволення умов кредиторів контролює спеціальний Кодекс України з процедур банкрутства від 6 жовтня 2021 року. Банкрутство має правовий та економічний характер.

Цей Кодекс встановлює порядок та умови відновлення платоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності, тобто боржників або визнання їх банкрутами та застосування ліквідаційної процедури, часткового або повного задоволення вимог кредиторів.

Банкрутство – це визнана господарським судом нездатність боржника поновити свою платоспроможність за допомогою процедури реструктуризації та санації та погасити усі встановлені у порядку, які визначені цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування на підприємстві ліквідаційної процедури.

Суб'єктами банкрутства даний кодекс визнає лише юридичних осіб, причому лише осіб однієї категорії, а саме суб'єктів підприємництва, які

неспроможні вчасно виконати свої зобов'язання перед бюджетом або перед кредиторами. Тим самим, мова йде насамперед про фірми усіх форм власності і видів, а також і про господарські об'єднання, але якщо дані об'єднання здійснюють підприємницьку діяльність. Боржником даний суб'єкт вважають на всіх стадіях у справі про банкрутство, а саме банкрутом його починають вважати після того, як господарський суд признає постанову про визнання даного боржника - банкрутом.

Боржник - це фізична особа або юридична особа, а також фізична особа - підприємець, яка неспроможна виконувати свої грошові зобов'язання, коли строк виконання вже настав.

Багато людей задаються питанням: «Чому держава повинна втручатися у регулювання відносин які склались між кредиторами та їх неплатоспроможними боржниками?». На це питання є логічна відповідь, яка звучить наступним образом: «Коли боржники не можуть виконувати свої зобов'язання, які вони накопили перед кредиторами, тоді це визнається як соціально-економічне явище, яке в свою чергу підриває основи господарського обігу та в кінцевому результаті – правопорядку».

Державний орган з питань банкрутства займається наступним:

- сприяє створенню економічних, організаційних та інших умов, які необхідні для реалізації процедур поновлення платоспроможності боржника або навпаки визнання його банкрутом;
- організовує систему підвищення кваліфікації арбітражних керуючих, підготовки та перепідготовки;
- встановлює певні вимоги для того, щоб отримати свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого;
- створює Єдиний реєстр арбітражних керуючих України, який є однією зі складових частин Єдиного державного реєстру фізичних осіб – підприємців, юридичних осіб, а також громадських формувань;
- встановлює певний порядок, за яким здійснює контроль за діяльністю арбітражних керуючих України, дотримання ними усіх вимог законодавства з питань банкрутства та перевірки організації їх виконаної роботи;
- визначає та затверджує форму плану реструктуризації та санації та багато іншого.

Банкрутство, з економічної точки зору, являється неспроможністю продовження певним суб'єктом своєї підприємницької діяльності, через її економічної безприбутковості та нерентабельності. Суб'єкт підприємництва має настільки багато зобов'язань перед бюджетом та боргів перед кредиторами, що коли їхні спільні вимоги будуть пред'явлені у певні,

встановленні для цього строки, то майна даного суб'єкта, а саме активів які знаходяться у ліквідній формі, не вистачить для повного їх задоволення.

Якщо розглядати окремі категорій суб'єктів підприємництва (а саме, місто утворюючих, наприклад, сільськогосподарських підприємств; професійних учасників на ринку цінних паперів, страховиків; громадян-підприємців і т.д.) Кодекс визначає певні особливості регулювання цих відносин, які пов'язані з банкрутством.

Підставою для застосування процедури банкрутства до певного суб'єкта підприємництва являється економічний фактор, а саме неспроможність даного суб'єкта як юридичної особи своєчасно задовольнити пред'явлені до нього певні майнові вимоги від кредиторів і виконати поставленні зобов'язання перед бюджетом. Підставою для порушення цієї справи про банкрутство може бути тільки письмове прохання до господарського суду, яке називається "Заява про порушення справи про банкрутство юридичної особи". З цією заявою до господарського суду можуть звернутися будь-хто з кредиторів — громадянин або юридична особа, але яка має підтверджені певними документами майнові вимоги поставлені до боржника, або декілька кредиторів. Цього права не мають ті кредитори, чиї майнові вимоги забезпечені заставою.

Зверніть увагу на те, що юридичний факт існування цих підстав для порушення провадження у справі про банкрутство боржника не означає, що саме цього боржника буде визнано банкрутом. Цей факт та заява доводить лише про неспроможність особи після настання строку виконання грошових зобов'язань, які були встановленні перед кредиторами та наявність формальних підстав для того, щоб подати заяву про порушення справи про банкрутство саме до господарського суду. Та лише під час засідання у суді, можна буде з'ясувати усю природу неплатоспроможності боржника та, чи є критерії банкрутства.

Список використаних джерел:

1. Абрамова А. С., Духніч О. В. Основні причини банкрутства підприємств України та заходи по запобіганню їх неплатоспроможності. Молодий вчений. 2017. № 11. С. 1092-1095.
2. Воронкова Т. Є., Рибальченко Н. П. Банкрутство підприємства та шляхи його подолання. Інтернаука. 2017. № 2(24). Т. 2. С. 39-43.
3. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці: теоретико-методологічний аспект. /Н. А. Горбова// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія:«Право».–2015.– Вип.34, - С. 12-15.

4. Кодекс України з процедур банкрутства. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 19. ст. 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 02.08.2020).
5. Оголошення про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність / Вищий господарський суд України. URL: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/pages/158/?d=65134&v=7f63b5e16a&t=6> (дата звернення: 02.08.2020).
6. Олександренко І. В., Іщук Л. І. Основні причини банкрутства підприємств. Економічний форум. 2015. № 2. С. 222-226.
7. Нестеренко О.М., Горбова Н.А. Партисипація як один з елементів цифрової трансформації публічного управління. Публічне управління та митне адміністрування Серія: “Державне управління”). №1(28). ВД «Гельветика». 2021. 118 с. С. 20-27
8. Перерва П. Г., Кобелева Т. О., Товажнянський В. Л. Банкрутство, санація та реструктуризація підприємства як економічні категорії антикризового управління. Вісник Національного технічного університету ХПІ. Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2015. № 59(1168). С. 148-152.

ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ’ЯЗАННЯ ТА ГОСПОДАРСЬКІ ДОГОВОРИ

Ткачук Юлія

студент III курсу спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: Горбова Н. А., Доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

В умовах сучасності ми кожного дня стикаємося із певними правами та обов’язками, в тому числі обов’язками, що пов’язані із матеріальними цінностями, заробітком тощо. Тому в сучасному світі в епоху капіталізації вкрай важливим є знання про те яким що саме собою являє господарське зобов’язання та яким чином воно регламентується відповідно до чинного законодавства України.

Господарським визнається зобов’язання, що виникає між суб’єктом господарювання та іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених цим Кодексом, в силу якого один суб’єкт (зобов’язана сторона, у тому числі боржник) зобов’язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на 150

користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управнена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку [1].

Основними видами господарських зобов'язань є майново-господарські зобов'язання та організаційно-господарські зобов'язання. Сторони можуть за взаємною згодою конкретизувати або розширити зміст господарського зобов'язання в процесі його виконання, якщо законом не встановлено інше [1].

Як громадяни України, ми маємо право вступати у господарські відносини, які приносять нам певну економічну, фізичну чи моральну вигоду. Для того, щоб уникнути зайвих непорозумінь та конфліктів між сторонами слід розібратися яким чином утворюються, корегуються та завершуються господарські зобов'язання.

Згідно з Господарським кодексом України за поточною редакцією від 6 жовтня 2021 року, господарські зобов'язання можуть виникати:

- безпосередньо із закону або іншого нормативно-правового акта, що регулює господарську діяльність;
- з акту управління господарською діяльністю;
- з господарського договору та інших угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, які йому не суперечать;
- внаслідок заподіяння шкоди суб'єкту або суб'єктом господарювання, придбання або збереження майна суб'єкта або суб'єктом господарювання за рахунок іншої особи без достатніх на те підстав;
- у результаті створення об'єктів інтелектуальної власності та інших дій суб'єктів, а також внаслідок подій, з якими закон пов'язує настання правових наслідків у сфері господарювання [2].

Головним чином господарські зобов'язання між особами, що вступають у господарські відносини регламентуються завдяки укладанню господарського договору.

Господарський договір — це зафіксовані в спеціальному правовому документі на підставі угоди майново-організаційні зобов'язання учасників господарських відносин (сторін), спрямовані на обслуговування (забезпечення) їх господарської діяльності (господарських потреб) з врахуванням загальногосподарських (публічних) інтересів [3].

Обов'язковим при виконанні господарських зобов'язань за договором є дотримання істотних умов господарського договору, якими є:

1. Зміст господарського договору
2. згоди щодо усіх його істотних умов
3. предмет, ціну та строк дії договору.

4. Умови про предмет у господарському договорі повинні визначати найменування (номенклатуру, асортимент) та кількість продукції (робіт, послуг), а також вимоги до їх якості [4].

Список використаних джерел:

1. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці: теоретико-методологічний аспект // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». – 2015. – Вип. 34, - С. 12-15.
2. Визначення поняття господарського зобов'язання - ГКУ, Розділ IV – Господарські зобов'язання, глава 19 — Загальні положення про господарські зобов'язання, ст. 173
3. Підстави для виникнення господарських зобов'язань - ГКУ, Розділ IV – Господарські зобов'язання, глава 19 — Загальні положення про господарські зобов'язання, ст. 174
4. Нестеренко О.М, Горбова Н.А. Аналіз сучасної нормативно-правової бази з питань правового виховання в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання. № 3, 2021. С. 31-34
5. Визначення поняття господарського договору — Методичні рекомендації з правового регулювання господарських договорів — Міністерство юстиції України, Головне управління юстиції у Хмельницькій області, Хмельницький, 2015
6. Істотні умови господарського договору - ГКУ, Розділ IV – Господарські зобов'язання, глава 20 — Господарські договори, ст. 180

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Живоглазова Аліна

студент II курсу спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Науковий керівник: Плотніченко С.Р., к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (Мелітополь)

Найважливішою умовою ефективності ділового спілкування державного службовця є знання ним власних комунікативних можливостей, рівня комунікативної компетентності. Відомо, що найчастіше на державну

службу йдуть упевнені в собі люди, більшість з яких бажають професійного зростання.

Основними вимогами в діловому спілкуванні, пропонованими державному службовцю такі якості як: комунікабельність (здатність легко сходитися в контакт з людьми), емпатичність (здатність до співпереживання), рефлексивність (здатність зрозуміти іншу людину) і красномовство (здатність впливати словом).

Відповідно до нового Закону України «Про державну службу» від 17 листопада 2011 року № 4050-VI «рівень професійної компетентності особи» – це характеристика особи, що визначається її освітньо-кваліфікаційним рівнем, досвідом роботи та рівнем володіння спеціальними знаннями, уміннями та навичками. Комунікативна компетентність передбачає наявність знань про: - сутність державної служби; - методи, структуру та механізми державного управління; - принципи організаційної діяльності; - технологію ділової комунікації; - принципи пошуку оптимальних методів ділового спілкування та стилю державного управління; - відбір висококваліфікованого персоналу; - реформування системи підготовки та перепідготовки кадрів.

Державні службовці обов'язково повинні знати технології впливу людини на людину, вміти переконувати один одного, знати правила логіки і можливі помилки при використанні багатозначності слів, вміти знаходити та виправляти софізми і паралогізми, вивчати правила ведення переговорів і виступів перед аудиторією.

Навчання керівників вміню вести переговори та переконувати співрозмовника. Мета розвитку ділової комунікації державних службовців – вміти вести переговори та переконувати співрозмовників чи то рівних собі (горизонтальні зв'язки), чи то нижчих або вищих за себе (вертикальні зв'язки), чи то виступаючи перед народом (зв'язки з громадськістю). Узагальнюючи вищенаведене, можна сказати, що культура спілкування, мови, уміння мати дружні стосунки з людьми виступає критерієм комунікабельності і комунікативної компетентності керівника, менеджера, державного службовця.

Саме ділова комунікація й забезпечує ефективну реалізацію цілей управління, з'єднує людей в єдине суспільство, єдину країну, єдину громаду з єдиною владою, тобто цементує суспільство. Мета розвитку ділового спілкування – формування ефективних управлінських відносин у сфері державної служби. Підвищення кваліфікації та комунікативної компетенції державних службовців є показником цивілізованості системи державної служби в цілому і державного управління зокрема. Вирішення проблем ефективності функціонування державного управління в сучасних умовах полягає у покращенні ділової комунікації державних службовців.

Спілкування – взаємодія двох і більше людей, що складається в обміні інформацією пізнавального або афективно-оціночного (емоційно-оціночного) характеру.

Специфіка ділового спілкування полягає в тому, що взаємодія інтересів і соціальне регулювання здійснюється в правових рамках. Найчастіше люди вступають у ділові відносини, щоб юридично оформити взаємодію в тій чи іншій сфері. Ідеальним результатом взаємодії і правового оформлення відносин стають партнерські відносини, побудовані на основах взаємної поваги і довіри.

Ділове спілкування поділяється на:

- 1) усне – письмове (з погляду форми мови);
- 2) діалогічне – монологічне (з погляду однонаправленості / двонаправленості мови між тим хто говорить і тим, хто слухає);
- 3) міжособистісне – публічне (з погляду кількості учасників);
- 4) безпосереднє – опосередковане (з погляду відсутності / наявності опосередкованого апарату);
- 5) контактне – дистанційне (з точки зору положення комунікаторів у просторі).

Отже, комунікативна компетентність постає як важлива складова професійної діяльності державних службовців, що пояснюється рядом причин. Перша причина – зростання вимог з боку держави до професійних якостей державних службовців.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державну службу» від 16.12.1993 № 3723– XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.
2. Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні : навч.-метод. посіб. / С. Д. Дубенко; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф.
3. Плотніченко С.Р. Етика в сучасному менеджменті. Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2015. - №1 (289.- 216 с. С. 117-119.
4. Брустінов В.М., Теслюк С.Р. Практикум організації та проведення ділових переговорів : навч.посібник. –Мелітополь, ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2010.-144

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Карагодін Віктор

*студент III курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Держава і політика мають велике значення та посідають особливе місце у житті людей. Державне втручання відслідковується в усіх сферах суспільної та особистої діяльності. Держава має велику кількість систем необхідних для підтримання стабільності. Однією з них є система охорони здоров'я.

Питання охорони здоров'я гостро стояло на порядку денному, але воно набуло найбільшу актуальність. Пандемія COVID-19 завдало великої шкоди світовій економіці та медичним систем провідних країн світу.

Основним елементом системи охорони здоров'я є медичне страхування. Тому головне завдання – проаналізувати медичне страхування як явище та з'ясувати його переваги та недоліки. Також необхідно визначити доцільність запровадження національного страхування в Україні.

Медичне страхування – це вид страхування від ризиків витрат, пов'язаних з отриманням медичної допомоги. У більшості країн це форма соціального захисту інтересів населення в системі охорони здоров'я.

Метою медичного страхування є:

- охороняти здоров'я та працездатність працівників;
- Зменшення фінансових проблем роботодавців і працівників при організації та наданні медичної допомоги;
- За рахунок надання якісних медичних послуг та контролю за реабілітаційним процесом зменшено кількість днів, протягом яких працівники не можуть працювати;
- Заохочувати працівників зберігати свої робочі місця та покращувати якість своєї роботи.

У світі існує два типи фінансових систем охорони здоров'я:

1. Сполучені Штати в основному базуються на приватних ресурсах.
2. Західна Європа, на основі Фонду громадського здоров'я. Проте не виключена участь держави у створенні медичного фонду.

Додатковим джерелом цих коштів є внески роботодавців і працівників, а розмір внесків роботодавця залежить від рівня захворюваності працівника.

Медичне страхування може здійснюватися як добровільно, так і примусово. Обидві форми мають свої переваги і недоліки. Водночас обов'язкове медичне страхування має значну перевагу – воно може забезпечити регулярне надходження коштів, створюючи тим самим

можливість планового медичного обслуговування. У різних країнах, за особливостями розвитку медичної допомоги, перевагу надають тій чи іншій формі медичного страхування.

У той же час система охорони здоров'я населення України знаходиться на дуже низькому та незадовільному рівні. Індивідуальне та колективне добровільне медичне страхування може частково вирішити проблему підвищення якості медичних послуг.

Суб'єктами добровільного медичного страхування є:

1. Страхова компанія з відповідною ліцензією;
2. Застраховані особи: фізичні та юридичні особи;
3. Медичні заклади не мають форм власності.

Взаємовідносини між суб'єктами добровільного медичного страхування ґрунтуються на двох договорах: договорі страхування між страховиком та страхувальником та договорі між страховиком та медичним закладом про надання медичних послуг.

Договір добровільного медичного страхування укладається на підставі відповідного плану добровільного медичного страхування.

Страхові компанії, фізичні особи, мають право укладати договори в власних інтересах та в інтересах третіх осіб, які будуть вважатися застрахованими за цим договором.

Страхові компанії та юридичні особи укладають договори лише на користь третіх осіб (тобто трудових колективів), згідно з договором добровільного медичного страхування, договір буде покриватися страхуванням.

Розмір страхової відповідальності за договором добровільного медичного страхування визначається переліком страхових випадків, а страховик зобов'язаний виплатити страхові кошти.

Страховим випадком визнається звернення страхувальника (застрахованого) під час дії договору страхування до медичної установи зі скаргами на здоров'я за умови, що симптоми захворювання відповідають переліченим у договорі випадкам, що вважаються страховими.

Страхова сума, у межах якої страховик несе відповідальність щодо виплат, визначається вартістю обраної страхувальником програми добровільного медичного страхування.

Програма є невід'ємною частиною договору страхування. Страховики можуть пропонувати програми, що відрізняються обставинами, за яких страхувальник буде отримувати медичну допомогу: амбулаторно, у стаціонарі, шляхом виклику медичної допомоги чи лікаря додому. Крім того, програми можуть бути розраховані тільки на надання допомоги дітям чи

дорослим, відрізнятися переліком медичних установ, залучених до реалізації послуг із медичного страхування. І, нарешті, програми відрізняються вартістю, на яку впливають усі вище перераховані умови.

Отже, страховик виступає посередником між страхувальником та медичною установою. Він бере на себе зобов'язання не лише оплатити, але й організувати застрахованому одержання гарантованої договором медичної допомоги. Відповідно, страхова компанія здійснює страхову виплату шляхом перерахунку вартості лікування на розрахунковий рахунок медичної установи на підставі виставлених останньою рахунків. При цьому страховик контролює не лише відповідність виставлених рахунків передбаченим договором переліку послуг, але й якість цих послуг, захищаючи в спірних ситуаціях страхувальника.

Страхована медицина є ідеальним механізмом гарантування для отримання якісної медичної допомоги. Але має свої недоліки. Страхова медицина має велику різницю між медициною бюджетного фінансування, а саме в принципах фінансування. Під час страхової медицини кількість місць в лікарнях скорочується до оптимальних показників, проте кожному пацієнту надається високий рівень лікування. А в бюджетному фінансуванні держава прагне до збільшення кількості лікарень. Проаналізувавши сучасні події можна прийти висновку, саме державне забезпечення є найбільш ефективним для подолання пандемій.

Список використаних джерел:

1. Обов'язкове медичне страхування впровадять через 3 роки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~2/2011/09/04/250575>
2. Окунський А. Р. Медичне страхування в Україні: проблеми і перспективи // Медичне право України: проблеми встановлення та розвитку [Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції]. Львів. 19-20.04.2014. С. 203-209.
3. Консолідовані звітні дані про рівень життя населення в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua>
4. Світлична О. С. Еволюція медичного страхування в Україні // Інноваційна економіка. 2013. № 5 (43). С. 30-34.

ФОРМУВАННЯ РИНКОВОГО ОБІЗУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Тихонов Артем

студент II курсу спеціальності «Агрономія»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Однією з найбільш вагомих проблем сьогоденної української економіки є формування цивілізованого ринку землі. Україну виділяють в світі як країну, яка має вагомий аграрний потенціал через найбільші запаси чорноземів. Земля, - цей вагомий компонент продуктивних сил, досі не інтегрована до цивілізованого ринкового обміну. Доводиться констатувати, що процес становлення приватної власності на землю в Україні набув затяжного, невизначеного і скритого характеру. Належні умови для формування цивілізованого ринку землі в Україні поки що відсутні. [1]

Дослідження проблем становлення та розвитку ринку землі в Україні показало, що на сьогодні не існує єдності у поглядах фахівців на зміст і сутність цього поняття. Наведемо деякі з них. В.М. Будзяк розглядає ринок земель сільськогосподарського призначення як систему економіко-правових, організаційно-економічних та управлінських відносин між суб'єктами приватної, державної й комунальної форм власності з метою передачі або продажу на тих чи інших умовах прав на власність на земельні ділянки сільськогосподарського призначення. П.Т. Саблук визначає цей ринок як угоди з купівлі-продажу, оренди та іпотеки земельних ділянок. М.М. Федоров під ринком землі розуміє процес визначення її вартості та визнання землі капіталом. Л.Я. Новаковський у поняття ринку вкладає економічні відносини, які виникають у процесі обороту землі. Д.С. Добряк у вузькому розумінні під ринком землі розуміє торговельні операції із землею. Б.Й. Пасхавер термін «земельний ринок» розуміє як сукупність земельних відносин, що дозволяють реалізувати титул землевласника для отримання ринкової вигоди. Зокрема, на його думку, землі сільськогосподарського призначення можуть забезпечити їх власникові ринковий ефект при використанні: 1) для товарного виробництва; 2) для здачі в оренду; 3) для продажу або застави. Саме ці три види отримання ринкового результату Б.Й. Пасхавер пропонує розглядати як три форми ринку землі. Цей неповний огляд існуючих на сьогодні підходів до визначення сутності ринку землі свідчить про відсутність єдиного розуміння змісту цього поняття, а відтак створює додаткові проблеми його формування, адже різні

економісти включають до ринку землі різні складові. Відповідно розбудова ринку землі в розумінні різних авторів розглядається з різних кутів зору і передбачає формування різних передумов. [2]

Ринок передбачає здійснення операцій купівлі-продажу (обміну) певних товарів або послуг. На ринку землі об'єктом купівлі-продажу є земельні ділянки з певними характеристиками і певним місцем розташування. Операції купівлі-продажу передбачають зміну власника об'єкта угоди, тобто перехід права власності на землю від одного суб'єкта до іншого. [3]

Згідно з теорією прав власності, будь-який акт обміну є, по суті, обміном правомочностей. Ідея, що обмін представляє собою обмін прав власності, була висловлена ще в ХІХ сторіччі Е.Бем-Баверком. За цією трактовкою, товар – це певна сума не тільки фізичних характеристик, але й пов'язаних з ним прав і юридичних обмежень. Тому цінність товару (і його грошова ціна) визначається сукупністю усіх цих факторів. Чим ширший набір прав, пов'язаних з даним ресурсом, тим більша його корисність. Як відомо, «повне» визначення права власності, яке включає 11 елементів, було запропоновано англійським юристом А.Оноре. Серед цих елементів:

1) право володіння, тобто виняткового фізичного контролю над річчю; 2) право користування, тобто особистого використання речі; 3) право керування, тобто рішення, як і ким річ може бути використана; 4) право на дохід, тобто на блага, що виникають від попереднього особистого користування річчю чи від дозволу іншим особам користуватися нею; 5) право на «капітальну вартість» речі, що припускає право на відчуження, споживання, зміну чи знищення речі; 6) право на безпеку, тобто імунітет від експропріації; 7) право на перехід речі в спадщину чи за заповітом та інші. Вказані елементи утворюють величезну кількість комбінацій. Перелік правомочностей, які включаються більшістю теоретиків у визначення права власності значно коротший «повного визначення» А. Оноре. Проте принципівий підхід до права власності як до набору часткових правомочностей залишається тим самим: «Право власності на майно, - зазначає С. Пейович, - складається з наступних правомочностей:

1) права користуватися майном (usus);

2) права пожинати принесені ним плоди (usus fructus);

3) права змінювати його форму і субстанцію (abusus);

4) права передавати його іншим особам за взаємно погодженій ціні.

Останні дві правомочності визначають право власника на здійснення змін у цінності його майна і являють собою фундаментальні компоненти права власності». При цьому право приватної власності розуміється не просто як арифметична сума правомочностей, а як складна система, окремі компоненти

якої взаємно обумовлені. Наприклад, виключне право користування не обов'язково має на увазі можливість відчуження речі. Жорстке обмеження права на отримання доходу від ресурсу (у вигляді надвисокого податку, наприклад) може призвести до того, що володар ресурсу втратить будь-яку зацікавленість в його використанні. [4]

Отже, серед питань земельних відносин, що залишаються до сьогодні нерегульованими, вагоме місце посідає неоднозначне ставлення до самого інституту приватної власності на землю. В Україні немає беззаперечного сприйняття ідеї приватної власності на землю. На думку Малого І.Й., практика проведення перетворень в аграрному секторі продемонструвала соціальну і психологічну неготовність селян до самостійного господарювання і самоврядування, до докорінних змін у своєму соціальному статусі, в організації та оплаті праці, в системі соціального захисту на засадах приватної власності, самоокупності та самодостатності. [5]

Список використаних джерел:

1. Будзяк В.М. Формування ринку земель сільськогосподарського призначення. Економіка АПК. 2008. №8. С. 118 – 122.
2. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. Б.М. Данилишин, С.І. Дорогунцов, В.С. Міщенко, Я.В. Коваль, О.С. Новоторов, М.М. Паламарчук. К.: РВПСУ НАНУ, 1999. 716 с.
3. Малий І.Й. Про романтизацію приватної власності на землю...Економічна теорія. 2008. №3. С.11 – 20.
4. Пасхавер Б. Рентний чинник розвитку аграрного ринку. Економіка України. 2008. № 11. С. 72 – 80.
5. Гладий М. Не думаю, что в этом году какая-то политическая сила сможет затормозить открытие рынка земли. Бізнес. 2007. №5/29. С. 31
6. Горлачук В.В., Белінська С.М. Передумови запровадження ринку земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва в Україні. Економіка АПК. 2007. №7. С. 18 – 20.
7. Пасхавер Б. Й. Ринок землі: світовий досвід та національна стратегія. Економіка АПК. 2009. №3. С. 47 – 53.
8. Ковтунович Н.Л., Кондратенко Н.Г. Оренда землі: зарубіжний (світовий) досвід та реалії України. Економіка, фінанси, право. 2007. №12. С. 20 – 25.
9. Прутська О.О. Інституціоналізм і проблеми економічної поведінки в перехідній економіці. К.: Логос, 2003. 256 с.
10. Нестеренко О.М. Досягнення раціонального землекористування. Организационно-правовые аспекты инновационного развития АПК.: Сборник научных трудов/ Гл. ред. М.З. Фрейдин. Горки-Щецин: Белорусская государственная сельскохозяйственная академия,

Западнопоморський технологічний університет в Щецине, 2011. 380 с.
С. 244-249.

11. Нестеренко О.М. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності у сфері земельних відносин. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2013 р., № 2(6), С. 300-309.

МОВНИЙ ЕТИКЕТ

Діана Шарлай

Студентка 2 курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Плотніченко Світлана, к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Мовленнєва етика передбачає дотримання умов успішного спілкування: доброзичливе ставлення до адресата, прояв інтересу до розмови, співпереживання, щирість у формулюванні своїх думок, увагу тощо, сигналами чого є репліки різного типу, а також міміка[1].

Мовленнєва етика - правила мовленнєвої поведінки, засновані на моральних нормах, національно-культурних традиціях, психології учасників.

Мовленнєвий етикет - система ustalених форм спілкування, прийнятих відповідно до соціальних ролей комунікантів і моральних норм поведінки людини в суспільстві. Мовленнєвому етикету притаманні стабільність і консерватизм, і в цьому він стає схожим на офіційно-діловий стиль, який теж в ідеалі повинен залишатися стабільним і непорушним[2].

5 видів тональностей спілкування:

- **Висока** тональність відповідає спілкуванню у сфері суто формальних суспільних структур (урочисті заходи, дипломатичні прийоми тощо).
- **Нейтральна** – функціонує у сфері офіційних установ.
- **Звичайна** тональність характерна для спілкування на побутовому рівні.
- **Фамільярна** – забезпечує спілкування в колі сім'ї, у дружньому товаристві, емоційна.
- **Вульгарна** – спостерігається в соціально неконтрольованих ситуаціях, занадто емоційна.

При звертанні до незнайомих людей використовуються нейтральні структури етикету, до близьких, навпаки, емоційні, фамільярні[1].

Заважають дотримуватися норм етикету, а значить і ефективно досягати мети ділових контактів:

– вплив моди;недоцільні структури мовного етикету, надлишкові або недоречні конкретній ситуації;небажання дотримуватися або незнання правил етикету;невраховання соціального досвіду співрозмовника;невміле використання мовноетичних шаблонів, надлишковість яких може створювати враження нещирості в стосунках тощо.

Головний етичний принцип мовленнєвого спілкування - дотримання паритету (рівності) - втілюється у всьому спілкуванні, від привітання до прощання. Етичні мовленнєві норми втілюються в спеціальних етикетних мовленнєвих формулах і виражаються комплексом різнорівневих засобів - від окремих слів до висловлювань і навіть текстів[4].

Мовленнєвий етикет — це складна система мовних знаків, яка базується на моральних правилах і вимогах і вказує на ставлення до інших людей і до себе[3].Культура спілкування – це не просто культура вибору ефективних стратегій і тактик, які базуються на гуманістичних комунікативних установках, знаннях і вміннях. Це також результат застосування правил побудови повідомлень, говоріння та аудіювання, це активне використання правил і норм гуманістичної етики, постійне дотримання вимог професійного етикету.

Список використаних джерел:

1. .Етикет мовленнєвого спілкування [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5585899/page:5/>
2. Мовленнєвий етикет як феномен і виразник кожного народу [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://ukrlit.net/article/1036.html>
3. Плотніченко С.Р. Основи ділового етикету та протоколу/ Навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / С.Р. Плотніченко. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 200 с.
4. Плотніченко С.Р. Етика в сучасному менеджменті. Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2015. - №1 (289.- 216 с. С. 117-119.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ВИЩОЇ ШКОЛИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Шулятьєв Артем

студент другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування» Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Реформування системи освіти, що відбувається в Україні, передбачає підготовку фахівців, здатних забезпечити перетворення не лише в техніці, технологіях, інформаційних системах, а й у вирішенні питань управління організаціями різної соціальної спрямованості, в тому числі й особливо тих, що забезпечують відповідний потенціал національної безпеки держави.

Реалізація державної політики у сфері вищої школи спрямована насамперед на реалізацію механізмів регулювання її правового, організаційного, кадрового та соціального забезпечення. Це пов'язано з тим, що правовій та кадровій механізми держави безпосередньо впливають на ефективність публічного регулювання, а від оптимальної організаційної структури та соціального забезпечення часто залежить успішність реалізації державної політики. Саме тому до системи підготовки вищих управлінських кадрів пред'являються високі вимоги.

Сучасний світ ставить перед людиною вимогу не лише вчитися й переучуватися, але й змінювати систему цінностей, установок, поглядів, стати новою особистістю, яка домінуватиме в Україні в найближчому майбутньому. Саме тому предметом постійної уваги теоретиків і практиків публічного управління стає пошук ефективних механізмів публічного регулювання вищою освітою та оптимального розподілу повноважень між різними рівнями управління.

Аналіз сучасної української вищої освіти свідчить про її кризовий стан. До старих негативних тенденцій додалися й нові. Головною проблемою, на нашу думку, є те, що перестала діяти стара система управління, а нову так і не було створено. Характерно, що руйнування радянської (т.зв. «адміністративно-командної») системи управління вищою освітою відбувалося в рамках «демократичної реформи вищої школи». В її основі була структурна перебудова, що передбачає багаторівневу систему освіти. Були проголошені принципи автономії і внутрішнього самоврядування.

Дослідження сучасного стану освіти в Україні та світових тенденцій її розвитку дозволяють зробити висновок про те, що вона підлягає глибокому реформуванню. Сьогодні потреба в освіті продовжує зростати. Необхідність розвитку і вдосконалення освітнього процесу в системі професійної освіти

цілком очевидна у зв'язку з безперервним оновленням вимог до рівня підготовки фахівців і труднощами оперативного оновлення цих вимог у педагогічній технології. Рівень сформованості особистісних якостей і психологічної готовності до роботи, зокрема випускників вузів стає сьогодні одним з основних показників якості професійної освіти.

Отже, змінюються самі функції освіти, вона вже не є лише сферою підготовки кваліфікованих фахівців, а стає основним засобом формування особистості майбутнього фахівця.

Список використаних джерел:

1. Олексенко Р. І., Воронова В. Г. Освіта як флагман прогресу людства та основа конкуретоспроможності закладів вищої освіти. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Випуск 24 / Збірник науково-методичних праць / ТДАТУ: ред. кол. В. М. Кюрчев, О. П. Ломейко, В. Т. Надикто [та ін.]. Мелітополь: ТДАТУ, 2020. 590 с. С. 202-210.
2. Олексенко Р. І. Цифрова педагогіка сучасного університету. Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації: матер. II Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. 2021. С.163-166.

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕТИКЕТУ

Богдан Мальчев

студент II курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Плотніченко С. Р.**, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Протягом всієї людської історії розвивалася культура і наука. З кожним тисячоліттям суспільство ставало все більш складним і багатогранним. Шедеври світової культури захоплювали світ. Міста з прекрасною архітектурою, галереями, художниками та великими письменниками, які сформували сучасний образ літературної мови, зростали та багатіли. Культура розквітала по всьому світу, від Європи до Китаю, Індії, Японії та арабських країн. Культурне розмаїття – це символ сучасного світу, те прекрасне, що робить його настільки барвистим і цікавим.

Етикет як невід'ємна частина культури, мабуть, її індикатор і основа, є найважливішою частиною життя сучасного суспільства. Це ті рамки, за якими живе кожен з нас, то, що регламентує і регулює суспільну взаємодію, подібно

до того, як це роблять закони або норми, прийняті законодавцями у всіх країнах світу [4, с.12-21]. Етикет, немов невидима нитка, що пронизує будь-яке суспільство від самого низу до вершини – центральна вісь людства. Він різноманітний, часом до такої міри, що представникам однієї культури, абсолютно не зрозумілий, і навіть, здається диким, етикет іншої культури, що знаходиться за тисячі кілометрів, за річками, безкрайними просторами рівнин і гір, за океанами і континентами. Правила, традиції народу, його особливості думання й почування відображаються в етикеті – це встановлений порядок, сукупність правил, що регламентують зовнішні прояви людських стосунків [1, с. 9].

Європейський етикет, в його сучасному вигляді, став зароджуватися на зорі становлення дипломатії, де кожен крок, кожна дія – це розрахунок, а можлива помилка, може стати причиною цілої війни. Історія повна прикладів, коли війни починалися через неправильно поданий обід, що було не рідкістю в феодальній Європі, або ж, неправильного, і навіть розціненого як неповага, поклону, представникам делегації з іншої країни. І тільки після, на підставі дипломатичного, був сформований цивільний етикет. Почала з'являтися відповідна література. У 1204 іспанський священик Педро Альфонса написав книгу «Дисципліна клерикалів» [2, с. 271]. Це перша книга з етикету в історії Європи, більш того, перша в світі, яка представляла етикет не як прояв вищого суспільства, а як частина загальнолюдських цінностей. Вона написана для священиків і ченців, але користувалася успіхом і серед простих громадян, в основному серед торговців і ремісників. На основі цієї книги з'явилися посібники з етикету в Англії, Голландії, Франції, які розійшлися більш широким тиражом, після відкриття друкарського преса, який зробив революцію в книжковій справі.

Думка, про те, що етичні норми повинні знати все, стало головною думкою в подальшому розвитку науки «благородного поведінки». Етикет, в самому примітивному його розумінні – це «ситуативний характер». Вибір людиною слова або жесту обумовлений специфічною ситуацією, яка виникла на даний момент часу. Етикетні ситуації в свою чергу пов'язані з повсякденним подіями або святами, особливо, в цивільному етикеті [3, с. 41].

Після, етикет став поширюватися все ширше і ширше по середньовічному європейському суспільстві. Однак, справжній розквіт настав тоді, коли Європа увійшла в епоху Відродження – тріумфу європейської культури. Італія – стала культурним центром нового європейського світу, епіцентром культурного відродження. Великі художники, скульптори і письменники стали новаторами, які рушили культуру та творчість вперед. Мілан, Флоренція, Венеція та Рим стали центрами Відродження. Саме тоді, в

багатьох торговельних містах Італії становлення етикету увійшло в епоху бурхливого розвитку. А після, поширившись до Франції – етикет став надбанням усієї Європи.

Епоха Великих географічних відкриттів, а після, через століття, Індустріальна революція, поширили європейський етикет за кордони частини світу. Нині, Латинська Америка, Канада, США, Австралія, Нова Зеландія і ПАР, є носіями європейських норм поведінки і продовжувачами європейської культури [2, с. 52]. Європейський етикет розвивається і в наші дні, завдяки глобалізації, він стає все більш універсальним, проте, в той же час, багатіє, під вагою інших культур. Однак, це аж ніяк не заважає йому залишатися настільки ж прекрасним, прекрасним у великому і малому!

Отже, щоб навчитися етикету, недостатньо оволодіти сукупністю правил поведінки. Необхідно мати уявлення про історію етикету, про специфічні культурні особливості народів світу, які, мають чимале багатство і різноманіття. Саме тому, комплексне уявлення про історію розвитку європейського етикету необхідно. Етикет необхідний для проведення успішних переговорів, званих вечорів, заходів та просто життя в сучасному цивілізованому суспільстві.

Список використаних джерел

1. Глушкова Н. М., Іванова К. М. Діловий етикет–важлива складова професійної підготовки майбутніх фахівців. – 2019.. – 93 с.
2. Шеломенцев В. М. Етикет і сучасна культура спілкування : 2-е вид. / В. М. Шеломенцев. – К. : Лібра, 2003. – 416 с.
3. Брустінов В.М., Теслюк С.Р. Практикум організації та проведення ділових переговорів : навч.посібник. –Мелітополь, ТОВ « Видавничий будинок ММД», 2010.-144
4. Плотніченко С.Р. Основи ділового етикету та протоколу/ Навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / С.Р. Плотніченко. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 200 с.

ДІЛОВИЙ ЄТИКЕТ АНГЛІЇ – РЕАЛЬНІСТЬ З ЯКОЮ ПРИЄМНО МАТИ СПРАВУ

Віра Гончаренко

студент II курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Плотніченко С. Р., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Якщо ви вирішили відкрити філію компанії, зареєструвати нову фірму, заснувати стартап або інвестувати в комерційне підприємство, що процвітає в Англії, недостатньо просто бути досвідченим бізнесменом. Багато в чому успіх починання залежить від зв'язків у діловому світі британських джентльменів та леді, а також від вміння комунікувати з урахуванням менталітету країни. Бізнес культура Великобританії має свої тонкощі. Наведемо найбільш примітні особливості англійського ділового етикету, знання яких дозволить вам не потрапити в халепу під час проведення переговорів та гарантує взаємовигідну співпрацю[4].

Якщо вашими діловими партнерами будуть справжні британці, про яких складено чимало анекдотів, не лякайтеся: далеко не все таке страшно. Але все ж таки перед зустріччю з потенційними співробітниками або колегами обов'язково врахуйте наступне:

- Ділова етика у Великій Британії передбачає постійну і навіть трохи нав'язливу ввічливість. Часто вона здається зайвою і навіть заважає встановленню бізнес-контактів [1, с. 250]. Британці часто бояться образити співрозмовника і опинитися в незручній ситуації, а це заважає прямо висловлювати свою думку і говорити «ні», навіть якщо від цього залежить доля контракту. Тому важливо вміти вчасно включити інтуїцію і постаратися з міміки, тону та жестів визначити ставлення майбутнього партнера до того, що відбувається.

- Добре розвинене почуття особистих кордонів. Бізнес-культура Англії передбачає мінімальний особистісний контакт при всій зовнішній дружелюбності та привітності. Часто власники невеликого бізнесу не тримають штат співробітників на всі випадки життя, а використовують спеціальні служби корпоративного сервісу. Але навіть якщо ви спілкуєтеся особисто - не обманюйтеся напускною привітністю жителів країни: про себе вони розмовляють не надто охоче доти, доки не впізнають вас ближче. На початку спілкування британці, швидше за все, розмовлятимуть про погоду та навколишні пейзажі.

- Ділова культура Великобританії багато в чому обмежує вибір тим, на які ви можете говорити з людиною, яку бачите вперше. Уникайте торкатися делікатних питань, особливо регульованих законодавством країни, щоб уникнути дискримінації. Це персональна інформація (наявність дітей та сімейний статус, дохід, вік, релігійні переконання), політичні погляди щодо монархічного ладу, членства в Євросоюзі, імміграції тощо [2, с.].

- Національні особливості ділової культури в Англії часто стосуються освіти. Залежно від роду діяльності воно має або дуже значну, або визначальну цінність. Часто вибудовування тривалих та міцних партнерських відносин у бізнесі визначається тим, яку школу ви відвідували (приватну чи державну) та в якому ВНЗ навчалися. Кембридж та Оксфорд для багатьох успішних підприємців виглядають особливо привабливо завдяки середовищу та зв'язкам, які має їхній випускник. Сама якість освіти та оцінки в дипломі відіграють другорядну роль. Однак ділова етика в Англії гарантує цілком доброзичливе ставлення до тих, хто одночасно працює і навчається або підкорює кар'єрний Олімп, отримавши лише ступінь бакалавра [3].

- Не забувайте про яскраво виражену національну ідентичність. Назвавши шотландця або валлійця англійцем, ви ризикуєте отримати ворога на все життя.

Отже, бізнес-культура Великобританії має свої нюанси, але стати своїм серед успішних англійських підприємців цілком можливо – а це, у свою чергу, відкриє перед вами нові горизонти в плані розширення соціальних контактів та отримання прибутку[4].

Список використаних джерел:

1. Кукина Е. А. Образ «джентльмена» в контексте духовного наследия Великобритании //Достижения вузовской науки. – 2015. – №. 14. – С. 250.
2. Ткач Д. І. Дипломатичний протокол та етикет (із практичної роботи досвідченого дипломата) //Наукові праці МАУП. – 2016. – №. 49. – С. 51–55-51–55.
3. Брустінов В.М., Теслюк С.Р. Практикум організації та проведення ділових переговорів : навч. посібник. –Мелітополь, ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2010.-144
4. Плотніченко С.Р. Основи ділового етикету та протоколу/ Навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / С.Р. Плотніченко. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 200 с.

СЕКЦІЯ 2.
СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО
ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВИ

**ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ДЕРЖАВА – ПАРТНЕРИ НА
ШЛЯХУ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ**

Бабарикіна Н.А.

кандидат політичних наук, доцент кафедри загальноправових та політичних наук, Національний університет «Запорізька політехніка» (м. Запоріжжя)

Проблематика громадянського суспільства та його взаємодії з державою сьогодні – одна з центральних в політичній науці. Питання розвитку громадянського суспільства та його взаємодії з державою є актуальним оскільки є потужним інструментом стабілізації суспільних відносин в Україні. Актуальність спричинена складними і досить суперечливими трансформаціями відносин в перехідних суспільствах, до яких належить і Україна.

Наявність діалогу та співпраці між громадянським суспільством та державою є індикатором демократизації управління, громадянської культури, розвитку громадянської відповідальності. Процес побудови громадянського суспільства відбувається через спілкування між його суб'єктами. Громадянська взаємодія задовольняє та узгоджує інтереси всіх суб'єктів громадянського суспільства. Формування першої чіткої системи взаємовідносин держави і громадянського суспільства пов'язують з ім'ям відомого англійського філософа Томаса Гоббса. Т. Гоббсом вперше було введено в науковий обіг поняття «громадянське суспільство», яке ототожнювалося з терміном «державою».

Громадянське суспільство, за Гегелем, поєднує у собі ринкову економіку, суспільні класи, корпорації та інститути, а також цивільні права, що регулюють відносини його складових. Це суспільство не спроможне подолати притаманні йому конфлікти, тому воно повинно бути приведене до порядку політичними структурами. Однією з таких структур має бути держава [2,с.154].

Відповідно до теорії «суспільного договору» люди укладають угоду й створюють державу, котра стає над суспільством, відчужує та зосереджує частину природних прав індивідів. Так виникає громадянське суспільство, яке на відміну від природного, додержавного є станом людності, в якому існує

держава. В конвенційних теоріях держави (Локк, Вольтер, Руссо) громадянський стан суспільства тлумачиться як антипод природного стану, а влада – як похідна відносин, що панують у громадянському суспільстві [2,с.155].

В ХХ столітті наявність феномену громадянського суспільства в країнах західної демократії не викликала особливого здивування чи захоплення, воно сприймалося як необхідна умова людського існування.

Моделі взаємовідносин громадянського суспільства та держави мають свої соціокультурні та національні особливості, які проявляються та актуалізуються в різних країнах по-різному. Це пов'язано з тим, що громадянське суспільство навіть в контекстах розвинутих демократій не видається фіксованим раз і назавжди досягнутим станом, це – процес, який вимагає суспільно-громадянських зусиль для його підтримки та відтворення у нових актуальних формах. Оскільки громадянське суспільство є складноорганізованою системою, йому не можна нав'язувати шляхи розвитку.

Розвинене громадянське суспільство є дієвим чинником державотворення за умови конструктивного та соціально відповідального діалогу з державою. Громадянське суспільство всіляко сприяє процесам політичної демократизації та відстоює матеріальну і духовну незалежність людини від держави. Для ефективного державотворення має бути зворотній зв'язок державних інститутів з громадськістю. Адже держава має створити ситуацію правової захищеності громадян, сформувані сприятливе правове поле для діяльності створюваних ними громадських інститутів. Тому особливого значення набуває проблема взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади України.

Проведення консультацій з громадськістю сприяють налагодженню системного діалогу органів виконавчої влади і громадськості, підвищенню якості підготовки та прийняття рішень з важливих питань державного і суспільного життя з урахуванням думки громадськості. Консультації з громадськістю мають на меті залучення громадян до участі в управлінні державними справами, надання можливості для їх вільного доступу до інформації про діяльність органів виконавчої влади, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості в діяльності цих органів. Здійснення інститутами громадянського суспільства громадського контролю за діяльністю органів державної влади у формі громадського моніторингу підготовки та виконання рішень сприяє ефективному функціонуванню держави. Відбувається проведення органами державної влади моніторингу і аналізу громадської думки для забезпечення своєчасного публічного реагування на пропозиції та зауваження громадськості.

Громадянське суспільство – це сфера спілкування, взаємодії, спонтанної самоорганізації і самоврядування вільних індивідів на основі добровільно сформованих асоціацій, яка захищена необхідними законами від прямого втручання і регламентації з боку держави і в якій переважають громадянські цінності [1, с.152].

Отже, формування громадянського суспільства є передумовою становлення політичної демократії та обмеження всеохоплюючої ролі держави. Громадянське суспільство є основою становлення правової держави. Розвинуте громадянське суспільство здатне до саморегуляції та менше потребує втручання з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Влада і суспільство: діалог через громадські ради: монографія / Шайгородський Ю.Ж., Андрійчук Т.С., Дідух А.Я. та ін.; за заг. ред. Шайгородського Ю.Ж. – К., 2011. – 148 с
2. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс / О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. – Підручник, К., 2006, – 685 с.

ПОЛІТИКО-СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Буковський Роман Володимирович

здобувач Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

У вітчизняній політико-соціологічній літературі політична система зазвичай трактується як сукупність державних і суспільно-політичних організацій, об'єднань, правових і політичних норм, принципів організації і здійснення політичної влади в суспільстві. Подібних позицій дотримуються більшість політологів. Визначено політичну систему як «сукупність політичних інститутів, норм, цінностей, ідей і відносин, в яких реалізується політична влада», як систему інститутів (державних установ, політичних партій, громадських організацій), в рамках якої відбувається політичне життя суспільства і здійснюється державна влада. Політична система суспільства трактується як «цілісна, впорядкована сукупність політичних інститутів, політичних ролей, відносин, процесів, принципів політичної організації суспільства, підпорядкованих кодексу політичних, соціальних, юридичних, ідеологічних, культурних норм, історичним традиціям і настановам політичного режиму конкретного суспільства.

Зазначається, що політична система визначається, по-перше, як механізм організації та здійснення політичної влади, що представляє собою цілісну, впорядковану сукупність державних і громадських організацій, об'єднань, політико-правових норм, принципів, а по-друге, як «теоретичний конструкт, який є засобом системного аналізу політики, при якому будь-політичне утворення, наприклад, партія, розглядається як специфічна політична система [1, с. 376].

Автору даної роботи представляється доцільним під «політичною системою» розуміти сукупність державних і суспільно-політичних організацій, об'єднань, правових і політичних норм, принципів організації і здійснення політичної влади в суспільстві. Як впливає з наведеного визначення, серцевиною політичної системи суспільства є політична влада, навколо якої формуються і функціонують різноманітні державні і суспільно-політичні інститути, норми, зразки і стандарти політичної діяльності та ін.

З урахуванням вищевикладеного, структура політичної системи є багаторівневе утворення, що складається з декількох підсистем. Запропоновано виділити три таких підсистеми: 1) специфічні ролі та структури, такі, як законодавчі і виконавчі органи або бюрократії; 2) носії ролей, такі як окремі монархи, законодавці і адміністратори; 3) конкретні публічні заходи, рішення або виконання рішень.

Аналізуючи внутрішню будову політичної системи, визначено, що на передній план не стільки структури, скільки існують між ними взаємодії, виконувані ними в політичній системі ролі. Зазвичай в рамках політичної системи виділяють три підсистеми:

- інституційна (сукупність політичних інститутів);
- інформаційно-комунікаційна (сукупність комунікацій);
- нормативно-регулятивна (сукупність моральних, правових і політичних норм) [2, с.121].

Таким чином, мова йде практично про зведення політичного процесу до «передачі смислів, значущих для функціонування політичної системи», тобто до політичної комунікації. Політична комунікація могла б стати осередком політології, тоді політичні системи трактувалися б як великі комунікаційні мережі. Запропоновано модель політичної системи, в рамках якої виділяє чотири блоки, пов'язаних з різними фазами проходження інформаційно-комунікаційних потоків:

- отримання і відбір інформації на «вході» системи (за допомогою зовнішніх і внутрішніх рецепторів);
- обробка та оцінка інформації;
- прийняття рішень;

- здійснення рішень і зворотний зв'язок від «виходу» системи до «входу».

На першій фазі політична система приймає інформацію за допомогою зовнішньополітичних і внутрішньополітичних «рецепторів», до яких віднесено інформаційні служби (державні і приватні), центри вивчення громадської думки та ін. В цьому блоці відбуваються селекція, систематизація та первинний аналіз даних, що надходять.

Друга фаза забезпечує подальшу обробку вже відібраної інформації, яка надходить в блок «пам'яті і цінностей», де вона, з одного боку, порівнюється з вже наявними даними, а з іншого - оцінюється крізь призму норм, стереотипів і цінностей, які панують в даній політичній системі.

На третій фазі уряд як «центр прийняття рішень» приймає відповідне рішення з регулювання поточного стану системи. Рішення приймається після отримання підсумкової оцінки ступеня відповідності поточної політичної ситуації основним пріоритетам і цілям політичної системи.

Четверта фаза передбачає, що так звані «ефектори» (виконавчі органи - внутрішньополітичні і зовнішньополітичні) реалізують прийняті урядом рішення. При цьому результати діяльності «ефекторів» породжують на «виході» з системи нову інформацію (внутрішньополітичну і зовнішньополітичну), яка через «зворотний зв'язок» знову потрапляє на «вхід» і виводить всю систему на новий цикл функціонування.

Список використаних джерел:

1. Хуснутдінов О. Я. Про Концепцію державної політики / О. Я. Хуснутдінов // Зб. наук. пр. УАДУ. - К. : Вид-во УАДУ, 2002. Вип. 1. - С. 374-380.
2. Ярош Б. О. Загальна теорія політики : навч. посіб. для студ. спец. "Політологія" вищ. навч. закл. / Б. О. Ярош, О. Б. Ярош. - Луцьк : РВВ "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. - 240 с.

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕФОРМУВАННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Чоудрі Саван

здобувач, Національний університет цивільного захисту України (м. Харків)

Масштаби платного сектора охорони здоров'я в Україні повинні обмежуватися реальним платоспроможним попитом населення, необхідно не допускати розширення платних послуг понад ці рамки. В Україні близько 10-15% населення можуть користуватися приватною медичною допомогою - це

20-30 млн. Чоловік, решту, як мінімум, 80% населення, яке не в змозі платити за медичні послуги такого рівня [1, с. 4]. Необхідно також регулювання впливу інфляції на рівень суспільного фінансування охорони здоров'я.

Реформування системи охорони здоров'я України на даному етапі не зможе повністю вирішити проблему виведення охорони здоров'я з кризи, але воно здатне забезпечити підвищення ефективності охорони здоров'я і більш повне задоволення потреб населення в медичній допомозі. Не треба руйнувати систему безкоштовного для населення охорони здоров'я, а зміцнювати її, і цю проблему слід вирішувати обережно, використовуючи в першу чергу накопичений в регіонах позитивний досвід ефективного охорони здоров'я і традиції вітчизняної медицини.

Відповідати зростаючим вимогам суспільства охорону здоров'я зможе тільки в тому випадку, якщо кадровий потенціал галузі кваліфіковано підготовлений, гідно оплачується його праця, націлений на поповнення і оновлення знань і збуджується до науково-технічному прогресу всією системою організації управління і фінансування.

Управління є функцією організованих систем, спрямованої на підтримку їх діяльності, розвитку і забезпечення вирішення певних завдань шляхом впливу керуючої підсистеми - суб'єкта управління на керовану підсистему-об'єкт управління.

Науково-технічний прогрес як один з найважливіших суспільних процесів, перебуваючи в зоні пильної уваги, з боку суспільства, закономірно стає об'єктом соціально-економічного управління.

Науково-технічний прогрес (НТП) визначається зазвичай як безперервне вдосконалення виробництва на основі наукових досягнень. В даний час в основному подолана вузковиробнича, технологічна трактування НТП [2, с.237]. Більшістю дослідників визнається, що НТП - явище, яке відбувається у всіх сферах суспільства. Таким чином, прогрес в наукових дослідженнях в медичній галузі і досягнення практичної охорони здоров'я є складовою частиною НТП в суспільстві. І справа не тільки в тому, що успіхи охорони здоров'я сприяють поліпшенню якості робочої сили як фактора виробництва. Наукові дослідження в медицині невідривно від фундаментальних досліджень в області біології, хімії, фізики та інших суміжних науках, результати яких широко використовуються у виробництві. Крім того, багато досягнень самого практичної охорони здоров'я знаходять застосування в галузях матеріального виробництва, особливо в сільському господарстві (вакцинація, штучне запліднення і т.д.), в харчовій промисловості (ферменти, харчові добавки та тощо).

Науково-технічний прогрес надає всебічне вплив на життєдіяльність людини: його психічне і фізичне здоров'я, професійні якості, характер і види праці, форми спілкування, взаємини з навколишнім середовищем, зміна ритму життя і соціальних функцій в умовах міста, сільської місцевості, виробничої діяльності, побуті і т.д [3, с. 77]/

Економічна сутність НТП полягає в економії суспільної праці. У зв'язку з цим великого значення набувають не тільки медичні та соціальні наслідки НТП в охороні здоров'я, але і їх вплив на економію праці в народному господарстві через зниження втрат від захворюваності і смертності, а також проблеми підвищення продуктивності праці в самому охороні здоров'я, підвищення економічної ефективності галузі.

Тому слід зазначити, що не можна трактувати НТП в охороні здоров'я спрощено, пов'язуючи його тільки з кількістю і якістю нового обладнання, з впровадженням передових технологій і т.д. НТП - більш глибоке поняття, що характеризують не тільки впровадження різних нововведень в охорону здоров'я, а й результативність, ефективність цього процесу. Отже, стосовно охорони здоров'я, як і до галузей матеріального виробництва необхідно вести мову про критерії економічної ефективності науково-технічних заходів, про які досягаються з їхньою допомогою результати.

Науково-технічний прогрес в галузі характеризується змінами в концепції охорони здоров'я - зміщення акцентів з надання медичної допомоги до власне охорони здоров'я профілактиці, зміцненню здоров'я, боротьбі з несприятливими для людини чинниками і т.д.

В ряду найважливіших напрямків НТП знаходиться формування здорового способу життя. Перехід до ринкових відносин сприяє процесу перетворення здоров'я в реальну економічну категорію - гарне здоров'я стає однією з вимог при прийомі на роботу, сформувалися ринкові (НЕ дотаційні) ціни на ліки, проводиться переведення низки медичних послуг на платну основу і т.д. Все це змушує людей уважніше ставитися до свого здоров'я, до способу життя.

Список використаних джерел

1. Пашков В. М. Правове забезпечення реформування сфери охорони здоров'я. Український медичний часопис. 2017. № 2. С. 1—6.
2. Бережна Ю.В. Об'єктивна необхідність державного регулювання розвитку сфери охорони здоров'я в Україні. Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики: збірник матеріалів Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Харків, 10—11 травня 2012 р.). Харків, 2012. С. 236—239.

3. Маличенко В. С. Международноправовые механизмы обеспечения безопасности обращения лекарственных средств: дис. ... док. юрид. наук: 12.00.10 Международное право, Европейское право / Маличенко В.С. Москва, 2015. 196 с.

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АЛЬЯНС МІЖ ДЕРЖАВОЮ І БІЗНЕСОМ

Чурилов Валерій Володимирович

здобувач, Національний університет цивільного захисту України (м. Харків)

Найчастіше переважають спрощені погляди на ППП як на своєрідну форму залучення грошових коштів держави, з одного боку, і, з іншого боку, комерційних структур для вирішення, в першу чергу, економічних завдань. Природно, таке розуміння ППП неправильно, навіть не дивлячись на те, що воно найпоширеніше.

Серед більшості економістів - дослідників цього явища, сьогодні сформувалося розуміння ППП як форми участі бізнес - структур у вирішенні проблем державного масштабу, при цьому здійснюються, як правило, з коштів бюджету. Зрозуміло, що таке трактування ППП видається не зовсім правильним, хоча це і не безпідставно. Адже як показує наявна практика здійснення проектів ППП, найчастіше український бізнес приваблює в такому партнерстві лише можливість залучення і використання грошових коштів, що, безумовно, не може не позначитися на якості реалізації цих проектів [1, 89].

Зазначено, що публічно-приватне партнерство являє собою інституційний та організаційний альянс між державою і бізнесом (підприємницькими структурами), спрямований на досягнення загальних економічних цілей, на вирішення актуальних соціальних і економічних завдань». Чи не можемо повністю погодитися з цим визначенням, адже як показує практика, цілі держави і бізнесу не завжди обмежуються економічними цілями і не завжди збігаються. Для держави важливо отримати, в першу чергу, соціальний або суспільний ефект, а вже потім прибуток. Для бізнесу навпаки, прибуток на першому місці, а соціальні ефекти їм або не розглядаються зовсім, або оцінюються як супутні.

Також, публічно-приватне партнерство можливо розглядати як юридично оформлене на певний термін взаємовигідне співробітництво органів і організацій публічної влади і суб'єктів приватного підприємництва щодо об'єктів, які перебувають у сфері безпосереднього державного інтересу і

контролю, яка передбачає розподіл ризиків між партнерами, здійснюване з метою найбільш ефективної реалізації проектів, що мають важливе державне і суспільне значення [2]. Таким чином, кожен автор трактує поняття ППП виходячи, в першу чергу, з цілей створення партнерських проектів. А так же сфери його можливого використання та інтересів сторін. Виходячи з усіх перерахованих вище визначень, нами були сформульовані ключові аспекти ППП, які повинні бути присутніми в ідеалі, але в дійсності є не завжди.

По-перше, ППП виходячи з прийнятого нами визначення має передбачати офіційно зареєстровані стосунки між партнерами. Ці домовленості обов'язково повинні фіксуватися в офіційних документах, перш за все, в нормативно - правових актах. Проаналізувавши практику реалізації партнерств в Україні ми не можемо не відзначити, що угоди та домовленості між представниками держави і приватним бізнесом, зафіксовані на папері, безумовно є. Але відсутня нормативно-правова основа такого регулювання. В існуючих нормативно-правових актах, на жаль не завжди можна знайти відповідь на питання щодо специфіки відносин між органами влади та приватними організаціями, що, безумовно, створює певні труднощі.

З одного боку, органи державної влади дуже часто створюють адміністративні бар'єри, а з іншого боку - бізнес-структури самі досить часто грішать порушеннями законів. Як правило, в рамках створюваних проектів затверджуються, державні цільові програми, які передбачають елементи ППП, але носять вони переважно матеріальний характер. Вагома проблема також нестача процесуальних норм, без них складно забезпечити нормальний перебіг проектів і забезпечити правовий захист інтересів його учасників. У зв'язку з чим доцільно говорити про необхідність підготовки спеціального закону про ППП на рівні регіонів і міст.

По-друге, органи державної влади в проектах ППП- це не стільки регулятор або каталізатор господарської діяльності, скільки партнер представників приватного сектора. Тобто партнери повинні мати рівні права у всьому. Але як показує практика, сьогодні держава найчастіше реалізовує стосовно приватного інвестора свої владні повноваження. Таким чином, можна констатувати, що сторони партнерств не в усьому мають рівнозначним статусом.

По-третє, партнерські проекти, в першу чергу, пов'язані з реалізацією публічних інтересів. Тому інтереси обох партнерів і їхні цілі повинні співвідноситися з загальнодержавними суспільно необхідними цілями. Але наявна практика взаємодії в форматі ППП показує, що кожен з учасників партнерства прагне реалізувати якісь свої інтереси часто навіть близько не стоять з загальнодержавними (публічними).

По-четверте, для PPP-проектів характерний спільний характер дій. І держава, і приватний інвестор повинні не тільки активно залучати і спільно інвестувати ресурси, а разом приймати рішення в процесі інвестування та управління проектом, чого в дійсності теж, на жаль, немає. Найчастіше держава після відбору і фінансування проекту, можна сказати, зникає з партнерства, через що заявлені на початку роботи над проектом цілі не досягаються або коригуються і отримують нове обличчя. Від цього страждає якість управління проектами особливо в процесі їх реалізації, а це не може не позначитися на ефективності реалізації проектів PPP та на досягненні заявлених цілей.

Список використаних джерел:

1. Воробйов Ю.М., Воробьева О.І., Блажевич О.Г. Фінансова безпека будівельних підприємств: монографія. Сімферополь, ВД «АРІАЛ», 2013. 180 с.
2. Романенко О.В., Алавердян Л.М. Огляд стану та оцінка потенціалу будівельної галузі України. Ефективна економіка. 2020. №. 4. - URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7770> (дата звернення 15.07.2020).
3. Мамонов К.А., Троян В.І. Формування і реалізація стратегії управління брендом будівельних підприємств. Ефективна економіка. 2019. №. 9. - URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7246> (дата звернення 16.07.2020).

АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Данило Єрьомка

аспірант зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Гавкалова Н.Л., доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет імені Семена Кузнеця (м.Харків)

Взаємодія органів державної влади з інститутами громадянського суспільства є необхідною умовою якісного, своєчасного виконання функцій публічної влади. Механізм взаємодії виконавчої влади та інститутів громадянського суспільства включено у два базові сектори, а саме: консультування з громадськістю; діяльність громадських рад при органах виконавчої влади» [1]. Слід зазначити, що в профільній літературі зустрічається ще низка форм взаємодії державної виконавчої влади та

інститутів громадянського суспільства, зокрема йдеться про таку форму взаємодії, як інститут громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади [2].

Громадські організації під час взаємодії з органами державної та самоврядної влади впливають на їх легітимність. Громадські організації здійснюють безпосередній контроль над проведенням загальнодержавних і місцевих виборів.

Розроблення механізмів взаємодії між державою та громадянським суспільством зумовлене тим, що в першу чергу необхідно вдосконалити існуючі взаємовідносини урядового та громадянського секторів.

Ключова роль зв'язків із громадськістю під час функціонування органів публічної влади полягає у створенні та формуванні позитивного іміджу влади, що безпосередньо впливає на створення сприятливого середовища для ефективної взаємодії обох сторін [3,4]. Слід констатувати, що в Україні триває пошук інноваційних форм оптимізації взаємодії органів державної та самоврядної влади з інститутами громадянського суспільства. Запроваджується електронне урядування, започатковано проєкт «Держава в смартфоні» та інші способи вдосконалення взаємодії та її ефективності.

Таким чином, можна констатувати той факт, що попри всі розмови й заходи, спрямовані на розвиток громадянського суспільства, у нашій державі воно знаходиться лише на стадії становлення. Отже, й обговорювати ефективність взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства необхідно системно, починаючи, насамперед, з упорядкування цих відносин. Покласти початок такій системі може, наприклад, прийняття Концепції взаємодії держави з громадянським суспільством, проєкт якої нині розроблено Міністерством юстиції України. Така свого роду систематизація сприятиме позбавленню хаотичності у відносинах між державою та інститутами громадянського суспільства.

Ми дійшли висновку, що закріплені на законодавчому рівні форми взаємовідносин органів державної влади й інститутів громадянського суспільства є недосконалими. Відстоюємо позицію щодо необхідності розроблення та прийняття законодавчих змін, які мають урахувати сучасний стан розвитку суспільства, технології та встановлять більш чіткі положення спільної діяльності держави і представників громадського сектору. Пропонуємо розробити та прийняти закон «Про громадські об'єднання в Україні», в якому було б визначено основні засади створення та функціонування об'єднань громадян, які ставлять за мету реалізацію громадянами України своїх конституційних прав і свобод у здійсненні громадського контролю над діяльністю органів державної влади, органів

місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, їхніх посадових осіб, суб'єктів господарювання незалежно від організаційно-правових форм і форм власності. Уважаємо, що зв'язок між громадськістю та владою має стати дієвим механізмом для не те що боротьби, а для ефективної та публічної взаємодії влади та суспільства.

Ми дійшли висновку, що існуючі форми взаємовідносин органів виконавчої влади та інститутів громадянського суспільства потребують удосконалення ефективності нормативно-правових актів із метою запровадження більш чіткого та імперативного порядку врахування ініціатив громадянського суспільства в діяльності органів виконавчої влади. Сьогодні в Україні закріплено консультації з громадськістю, участь представників громадськості в громадських радах при органах виконавчої влади, проведення громадських експертиз діяльності органів державної влади, а також звернення громадян, включаючи електронні петиції й багато інших форм демократії участі. Разом із тим їх застосування часто залишається формальним, а громадяни не бачать реального відображення своїх інтересів і позицій в остаточних нормативно-правових актах і рішеннях органів державної влади. Також, очевидно, слід установити юридичну відповідальність за безпідставне ігнорування громадської думки, висловленої в передбачених чинним законодавством формах або маніпулювання (шахрайство) з громадською думкою в інтересах третіх осіб. Як показує досвід співпраці держави і громадянського суспільства в Україні, безвідповідальність органів державної влади у цій сфері призводить до використання громадської думки для легітимізації «в демократичний спосіб» рішень не на користь громадян, територіальних громад і народу України у цілому.

Список використаних джерел:

1. Кравцова З.С. Громадський контроль за здійсненням державної влади в Україні. Правові засади взаємодії органів публічної влади з інституціями громадянського суспільства в Україні та зарубіжних країнах : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 29 листопада 2019 р. / Кафедра конституційного права юрид. ф-ту Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка і навч.-наук. центр романського права. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. С. 142–146.
2. Мороз О.М. Перспективи розвитку взаємовідносин держави і громадських об'єднань в умовах зближення України з Європейським Союзом. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2014. № 5(9). С. 39–45.
3. Попов І. Недержавні організації як запорука демократичних виборів. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2005. № 2. С. 41–44.

4. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 03.02.2011. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-11>

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Анастасія Івченко

студентка 5 курсу спеціальності «Агрономія»

Науковий керівник: Нестеренко О.Н., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Сільське господарство України – найбільш природомістка галузь, що має могутній природно-ресурсний потенціал, який включає 41,84 млн. га сільськогосподарських угідь (69,3% території України), в тому числі 33,19 млн. га ріллі (55%), 7,63 млн. га природних кормових угідь – сіножатей і пасовищ (12,6%) [4]. Водночас розораність сільськогосподарських угідь досягла 72%, а в ряді регіонів перевищує 88%. Ефективність використання земель в Україні значно нижча, ніж у середньому по Європі. В окремих районах осушення земель відбувається неконтрольоване зниження рівня ґрунтових вод, зменшення потужності органічної маси, а в районах зрошення – підтоплення і засолення ґрунтів, деградація чорноземів, що призвело до негативних екологічних наслідків у районах Полісся та на півдні України [3].

В сучасних умовах господарювання проблема раціонального використання та охорони земель сільськогосподарського призначення набуває особливої актуальності. Це пов'язано, насамперед, з тим, що земельні ресурси зазнають значного антропогенного впливу, відбувається їх деградація і, як наслідок, - зниження якості та родючості ґрунтів, погіршення екологічного стану земельних ресурсів [1].

Варто зауважити, що особливої актуальності зазначена проблема набуває в період реформування аграрних та земельних відносин, які потребують належного правового регулювання. Незважаючи на те, що останнім часом в Україні прийнята ціла низка законодавчих актів щодо регулювання земельних відносин, правове регулювання відносин у сфері забезпечення охорони земель іноді відстає від потреб суспільства і в деякій мірі залишається суперечливим.

Так, відповідно до ст. 162 Земельного Кодексу України «охорона земель - це система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення». [2]

Посилення правової охорони ґрунтів обумовлюється тим, що ґрунт як природна субстанція може бути вилучений з поверхні землі і перенесений на інше місце. Це може негативно позначитися на цільовому використанні земель сільськогосподарського призначення, заподіяти істотну шкоду земельній ділянці, зменшити її економічну та екологічну цінність. Таким чином, особливістю правової охорони земель сільськогосподарського призначення є запровадження в законодавстві посиленої охорони ґрунтів як структурної характеристики земель сільськогосподарського призначення.

В доктрині земельного права України пропонується здійснювати наступну класифікацію засобів щодо охорони земель сільськогосподарського призначення: 1) ґрунтозахисні засоби; 2) організаційно технічні засоби; 3) економічні засоби; 4) нормативно-технічні засоби; 5) юридичні засоби.

При цьому варто підкреслити, що перелік заходів щодо охорони земель законодавчо повинен бути максимально вичерпним. На думку ґрунтознавців, один і той же вид заходів може бути використаний у різних типах зон конкретних областей. Способи ж здійснення конкретних заходів залежать від типу ландшафту, а іноді й від його регіональних особливостей [2].

Однак, на нашу думку, для здійснення охорони земель сільськогосподарського призначення необхідна комплексна програма з повним і конкретним переліком цілеспрямованих заходів, яка повинна передбачати оптимальне поєднання та ефективне використання організаційних, технічних, технологічних, екологічних та економічних чинників і важелів регулювання та удосконалення землекористування, надання йому характеру екологічно орієнтованого впливу на власників і землекористувачів з метою заохочення і спонукання їх до радикального поліпшення охорони земель.

Таким чином, особливістю правової охорони земель сільськогосподарського призначення є запровадження системи спеціальних заходів щодо охорони як кількісного так і якісного стану земель.

Список використаних джерел:

1. Гетьман А.П., Шульга М.В., Статівка А.М. та ін. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : [монографія] / [А.П. Гетьман, М.В. Шульга, А.М. Статівка та ін.]; за ред. А.П. Гетьмана та В.Ю. Уркевича. Х.: Право, 2012. 448 с.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовтня 2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Екологічне право : Особлива частина : підруч. [для студ. юрид. вузів і фак.]: Повний акад. курс [за ред. акад. АПрН В.І. Андрейцева]. – К. : Істина, 2001. – 544 с.
4. Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки : Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98 ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 38–39. ст. 248.
5. Мірошніченко А.М. Земельне право України : [навч. посіб.]. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007. 432 с.
6. Нестеренко О.М. Досягнення раціонального землекористування. Организационно-правовые аспекты инновационного развития АПК.: Сборник научных трудов/ Гл. ред. М.З. Фрейдин. Горки-Щецин: Белорусская государственная сельскохозяйственная академия, Западнопоморский технологический университет в Щецине, 2011. 380 с. С. 244-249
7. Нестеренко О. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності у сфері земельних відносин. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), м. Мелітополь, № 2 (6), 2013 – С. 300-309.

ПРОБЛЕМА БІДНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Олена Кіндратець

*доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології,
Запорізький національний університет (м. Запоріжжя)*

Одними з найбільш успішних держав, які здатні боротися з бідністю, забезпечити своїм громадянам гідні умови існування, підвищувати рівень і якість життя, надавати допомогу тим, хто потрапив у складну життєву ситуацію є соціальні держави. Поява таких держав є результатом співпраці

держави та суспільства у вирішенні складних соціальних проблем. Кожний з учасників такого партнерства має свої інтереси.

В Україні існує проблема бідності, вирішити яку намагаються на протязі багатьох років. Важливо визначити в якій мірі за бідність відповідальні суспільство та держава.

В усіх країнах до певної міри збережені природні джерела допомоги тим, хто її потребує. Хоча варто відзначити, що під впливом урбанізації, індустріалізації держава змушена брати на себе все більше функцій соціального захисту, так як традиційні форми взаємодопомоги вже не відіграють тієї ролі, яку відігравали раніше. Економічні кризи часто змушують державу ставати ініціатором перерозподілу соціальних функцій між державними і недержавними організаціями в цілях гарантування певного рівня життя малозабезпечених. Благодійні організації, общини турбуються про тих, хто потребує допомоги, наряду з соціальними державними службами [1, с.46].

Причиною бідності може бути як нездатність держави вчасно передбачити та відреагувати на виклики, так і нездатність суспільства сформувати владу, яка б могла це зробити. Вибори в значній мірі є тестом на соціальну відповідальність суспільства. На думку Е.Лібанової, подолання бідності є чи не головним соціальним зобов'язанням держави. Його конкретизація за будь-яких економічних умов визначається, передусім, суспільними очікуваннями – настановами суспільства, традиціями співвідношення індивідуальних зусиль із масштабами державної підтримки, ставленням до нерівності та її рівнем, врешті-решт, суспільним визнанням причин бідності, а отже, і можливостей та напрямів її мінімізації [2, с.430].

Обговорюючи проблеми бідності вчені дискутують щодо того, що в першу чергу має забезпечити держава - справедливий розподіл соціальних і матеріальних благ, чи справедливий доступ до соціальних благ. В Україні існують проблеми пов'язані як зі справедливістю перерозподілу, так і з доступом до соціальних благ.

Доступ до такого соціального блага, як якісна освіта, дає людині можливість самостійно вирішувати багато життєвих проблем. Відсутність же доступу до якісної освіти посилює соціальну нерівність.

Представництво Дитячого фонду ООН в Україні (ЮНІСЕФ) та науковці Інституту демографії та соціальних імені М. В. Птухи НАН України здійснили дослідження бідності дітей в Україні. Вони дійшли висновку, що діти непропорційно більше порівняно з дорослими потерпають від бідності. Станом на 2019 рік рівень абсолютної бідності сімей із дітьми в Україні склав 47,3%, а рівень бідності в сім'ях без дітей був на рівні 34,3% [3, с.8]. Нерівність при народженні, на думку вчених, вже з перших років життя

підсилюється неоднаковим доступом до життєво важливих послуг та благ, насамперед до медицини, освіти, соціальних послуг та безпечного середовища проживання [3, с.10]. Зменшення нині кількості бюджетних місць у вишах України позбавляє можливості отримати вищу освіту перш за все дітям з бідних сімей. Це впливає на їх соціальну мобільність, створює таке явище, як «замкнуте коло хронічної багатопокілінної бідності». Тому так важливо намагаючись мінімізувати бідність в країні враховувати і можливості доступу до соціальних благ різних груп населення, в тому числі й дітей.

Бідні верстви населення не просто потерпають через брак коштів – вони не в змозі виконувати свої соціальні обов'язки, норми й правила суспільної поведінки, тобто потрапляють до соціальної ізоляції [3, с.28]. Це впливає на суспільні настрої та може привести до порушення соціальної та політичної стабільності.

В соціальних державах для вирішення проблеми бідності передбачена реалізація ряду соціальних програм: це програми допомоги сім'ям із залежними дітьми, надання матеріальної допомоги дітям, програми соціального страхування, медичне обслуговування малозабезпечених тощо. Крім цього розробляються державні програми зайнятості, підвищення освітнього рівня і професійної підготовки. Межа бідності в цих країнах коректується кожний рік з урахуванням споживчого рівня цін. Існує офіційний показник бідності, але враховується також і відносний показник. Він пов'язаний з нерівністю в рамках однієї групи населення – бідними вважаються ті, доходи яких нижчі за середні в групі [1, с.130].

Дискусії щодо способів мінімізації бідності в Україні тривають. Ця проблема є дуже актуальною. Підвищення ефективності політики подолання бідності в Україні є важливою задачею, від вирішення якої залежить майбутнє нашої держави.

Список використаних джерел

1. Кіндратець О.М. Формування суспільства сталого розвитку: проблеми і перспективи. Запоріжжя: Видавництво Запорізької державної інженерної академії, 2003. с. 385.
2. Лібанова Е. М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу. Умань : Видавець "Сочінський М.М.", 2020. 456 с.
3. Бідність та нерівні можливості дітей в Україні. URL: <https://idss.org.ua/arhiv/FINAL-poverty-report-UA-web.pdf>

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ І СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЇ

Ковальський Максим Романович

к.держ.упр., заступник начальника, Центрально-Західне міжрегіональне управління Міністерства юстиції (м. Хмельницький)

Факторами, що ускладнюють розмежування компетенції між державними органами державної влади та органами місцевої влади регіонами України, є самі формулювання предметів спільного ведення (цей закид, втім, відноситься і до формулювань предметів виняткового ведення України). Одні предмети ведення описані так, що припускають тільки законотворчу діяльність, інші - діяльність виконавчо-розпорядчу, треті - і ту, і іншу. Це ускладнюється ще й тим, що одні питання описані як вид управлінської діяльності (наприклад, координація питань охорони здоров'я), інші як певна сфера (наприклад, природокористування, охорона навколишнього середовища).

В цілому відсутність чітких розмежувальних ліній між предметами ведення та повноваженнями Децентралізації і її суб'єктів в кінцевому підсумку дестабілізує функціонування владної вертикалі, бо державні органи стикаються з серйозними труднощами, намагаючись усунути невідповідність законів України. Невизначеність в розмежуванні повноважень породжує суперечки між центром і її регіонами і створює напруженість у відносинах децентралізації.

Через складність розробки державних законів з питань спільного ведення, чітко встановлюють повноваження місцевих органів, а також внаслідок суперечливості конституційного регулювання в даній області почала складатися практика вирішення цих питань не в державному масштабі, в рамках єдиного владного механізму, а шляхом укладення договорів про розмежування предметів ведення і повноважень між органами державної влади і її окремих регіонів.

У договорах і супутніх їм угодах між органами виконавчої влади немає ні заходів відповідальності за порушення зобов'язань сторін, ні ясного вказівки на джерела фінансування того чи іншого зобов'язання, ні відповіді на питання, в яких формах і якими методами відповідний орган виконавчої влади здійснює управлінський вплив на однойменний орган [2, с.101]. Ці документи часто носять декларативний характер і рясніють відсильними положеннями.

Відповідно, в області виконавчої влади спільні повноваження під впливом правового регулювання піддаються розмежування і диференціації. Так, наділення обласних органів виконавчої влади окремими державними

повноваженнями встановлює особливий інститут управління, відмінний від обласних органів виконавчої влади. Коли такі органи виконують повноваження децентралізації, вони виступають в ролі органів державної влади відповідної області або краю. А коли вони виконують делеговані їм державні повноваження, вони виступають в ролі державних органів виконавчої влади (але тільки в частині цих повноважень) [1, с.46]. У розглянутих договорах всі положення, так чи інакше, можна розділити на два класи:

□ генерується (наприклад, про бюджетну децентралізацію, про спільну кадрову політику, про спільну міграційну політику, про спільні фонди фінансування регіональних економічних програм, про вільні економічні зони і т.п.);

Q індивідуалізує. В принципі все генерализирующий положення можуть бути консолідовані і уніфіковані у відповідному законі, який слід було б прийняти замість «діючого» Державного закону «Про засади і порядок розмежування предметів ведення і повноважень між органами державної влади України і органами державної влади регіонів України». Це стосується індивідуалізує положень, то тут центр повинен приймати рамкові закони, які конкретизуються законами.

Рішення двох вищеназваних завдань дозволить відмовитися від інституту. «Договору-контракту», що порушує конституційний принцип рівноправності регіонів України [3, с. 16].

В даному випадку особливо важливе значення набуває питання про залишкові повноваження, які не згаданих ні в тому, ні в іншому переліку. У конституції може міститися застереження, згідно з якою не перераховані в ній повноваження можуть бути віднесені або до компетенції федерації, або до ведення суб'єктів. У першому випадку це означає розширення компетенції федерації, у другому - даються додаткові повноваження суб'єктам, їх самостійність зміцнюється.

Список використаних джерел:

1. Андрієвський Т. Децентралізація – запорука процвітання / Т. Андрієвський // Вісник міністерства доходів і зборів України. – 2014. - №36. – С.46-47
2. Бабінова О.О. Державна регіональна політика і регіональний розвиток: сучасні реалії України та європейський досвід / О.О. Бабінова. – К.: Фенікс, 2011. – 268 с.
3. Баймуратов М. Децентралізація та компетенція місцевого самоврядування в Україні / М. Баймуратов // Віче. – 2015. – №12. – С.14-17

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА СОЦІАЛЬНОЇ ДІЇ

Іван Кривонос

студент II курсу спеціальності «комп'ютерні науки»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Досвід розвинених країн показує, що не можна побудувати цивілізоване та гармонійно розвинене суспільство без оптимального поєднання законодавчої, нормативної, суспільної та особистої складових. Тому однією з найактуальніших проблем сучасності є питання побудови цивілізованого суспільства, яке буде відповідальне перед майбутніми поколіннями за продукти та результати своєї діяльності та управління.[10]

Питанню соціальної відповідальності присвячені роботи багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема Ф. Котлера, Патрік Байерза, Зеленко О.О., Затеїщикової О.О., Саприкіної М.А., Колота А.М., Лазоренко О., Олексенко Р., Воронкова В. та інших.

Активну роботу по дослідженню та впровадженню соціальної відповідальності в Україні проводить Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності», Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні.

Під соціальною відповідальністю розуміється об'єктивна необхідність відповідати за порушення соціальних норм. Вона виражає характер взаємин особистості з суспільством, державою, колективом, іншими соціальними групами і утвореннями - з усіма оточуючими її людьми. В основі соціальної відповідальності лежить суспільна природа поведінки людини.[9] Давно сказано: жити в суспільстві і бути вільними від суспільства не можна.

Соціальна відповідальність - складна, збірна морально-правова, філософська та етико-психологічна категорія, яка вивчалася багатьма науками, але під різними кутами зору. Розрізняють моральну, політичну, юридичну, суспільну, громадянську, професійну та інші види відповідальності, які в сукупності складають родове поняття - "соціальна відповідальність"[3]. Значення соціальної відповідальності полягає в тому, що вона покликана дисциплінувати членів суспільства, спонукати їх до позитивної, свідомої, корисної поведінки. [8]

Антисоціальна поведінка проявляється в таких явищах, як недотримання елементарних моральних норм, інформаційне свавілля, недостойні методи

політичної боротьби, брудні виборчі технології, злочинність, корупція, розгул криміналу, неповажне ставлення один до одного, до законів та прав людини.

Існують 3 підходи щодо визначення причин й обставин походження антисоціальної поведінки: біологічна (Ц. Ламброзо, Р. Шелдон), психологічна (З. Фройд) і соціологічна (Р. Мертон, Л. Олін, Г. Беккер). Прихильники біологічного підходу причиною девіації вважають фізіологічні особливості індивіда; психологічний підхід пов'язаний з аналізом кримінальної поведінки, виявленням психологічних розладів, психопатії; соціологічне пояснення антисоціальної поведінки ґрунтується на визначенні різноманітних соціальних чинників девіації. Дослідження започаткував Е. Дюркгейм – автор концепції аномії. З його точки зору вона є наслідком криз і різких суспільних змін і створює ситуацію послаблення та руйнації норм, виникнення суперечливих правил, які регулюють соціальні відносини, внаслідок чого індивіди втрачають соціальну орієнтацію, що сприяє розвитку девіантної поведінки [2]. Творець теорії Р. Мертон, виходячи з концепції аномії для пояснення природи відхилення від соціальних норм, вказав на неузгодженість між визначеними культурою цілями і соціально організованими засобами їхнього досягнення. При цьому неоднаковий доступ до можливостей легального досягнення цілей зумовлений соціальною структурою суспільства. Для представників окремих соціальних груп такий доступ є обмеженим або взагалі неможливим, що призводить до девіантних способів досягнення цілі. Р. Мертон запропонував класифікацію типів: інновація (прийняття цілей, але відмова від засобів); ритуалізм (заперечення цілей, але прийняття засобів); ретретизм, відсторонення (заперечення цілей і засобів); повстання (заперечення цілей і засобів із заміною їх новими). Проблеми антисоціальної поведінки розглядають також у культурологічних теоріях, творці яких вбачають причини соціальних відхилень у конфлікті між нормами субкультур і домінуючою культурою [4]. Зокрема Е. Сазерленд стверджував, що злочинна девіація часто є результатом багатократного і тривалого спілкування індивіда з представниками злочинного світу, під час якого передаються норми делінквенної (злочинної) субкультури [5]. Щоб стати злочинцем, потрібно засвоїти особливі цінності та відмовитись від норм, прийнятих у даному суспільстві, а також перейняти зразки дій, стиль життя, способи висловлювань, обов'язкові у злочинному середовищі. Контр-соціалізація відбувається у злочинних співтовариствах зазвичай спонтанно, шляхом наслідування тих, хто користується у цьому середовищі авторитетом і є життєвим ідеалом для новачків [1].

Виходячи з вище перелічених теорій та досліджень можна зазначити, що маючи проблему та її джерела можна спробувати вирішити це питання

усуненням джерел. Насамперед проблема здебільшого є соціального характеру. Модель поведінки, яку суб'єкти «підгледіли» у медіа, інших людей, літературі, так чи інакше проецирується на їхньому світогляді. Ми пропонуємо виступити за посилення контролю цензури у медіа та ЗМІ, насамперед у цензурі романтизації та обрутalenні антисоціальної поведінки та всіх її явищах й посилення міри покарання за популізацію цього.

Це має призвести до пониження рівня злочинності як тяжкого, так і легкого характерів, що буде просувати державу вперед, стабілізація соціального становища покращить ефективність функціонування країни.

Список використаних джерел:

1. Девіантна поведінка. Енциклопедія сучасної України: веб-сайт. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=23844 (дата звернення: 17.11.2021).
2. Дюркгейм Э.О разделении общественного труда. Метод социологии / [пер. с фр. и послеословие А. Б. Гофмана]. – М.: Наука, 1990. – С. 575.
3. Матузов Н.І., Малько А.В. Теорія держави і права: Підручник, 2004
4. Мертон Р. Социальная структура и аномия //Социология преступности (Современные буржуазные теории) Москва, 1966. Перевод с французского Е.А.Самарской. Редактор перевода М.Н. Грецкий. Издательство «Прогресс». С. 299-313
5. Мацуеда, Росс Л. “Сазерленд, Едвін Х.: Теорія диференціальних асоціацій та диференціальна соціальна організація”. *Енциклопедія кримінологічної теорії* / під редакцією Френсіса Т. Каллена та Памели Вілкоккс. Sage Publications, 2010. с. 899-907.
6. Нестеренко О., Горбова Н. Подолання стану аномії як умова формування соціально-відповідального суспільства. СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (14 травня 2021 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. – 220 с. С. 22-25
7. Нестеренко О. Відповідальність як засіб боротьби держави з наслідками COVID-19. Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і кращі практики 21 століття: Матеріали Всеукраїнської науково - практичної конференції (17. 11. 2020 року, Мелітополь Україна) / відп. ред. Ортіна Г.В. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 224 с. С. 192-194.
8. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та

- адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
9. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
10. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ З МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЙОГО В УКРАЇНІ

Налбат Олександр

Студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Єфіменко Л. М., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Д. Моторного (м. Мелітополь)

Процес організації діяльності зарубіжних інститутів місцевого самоврядування сприяє розвитку соціально-правових систем цінностей, які можуть забезпечити ефективне вирішення важливих місцевих питань та становлення місцевого самоврядування в Україні. Без повноцінного функціонування системи місцевого самоврядування неможливо уявити сучасну демократичну, соціальну та правову країну. Світовий досвід спонукає до пошуку моделі територіальної організації влади, яка може відповідати вимогам сучасної демократії та забезпечувати права і свободи громадян, задовольняти їх потреби, надавати якісні та ефективні послуги.[4] Місцева автономія є важливим чинником демократизації суспільного життя, необхідною передумовою для формування громадянського суспільства, шляхом, щоб влада йшла до джерела – народу.

На цьому етапі в Україні тривають муніципальні реформи, які є невід’ємною частиною адміністративних реформ, спрямованих на усунення недоліків, які серйозно впливають на здійснення управлінської діяльності [1].

Водночас слід зазначити, що повноцінній діяльності органів місцевого самоврядування України також заважають фінансово-економічна незалежність територій і громад, надмірна концентрація влади центральних та місцевих органів виконавчої влади, а також обмеженість сил і ресурсів. Місцева автономія розуміє необхідність збалансованого впровадження зарубіжного досвіду.

Світовий досвід більшості зарубіжних країн свідчить, що управління місцевими справами, як правило, здійснюється на місцях через національні адміністративні органи, що призначаються центральним урядом, а також через представництва, які обираються населенням відповідних адміністративних регіонів. [5] Такі представницькі органи зазвичай називають органами місцевого самоврядування або муніципалітетами. Поєднання місцевого самоврядування та місцевої автономії визначається низкою причин політичного, економічного та правового порядку [2].

Насамперед, тенденція децентралізації, яку втілюють інститути місцевого самоврядування, закономірно протистоїть тенденції централізації, формуючи механізм узгодження місцевих інтересів з національними.

По-друге, тенденція децентралізації, яку втілюють інститути місцевого самоврядування, закономірно протистоїть тенденції централізації, формуючи механізм узгодження місцевих інтересів з національними.

По-третє, через необхідність забезпечення таких самих високих стандартів управління, здається природним обмеження незалежності муніципалітетів у районах національного значення. Нарешті, по-четверте, законодавча система місцевої автономії, включаючи регулювання повноважень та принципів місцевого самоврядування, породжує необхідність адміністративного контролю за легітимністю місцевої автономії [1].

Реалізація зарубіжного досвіду в Україні свідчить, що при моделюванні функціонування місцевого самоврядування необхідно вносити певні корективи до класичної європейської класифікації моделей. Можна припустити, що з цих моделей місцевого самоврядування зарубіжних країн доцільно розробити сучасну модель місцевого самоврядування в Україні, яка мала б втілювати концепцію муніципального дуалізму, в якій місцеве самоврядування є одночасно публічний і авторитетний. влади окреме, автономне місце. Незалежно від прихильності до певної концепції місцевого самоврядування, його можна визначити як форму демократії, що забезпечує гарантовану державою реалізацію права населення, об'єднаного в територіальну громаду, яке реально здатне та здатне керувати певну частину місцевих справ згідно з чинним законодавством.[3]

Із теоретичних проблем організації функціонування місцевого самоврядування слід продовжити дослідження у напрямі побудови європейської моделі самоврядування в Україні, яка має бути наповнена конкретним змістом для розроблення нових, більш ефективних механізмів організації функціонування місцевого управління та самоврядування, ураховуючи соціально-економічні, історичні, культурні, суспільно-політичні та правові чинники.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 р. № 1001 (із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ № 750 від 16. 05. 2007).
2. Демчак Р. Є. Формування моделей бюджетної децентралізації: досвід зарубіжних країн. Економічний форум. 2015. № 3. С. 70-77.
3. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
4. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
5. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБІЗНАНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Гюнель Сафарова

студентка I курсу магістратури спеціальності «політологія»

*Науковий керівник: **Бабарикіна Н.А.**, кандидат політичних наук,
Національний університет «Запорізька політехніка» (м. Запоріжжя)*

Процес становлення громадянського суспільства після здобуття незалежності України є складним та суперечливим. З одного боку, громадянське суспільство розвивалося як незалежний й потужний чинник суспільного поступу; з іншого – держава намагалася співпрацювати з громадянським суспільством, формуючи його «зверху». Методологічні проблеми розвитку громадянського суспільства та держави розглядали такі науковці як: В. Бакуменко, В. Бранський, В. Гуторов, О. Кіндратець, С. Наумкіна, Н. Нижник, та ін.

Якщо оцінювати змістовні риси громадянського суспільства в Україні, можна дійти висновку про наявність низки проблем у його розвитку, таких як: відхід від психологічного сприйняття стереотипів взаємовідносин особи і держави, слабкий розвиток економічної системи, відсутність розвинутої правової, демократичної держави, проблемна сфера пов'язана з національними інтересами в Україні у внутрішньо- та зовнішньополітичній сферах [3, с 477]. Науковці визначають три головні перешкоди формуванню повноцінного громадянського суспільства: перша – державний патерналізм, громадська пасивність та відчуженість; друга – мовно-культурна різноманітність населення; третя – відсутність справжніх економічних реформ [2, с 59].

Рівень обізнаності громадян щодо своїх прав та свобод можна розкласти на декілька рівнів. З одного боку, молоде покоління, яке народилося вже в незалежній державі, і зростає в іншому ціннісному сегменті. Воно краще обізнане про свої права. Інше питання, чи воно дійсно усвідомлене щодо своїх обов'язків, які з тими правами ідуть. Другий аспект, то можливість електронного врядування та відкритість даних – насправді підвищує обізнаність. Українці мають бути більш обізнані не лише щодо своїх прав, але й як вони можуть впливати на роботу органів державної влади, контролювати їхню роботу як платники податків.

У зв'язку з загальним розвитком суспільства, його демократизацією, практично в усіх державах спостерігається певний конфлікт між відносно сталою та консервативною організацією влади та еволюційними тенденціями,

які призводять до формування інститутів громадянського суспільства [1, с. 103].

За останні декілька років стан громадянського суспільства, пізнав деяких змін. Якщо говорити хронологічно, то після президентських та парламентських виборів частина активних громадян, лідерів організацій, стали політиками – це можна вважати плюсом для громадянського суспільства. На час карантинного періоду – ми отримали виклик, з яким зіткнулася уся країна, і громадянське суспільство – не виключення. Частина організацій, змушені були переорієнтовуватися суттєво у зв'язку з тим, що їхня цільова аудиторія була недоступна для них, або перед ними стали нові виклики.

Інший важливий виклик – це потреба збереження і відновлення територіальної цілісності держави. Наступне – це потреба формування критичного мислення серед більшості українців. Також, важливим є усвідомлення українцями ролі громадських організацій у захисті їхніх прав.

Враховуючи особливості формування і розвитку громадянського суспільства України в минулому та його сучасний стан, можемо зробити висновок, що з одного боку у нас є підстави для розвитку народних форм громадської організації та ініціативи. На жаль, вони «загнані» вглиб суспільної свідомості тривалим пануванням тоталітаризму. З іншого ж боку, велика відповідальність все ще покладається на еліту, інтелігенцію, яка продовжує відігравати ключову роль у формуванні громадянського суспільства в усіх пост-комуністичних країнах. Тільки ця верства в наших умовах здатна вплинути на вибір такої політики і такої поведінки суб'єктів громадсько-політичного життя, які б забезпечили відновлення і розвиток зруйнованих тоталітаризмом складних і багатосторонніх громадянських зв'язків; нормальних, збалансованих стосунків суспільства з державою; виконання громадянським суспільством притаманних йому суспільних функцій [4, с. 22-23].

Отже, становлення обізнаного громадянського суспільства є стратегічною метою розвитку українського суспільства. Концепція українського громадянського суспільства має органічно поєднати різні культурні традиції, що переплелися в історії українського народу та особливості власного історичного досвіду. Такий підхід дасть можливість не повторювати, а будувати власне суспільство з урахуванням місцевих традиційних умов та соціокультурних традицій. Причому це не буде суперечити європейському вибору нашої держави. Треба пам'ятати, що громадянське суспільство в Україні – поволі впливове, динамічне, адаптивне і місцями відображає загальні настрої населення – десь зневіра, десь запал,

активність, зміни, деє консолідація через зовнішні загрози, деє навпаки розпорошення, ідейний спротив чи боротьба. Всі рушійні моменти починаються з громадян. І найважливіше для нас – вміння нести відповідальність за свій вибір.

Список використаних джерел:

1. Бабарикіна Н.А. Громадянська активність та її вплив на процес децентралізації // *Evropský politický a právní diskurz*. – 2018. – №5. – с. 101–107
2. Барков В.Ю., Розова Т.В. Специфика становления гражданского общества в Украине. – Одесса: Юридична література, монографія 2003. – 336 с.
3. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. – Харків: Право, 2009. – 584 с.
4. Колодій А.Ф. Проблеми і перспективи розвитку громадянського суспільства в сучасній Україні // Наукова збірка: Розвиток демократії в Україні. Матеріали міжнародної конференції (Київ, 29 вересня-1 жовтня, 2000 р.) – Київ, 2001. – 551 с.

СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Маргарита Ткаченко

студент II курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Рибальченко Н.П., кандидат наук з державного управління, старший викладач, Таврійський державний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Тісна співпраця держави та громадянського суспільства є дуже важливою для подальшого розвитку України як демократичної, соціальної та правової країни. Розвинене громадянське суспільство є невід'ємною частиною правової демократичної країни.

На сьогоднішній день Україна має законодавчі передумови розвитку громадянського суспільства. Розвитку громадянського суспільства слугують, зокрема, Закони України «Про соціальний діалог в Україні», «Про громадські об'єднання», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про професійні

спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про інформацію», «Про соціальні послуги», «Про волонтерську діяльність» та інші.

За останні роки процес правового забезпечення цієї сфери також має позитивну тенденцію. Так, в Україні прийнято наступні закони: Закон України «Про доступ до публічної інформації», «Про засади запобігання і протидії корупції», «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики», «Про безоплатну правову допомогу та інші. Законами зазначено, зокрема, засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, формування інститутів громадянського суспільства, порядок забезпечення права кожного на доступ до інформації суб'єктів владних повноважень, державні гарантії щодо надання безоплатної правової допомоги, основні засади запобігання і протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданої внаслідок вчинення корупційних правопорушень збитків, шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави тощо [1].

Метою інститутів громадянського суспільства є спільні дії для просування або захисту власних інтересів, дотримуючись при цьому колективних інтересів та законодавства України.

В Україні є багато питань, пов'язаних із розвитком громадянського суспільства, і ці питання хвилюють суспільство та країну.

У «Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» до таких проблем віднесено:

- збереження тенденцій до непрозорості, закритості та забюрократизованості в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування замість налагодження ефективного діалогу з суспільством; [4]

- недосконалість чинного законодавства створює штучні бар'єри для утворення та діяльності інститутів громадянського суспільства;

- механізми участі громадськості у формуванні та здійсненні державної політики належним чином не реалізуються; [3]

- податкове навантаження не стимулює діяльність і розвиток інститутів громадянського суспільства та їх підтримку вітчизняними благодійними організаціями;

- більшість інститутів громадянського суспільства не має доступу до державної фінансової підтримки та вітчизняної благодійної підтримки;

- потенціал інститутів громадянського суспільства щодо надання соціальних послуг населенню не використовується. Діяльність інститутів громадянського суспільства характеризується недостатнім рівнем їх інституційної, фінансової та кадрової спроможності [2].

Є приклади взаємодії виконавчої влади, місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства безпосередньо в Україні. На жаль, позитивні приклади цієї взаємодії поодинокі, а не постійні.

Влада має розуміти, що інститут громадянського суспільства – це соціальний механізм, який відповідає інтересам суспільства та людства, забезпечує вирішення основних соціальних проблем, сприяє захисту інтересів різних соціальних груп, покращує життя людей, комунікаційний механізм, що дозволяє людям спілкуватися та спілкуватися з однодумцями, виражати себе; комплексний механізм, який об'єднує людей за їхніми інтересами, змінює та підтримує цю спільноту, яка стала невід'ємним елементом у прийнятті публічно-правових рішень; фінансово-економічні механізми, оскільки є джерелом додаткової роботи, шляхом залучення додаткових ресурсів громадських організацій, створення можливості для зменшення бюджетних видатків на певні послуги та проекти, корисні для суспільства, ідеологічний механізм, що забезпечує прозорість і стабільність демократичних перетворень та підвищує довіру населення до органів державної влади, допомагає покращити якість державного управління.

Отже, громадянське суспільство в Україні повинно вдосконалюватися не тільки через взаємодію із державою, але і завдяки участі громадян у демократичних процесах.

Список використаних джерел

1. База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс] / Сайт: Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
2. Указ Президента України «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» від 24.03.2012 № 212/2012 [Електронний ресурс] / Сайт: Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>
3. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
4. Олексенко Р. І. Концепція соціального розвитку як основа динамічної системи публічного управління та адміністрування. Системний аналіз в управлінні: міжгалузеві дослідження: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2021. 74-77.

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Богославський Денис

студент другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Цифровізація є одним з визначальних складників сучасного суспільства.[1]

Формування інформаційного суспільства в Україні ґрунтується на використанні різних механізмів впливу державного сектора на розвиток інформаційної сфери нашої країни, які в державному управлінні називаються «механізмами державного управління» та «механізмами державного регулювання».

Робота влади завжди працювати з інформацією. Влада діє як споживачі інформації і є її виробником. Насправді кажуть, що будь-яка діяльність держорганів завжди є інформативною. Таким чином, механізми державного регулювання інформаційного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування є системою нормативно визначених заходів, спрямованих на регулювання та забезпечення інформаційної діяльності цих органів.

Слід зазначити, що інформаційна діяльність органів влади завжди здійснюється та відповідає вимогам інформаційної політики України. Практично у всіх країнах існує своя інформаційна політика, але масштаби їхньої діяльності у цій сфері, форми, методи державного впливу, види механізмів державного регулювання інформаційної сфери різні. Багато в чому вони залежать від завдань та зацікавленості конкретної країни в інтеграції до глобальної комунікаційної системи, історичних факторів, політичного та економічного розвитку, фінансових та матеріальних ресурсів. Використання певних механізмів державного регулювання, а також форм та методів, інструментів їх реалізації часто визначається цілями соціально-економічного розвитку тієї чи іншої держави, національними особливостями, крім того, вони повинні враховувати світовий досвід розвинених країн.

В нашій країні законодавчо визначено, що державна інформаційна політика є сукупністю основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації.[2]

Таким чином, гарантоване право на інформацію відображає своєчасність та затребуваність питань, що виникають при вивченні існуючих механізмів державного управління щодо інформаційних потреб органів державної влади під час виконання ними своїх завдань та функцій. Реальність показує, що

наявність достовірної та актуальної інформації, поряд з умінням ефективно використати відповідні методи її збирання, аналізу та надання, є основою успішної діяльності органів державної влади на всіх рівнях: від центрального та регіонального до місцевого.

Список використаних джерел

1. Олексенко К. Ціннісно-сміслові засади цифровізації як чинник формування нових вимог до компетенцій інноваційно-цифрової освіти. Міжнародна науково-практична конференція «Формування концепції цифровізації як чинник розвитку креативності особистості та її вплив на розвиток людського й соціального капіталу». 2020. С. 193-196.
2. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року №2657-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

ОСНОВНІ АКЦЕНТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Наталія Гончарова

*здобувачка II курсу другого (магістерського) рівня освіти спеціальності
«публічне управління та адміністрування»*

Охорона здоров'я є найважливішою галуззю для благополучного та успішного розвитку будь-якої країни. Від стану системи охорони здоров'я залежить здоров'я громадян, а, отже, і якість робочої сили, і продуктивність праці, і економічне зростання. Тому важливо не забувати про роль даної галузі для країни в цілому та приділяти проблемам охорони здоров'я все більшу увагу.

Серед причин низького рівня ефективності системи охорони здоров'я можна виділити наступні:

1) брак фахівців, медичного обладнання, лікарняних установ, що породжують довгі черги пацієнтів в часи прийому. Лікарям доводиться працювати в посиленому режимі, що автоматично знижує якість послуг, котрі вони надають;

2) короткий графік прийому пацієнтів. Часто часи прийому закінчуються до 14 години дня. Хто не встиг потрапити на прийом, той змушений приходити в інший день, тобто знову відпрошуватися з роботи, отже, не виконати ряд своїх обов'язків;

3) неможливість своєчасно отримати необхідну медичну допомогу. Це є наслідком браку фахівців, обладнання, дорожнечі лікарських засобів та медичних послуг;

4) низька кваліфікація лікарів. Часто буває так, що в двох різних лікарнях лікарі ставлять різні діагнози на одні й ті ж симптоми. Відповідно, і лікування не дає очікуваного ефекту;

5) відсутність або старіння медичного обладнання. У більшості лікарень обстеження і лікування пацієнтів проводиться на застарілому обладнанні;

6) низька заробітна плата і відсутність механізмів щодо стимулювання якісної роботи [1].

У 2016 році Кабінет Міністрів України затвердив Концепцію реформування фінансування охорони здоров'я. У 2017 році кілька законодавчих документів, прийнятих Верховною Радою України, а також накази, прийняті Кабінетом Міністрів України, відкрили процес реформування системи охорони здоров'я України, який має напрям на забезпечення нового підходу до фінансування закладів охорони здоров'я.

Остання політична революція в Україні знову відкрила шанс реалізувати проект глибокої модернізації української держави. Політичні лідери чітко заявили про волю до проведення такого амбіційного проекту, і одним з симптомів такої взаємодії було бажання замінити еліти, що приймають рішення.

Першою опорою концепції Міністерства було реорганізація системи фінансування медичних послуг, де головна зміна – перекласти раніше застосовану модель фінансування закладів на фінансування потреб пацієнта відповідно до популярного формулювання «гроші йдуть за пацієнтом». Це зміна, яку слід розглядати як спробу застосувати рішення, які раніше застосовувалися в інших посткомуністичних країнах. Її основні припущення передбачають необхідність змінити відносини між платником та суб'єктами, які надають медичні послуги, де останні змушені пристосовуватися до умов, запропонованих платником. Вони, згідно з припущеннями, повинні бути отримані з реальних потреб населення [2].

Другий рівень Міністерства полягав у впровадженні медичної спеціалізації у сфері сімейної медицини. Сімейний лікар, з одного боку, повинен стати головним координатором процесу охорони здоров'я пацієнта, а з іншого – підлягає вибору пацієнта на індивідуальній основі.

Останнім ключовим елементом бачення реформи Міністерства були характеристики та якість наданих послуг, де, найголовніше, що лікарі, котрі працюють в системі, повинні бути зобов'язані впроваджувати процедури відповідно до сучасних міжнародних стандартів, замість існуючих, які

застаріли та є неадекватними нинішньому стану медичних знань. Проблема також пов'язана з реформою медичної освіти, насамперед шляхом забезпечення доступу до останніх досягнень у галузі медичних наук, а також усуненням корумпованої системи надання права на здійснення медичної професії та надання об'єктивної, зовнішньої системи оцінки компетентності випускників [3].

Зміни в організації системи надання послуг вимагають реорганізації також сфери управління та контролю за фінансовими ресурсами. Український уряд вжив активних заходів для досягнення цієї мети. У 2018 році розпочато роботу з впровадження нової організаційної схеми з основним акцентом на центральний орган – Національну службу охорони здоров'я України (НГУ). Нова установа повинна зрештою діяти як державна установа, відповідальна за укладання контрактів з постачальниками медичних послуг. Одночасно зніціювався процес впровадження нової схеми фінансування, насамперед на рівні первинної медичної допомоги [4].

Отже, Україна на сьогоднішній день знаходиться на стадії трансформації всієї системи публічного управління, що впливає на появу труднощів у процесі реалізації змін в системі охорони здоров'я. При цьому ефективне регулювання системою охорони здоров'я дозволяє досягати високих стандартів життя населення країни.

Список використаних джерел

1. Кармишев В. Д. Стратегічне планування інноваційними процесами в системі охорони здоров'я: державні механізми : монографія. – Х. : Вид-во ХАРІ НАДУ “Магістр”, 2006. – 302 с.
2. Заколяжжа М. В. Програмно-цільовий підхід у державному управлінні системою охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_du/...1/.../DU111_43.pdf
3. Ларіна Р. Р. Державний механізм забезпечення інформатизації системи охорони здоров'я : монографія / Р. Р. Ларіна, А. В. Владзимирський, О. В. Балусєва ; за заг. ред. проф. В. В. Дорофєєнко. – Донецьк : ТОВ “Цифрова типографія”, 2008. – 252 с.
4. Карлаш В. В. Регулювання державними закупівлями в системі охорони здоров'я України / В. В. Карлаш // Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук пр. – Х : Вид-во НУЦЗУ, 2019. – Вип. 1 (10). – С. 110–115. (Серія «Державне управління»).
5. Ортіна Г. В., Сокіл О. Г., Прус Ю.О., Застрожнікова І. В. Сталий розвиток місцевих громад в умовах децентралізації: монографія. І. В. Застрожнікова, Ю. О. Прус, О. Г. Сокіл, Ортіна Г. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 171 с.

ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Горпинич Вікторія

студент II курсу спеціальності «агрокебети»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Раціональне використання і охорона земель – важлива екологічна та соціально-економічна передумова сталого розвитку суспільної формації. Тому, на сьогоднішній день особливого характеру та гостроти набули питання щодо раціонального використання та охорони земель, які мають унікальне значення – земель сільськогосподарського призначення.

Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель, регламентується наступними положеннями: Земельного [2] та Податкового [3] кодексів України, Закону України «Про охорону земель» [4], Постановою КМ України від 17 вересня 1996 р. № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» (поточна редакція від 15.02.2019 року) [5], Наказами Мінагрополітики «Про затвердження Порядку використання коштів Державного бюджету України на оплату робіт з докорінного поліпшення земель» від 27.02.2002 № 58/136 [6] та «Про затвердження Положення про умови проведення конкурсу на Надання коштів Державного бюджету України на оплату робіт з докорінного поліпшення земель» від 31.07.2002 № 216 [7].

Зміст економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель пояснюється статтею 205 Земельного кодексу України, якою передбачаються заходи для забезпечення суб'єктами господарювання раціонального землекористування. [2]

Критеріями економічного стимулювання є відтворення і підвищення родючості ґрунтів та поліпшення екологічного стану угідь відносно їх базового рівня при одержанні земель у власність або користування, у тому числі на умовах оренди, що повинно підтверджуватись результатами агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення.

Детальне вивчення складових економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель у напрямку їх практичного застосування, дозволило виявити суттєві проблеми пов'язані з їх реалізацією. Однією з таких проблем є: надання податкових і кредитних пільг громадянам

та юридичним особам, які здійснюють за власні кошти заходи, передбачені загальнодержавними та регіональними програмами використання і охорони земель. Що стосується податкових пільг, то податковим законодавством України передбачене надання незначних пільг щодо сплати податку на прибуток підприємств та пільг зі сплати земельного податку, що за певних умов можуть використовуватися особами, які здійснюють землеохоронні заходи (ст. 9, 10 Податкового кодексу України (далі – ПКУ)). Зокрема, за сільськогосподарські угіддя виведені під тимчасову консервацію або ж перебувають у стадії сільськогосподарського освоєння земельний податок не сплачується (п. 1.2 ст. 283 ПКУ) [3].

У цій відповідності існує потреба у внесенні змін до законодавства стосовно ефективнішого функціонування податкових пільг та передбачити: 1) при наданні пільги мають диференціюватися ставки оподаткування; 2) при звільненні господарюючого суб'єкта від сплати податку існує потреба у визначенні терміну дії пільги, що надається; 3) пільга має бути екологічно та соціально спрямованою

Попри це, варто було б за здійснення землеохоронної діяльності окрім звільнення від сплати податку надавати «податковий кредит» під яким розуміємо термінове відтермінування податку, що сплачується підприємством до бюджету в календарному році. Йдеться про такий механізм податкового стимулювання який надаватиме суб'єкту господарювання можливість отримувати додаткові кошти за рахунок зменшення оподаткованого прибутку на відсоток від вартості впроваджених природоохоронних заходів. Завдяки такому підходу із часом надані кошти будуть повернуті у значно більшому обсязі.

Постановою КМ України від 24.05.2004 № 666 «Про створення Державного фонду стимулювання і фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища» затверджено Положення про Державний фонд стимулювання і фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища. Цим фондом мають виділятися кошти на заходи з охорони навколишнього природного середовища, на проведення наукових досліджень у цьому напрямку та заходи, пов'язані із запровадженням економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища коштом Державного фонду охорони навколишнього природного середовища у складі державного бюджету та інших коштів, визначених бюджетом на відповідні цілі [8].

Згідно розпорядження КМ України від 09.12.2020 № 1541-р «Про виділення коштів Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів» урядом виділено 89177,1 тис. гривень (у тому числі 40,0 тис. гривень – для

Державної екологічної інспекції), з них видатки споживання – 645,84 тис. гривень, видатки розвитку – 88531,26 тис. гривень за програмою 2701270 «Здійснення природоохоронних заходів, зокрема з покращення стану довкілля» для зміцнення матеріальнотехнічної бази та виконання інших природоохоронних заходів за рахунок залишку коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, який утворився станом на 1 січня 2020 року [9].

Доречно було б створити Фонд для залучення інвестицій у сільське господарство, який здешевлював би кредити комерційних банків при забезпеченні виконання певних умов, а саме: 1) грошова компенсація проектів, які цілком відповідають вимогам програми; 2) одноразова підтримка виконання проекту; 3) фінансова підтримка не може надаватися тим суб'єктам, які мають неврегульовані зобов'язання перед державою. У цій відповідності має гарантуватися погашення позики до 50 % кредиту – у разі його погашення за два роки; до 70 % – за умови погашення упродовж п'яти років та до 85 % – термін погашення сягає понад п'ять років. Фонд виплачує за позичальника обумовлену частину відсотка.

ВИСНОВКИ Отже, суть економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель полягає у створенні органами державної влади та місцевих органів управління сприятливих умов, які б спонукали власників землі та орендарів активно приймати участь у виконанні заходів, пов'язаних з раціональним використанням та охороною земель в умовах розбудови незалежної держави. Першочерговою метою економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель має стати ефективне володіння землею, збереження та відтворення родючості українських ґрунтів. Застосування державою заходів екологічного впливу на землевласників та землекористувачів повинно відбуватися у поєднанні з дією ринкових механізмів та побудови моделі раціонального використання і охорони земель. Тільки у такому поєднанні буде отриманий максимальний ефект у сфері екологічно безпечного й раціонального використання та охорони земель.

Список використаної літератури:

1. Розпорядження КМ України від 09.12.2020 № 1541-р «Про виділення коштів Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів». [Електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1541-2020-%D1%80#Text>
2. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. № 2768- III / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2874%D0%B0-07>. (База даних «Законодавство України»).

3. Податковий кодекс України. 2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/962-15>. (База даних «Законодавство України»).
5. Постанова КМ України від 17 вересня 1996 р. № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» (поточна редакція від 15.02.2019 року), [Електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-96-%D0%BF#Text>
6. Наказ Мінагрополітики від 27.02.2002 № 58/136 «Про затвердження Порядку використання коштів Державного бюджету України на оплату робіт з докорінного поліпшення земель». [Електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0411-02#Text>
7. Наказ Мінагрополітики від 31.07.2002 № 216 «Про затвердження Положення про умови проведення конкурсу на Надання коштів Державного бюджету України на оплату робіт з докорінного поліпшення земель». [Електронний ресурс] : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG6974.html
8. Постанова КМУ від 24.05.2004 р. № 666 «Про створення Державного фонду стимулювання і фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища». [Електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/666-2004-%D0%BF#Text>
9. Розпорядження КМ України від 09.12.2020 № 1541-р «Про виділення коштів Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів». [Електронний ресурс]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1541-2020-%D1%80#Text>
10. Держбюджет 2021: що дістанеться українському агросектору, селу, громадам та бізнесу. [Електронний ресурс]: <https://agropolit.com/spetsproekty/816-derjbyudjet-2021-scho-distanetsyaukrayinskomu-selu-gromadam-ta-biznesu>
11. Dorosh O., Dorosh I., Fomenko V., Dorosh A., Saliuta V. Assessment of the system of allocation of subventions and subsidies and their impact on the development of rural territories. // Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development”. Vol. 19, Issue 1, 2019, p. 161- 168 http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.20_1/Art23.pdf
<https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol2/7.pdf>
12. Нестеренко О. Актуальні питання правового режиму земельного податку. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного

- університету (економічні науки)/ За ред. В.А. Рудьєва. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2010. № 3(11). 530 с. С. 366-371.
13. Нестеренко О.М. Досягнення раціонального землекористування. Организационно-правовые аспекты инновационного развития АПК.: Сборник научных трудов/ Гл. ред. М.З. Фрейдин. Горки-Щецин: Белорусская государственная сельскохозяйственная академия, Западнопоморский технологический университет в Щецине, 2011. 380 с. С. 244-249

ТЕМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ОБЛІКОВИЙ ПРОЦЕС

Дрюкова Вікторія

*студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м.Мелітополь)*

Соціальна відповідальність у сенсі сталого розвитку стає дедалі поширеною у різних галузях суспільства.

Мета статті – вивчити відносини між людьми, компаніями та державою як соціально відповідальними одиницями та їх вплив на бухгалтерський облік. Складність взаємовідносин між державою, підприємцями та приватною особою проявляється у конфлікті інтересів, який зачіпає економічну, культурну, наукову та соціальну сфери. Учасники таких відносин відповідають за свої потреби, інтереси, волевиявлення, дії та інші життєві процеси, які можуть вплинути на інший об'єкт. Зрештою, кожна зі сторін є конкретним та унікальним споживачем результату діяльності та поведінки інших. У цьому контексті насамперед необхідно уточнити поняття відповідальності людей, компаній, держави та суспільства загалом. Питання соціальної відповідальності розглядалося на основі наявних публікацій зарубіжних та вітчизняних вчених (філософів, психологів, політологів, соціологів та економістів). Шляхом аналізу, синтезу та класифікації соціальна відповідальність може бути конкретизована за допомогою соціально-економічних норм та законів. Результати дослідження послужать керівництвом вивчення впливу соціальної відповідальності на бухгалтерський процес, аналітичну і стратегічну діяльність.

Суспільство – це система соціальних відносин, заснована на людських стосунках. Карл Поппер представив концепції відкритого та закритого

суспільства: закрите суспільство характеризується статичною соціальною структурою, традиціоналізмом, догматичною авторитарною ідеологією, тобто. суспільство має приймати привласнені йому цінності; Відкрите суспільство характеризується динамічною соціальною структурою, критикою, індивідуалізмом та плюралістичною ідеологією, тобто. люди обирають свої власні світогляди та моральні цінності. У відкритому суспільстві кожен учасник несе відповідальність за своє життя і насамперед піклується про себе. У закритому суспільстві турбота про інших є «священним обов'язком».

Сенс і тлумачення соціальної відповідальності у цих типах суспільства значно різняться.

У відкритому суспільстві соціальна відповідальність багато в чому визначається власними потребами, у закритому – навпаки. Що стосується формування соціальних норм, на яких заснована соціальна відповідальність, то вони більш об'єктивні у відкритому суспільстві, ніж у закритому, тому що вони формуються під впливом важливих суспільних ідеалів і поглядів і мають здатність змінюватися, не наражаючись на сильний вплив догматичною ідеологією.

Якщо суспільство орієнтоване на соціальний розвиток, це потребує певної зміни поглядів на соціальну відповідальність. Передбачено визнання пріоритету соціальних компонентів у соціальному прогресі [5].

Зважаючи на соціальну відповідальність людей і суспільства, відповідальність держави неминуча, тому що вона діє як владна організація, яка існує на певній соціальній основі, і як представник суспільства і, отже, найвищий рівень відповідальності перед суспільством. [4] Відповідальність та влада нероздільні. Філософи Стародавню Грецію з давніх-давен цікавилися питанням усвідомлення державою своїх дій і відповідальності держави перед суспільством зокрема, а не тільки знанням і дотриманням людьми законів, тобто своїми зобов'язаннями перед державою.

Соціальна відповідальність, а саме її рівень, характеризує соціальну спрямованість громадського порядку, соціальні стандарти суспільства та соціально-моральну зрілість людей. Соціальна відповідальність має стати філософією дій для всіх, а не концепцією, яка використовується лише один раз, щоб у короткостроковій перспективі досягти певного позитивного ефекту для власного збагачення. Надзвичайно важливо, щоб соціальна відповідальність стала добровільною, тому що сьогодні здебільшого ми бачимо, що закони та економічні вигоди є основними стимулами для внесення вкладу у життя суспільства.

Список використаних джерел:

1. Вікіпедія «Відповідальність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Відповідальність>.
2. Грищук В.К. Соціальна відповідальність / В.К. Грищук. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 152 с.
3. Ярова Л.В. Можливості розвитку соціальної держави в сучасному українському суспільстві / Л.В. Ярова // Теорія і методологія політичної науки. Вісник СевНТУ : зб. наук. пр. – Вип. 136/2012. Серія : Політологія. – Севастополь, 2012. – С. 89–92.
4. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.
5. Олексенко Р. І. Концепція соціального розвитку як основа динамічної системи публічного управління та адміністрування. Системний аналіз в управлінні: міжгалузеві дослідження: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2021. 74-77.

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ЯК ПРАВОВА ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО ЗАХИСТУ

Ільченко Олена

*Студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м.Мелітополь)*

В Україні створено систему соціальної допомоги, що складається з житлових субсидій, підтримки малозабезпечених сімей, підтримки дітей-інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів, а також підтримки сімей з дітьми. Державна соціальна допомога адресна та основні параметри соціальних гарантій встановлюються на державному рівні. Наразі переважна більшість платежів фінансується за рахунок субсидій із державного бюджету України.

Категорія «соціальна допомога» розглядається у широкому та вузькому значенні. Таким чином, соціальна допомога у найширшому сенсі включає всі види державного соціального страхування, що виплачуються у грошовій чи натуральній формі. Під соціальною допомогою розуміється зокрема турбота держави, суспільства про своїх громадян. потрібна допомога. Допомога за віком, станом здоров'я, соціальним станом, нестачею коштів для існування.

Соціальна допомога (соціальний захист, соціальне забезпечення) пропонується у вигляді пенсій, допомог, фінансової допомоги, догляду за хворими та старими, догляду за дітьми.

Таким чином, соціальна допомога у найширшому сенсі прирівнюється до системи державного соціального страхування громадян.

Соціальна допомога у вузькому сенсі - це виключно грошова виплата (разова чи періодична), яка призначається певним категоріям громадян у порядку та розмірах, встановлених законом.

Соціальну допомогу як форму соціального захисту населення України слід розділити за такими критеріями:

- мета: компенсувати втрачену частину доходу (допомога у зв'язку з вагітністю та пологами, допомога з безробіття та ін.); на повне відшкодування середньомісячного доходу, який громадянин не може отримати з незалежних від нього причин (допомогу інваліду з дитинства та дітям-інвалідам та ін.), обов'язкове державне соціальне страхування; на надбавку до базового доходу, якщо він нижчий від встановленого законом прожиткового мінімуму (допомога малозабезпеченим сім'ям тощо);

- Залежно від правової підстави права на соціальну допомогу: людина потрапляє в складну життєву ситуацію, з якої неможливо вийти самостійно (допомога інвалідам дитинства та дітям з обмеженими можливостями тощо); вплив на людину інших обставин, які визнаються державою соціально значущими та обмежують можливість забезпечення самодостатності (акушерство, допомога на усиновлення тощо);

- Залежно від виду прийому та оплати: одноразова грошова виплата (посібник на похорон) та періодичні виплати (більшість видів соціальної допомоги);

- за категорією громадян, які отримують соціальну допомогу: соціальна допомога інвалідам та іншим особам, які не мають права на пенсію; Допомога інвалідам дитинства та дітям з обмеженими можливостями; Допомога малозабезпеченим сім'ям; Допомога сім'ям з дітьми та ін.

Різноманітність видів соціальної допомоги пов'язана з тим, що законодавчий орган при визначенні враховує більшість життєвих ситуацій, у яких може виникнути право на соціальну допомогу. Водночас, законодавство України дозволяє органам місцевого самоврядування надавати додаткові види соціальної допомоги у своєму регіоні.

Список використаних джерел:

1. <https://pavlogradmrada.dp.gov.ua/sluzhbi-socialnogo-zakhistu/socialna-dopomoga-yak-pravova-forma-socialnogo-zakhistu-gromadyan.html>
2. https://minjust.gov.ua/m/str_7149

3. <https://www.kmu.gov.ua/npas/151818>
4. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
5. Олексенко Р. І. Концепція соціального розвитку як основа динамічної системи публічного управління та адміністрування. Системний аналіз в управлінні: міжгалузеві дослідження: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2021. 74-77.
6. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.

ПРОБЛЕМА ПРОТИЕРОЗІЙНОГО ЗАХИСТУ ҐРУНТІВ УКРАЇНИ

Калінін О.В.

студент магістратури 2 курсу спеціальності «Агрономія»

Науковий керівник: Нестеренко О.М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри ПУАП, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Ерозія ґрунту — механічне руйнування його кінетичною дією води (удари краплин чи потоки) або повітря (вітер). Назва цього процесу походить від латинського слова erodere — роз’їдання. Руйнування і перенесення розпилених часточок ґрунту вітром ще називають дефляцією.

Ситуація з ерозією ґрунтів України погіршується з кожним роком. На протязі останніх 50 років щорічні втрати ґрунту від різних видів ерозії становлять близько 600 мільйонів тон, така величезна цифра повинна бути поштовхом до змін для держави та землевласників, у сфері протиерозійного захисту земель. Через такі величезні втрати ґрунту відбувається недобор врожаю та втрата чистого прибутку, який становить понад 15 млрд гривень. Тому запровадження працюючих систем протиерозійного захисту ґрунтів України для землевласників та землекористувачів та контроль виконання цих систем є важливою задачею сьогодення [1].

Про захист земель від ерозії говориться у ст. 47 ЗУ «Про охорону земель», в якій говориться про заборону розорювання схилів крутизною понад 7 градусів (крім ділянок для залуження, залісення та здійснення

грунтозахисних заходів), а на схилах крутизною від 3 до 7 градусів обмежується розміщення просапних культур, чорного пару тощо. Всі ці заходи, які передбаченні цією статтею, не є достатніми для подолання тієї ситуації, яка складається сьогодні на території України [2].

Також на території України було впроваджено постанову РМ СРСР та ЦК ВКП(б) від 20.11.1948 року «Про план полезахисних лісонасаджень, впровадження травопольних сівозмін, будівництва ставків та водойм для забезпечення високих та стійких урожаїв у степових та лісостепових районах європейської частини СРСР». На жаль, створення полезахисних лісосмуг було свого роду кампанією, обмеженою у часі, та нормативного характеру, розрахованого на постійне застосування, положення зазначеного акта не мають.

Для подолання ерозійних процесів нижче будуть наведені варіанти заходів, які можуть бути реалізовані на державному рівні завдяки прийняттю вірних нормативно-правових актів Кабінетом Міністрів України.

Загалом протиерозійні заходи і засоби розділяють на 3 системи: 1) організаційно-господарські; 2) меліоративні; 3) агротехнічні.

До організаційно-господарських заходів відноситься протиерозійна організація території угідь залежно від рельєфу, структура посівних площ у сівозмінах з елементами протиерозійного захисту посівів, встановлення оптимального співвідношення різних груп культур у сівозмінах з урахуванням ступеня еродованості ґрунту, застосування суцільного або смугового мульчування, черезсмугове освоєння малопродуктивних схилів під посіви кормових культур; залуження підвідних і відвідних водотоків, використання куліс на парових полях і буферних смуг на посівах просапних культур, встановлення оптимального співвідношення різних груп культур у сівозмінах з урахуванням ступеня еродованості ґрунту [3].

До меліоративних заходів відносять гідротехнічні роботи та ґрунтозахисні лісонасадження. Гідротехнічні роботи виконують для затримання, розсіювання та відведення паводкових і зливових вод з метою зменшення концентрації і зниження швидкості їх поверхневого стоку на схилах. Для цього створюють різні гідроспоруди у вигляді розсіювачів стоку, лиманів у балках для затримання і наступного використання вод схилового стоку, терас різних типів, водовідвідних каналів для перехоплювання і відведення схилового стоку зливових і талих вод, силових водоймищ із системою водопідвідних валів і каналів для затримання і використання вод схилового стоку, водозатримувальних і водовідвідних валів та каналів перед вершинами ярів, яружних гідроспоруд у вершинах та по дну ярів, гребель у ярах та балках. Ще більш різнобічне протиерозійне значення мають

агролісомеліоративні заходи, засобом яких є ґрунтозахисні лісонасадження. За умов розчленованого рельєфу полезахисні лісосмуги розміщують на пологих схилах, де вони знижують швидкість і силу вітру, регулюють (зрівноважують) сніговий покрив і сніготанення, сприяють зменшенню промерзання ґрунту, поліпшують його водно-фізичні та фізикохімічні властивості, безпосередньо впливають на поверхневий стік і зменшують його ерозійний вплив на розміщені нижче схили [3].

Агротехнічні протиерозійні заходи пов'язані з технологіями вирощування сільськогосподарських культур на орних землях. До них потрібно віднести агрохімічні і агрофізичні заходи підвищення протиерозійної стійкості ґрунту, затримання снігу та регулювання сніготанення, протиерозійний обробіток ґрунту.

Отже, після прийняття необхідних нормативних актів та ефективного контролювання державою вище наведених заходів захисту ґрунтів України проти ерозії – кількість еродованих земель в Україні почне знижуватися та почнуть відновлюватися ті землі, які вже страждають від впливу ерозійних процесів. Але для подолання проблеми кожна фізична та юридична особа повинна прикладати максимум власних зусиль для покращення та відновлення земель сільськогосподарського призначення на які впливають ерозійні процеси, не чекаючи відповідного нормативного акту, який змусить їх до певних дій та покращень.

Список використаних джерел:

1. Влох В.Г. Рослинництво: Підручник / В.Г. Влох, С.В. Дубковецький, Г.С. Кияк., Д.М.Онищук; за ред.В.Г.Влоха. К.: Вища школа.,2005. 382 с.
2. Закон України «Про охорону земель». Відомості Верховної Ради України від 26.09.2003 – 2003р. № 39. Режим доступу: https://urst.com.ua/ru/ob_ohrane_zemel/st-47
3. <http://www.tsatu.edu.ua/rosl/wp-content/uploads/sites/20/lekcija-13.erozija-gruntu-ta-zahody-zahystu-silskohospodarskyh-uhid-vid-neyi.pdf>
4. Нестеренко О.М. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення законності у сфері земельних відносин. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки), 2013 р., № 2(6). С. 300-309.
5. Нестеренко О.М. Проблемні питання орендного землекористування. Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія: Право. 2009. № 4. С. 22-27.
6. Нестеренко О. Актуальні питання правового режиму земельного податку. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного

університету (економічні науки)/ За ред. В.А. Рульєва. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2010. № 3(11). 530 с. С. 366-371.

ВЛАДА ТА ГРОМАДСЬКІСТ В ТЕОРЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ВЧЕНИХ

Коноплянко Діана

студентка второго магистерского уровня специальности «Публичное управление и администрирование», Таврический государственный агротехнологический университет имени Дмитрия Моторного (г. Мелитополь)

Формування механізмів регулювання взаємодії владних інститутів та громадськості – надзвичайно складний, багаторівневий та ресурсомісткий процес, для ефективної реалізації якого необхідно об'єднати зусилля політичної та керівної еліти, науки та бізнесу.

Громадянське суспільство - це частина суспільства у державі. Він виникає на основі горизонтальних зв'язків, коли вільні громадяни-власники готові та беруть на себе економічну та політичну відповідальність.

Громадянське суспільство - одне з форм спільності людей. Громадянське суспільство тісно пов'язане із державою. Початкова ідея громадянського суспільства пов'язана із трансформацією колективу, організованого за законами природи. Людина виходить зі світу ворожнечі та безмежної свободи і стає громадянином.

Таким чином, громадянське суспільство є цивілізованим та гуманістичним суспільством, воно здатне сформувати особистість, яка, у свою чергу, сприяє розвитку громадянського суспільства. Сила, що становить основу громадянського суспільства – особистість, команда – це держава. Доступність юридичних, насильства та інформаційних механізмів має вирішальне значення для побудови особистості.

Перспективна модель ефективної взаємодії органів державної влади і громадських об'єднань на регіональному рівні, яка містить системно-структурну та спонтанно-пошукову складові запропонована А. Стойкою, до того ж науковець удосконалює принципи взаємодії органів державної влади і громадських організацій на рівні регіону, які повинні, на його думку, здійснюватися на умовах партнерської рівності, адекватного представництва, громадської участі, зосередженості на проблемах локального розвитку, нагальних потребах громад (у тому числі органів громадської самоорганізації),

субсидіарності, відкритості (перш за все поінформованості громадян у ключових справах, що стосуються життя територіальної громади) [1, с.5-6].

– Таким чином, громадянське суспільство є цивілізованим та гуманістичним суспільством, воно здатне сформувати особистість, яка, у свою чергу, сприяє розвитку громадянського суспільства. Сила, що становить основу громадянського суспільства – особистість, команда – це держава. Доступність юридичних, насильства та інформаційних механізмів має вирішальне значення для побудови особистості.

Вчений С. Рябов виділяє основні риси громадянського суспільства:

– відокремлену від держави структуру суспільства, до якої належать різноманітні асоціації, добровільні об'єднання людей;

– адекватний вільним відносинам обміну суспільний лад, політична система, за яких держава є похідною від громадянського суспільства та процесів у ньому;

– утвердження безпосередніх і різноманітних інтересів, можливість їхнього вираження та здійснення;

– можливість забезпечення справжнього, реального життя, на відміну від держави – сфери умовного, формального життя;

– наявність ринку, вільної конкуренції, відносин обміну діяльністю та її продуктами між незалежними власниками;

– безпосереднє спілкування людей;

– повага громадянських прав, які вважаються вищими за державні закони;

– свобода особистості;

– плюралізм, сукупність усіх неполітичних відносин у суспільстві й різноманітної діяльності людей;

– регулювання дій людей безпосередньо самими людьми, передусім через норми моралі [2].

Інші вчені виділяють функції громадянського суспільства:

– самоорганізованого громадського механізму для виконання суспільних справ;

– противаги владним структурам, головного заборона проти можливих спроб узурпації влади;

– засобу соціалізації, що зменшує відчуженість індивідів та орієнтує їх на “суспільно корисні справи”;

– сприятливого суспільного середовища для поширення громадянської політичної культури і через неї – для зміцнення демократичного ладу, надання процесові демократизації незворотного характеру [2].

Вагомий внесок в розробку дефініції громадянського суспільства, з'ясування його ролі в процесі суспільного розвитку зробили фахівці науки державного управління. Зокрема визначальними є праці А. Михненка, В. Бакуменка, С. Кравченка, Ю. Сурміна [3; 4; 5], в яких вперше громадянське суспільство характеризується з точки зору державного управління, а не політології, філософії чи соціології.

Як бачимо, теорія громадянського суспільства, досвід його розвитку в різних країнах, особливості взаємовідносин із владою, безперечно, мають велике значення для України, яка вступила на шлях демократичного розвитку. Проте переважна більшість наукових праць у цій галузі належить до характеристик феномена громадянського суспільства, його особливостей та функцій.

Список використаних джерел:

1. Стойка А.В. Механізми ефективної взаємодії органів державної влади і громадських об'єднань на регіональному рівні: автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 – механізми державного управління / А.В. Стойка — Донецьк, 2006. — 19 с.
2. Рябов С. Громадянське суспільство / Політологія: Підручн. для студ. вищ. навч. закладів / За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка. – К., 2001. – С.127.
3. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Бакуменко. – К.: Вид-во УАДУ, 2010. – 328с.
4. Енциклопедія державного управління: у 8 томах / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. // Том 2: Методологія державного управління / наук.-ред. колегія : Ю.П. Сурмін (співголова), П.І. Надолішній (співголова) та ін. - 2011. – 692 с.
5. Енциклопедія державного управління: у 8 томах / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. // Том 3: Історія державного управління / наук.-ред. колегія : А. М. Михненко (співголова), М. М. Білинська (співголова) та ін. - 2011. - 788 с.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Володимир Кулібаба

*здобувач II курсу другого (магістерського) рівня освіти спеціальності
«публічне управління та адміністрування», Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Загальні норми відносно публічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності встановлено у ст. 8 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 року № 959-ХІІ. Зокрема, здійснення державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності повинно забезпечувати:

- захист економічних інтересів України в цілому, а також інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на законних засадах;
- рівні можливості для розвитку всіх видів підприємницької діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм їх власності;
- сприятливі умови для ефективного використання отриманих доходів та реалізації інвестиційних проектів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- стимулювання розвитку конкуренції та запобігання монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності [1].

Зокрема, стосовно сфери електроенергетики слід підкреслити, що відповідне державне регулювання полягає в забезпеченні захисту ринку та споживачів від наслідків, спричинених негативним впливом монополій природного типу, до яких, зокрема, відноситься ринок електроенергетики. Так, відповідно до Закону України «Про природні монополії» від 20 квітня 2000 року № 1682-ІІІ, природною монополією вважається такий «стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей, а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами)».

І. Франчук пропонує організувати діяльність держави стосовно регулювання електроенергетики не з точки зору боротьби з монополіями природного типу, а з орієнтацією на подолання неефективної конкуренції на електроенергетичних ринках виходячи з того, що процес транспортування енергії (зокрема, електричної) є винятковою сферою, яка, в свою чергу, з точки

зору економіки, не підлягає впливу ринкових саморегулювальних конкурентних механізмів [2].

На думку Б.В. Слупського та А.В. Малюська групування форм публічного регулювання в сфері електроенергетики слід поділити на наступні рівні: державне регулювання прямого типу, регулювання на основі державної корпорації, державний нагляд за сферою електроенергетики [3].

Якщо докладно розглядати сутність механізму публічного регулювання виключно зовнішньоекономічної діяльності, то необхідно врахувати наукові напрацювання Т.А. Піхняка, який пропонує більш специфічний варіант дефініції механізму публічного регулювання зовнішньоекономічних відносин і вважає, що воно являє собою спосіб організації відносин економічного характеру між «державою та підприємствами, населенням, іншими країнами та міжнародними інституціями з метою стабілізації соціально-економічної ситуації в країні та створення передумов для економічного зростання». Для того, щоб подібні відносини економічного характеру були забезпечені належним чином, необхідною є наявність суб'єкта в особі держави та об'єкта, який може бути представлений населенням, підприємствами, іншими державами та міжнародними інституціями. У цьому контексті слід також прийняти до уваги, що в якості об'єктів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності також можуть виступати сектори та галузі економіки, а також регіони. Виходячи з цього, обов'язковими компонентами механізму публічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є суб'єкти та об'єкти [4].

В цілому аналіз існуючих на сучасному підходів до розуміння державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності дозволяє дійти висновку, що, здебільшого, в даному контексті вченими використовується структурно-функціональний підхід.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page>.
2. Франчук І. А. Державна політика розвитку енергетики в Україні: стан, тенденції, перспективи : монографія. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. – 384 с.
3. 3. 204. Слупський Б. В. Форми та методи державного управління електроенергетичною галуззю [Електронний ресурс] / Б. В. Слупський, А. В. Малюська. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15>.
4. 4. 140. Піхняк Т. А. Проблеми механізму державного регулювання економічного зростання [Електронний ресурс] / Т. А. Піхняк. – Режим

доступу : [http:// www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znphktei/2011_1/statti/pixnyak/pixnyak.htm](http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znphktei/2011_1/statti/pixnyak/pixnyak.htm).

КОНФЛІКТ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Прокопенко Дар'я

*Студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м.Мелітополь)*

У більшості країн упор зроблено на радикальну соціально-економічну трансформацію, тобто. створення та структурування економічної парадигми, центральною концепцією якої будуть суспільство та соціальні явища. Неможливо побудувати перспективну, сильну та демократичну державу, орієнтовану виключно на швидкий розвиток та продуктивність, без урахування соціальних потреб. Отже, кожен суб'єкт соціальних відносин – люди, компанії, держава, суспільство – повинен функціонувати, діяти та вносити свій внесок, оцінюючись через призму соціальної відповідальності. Кожен із перелічених вище учасників зв'язків із громадськістю повинен нести відповідальність не лише за щось, а й за когось і за когось: людину - перед іншими людьми, державою та компаніями, з якими вона як споживач, суспільство і вона сама мають безпосередні чи безпосередні відносини. непрямі відносини, особливо їх дій, компаній - перед різними зацікавленими групами людей (співробітники, споживачі, акціонери, підрядники, держава, суспільство тощо. буд.); держава - перед кожною людиною, компанією та суспільством загалом під час проведення обраної політики; Суспільство - для майбутніх поколінь, тому що перед ним стоїть завдання створення стійких соціальних норм, хоча суспільство концентрує егоїстичні та орієнтовані на споживача характеристики поведінки окремих суб'єктів. Усі види діяльності повинні здійснюватися усвідомлено, і Соціальна відповідальність (далі - СВ) є внутрішнім регулятором будь-якого питання зв'язків із громадськістю.

Мета дослідження – визначити ступінь соціальної відповідальності таких тем у зв'язках з громадськістю, як люди, компанії, держава, суспільство, та визначити, як ці характеристики соціальної відповідальності впливають на бухгалтерський облік як науку, практику та дисципліну. Виклад основного матеріалу. Враховуючи стан досліджень в Україні соціальної відповідальності, особливо її аспекту – корпоративної соціальної відповідальності, ми вважаємо за необхідне насамперед розглянути прояв соціальної відповідальності людей,

держави, суспільства та компаній як суб'єктів соціальної відповідальності. та економічні соціальні відносини, оскільки соціальна відповідальність виникла з того моменту, коли людська поведінка почала відігравати важливу роль у суспільстві, поряд з появою соціальних норм, що регулюють цю поведінку, відповідальність є найважливішою якістю людини. У процесі самовизначення та самореалізації того, ким він є і що він робить, він усвідомлює характер та важливість своєї діяльності, її наслідки, що впливають на суспільство. Це усвідомлення показує ставлення людини до особистих та соціальних завдань, норм та цінностей. Соціальна відповідальність людини виникає не через користь, а з бажання бути визнаним (а саме, визнаним, невідомим!) у суспільстві без порушення власних переконань. Суспільство – це система соціальних відносин, заснована на людських стосунках. Карл Поппер представив концепції відкритого та закритого суспільства: закрите суспільство характеризується статичною соціальною структурою, традиціоналізмом, догматичною авторитарною ідеологією, тобто. суспільство має приймати привласнені йому цінності; Відкрите суспільство характеризується динамічною соціальною структурою, критикою, індивідуалізмом та плюралістичною ідеологією, тобто. люди обирають свої власні світогляди та моральні цінності. У відкритому суспільстві кожен учасник несе відповідальність за своє життя і насамперед піклується про себе. У закритому суспільстві «священний обов'язок» – дбати про інших у справедливій, соціально відповідальній системі.

Роль суспільства у формуванні соціальної відповідальності:

- 1) у встановленні відповідних правил;
- 2) у контролі за їх дотриманням, що частково перетинається з розглянутою вище соціальною відповідальністю особи.

У суспільстві соціальна відповідальність обмежує людську діяльність, оскільки диктує закони соціальної спрямованості.

Конфлікт як соціальний процес — це взаємодія чи обмін діями між окремими особами чи групами, які переслідують досягнення подібних чи тотожних цілей шляхом усунення, підпорядкування чи знищення суперників. Конфліктні процеси можуть відбуватися в будь-якому сталевому середовищі, але існують суперечливі інтереси, системи цінностей та критерії оцінки.

Суспільство визначається як відносно вільний простір, у якому потрібно приймати рішення та нести відповідальність. Тут соціальна відповідальність дає змогу досягти гармонії в суспільстві та нормалізувати соціальні відносини.

Якщо суспільство орієнтоване на соціальний розвиток, це вимагає певної зміни уявлення про соціальну відповідальність. Передбачається визнання пріоритету соціальних складових у соціальному прогресі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. СВ набуває надзвичайного значення в контексті розвитку соціально орієнтованої економіки, яка все ще знаходиться на стадії становлення. Ця економічна форма в даний час є найбільш розвиненою формою ринкової економіки і в поєднанні з СВ передбачає свободу дій. Наслідки стрімких змін в організації економіки характеризуються відсутністю нагальних дискусій щодо моралі, соціальних цінностей, співпраці та загальної особистої відповідальності.

Соціальний розвиток висуває нові вимоги до бухгалтерського обліку, оскільки така інформаційна система також повинна враховувати вплив соціальних факторів на діяльність. Тому виникає потреба у відповідній інформації про вплив, яка повністю відображає вплив компанії на суспільство. СВ бухгалтера, який відповідає за отримання об'єктивної інформації про діяльність компанії, припускає, що в цій людині є соціальні цінності. Бухгалтерський облік – це та сфера, де результати значною мірою залежать від людського фактору. Саме рівень СВ впливає на створення та вдосконалення соціальної політики на рівні компанії через надійність відображення соціальних аспектів діяльності. Дії підприємства, спрямовані на соціальний розвиток, повинні бути відображені в бухгалтерському обліку. За допомогою цих даних ми можемо порівнювати та аналізувати діяльність будь-якої компанії з точки зору соціальної відповідальності. Компанія, у свою чергу, буде прагнути не тільки отримувати прибуток, а й досягати соціальних цілей.

Список використаних джерел:

1. <http://www.vru.gov.ua /Docs/a150710.pdf>.
Чепульченко Т.О. Соціальна відповідальність: поняття та сутність
2. Д.И. Бернштейн. – Ташкент : Издательство «ФАН». – 1989. – 145 с.
Вікіпедія «Відповідальність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Відповідальність>.
3. Бех І.Д. Від волі до особистості / І.Д. Бех. – К., 1995. – 220 с.
Материалисты Древней Греции. Собрание текстов Гераклита, Демокрита и Эпикура ; под ред.М.А. Дынника. – М. : Госполитиздат, 1955. – 239 с
4. Бернштейн Д.И. Правовая ответственность как вид социальной ответственности и пути ее обеспечения /Д.И. Бернштейн. – Ташкент : Издательство «ФАН». – 1989. – 145 с.
Вікіпедія «Відповідальність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Відповідальність>.

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Барановська Тетяна

магістр II курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Марина Ажажа

доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри менеджменту організацій та управління проєктами Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету (м. Запоріжжя)

Актуальність дослідження управління персоналом в органах місцевого самоврядування територіальних громад полягає у встановленні відносин між об'єктом і суб'єктом управління, спрямованих на формування оптимальної кількісно-якісної кадрової політики, організацію професійного розвитку персоналу, досягнення ефективного ступеня мобільності та використання його потенціалу в процесі публічного управління. На думку Т. Покотило [1], ефективне формування та використання трудового потенціалу органів місцевого самоврядування залежить від результативності дотримання таких принципів управління персоналом: системність управління всіма складовими організаційно-економічного механізму управління трудовим потенціалом організації; [6] раціональне формування трудового потенціалу; відповідність матеріального та нематеріального стимулювання до повного розкриття трудового потенціалу мотивам працівників; відкритість інформації щодо мети діяльності організації і очікуваної трудової поведінки працівника; окупність інвестицій у розвиток трудового потенціалу; цілеспрямованість напрямів розвитку трудового потенціалу організації стратегії його розвитку; оптимізація рівнів ієрархії організаційної структури управління; формування корпоративної культури та організаційної структури управління згори донизу; активізація інтелектуальної складової трудового потенціалу організації; самомотивація працівників до повної реалізації трудового потенціалу; рентабельність використання трудового потенціалу.

Особливості управління персоналом в [7] органах місцевого самоврядування територіальних громад та існуючі проблеми дозволяють визначити наступні пріоритетні заходи: формування адекватної системи оцінки ефективності кадрової роботи, яка включатиме: обґрунтування відповідних критеріїв та об'єктивних методів збору інформації; розмежування повноважень серед суб'єктів публічного адміністрування; визначення моделі

оцінки ефективності кадрової роботи; розробка рекомендацій відносно розвитку персоналу, вдосконалення його професійно-кваліфікаційної структури, креативності й новачійності виконуваних функцій за рахунок інвестицій; формування диференційної системи мотивування персоналу шляхом створення системи бонусів, забезпечення сприятливих умов та гарантій для персоналу; забезпечення престижності роботи в органах місцевого самоврядування, запровадження дієвих прозорих механізмів стимулювання, соціального захисту і підвищення відповідальності персоналу [2].

В Проекті Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» визначено принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної служби в органах місцевого самоврядування, яка функціонує в інтересах територіальних громад, а також умови та порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до служби в органах місцевого самоврядування.

Згідно статті 17 проекту Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» в органі місцевого самоврядування має утворитися структурний підрозділ «служба управління персоналом» або вводиться посада спеціаліста з питань персоналу, які забезпечують здійснення керівником служби своїх повноважень, відповідають за реалізацію державної політики з питань управління персоналом у органі місцевого самоврядування, добір персоналу, планування та організацію заходів з питань підвищення рівня професійної компетентності службовців місцевого самоврядування, документальне оформлення вступу на службу, її проходження та припинення, укладання та розірвання трудових договорів (контрактів) з працівниками патронатної служби та іншими працівниками в органі місцевого самоврядування, а також виконує інші функції, передбачені законодавством [3].

Управління персоналом в органах місцевого самоврядування територіальних громад у сучасних умовах має стратегічну перспективу, яка визнає, що працівники організації є ресурсом, який дає змогу досягти цілей організації. В основі управління персоналом, як і раніше, адміністративні функції з працевлаштування й управління персоналом, але також враховується, яким чином управлінські рішення формують ефективність робочої сили у запланований спосіб та в неочікуваних умовах [4]. Концепція сучасної системи управління персоналом в органах місцевого самоврядування територіальних громад є складним процесом впливу на працівників в досягненні конкретних результатів і залежить від наступних елементів: аналіз

посади; добір персоналу; оплата праці та винагорода персоналу; організація навчання і забезпечення професійного/ особистісного розвитку; компетентнісний підхід; стратегічне перспективне планування; організація робочої сили; управління її знаннями; створення культури ефективності; поліпшення умов праці [5].

Список використаних джерел:

1. Покотило Т. В. Проблеми розвитку трудового потенціалу в органах публічної служби. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 1 (48). С. 185–191.
2. Мосумова А. К., Гавкалова Н. Л. Інструментарій підвищення якості кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління: електронне наукове видання: збірник. 2020. № 3 (9) квітень. С. 274-281. Київ: Видавництво ЛіраК, 2020. URL: http://maup.com.ua/assets/files/expert/9/ekspert_3_9_2020.pdf.
3. Проект Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Національне агентство України з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/diyalnist/sluzhba-v-organah-miscevogo-samovryaduvannya/zakon-ukrayini-pro-sluzhbu-v-organah-miscevogo-samovryaduvannya-nova-redakciya>
4. Серьогін С. М. Управління персоналом в органах публічної влади / Серьогін С. М., Бородін Є. І., Комарова К. В., Липовська Н. А., Тарасенко Т. М. Навчальний посібник. Дніпро: ГРАНІ, 2019. URL: [:http://www.dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Upravlinnya_personalom.pdf](http://www.dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Upravlinnya_personalom.pdf).
5. Путівник керівника Успішна громада: надання якісних послуг громадянам та сприяння сталому розвитку. 2019 – U-LEAD з Європою. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/527/RFL-UA-Web.pdf>.
6. Олексенко Р. І., Кондрашов О. М., Шишкін В. О., Ортіна, Г. В, Застрожніков А. Г. Економіка підприємства: навч. посіб. Люкс, Мелітополь. 2010. ISBN 978-966-8428-49-4
7. Щєбликіна І.О., Олексенко Р.І. Управління персоналом: навч. посіб. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2.

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Кирило Стамінов

студент другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Державне управління, як різновид соціального управління, є практичним організуючим і регулюючим впливом держави у суспільному та приватному житті людей на організацію, збереження та перетворення, засноване на їхній (державній) владі. Різна сфера їх впливу свідчить про те, що регулювання є дещо вужчим поняттям, ніж поняття управління. Він також підтверджує визначення об'єкта державного управління.

Держава керує не всією інформаційною діяльністю в цілому, а лише інформаційною взаємодією фізичних та юридичних осіб, тобто їхньою діяльністю на одному об'єкті (в даному випадку інформація, ЗМІ, телекомунікації, інформаційна безпека). Отже, держава не керує індивідуальною інформаційною діяльністю окремих осіб, а лише керує їхньою інформаційною взаємодією, їх інформаційними відносинами.

Поняття інформаційної сфери як системи органічно поєднує в єдиний ланцюжок такі категорії, як інформація, інформаційна активність та інформаційний ресурс як продукт інформаційної діяльності, що дозволяє простежити послідовність регулюючого впливу держави на всі складові сфери інформації, як об'єкт державного регулювання.

Однак, єдиний інформаційний простір складно уявити як об'єкт державного управління, оскільки останнє є типом соціального управління, що передбачає вплив на поведінку людей, їх спільноти, а не безпосередньо на інформаційні ресурси або елементи інформації.

Держава у процесі державного регулювання впливає не на всі інформаційні відносини та інформаційну інфраструктуру, що виникають у суспільстві, а лише на ту їхню частину, яка найважливіша для громадянина, суспільства та держави. Насамперед державне регулювання включає суспільні відносини, похідні від інформації та елементів інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, які мають певне загальнодержавне значення, оскільки стосуються суб'єктів владних відносин або значної кількості осіб, фізичних та юридичних.

Водночас, деякі інформаційні та інформаційно-інфраструктурні відносини підлягають державному регулюванню, що є питанням приватних

інтересів. Це відбувається, коли регулюючий вплив держави необхідний, щоб гарантувати приватні права та інтереси сторін у таких відносинах.

Таким чином, у контексті розвитку інститутів інформаційного суспільства для задоволення своїх зростаючих інформаційних потреб учасники інформаційного обміну дедалі частіше вступають у інформаційні відносини, та інформаційна сфера стає основною сферою життя суспільства.

Список використаних інформаційних джерел

1. Молодыченко В. В., Олексенко Р. И. Информационное общество, как императив современности //Новый университет. Серия: Актуальные проблемы гуманитарных и общественных наук. – 2014. – №. 4. – С. 31-37.
2. Олексенко Р. Людина в умовах інформаційного суспільства як об'єкт соціально-економічної рефлексії. Становлення і розвиток інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави. 2017. 59-62.

СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО - ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВИ

Сур Артем

студент II курсу спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Науковий керівник: Плотніченко С.Р., к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Соціальна відповідальність-це не тільки відповідальність у соціальній сфері,але загальна відповідальність перед соціумом у цілому (в особі його суб'єктів), що включає в себе перелічення вище види відповідальності – матеріальну,юридичну,моральну,політичну тощо.[5] Соціально відповідальна поведінка [6] передбачає усвідомлення суб'єктом всієї повноти вимог,що пред'являються до нього іншими суб'єктами,суспільством,державою. І не тільки усвідомлення,а й виконання цих вимог. Соціально-відповідальна поведінка основних суб'єктів суспільства – державних та місцевих органів влади, корпоративних структур,громадських організацій, громадян є гарантією сталого економічного та соціального розвитку, покращення якості життя, удосконалення виробничих відносин[1].

Необхідною умовою розбудови і ефективного функціонування соціально орієнтованої ринкової економіки, забезпечення високої якості життя

населення, створення громадянського суспільства і розширення умов для людського розвитку є формування і реалізація соціальної відповідальності всіх суб'єктів держави.

Основні ідеї концепції сталого розвитку мають бути реалізовані шляхом прийняття стратегій соціальної відповідальності учасниками економічних відносин. Такий підхід дозволить інтегрувати в управлінські рішення передовий досвід поєднання приватних та суспільних інтересів на шляху підвищення конкурентоспроможності[2].

В сучасних складних умовах економічного, політичного, демографічного, соціального розвитку України саме соціальна відповідальність може стати об'єднуючою національною ідеєю, яка допоможе знайти вихід із затяжної системної кризи, що охопила усі сторони суспільного життя.

Однією з форм вияву соціальної відповідальності є волевиявлення людей, коли ті чи інші інститути публічної влади або посадові особи при порушенні усталеної системи цінностей самоусуваються, або усувають інших від виконання їхніх функцій[1].

Держава як головний інститут політичної системи суспільства виникає насамперед для задоволення його соціальних потреб, отже, її соціальна функція є стрижневою, визначальною. Означені ідеї відображаються в концепті соціальної держави. Соціальна сутність держави виявляється як її глибинна, визначальна властивість, що характеризується здатністю держави задовольняти потреби всього суспільства – забезпечувати його збереження, розвиток як цілісного соціального організму, а також основоположні інтереси окремих соціальних груп і усіх громадян[4].

Сутність соціальної відповідальності можна пізнати через форми її прояву. Наприклад, соціальна відповідальність бізнесу проявляється у таких формах:

Відповідальний виробник виробляє якісну, нешкідливу для споживачів продукцію, не завищує ціну на неї, надає про неї правдиву інформацію споживачам, діє згідно з нормами екологічного права, турбується про навколишнє середовище, запроваджує новітні технології для зниження негативного впливу або ліквідацію шкідливих відходів, запобігання їх викидам.

Відповідальний роботодавець діє згідно з нормами трудового права (найчастіше перевищує їх, надаючи працівникам додаткові соціальні блага), дбає про умови праці та соціальний добробут своїх працівників.

Відповідальний учасник соціальних відносин бере участь у підтриманні благополуччя суспільства, що найчастіше виявляється у благодійності щодо

сиріт, інвалідів та ін. соціально вразливих груп населення, підтримці духовності, освіти, науки, культури, сприянні розвитку свого регіону.

Відповідальний учасник економічних і політичних відносин з державою сумлінно сплачує податки та внески на соціальне страхування, веде діяльність згідно з нормами чинного законодавства, уникає корупції, ефективно веде бізнес без пільг і дотацій від держави, забезпечує прозорість корпоративних фінансів і вимагає прозорості щодо державних фінансів, підтримує законність, незалежне правосуддя й політичну конкуренцію.

Відповідальний діловий партнер формує свої відносини з партнерами на принципах дотримання договорів, угод і професійних стандартів діяльності, фінансової відповідальності. Власники компанії відомі й пишаються нею, фінансова звітність прозора, благодійність не показова, а щира, репутація стабільна[2].

На основі узагальнення кількісних та якісних показників, що входять в систему соціальної відповідальності бізнесу, доведено доцільність оцінювання соціальної відповідальності бізнесу тільки за якісними показниками[3].

Список використаних джерел:

1. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ-О.А. ГРІШНОВА.,URL: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dse.org.ua/arhcrive/15/3.pdf>
2. Соціальна відповідальність(навчальній посібник)- О.О.Охріменко,Т.В.Тітова.URL[Електронний ресурс] – Режим доступу:: <http://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Socialna-vidpovidalnist.pdf>
3. Плотніченко С.Р. Етика в сучасному менеджменті. Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2015. - №1 (289.- 216 с. С. 117-119.
4. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є.Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
5. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
6. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні:

понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.

ПУБЛІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ ОСВІТОЮ

Юлія Литвиненко

студентка II курсу магістратури спеціальності «публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Вороніна Ю.Є.**, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Основні напрями публічного регулювання у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки розроблено відповідно до ст. 16 Конституції України, де визначено, що забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов’язком держави .

Нинішню екологічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати як кризову [5], що формувалася протягом тривалого періоду через нехтування об’єктивними законами розвитку і відтворення природно-ресурсного комплексу країни. Відбувалися структурні деформації господарства, за яких перевага надавалася розвитку в Україні сировинно-видобувних, найбільш екологічно небезпечних галузей промисловості [1].

В сучасних умовах різко зростає питома вага гуманітарного знання у галузі публічного регулювання щодо прийняття будь-якого рішення. Гуманітарні знання стають необхідною складовою частиною професійної підготовки фахівця. Проте учені дедалі більше вказують на феномен драматизму в сучасній вітчизняній гуманітарній освіті: з одного боку, неможливо підвищити ефективність економіки без використання ринкових механізмів, а з іншого – у тому вигляді, в якому реально складаються ринкові відносини на даний момент, вони сприяють вимиванню гуманітарної складової системи освіти. Світовий досвід свідчить про те, що успіхи у сфері економічного механізму публічного регулювання ніколи не досягалися за рахунок економії на гуманітарній культурі [2].

Однією з найважливіших форм гуманізації освіти є її екологізація. Запуск глобальних техногенних процесів перетворив біосферу на спільний предмет праці і поставив людство перед необхідністю вироблення програми виживання. Здоров'я людства, його майбутнє залежить від того, якою мірою будуть забезпечені механізми публічного управління коеволюційного розвитку. Враховуючи характер сучасної екологічної ситуації і жорсткість термінів, відпущених на вироблення програми виживання людства, програму екологічної освіти і виховання необхідно у найкоротші терміни узгодити з реаліями сьогодення. Потрібна інтерпретація зрушень, що порушують природну рівновагу біосфери, і нових підходів, що вимагають для свого усунення, та отримання екологічного знання та нових норм свідомості і поведінки.

Аналіз визначень поняття «Публічне регулювання екологічним світоглядом» дозволив дійти висновку, що у вітчизняній літературі розрізняють два взаємопов'язаних, але характеризуючих у певному сенсі різні явища поняття «екологізація світогляду» та «екологічний світогляд». У першому випадку йдеться про проникнення екологічних ідей, понять, підходів у світогляд. У другому – екологічний світогляд розглядається як самостійна категорія безпосереднього засвоєння особою екологічних знань, на основі яких відбувається розвиток ціннісних орієнтацій суб'єкта та усвідомлених дій. Зрештою, в її свідомості складається загальна картина навколишнього світу, що «являє собою цілісну систему взаємозв'язків» як між об'єктами світу, так і між особою та її оточенням. І хоча в першому, і в другому випадках підкреслюється актуальність екологічних умов сучасності, ми беремо за основу у своєму дослідженні поняття «Екологічний світогляд» як категорію. Це дозволяє кваліфікувати її, і не змішувати з термінами, що досить часто трапляються в науковій літературі: «екологічна культура», «екологічна свідомість», «екологічна самосвідомість», «екологічний ідеал», «екологічні стратегії» [3].

Публічне регулювання екологічної діяльності виступає як умова формування екологічного світогляду, як компонент її структури. Аналіз загальнонаукових підходів дозволив нам розширити це поняття. Під екологічною діяльністю ми розуміємо усвідомлену, добровільну діяльність, що сприяє досягненню суспільно значущої мети: гармонізації взаємин, взаємозв'язку, взаємодії суспільства і природи, в процесі чого розвивається еколого-пізнавальні інтереси студента, поглиблюються та розширюються його екологічні знання, кругозір, здобувається практичний досвід.

У практичному сенсі екологічна діяльність – це виробнича діяльність людини задля охорони природи. В ідеалі культурне природокористування – це

дотримання принципів нового екологічного світогляду, найсучасніших наукових розробок, суворих природоохоронних юридичних норм і, ґрунтуючись на них, грамотний вплив на виробничу діяльність, передбачаючи її можливі негативні наслідки. Визначення основних складових екологічного світогляду дає нам можливість уточнити критерії та рівневі показники сформованості екологічного світогляду студента: когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний [4]

Таким чином, екологічний світогляд стосовно особи виконує методологічні функції, на його основі формуються екологічні принципи, установки особи. У цьому контексті екологічний світогляд виступає як керівництво до екологічної дії. На формування екологічного світогляду студента чинить вплив стан виховного середовища вищого навчального закладу.

Список використаних джерел:

1. Донченко Т. О. Формування державної молодіжної політики в Україні: історико-правовий аспект. //Наукові праці.Том 125.Випуск 112. –К., 2009. –С. 141–145.
2. Вороніна Ю.Є. Свідомий громадянин як основа підвищення ефективності державного управління у розв'язанні конфліктів. /Вороніна Ю.Є.// (2020). Демократична концепція формування свідомого суспільства: монографія. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В.- 145 с.
3. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26.
4. Вороніна Ю. Є. Система державного управління зовнішньо-економічною діяльністю / Ю. Є. Вороніна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. Л. В. Синяєвої. – Мелітополь : Люкс, 2018. – Вип. (2). – С. 487-489.
5. Синяєва Л.В. Екологічні проблеми України та шляхи їх вирішення [Текст] / Л. В. Синяєва, Р. І. Олексенко, І. М. Плаксіна // Вісник Сумського національного аграрного університету. - 2007. - N 4. - С.12- 15.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ З ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Плотніченко Світлана

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління ,
адміністрування та права*

Вороніна Юлія

*кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри
публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Україна вступила в принципово-переломний період трансформації своєї соціально-економічної системи. Перші завдання перебудови загалом уже вирішено: здійснено демонтаж командно-адміністративної системи та закладено основи нового економічного укладу, який базується переважно на ринкових засадах. Наступний крок за своєю масштабністю, складністю та різноплановістю завдань значно відрізняється від попередніх кроків. Його основними цілями є: досягнення стабільності, динамічного та стійкого економічного зростання, суттєвого підвищення рівня життя людей на цій основі; інтегрування до світового простору на умовах партнерства наряду зі зміцненням державної та національної безпеки[1].

Європейська інтеграція є складним і складним процесом, який зачіпає майже всі сфери суспільного життя та національної економіки. Для України євроінтеграція пов'язана насамперед із внутрішніми реформами: адаптацією українського законодавства до законодавства ЄС, впровадженням європейських цінностей, реформуванням інституцій, переходом до європейських стандартів, норм і процедур[2].

Становлення регіону як самостійного суб'єкта міжнародних економічних відносин, відповідно до законодавства визначає право самостійно будувати власну зовнішньоекономічну політику та бути суб'єктом на міжнародному ринку, активним суб'єктом у сферах економіки, політики, розвитку суспільства. Зазначимо, що лібералізація зовнішньоекономічної діяльності призвела до принципових змін у структурі та механізмі взаємовідносин із закордонними партнерами, зробивши цей вид діяльності потенційно доступним для всіх суб'єктів господарювання на території країни. Як базова одиниця адміністративно-територіального поділу держави, регіон є економічним мезомасштабною ланкою, яка стоїть між окремими суб'єктами господарювання, що функціонують або проживають на території регіону, з одного боку, та загальнонаціональним простором, з іншого. Маючи менші за

державні масштаби, регіон характеризується більшою адаптаційною здатністю до трансформаційних впливів [4]. Однак слід виокремити, що в системі «підприємство-регіон-держава» в зовнішньоекономічній діяльності, саме регіон виявився слабкою ланкою. Держава має в руках практично весь інструментарій щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності: валютний курс, мито, формування концепції та стратегії розвитку. Регіон же своєю чергою є слабшим через наявну моноспеціалізацію промислового комплексу та сільського господарства, а також через необхідність дотримання регіональних пропорцій. Дуже важливо, щоб під час формування підходів до комплексного розвитку регіону ефективно виконувалася його основна функція – спеціалізація, яка визначається такими основними показниками: індекс рівня спеціалізації регіону в галузях (співвідношення питомої ваги регіону в Україні щодо виробництва продукції такої галузі до питомої ваги регіону в Україні в усій промисловості та сільському господарстві); індексом ефективної спеціалізації регіону (співвідношення обсягу виробництва на одиницю витрат у регіоні до такого самого показника по Україні); загальним індексом спеціалізації (добуток попередніх окремих індексів) [1]. Однак за умов трансформації національної економіки, проблеми розвитку регіонів різко загострилися. Порушилися міжрайонні зв'язки щодо постачання сировини для багатьох галузей, засновані на принципах територіального розподілу праці. Внаслідок цього виник стійкий дефіцит товарів та послуг, що необхідні для процесу виробництва на промислових підприємствах. Незабезпеченість сировиною, матеріалами, високий рівень втрат, недостатнє оновлення основних фондів, тривали терміни оволодіння виробничими потужностями призвели до скорочення виробництва, рівень якого не дозволяє задовольнити потреби населення ні в кількісному співвідношенні, ні у якості товарів[3].

Отже, для подолання всіх цих проблем необхідно зрозуміти, що європейський досвід та євроінтеграція як новий вектор внутрішньої та зовнішньої політики України, є бажанням жити в просторі європейських цінностей, а вже потім – як інституціональне приєднання до ЄС. Однією з міжнародних організацій, яка має значний політичний вплив на міжнародну політику України, є Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Актуалізація участі нашої держави в ньому посилюється необхідністю належного узгодження національного законодавства зі стандартами цієї організації, зокрема Гельсінського Заключного акту.

Список використаних джерел.

1. Саморозвиток регіону на основі імплементації європейського досвіду в регіональну зовнішньоекономічну політику України . [Електронний

- ресурс]: – Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/72.pdf
2. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є.Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
 3. Плотніченко С.Р.Зв'язки з громадськістю в органах влади. /С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.
 4. Вороніна Ю.Є.Напрями формування системи регіонального стратегічного планування./Ю.Є. Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (38).- 163 с. С. 105-108.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ

Наталія Фурда

Студентка 3 курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Плотніченко С. Р., к.е.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Соціальна відповідальність бізнесу — концепція бізнес-практики, економічна діяльність комерційних організацій, що передбачає відповідальність організацій за вплив їхніх бізнес-рішень і діяльності на суспільство, навколишнє середовище через прозору та етичну поведінку, заснована на добровільній корекції повсякденної практики ведення бізнесу, виробництва товарів та послуг з огляду на соціальні й екологічні наслідки, а також взаємодію з усіма зацікавленими сторонами (групами впливу).

Питання соціальної відповідальності [6] бізнесу, як вважають деякі експерти, стає нині вкрай актуальним нині для будь-якого регіону України.

В сучасних складних умовах економічного, політичного, демографічного, соціального розвитку України саме соціальна відповідальність може стати об'єднуючою національною ідеєю, яка допоможе в розвитку суспільного життя [4, с. 35].

Соціальна відповідальність бізнесу — це відповідальність компанії за суспільну корисність своєї діяльності перед усіма людьми та організаціями, з якими вона взаємодіє в процесі функціонування, та перед суспільством загалом. Малопоширеним, але, на нашу думку, найточнішим і найважливішим розумінням соціальної відповідальності бізнесу є її трактування як відповідальності підприємця за інтегровану суспільну корисність його бізнесу. Так, українські магнати (володарююча еліта) з кінця XIX століття долучилися до підвищення соціального рівня життя населення України: відроджували навчальні заклади, запроваджували земельне кредитування, створювали перші банки, відкривали підприємства в різних галузях та інше. Соціальна відповідальність бізнесу виникла внаслідок посиленої уваги громадськості, а саме; вибору добропорядних та відповідальних бізнес-партнерів, забезпечення соціального захисту та недискримінації найманих працівників, гарантування якості та безпеки продукції та послуг, ставлення фірми до екології та до суспільства, дотримання прозорості та відкритості, відповідальність у прийнятті стратегічних рішень. Однією з важливих умов виникнення соціальної відповідальності бізнесу це введення державних стандартів у різних сферах; трудового законодавства, екології та захисту навколишнього середовища[3, с. 82]. З кожним роком питання соціальної відповідальності стають все актуальнішими для України, що пов'язано з багатьма групами причин, найсильнішими з яких є: глобалізація економічного простору, інтелектуалізація праці й виробництва загалом, зростання загрози техногенних та екологічних катастроф, соціалізація трудових відносин тощо. Це ж спричинило й активізацію політичних виступів та наукових розробок з питань соціальної відповідальності, однак випадково чи цілеспрямовано абсолютна більшість розробок цього напрямку стосується лише соціальної відповідальності бізнесу. Соціальна відповідальність бізнесу проявляється у таких формах[5, с. 67]:

- Відповідальний виробник виробляє якісну, нешкідливу для споживачів продукцію, не завищує ціну на неї, надає про неї правдиву інформацію споживачам, діє згідно з нормами екологічного права, турбується про навколишнє середовище, запроваджує новітні технології для зниження негативного впливу або ліквідацію шкідливих відходів, запобігання їх викидам.

- Відповідальний роботодавець діє згідно з нормами трудового права (найчастіше перевищує їх, надаючи працівникам додаткові соціальні блага), дбає про умови праці та соціальний добробут своїх працівників.

- Відповідальний учасник соціальних відносин бере участь у підтриманні благополуччя суспільства, що найчастіше виявляється у

благодійності щодо сиріт, інвалідів та ін. соціально вразливих груп населення, підтримці духовності, освіти, науки, культури, сприянні розвитку свого регіону.

- Відповідальний учасник економічних і політичних відносин з державою сумлінно сплачує податки та внески на соціальне страхування, веде діяльність згідно з нормами чинного законодавства, уникає корупції, ефективно веде бізнес без пільг і дотацій від держави, забезпечує прозорість корпоративних фінансів і вимагає прозорості щодо державних фінансів, підтримує законність, незалежне правосуддя й політичну конкуренцію.

- Відповідальний діловий партнер формує свої відносини з партнерами на принципах дотримання договорів, угод і професійних стандартів діяльності, фінансової відповідальності. Власники компанії відомі й пишаються нею, фінансова звітність прозора, благодійність не показова, а щира, репутація стабільна [5, с.68].

Соціальна відповідальність бізнесу долучає бізнес до розв'язання соціальних питань, що належать до державної соціальної політики: працевлаштування молоді, людей передпенсійного віку, людей з обмеженими фізичними можливостями; фінансова підтримка об'єктів соціальної інфраструктури (школи, лікарні, бібліотеки, музеї) та ін [1, с.75].

Соціальна відповідальність бізнесу також сприяє співпраці приватного та державного секторів в реалізації завдань енергозбереження, інноваційного розвитку, екологізації виробництва. Відносини між соціальною державою, суб'єктами підприємництва і свідомими громадянами мають формуватися на основі взаємної відповідальності, що є своєрідним способом обмеження політичної влади держави і створення цивілізованих рамок підприємницької діяльності та людської поведінки [2, с. 45]. Це виявляється у прийнятті державою конкретних зобов'язань, спрямованих на забезпечення інтересів громадян, у реальній відповідальності державних органів та посадових осіб за виконання їх обов'язків перед суспільством і громадянами. Соціальна відповідальність ґрунтується на комплексній і динамічній системі цінностей, властивих громадянам, соціальним групам, суспільству загалом, інститутам та органам державної влади й місцевого самоврядування, їх посадовим особам. Саме така система суспільних цінностей детермінує діяльність всіх учасників соціальних дій.

Список використаних джерел:

1. Біла С. О. Європейський досвід успішної практики соціальної відповідальності бізнесу: орієнтири для України // Європейські студії в Україні: здобутки, виклики та перспективи: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2 червня 2017 р.).

- Київ : Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції; Терен, 2017. С. 35–40.
2. Брустінов В.М., Теслюк С.Р. Практикум організації та проведення ділових переговорів : навч. посібник. – Мелітополь, ТОВ « Видавничий будинок ММД», 2010.-144
 3. Плотніченко С.Р. Основи ділового етикету та протоколу/ Навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / С.Р. Плотніченко. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 200 с.
 4. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є. Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
 5. Плотніченко С.Р. Зв'язки з громадськістю в органах влади . /С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.
 6. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
 7. Ortina, H. та Yefimenko, L. та Voronina, J. (2019) The philosophy of sustainable development as a vector of social and responsible partnership of the state, business and civil society. Культурологічний вісник Нижньої Наддніпряни, 2 (40). с. 111-117.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Жеребцова А.

студентка 1 курсу економічного факультету, кафедри Публічне управління та адміністрування. Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Власенко Д.

студент 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (м. Мелітополь)

Вплив туристичної галузі на економіку держави віддзеркалюється в прибутковій частині бюджету, в формуванні ВВП, у збільшенні робочих місць в туристичній сфері, що у свою чергу створює передумови для подолання бідності та зайнятості населення.

Туристичний продукт є комплексом туристичних послуг, а туристична послуга - це його окремий елемент. Самостійна туристична послуга може задовольнити тільки окрему конкретну потребу туриста під час подорожі, а не комплекс його вимог. Це спонукає до об'єднання різноманітних за призначенням туристичних послуг у єдиний комплекс — туристичний продукт.

Вплив державного регулювання з позиції впливу на зовнішні і внутрішні фактори у розвитку ринку туристичних послуг та їх взаємодію, що проявляється у використанні світових технологій у розвитку туристичної сфери, залученні кваліфікованих фахівців, організації виконання поставлених завдань та правильному прийнятті рішень, налагодженні взаємодії з профспілками, що впливає на створення сприятливих умов для роботи працівників, вплив на розвиток науково-технічного прогресу за рахунок застосування новітніх технологій тощо. Вплив на розвиток туристичної сфери потрібно розглядати з позиції державного регулювання і, враховувати необхідність цього впливу, розробляти механізми державного регулювання.

Українське промислове страусівництво - це доволі молодий та екзотичний, але водночас досить вигідний і дуже перспективний бізнес.

За останні роки страусині ферми створені на Київщині, Дніпропетровщині, Луганщині, Херсонщині, а також у Полтавській області. Найбільш популярними в фермерських та спеціалізованих птахогосподарствах останнім часом стали африканські страуси та Ему. Саме ці види бігаючих або, так званих, безкільових птахів мають високі адаптивні

властивості й рівень продуктивності, швидше пристосовуються до технологічних процесів.

Великий наплив туристів стимулює розвиток виробництва супутньої сувенірної продукції. Для цього в хід йдуть обрізки шкіри, що залишилися після пошиву виробів, шматочки ячної шкаралупи, велике і мале пір'я, що чудово піддається фарбуванню, та багато іншого. Також шкіру страуса реалізують шкіряним підприємствам і майстрам-чинбарям. Окремо продається і шкаралупа страусиних яєць — відмінний матеріал для hand-made сувенірів. Рентабельність страусівництва - витрати на створення ферми складаються з наступних основних статей: будівництво приміщень і загонів, благоустрій території, придбання тварин або інкубаційного яйця й інкубаторів, обладнання для опалювальних систем, придбання кормових концентратів і виробництво зелених кормів.

В теперішніх умовах світової пандемії, пов'язаної з поширенням вірусу COVID-19, посилюються позиції внутрішнього туризму. Зокрема сільський зелений туризм та його різновиди набирають все більшої актуальності.

Вітчизняні експерти розвитку галузі радять власникам садиб та фермерам оперативно вивчити попит, підготувати цікаві пропозиції, ефективно рекламувати, налагодити якісний сервіс за помірними цінами, співпрацювати з туроператорами.

У Запорізькій області сільський зелений туризм має достатній потенціал та всі можливості для успішного й сталого розвитку - унікальний природний комплекс, сприятливий клімат, щедрість землі, гостинність місцевих жителів, 65 об'єктів відпочинку у сільській місцевості: садиви, селянські і фермерські господарства, комплекси рибалки.

Вибагливість туристів до сучасного інфраструктурного облаштування, спектру послуг та сервісу, навіть у сільській місцевості, з кожним роком зростають, тому власникам садиб варто невпинно розвивати та удосконалювати свій бізнес відповідно до вимог сьогодення, підвищувати свій професійний рівень та персоналу.

Запорукою успіху в страусівництві є три чинники - чітке дотримання технологічного процесу, комплекс ветеринарно-профілактичних заходів та повноцінна і якісна кормова база.

Державне управління туристичного бізнесу в контексті сталого розвитку повинне будуватися так, щоб споживач був у центрі уваги, тільки тоді буде реалізоване його право на доступність послуг, право на відпочинок, на волю пересування. Зусилля місцевої влади повинні бути спрямовані не тільки на обмеження монополії у сфері пропозиції туристичних послуг, а й на підвищення соціально-екологічної відповідальності підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Oleksenko R. et al. Transformations of the organizational and legal mechanism of the Ukrainian state policy in tourism and hospitality. – 2021.
2. Рибальченко Н. П. Аналіз стану функціонування механізмів державного регулювання туристичної сфери України. – 2021. Rybalchenko N. et al. Clasterization tendencies of Ukraine's tourism sphere and way out of the COVID-19 pandemic crisis //Revista de la universidad del zulia. – 2021. – №. 34. – С. 60-75.
3. Oleksenko R. et al. The ecological component of agrotourism development under the COVID-19 pandemic. – 2021.
4. Олексенко Р. И., Гостева Н. П. Экономический механизм государственного регулирования туристической отрасли Украины //Современный научный вестник. – 2013. – Т. 13. – №. 152. – С. 5-15.

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Ищенко К.

студентка 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Федотов Р.

студент 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (м. Мелітополь)

Місцева влада – «вид публічної влади, яка реалізується від імені суб'єктів, які функціонують в межах певних адміністративно-територіальних одиниць, а також здатність її носіїв впорядковувати поведінку мешканців цих одиниць та впливати на розвиток місцевого життя».

Більшість сучасних вчених трактує місцеве самоврядування як відносно децентралізовану форму публічного управління на місцевому рівні, що здійснюється органами місцевого самоврядування, що формуються місцевими жителями, як і є найбільш зацікавленими у результатах їх діяльності. Одним із ключових понять, як розкривають сутність інституту місцевого самоврядування, є автономність. Ключовими ознаками такої самостійності є:

1. формування органів влади «знизу», тобто шляхом прямих виборів членами самоврядної спільноти;

2. наявність муніципальної власності на землю, тобто власності жителів (громадян) даного місцевого співтовариства на територію спільноти.

3. реальне існування автономних в межах своєї компетенції різних рівнів місцевого самоврядування, а також органів самоорганізації населення та громадського самоврядування.

Взаємодія між державними адміністраціями є центральною та найгострішою проблемою територіальної організації влади в Україні. Необхідність вдосконалення системи розподілу компетенції й повноважень між цих двох інститутів зумовлена низкою чинників.

По-перше, одним з основних пріоритетів політики України залишається європейська інтеграція. Це вимагає від держави приведення її адміністративно-територіального поділу, а також системи розподілу сфер компетенції та повноважень різних його рівнів у відповідність до нормативно-правової бази Європейського Союзу і Ради Європи.

По-друге, деяким відставанням адміністративно-територіальної реформи, від процесів політичних та соціально-економічних перетворень в Україні. Після утвердження в країні ринкової системи господарювання та зниження ризиків виникнення сепаратистських рухів централізована система державного управління втратила свою ефективність.

По-третє, тим, що побудова дієвої системи місцевої влади для забезпечення ефективності всієї системи публічної адміністрації в Україні вимагає зваженого та відповідального, фахового підходу до вирішення цього завдання.

Питання удосконалення системи місцевої публічної влади в Україні вже тривалий час знаходиться у центрі уваги як органів державної влади, так і науковців та експертів. На сьогоднішній день вже були підготовлені 5 пропозиції щодо розбудови ефективної системи місцевої влади в Україні.

Загалом взаємодія органів державного управління та органів місцевого самоврядування на різних рівнях територіальної організації публічної влади залежить від моделі системи місцевого самоврядування, що склалася в конкретній країні.

1. Англо-саксонська система місцевого самоврядування з країн – членів ЄС працює у Великобританії, а також Бельгії й Данії. Вона характеризується відсутністю місцевих адміністрацій як таких, натомість адміністративний контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування здійснюється центральними органами виконавчої влади.

2. Континентально-європейська модель передбачає співіснування місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування на регіональному та подекуди субрегіональному рівнях, причому державні

адміністрації можуть здійснювати прямий чи непрямий вплив на діяльність органів місцевої публічної влади.

3. Північноєвропейська модель. Поширена у країнах відповідного регіону (Швеція, Фінляндія), а також у державах Балтії з їх невеликою територією та кількістю населення (Естонія, Литва). Характеризується послабленням або відсутністю органів місцевого самоврядування на регіональному рівні, переважна більшість функцій на цьому рівні зосереджена в державних адміністраціях. Натомість широко розвинене самоврядування на локальному рівні, тобто на рівні громад.

Список використаних джерел:

1. Шемшученко Ю. С. Повноваження. / Ю. С. Шемшученко. // Політологічний енциклопедичний словник. / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. І перероб. – К.: Генеза, 2004. – С. 492. 12 Музика-Стефанчук О. А.
2. Фінансово-правова основа місцевого самоврядування в зарубіжних країнах: навчальний посібник. / О. А. Музика-Стефанчук – К. : Правова єдність, 2009. – С. 98
3. Концепція адміністративно-територіального устрою України // Електронний ресурс
4. Барвіцький В. У пошуках шляхів реформування дієздатних територіальних громад: міжнародний досвід. / Віктор Барвіцький. // Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід. Збірник матеріалів та документів. / Наук. редактор М. Пухтинський. - С. 245 - 251
5. Батанов О. В. Місцева влада. / О. В. Батанов. // Політологічний енциклопедичний словник. / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. І перероб. – К.: Генеза, 2004. – С. 355.
6. Рибальченко Н. П. Вплив децентралізації на туристичну галузь України. – 2019. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/7825/>

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ.

Чепеленко Х.

студентка 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Каламбет Є.

студентка 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Сьогодні діджиталізація займає одне з найпочесніших місць. Важливість впливу сучасної телекомунікаційної інфраструктури та вільного і рівного доступу до мережі Інтернет на ефективність цифрової трансформації, зосереджено увагу на необхідності подальшого розвитку таких напрямів імплементації діджиталізації публічного управління, як електронна медицина, освіта, телебачення, транспорт, туризм, фінанси, цифрова демократія та уряд. Інтернет з кожним днем все більше розвивається.

Для глибоких, системних та докорінних змін, що сприятимуть розвитку України як країни з цифровою економікою, важливого значення набуває готовність до впровадження діджиталізованого публічного управління та формування цифрових компетентностей передусім у державних службовців, які надають публічні послуги.

«Діджиталізація» – це способи приведення будь-якого різновиду інформації в цифрову форму.

«Цифровізація» - це впровадження цифрових технологій в усі сфери життя: від взаємодії між людьми до промислових виробництв, від предметів побуту до дитячих іграшок, одягу тощо.

Цифровізація публічного управління – системна зміна моделі управління, своєрідна автоматизація процесу використання даних. Серед провідних технологій цифровізації, що використовуються в публічному секторі реалізації публічних послуг, можна виділити такі:

- багатоканальне інформування та залучення громадян;
- відкриті дані; електронну ідентифікацію громадян; повсюдну аналітику;
- «розумні» машини та засоби;
- «інтернет речей»;
- «цифрові» державні платформи.

Важливою умовою ефективного реформування державних інституцій та публічної влади в умовах цифрових трансформацій є електронне урядування,

що переходить у діджиталізовану форму, метою якого є поліпшення ефективності роботи органів влади з громадянами, підприємствами й іншими установами та зменшення спільних витрат часу та коштів.

«Електронне урядування» - спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, що забезпечує функціонування органів влади в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування з ними громадян, юридичних осіб, неурядових організацій. Цифровізація публічного управління є процесом реалізації цифрових трансформацій у публічній сфері (у контексті докорінного перетворення діяльності органів публічної влади), що приведе до стрибкоподібного переходу до цифрового врядування шляхом застосування цифрових технологій (інструментів цифрового робочого місця, штучного цифрового інтелекту прийняття типових управлінських рішень, blockchain-, smart-, portal-, cloud-, network-сервісів тощо).

Основні проблеми діджиталізації та цифровізації пов'язані не лише з технологічним відставанням, а й з недосконалістю публічного управління. Влада відчуває значний вплив олігархів, піддається зовнішньому впливу, а відтак – вдається до популізму. Державна служба залишається нестабільною і політизованою, що посилилося внаслідок внесення останніх змін до закону. Цифровий розвиток України відіграє ключову роль у прискоренні економічного і соціального розвитку країни спрямовуючи її економічний та інноваційний потенціал, впливаючи на різні сфери, конкурентоспроможність на міжнародній арені, зростання ефективності української промисловості.

«Цифрові» технології необхідні для зростання ефективності української промисловості, а в деяких секторах вони стають основою продуктових і виробничих стратегій. Їх перетворююча сила змінює традиційні моделі бізнесу, виробничі ланцюжки й обумовлює появу нових продуктів та інновацій. Дійсно, діджиталізація для України має позитивний соціального характер, тому що зосереджена на поліпшенні якості інфраструктури соціального забезпечення, якості соціальних послуг, організації прозорості та адресності соціальної допомоги, скороченні витрат.

Список використаних джерел:

1. Ортіна Г. В. и др. Цифровізація як основна сучасної освіти. – 2021. <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/14685>
2. Ортіна Г. В., Рибальченко Н. П. Державне управління у формуванні відповідального суспільства в умовах розвитку діджиталізації. – 2021. <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/13274>

3. Вороніна Ю. Є. и др. Неформальна освіта як інструмент для професійного простору. – 2021.<http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/13788/1/%D0%92%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%AE.%D0%84.pdf>
4. Voronkova, V., Nikitenko, V., Oleksenko, R., Cherep, O., Andriukaitiene, R. & Briki, I. (2021). Digital paradigm of economy and management in the conditions of global human transformation. *Technology Transfer: Innovative Solutions in Social Sciences and Humanities*. 4, 37–40.
5. Олексенко К. Б. Сучасні тенденції розвитку інформаційнокомунікаційних технологій в освіті. *Інформаційні технології в освіті та науці*. 2018. С. 196-201.
6. Олексенко К. Формирование профессиональной ИТкомпетентности как основа реформирования современной украинской школы. *Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos Tapatutinė mokslinė - praktinė konferencija*. 2018. С. 128-129.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ: ПРОГРЕСИВНІ ТА ДЕПРЕСИВНІ РЕГІОНИ

Кравець З.О.

*студентка 3 курсу факультету Економіки та бізнесу спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування» Таврійського
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Інвестиційний клімат є вирішальною деталлю, яка підштовхує іноземних або вітчизняних інвесторів прийняти рішення щодо інвестування у певній країні. Це багатогранне поняття. Інвестиційний клімат поєднує у собі політичні, економічні, правові, адміністративні та інші складові.

Науковець Н. Азріліян дає наступний опис терміну: «інвестиційний клімат як сукупність політичних, економічних, соціальних і юридичних умов, які максимально сприяють інвестиційному процесу; рівні для вітчизняних та іноземних інвесторів, однакові за привабливістю умови для вкладення капіталу в національну економіку».

Аби бути привабливою для інвестування держава має створити наступні умови:

– удосконалити законодавчу базу та наблизити правове регулювання до стандартів, закріплених міжнародними нормами;

– абсолютну прозорість та розвиток загальногромадянського законодавства при зменшенні впливу залишків бюрократизму, розвиток контрактного права тощо.

Вагому роль відіграє внутрішня політична ситуація у державі: важливим є фактор політичної стабільності та загальний стан економіки.

Політика економічного розвитку країни має бути ефективною та дієвою. Перевірити політичну здатність держави розвивати свою економіку надзвичайно просто: слід проаналізувати зростання та падіння валового національного продукту виробництва. У перспективних держав ВВП виробництва завжди зростає, навіть якщо надзвичайно повільно.

Вивчаючи інвестиційний клімат держави, інвестори завжди звертають увагу на добробут народу — рівень життя людей. Сюди входять ступінь зростання заробітної плати, рівень цін на місцеві матеріали і сировину.

Країна, яка знаходиться в кризі, або потерпає від інфляції, категорично не підходить та не вселяє інвесторам довіри. Інвестори будуть вкладати лише за умови надійності. Ніхто не буде терпіти експерименти з економікою країни, які можуть вилитись у вагомі фінансові витрати.

Звичайно для інвесторів країна поділяється на більш та менш привабливі для розвитку бізнесу регіони. Звідси виникає внутрішньодержавний регіональний дисбаланс, тобто прогресивні та депресивні регіони.

Прогресивні регіони — ті, що є інвестиційно привабливими та мають змогу існувати та розвиватися за рахунок інвестиційних вкладень.

Депресивні регіони — це у минулому промислово розвинуті території, які постраждали від невдалих структурних змін у державній економіці і наразі переживають занепад.

До депресивних регіонів відносять наступні види територій:

- де середній рівень безробіття за три останні роки є вищим від такого ж загальнодержавного показника;
- де протягом трьох останніх років спостерігається різке скорочення робочих місць та збій у роботі сектору економіки;
- де ВВП на одну особу суттєво нижчий середнього показника в державі.

Розглядаючи нинішню ситуацію, яка представлена економічною поведінкою України, не можна зробити однозначних висновків.

З одного боку іноземні інвестори за останні роки стали вкладати більше у розвиток України, як платформи зі сприятливими умовами для провадження підприємницької діяльності та бізнес-проектів загалом. А з іншого боку, це призводить до нерівномірного розвитку різних регіонів: один регіон має високу ступінь розвитку, в той час як інший знаходиться у депресивному стані.

Це можна було б виправити за рахунок внутрішньодержавних інвестицій у регіони, але бюджет України досі не має такої можливості.

Список використаних джерел:

1. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6005>
2. https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD
3. http://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_4_0_111_117
4. Рибальченко Н. П. Аналіз стану функціонування механізмів державного регулювання туристичної сфери України. – 2021. <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/4239>
5. Олексенко Р. І., Ортіна Г. В. Особливості інноваційно-інвестиційної політики антикризового розвитку реального сектору економіки України // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2018. – №. 5. – С. 33-39.
6. Єфіменко, Л. М. (2019). Розвиток соціально відповідального інвестування як шлях реалізації нової української політики // Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. Мелітополь, 179–181.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Мироненко І.

студентка 2 курсу магістратури, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Реалізація Угоди про асоціацію та створення зони вільної торгівлі передбачає формат економічного співробітництва між Україною та ЄС, який засновується на принципах вільної ринкової економіки. Але за певних умов це не заперечує державної підтримки національних виробників, що прописано у главі 10 Угоди «Конкуренція», хоча така підтримка має наступні обмеження: сторони в Угоді забороняють та мають намір накладати санкції на певні практики та домовленості, які могли б зашкодити конкуренції та торгівлі (антиконкурентна практика – така як картелі, зловживання домінуючим

становищем на ринку та антиконкурентні злиття – будуть предметом ефективної протидії відповідних інституцій); визнають важливість застосування відповідного законодавства про конкуренцію у прозорий, своєчасний та недискримінаційний спосіб, поважаючи принципи процесуальної справедливості та права на захист [1].

Орієнтуючись на вимоги європейського законодавства, Україні потрібна відповідна правова база для визначення суб'єктів державної допомоги. Загалом, державна допомога, що покращує фінансовий стан суб'єктів господарювання, може мати різноманітні форми: пільги щодо податку на прибуток, який спрямовується на реалізацію проектів імпортозаміщення або випуску нової продукції, субсидії; списання боргів і штрафних санкцій; компенсація збитків; гарантії; кредити на пільгових умовах; продаж суб'єктам господарювання товарів за цінами, нижчими за ринкові; участь у формуванні статутного капіталу підприємств на умовах, які були б неприйнятними для приватних інвесторів тощо.

Європейська практика державної підтримки експортерів використовує такі інструменти як страхування, кредитування та гарантування експорту, які гарантують, що будь-який ризик з боку іноземного покупця буде покритий значною мірою державою, а не експортером, банком або фінансовою установою, що є стороною зовнішньоторговельної угоди. Зацікавленість держави у підтримці експорту ініціювала створення спеціалізованих уповноважених установ – експортно-кредитних агентств (ЕКА), які на сьогодні об'єднані в Міжнародний союз страховиків кредитів та інвестицій (Berne Union), який бере участь у розробці умов міжнародної торгівлі кредитування та сприяє узгодженості дій при страхуванні експортних кредитів, забезпечує обмін досвідом та відповідною інформацією.

В Україні тривалий час державна підтримка [4] експорту здійснювалася за принципом субсидування окремих галузей і виробників. Державними структурами здійснювалося лобювання пільг, преференцій, податкових «канікул» тощо на користь наближених до влади представників великого приватного бізнесу, що значно вплинуло на формування незбалансованої товарно-географічної структури і зовнішньої торгівлі загалом, і експорту зокрема. Тому політику державної підтримки експортерів, здійснювану в Україні до підписання Угоди про асоціацію, важко назвати ефективною та оптимальною, оскільки вона не сприяла підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних товарів та послуг на європейських ринках, розвитку та впровадженню у виробництво технологічних та інноваційних досягнень, розбудові ринкової інфраструктури.

Заходи, що вживалися в Україні, не змогли достатньо захистити на зовнішніх ринках вітчизняних експортерів від конкурентів в інших країнах, обмежували торгівельну активність українських експортерів, не стимулювали суб'єктів господарювання до виходу на зовнішній європейський ринок з більш високими стандартами та правилами.

Про те, умови надання державної допомоги є чутливим питанням економічної співпраці між Україною та ЄС свідчить ситуація, яка виникла з проектом закону «Купуй українське, плати українцям!». Посол ЄС Х.Мінгареллі заявив з цього приводу, що реєстрація законопроектів, що суперечать чи навіть шкодять Угоді про асоціацію/ПВЗВТ, таких як законопроект «Купуй українське, плати українцям!», може призвести до втрати Україною міжнародної репутації та порушення зобов'язань, взятих нею у відносинах з ЄС, якщо вони не будуть переглянуті [3].

Аналізуючи стан державної допомоги, автори наукової доповіді «Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: економічні виклики та нові можливості» доводять, що положення Угоди не дають Україні повторити помилки цілої низки країн, які в 70-90-тих роках ХХ ст. намагалися змінити структуру національного виробництва за допомогою державних протекціоністських заходів. Ідеться про Аргентину, Болівію, Бразилію, Чилі, Індонезію, Уганду, Ямайку, Мексику, Туреччину, Туніс та інші. Їхні протекціоністські програми були орієнтовані переважно на імпортозаміщення, захист внутрішніх ринків, що змушувало споживачів цих країн закупати менш конкурентоспроможну продукцію національних виробників. Природно, що така продукція не могла експортуватися на зовнішні ринки та слугувати джерелом валюти для імпорту передових технологій у ці країни. У результаті їх економічний розвиток уповільнився і вони були змушені лібералізувати власні внутрішні ринки, радикально зменшивши ввізні мита в декілька разів.

Список використаних джерел:

1. Зовнішня торгівля України товарами в 2015 році: експрес-випуск. Державна служба статистики України. 2016.
2. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: економічні виклики та нові можливості [Текст]: [наукова доповідь / За ред. В.М. Гейця, Т.О. Осташко]. Київ, ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України", 2016. 184 с.
3. Рибальченко Н. П. Дослідження нових шляхів державного регулювання туристичної галузі як складової соціально-економічного розвитку України //Наукове сьогодні: теоретико-прикладні дослідження та перспективи: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. – 2019. – С. 40-42. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/7742/>

4. Олексенко Р., Бондаренко А. Соціально-економічне визначення ринкової економіки. – 2016.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПСИХОЛОГІЇ УСПІХУ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ

Могильна Н.

студентка 2 курсу магістратури, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

В умовах активних трансформаційних процесів у нашій державі проявилось декілька надважливих питань, які потребують якомога швидшого вирішення у теоретичних та практичних колах державного управління. Одна з найважливіших проблем, яку потрібно вирішувати негайно – це успішний розвиток особистості керівника сучасної державної установи. Це питання має нагальну потребу для розгляду та вирішення в світлі сучасного етапу розвитку та змін у публічному управлінні й від цього напряму буде залежати становлення, функціонування та сталий розвиток сучасних державних установ.

Процеси, що відбуваються в управлінні в останні роки, називають «тихою управлінською революцією». Вона розпочалася з вступом розвинутого суспільства в інформаційну стадію. На зміну традиційному напрямку в діяльності сучасних державних та недержавних установ - американська модель управління, і поведінкового (біхевіорального) - японська модель, приходить новий (неформальний) напрям, який називають маркетинговим, індивідуалістичним, інформаційним.

Суть американської моделі управління установою полягає в первісному переконанні, що успіх залежить, від чинників: раціональної організації праці, зростання продуктивності праці та ефективності використання всіх ресурсів) [1].

Суть японської моделі управління та організації діяльності зводиться до того, що ідеальна організація не повинна мати ні офіційної організаційної структури, ні будь-якої формальної структури взагалі. Система довічного найму та просування в залежності від вислуги років та віку, організація групової роботи, оплата праці з урахуванням віку, внеску в раціоналізацію і якість процесу, системи безперервного навчання – основні характеристики цієї моделі управління.

Прихильники сучасної японської системи управління доводять, що в японських установах організацію пристосовують під людину, то в системі управління американської установи, навпаки, уявлення про функції, завдання та посадові обов'язки, права і взаємодіях передують найму працівників.

Головними рисами керівника сучасної державної установи мають бути широкий світогляд, відкритість, здатність до співробітництва, компромісу, вміння вести діалог, та якісно репрезентувати свою державну установу у відносинах із зовнішнім середовищем.

Мета нової «філософії» управління визначається такими моментами:

- ставка робиться на людину, яка має прагнення до самореалізації;
- установа розглядається як живий організм, що складається з людей, об'єднаних спільним цінностями, як «клан»;
- установі має бути властиво постійне оновлення, що харчується внутрішнім прагненням і націлене на пристосування до зовнішніх факторів.

Нова філософія управління заснована на системному, ситуаційному підході. Установа - відкрита система. Головні передумови її успіху лежать не всередині, а поза нею. Успіх пов'язується з тим, наскільки вдало сучасна установа вписується в зовнішнє середовище (економічну [4], науково-технічну, соціально-політичну) і пристосовується до неї. Вся внутрішня побудова системи є відповіддю на дії зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Лазор О. Д. Інститут публічної служби в Республіці Італія / О.Д. Лазор, І. П. Шелепницька // Демократичні стандарти професійного навчання та діяльності державних службовців: теорія, практика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Л. : ЛРЦУ, 2017. – Ч. 1. – С. 253 - 258.
2. Левченко З. Культура етикету керівника – наука спілкування / З. Левченко // Вісник КІБТ. – 2018. – Вип.1. – С. 59-60.
3. Ортіна Г. В., Рибальченко Н. П. Державне управління у формуванні відповідального суспільства в умовах розвитку діджиталізації. – 2021. <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/13274>
4. Олексенко Р. І., Царькова О. В. Економіко-психологічна адаптація суспільства в пострадянські часи //Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – №. 10. – С. 48-50.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Радіна Д.

студентка 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (м. Мелітополь)

Павленко В.

студентка 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (м. Мелітополь)

У всьому світі до волонтерського руху підсилюється все більше уваги. А бути волонтером стало престижно. Без допомоги волонтерів складно увести сферу культури, спорту. Волонтери все частіше приймають участь у формуванні патріотичних поглядів школярів. Без їхньої допомоги важко увести бойові дії на Донбасі. Незважаючи на це молоді люди, які найчастіше і стають волонтерами, незацікавлені в цьому.

Волонтерський рух треба розглядати не як частину звичної роботи деяких організації, а як інтегруючу частини, прагнення допомагати оточуючим. Ефективний волонтерський рух дає доступ до всіх можливостей суспільства, поліпшення життя різних верств населення, які потребують допомоги. Бачення волонтерський руху проявляється в зусиллях залучених до роботи та визнанні важливості їхнього внеску в досягнення такого бачення. Ефективною вважається така волонтерська програма, яка надає справжню допомогу організації в досягненні її цілей.

Керівник який планує програму волонтерського руху повинен почати створення ефективного волонтерського руху. Це дозволить уникнути проблем з фінансами, чітко розрахувати бюджет.

Сенс існування неприбуткових організацій в розв'язанні потреб суспільства. Тримаючи на увазі постійний недолік коштів у подібних структурах, з цього можна зробити висновок неможливості повного вирішення проблеми із-за неможливості долучити кваліфікованих фахівців. Зважаючи на це проблеми не тільки не витрушуються, а приймають нові обставини.

Некомерційні організації задовольняють різні категорій населення надаючи їм широкий сектор соціальних послуг. Проте акцентуються їх діяльність найчастіше на матеріальній підтримці окремих сімей, груп населення чи осіб. Розподілі гуманітарної допомоги, фінансовій допомозі,

підтримці матеріально незабезпеченої частини населення продуктами харчування. Більша частина громадських некомерційних організацій (49%) залучені саме до цих видів соціальної роботи. Також актуальною послугою є сфера дозвілля близько (28%) громадських організацій, останні 22% приділяють увагу питанням сексуального виховання молоді і планування сім'ї.

Єдиним засобом щоб змінити частково хоч би щось в суспільстві є залучення команд професійних волонтерів або підготовлених новачків, які працюватимуть над розв'язанням певної проблеми.

Співпраця з волонтерами - це від лагоджена система яка повинна бути одним цілим ,а не складатися з окремих елементів. Програма роботи з даними системами допоможе чітко визначити напрями дій.

Програма розвитку волонтерства повинна включати: визначення необхідних ролей; вибір необхідних волонтерів для раніше визначених ролей; орієнтацію волонтерів; освіту, вміння та підготовку волонтерів; залучення людей зважаючи на їх таланти і здібності; визнання волонтерів та оцінку їхніх успіхів. При умові обізнаності кожного задіяного волонтера можна запобігти відхиленню від наміченою мети. За умовою гнучкості плану організація зможе швидко підлаштуватися під постійно змінюючись вимоги суспільства.

Теоретично управління волонтерами доволі легке завдання, але це робота яка насправді є дуже тонкою. В ній можна зустріти усі різновиди перешкод, пов'язаних із управлінням волонтерами :нагляд за людьми похилого віку, визнання, створення робочого місця, проведення інтерв'ю, розвиток, навчання різних шарів населення, нагорода тощо. В той же самий час в управлінні волонтерами залишається багато особливостей.

Працівник з ентузіазмом буде гарним прикладом - цей тип співробітника іноді зустрічається серед добровольців. В такому випадку керуючий буде спостерігати проблеми пов'язані з надлишком пропозицій і швидким вигоранням цієї людини . Головна проблема з таким типом людей є нерозуміння ситуації, з цієї причини зустрічається незадоволення темпами роботи. Висока вірогідність того що волонтер стане нетерплячим, демонструвати зайві емоції, відносно будь цього.

Висновком є те що робота з волонтерами - це відлагоджена робота, яка потребує ретельної підготовки. Найкращим варіантом, якщо ви вирішили працювати з волонтерами буде в першу чергу створити план та волонтерську програму.

Список використаних джерел:

1. Електронний ресурс:
http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/1634/1/1552_IR.pdf

2. Електронний ресурс:
<https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=120580>
3. Електронний ресурс: <https://studfile.net/preview/5196862/page:13/>
4. Електронний ресурс: http://www.investplan.com.ua/pdf/4_2018/30.pdf
5. Електронний ресурс: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/13_2018/21.pdf

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ

Євтушенко Д.

студентка 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Кісельов М.

студент 1 курсу факультету Економіки та бізнесу Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (м. Мелітополь)

Публічне адміністрування в економіці спрямоване на дотримання національних інтересів, які визначено в Конституції України.

До економічної діяльності держави належить діяльність щодо реалізації структурно-галузевої, інвестиційної, амортизаційної політики, політики інституційних перетворень, антимонопольно-конкурентної, зовнішньоекономічної політики.

Економічна політика держави – це система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни, основні завдання, засоби їх досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їх реалізації.

Економічна політика може впливати на економіку трьома видами:

1. Підтримувати функціонування та розвиток економіки в цілому.
2. Може гальмувати функціонування та розвитку економіки, що може призвести до кризових ситуацій.
3. Може контролювати певні методи та шляхи розвитку економіки, активуючи, або гальмуючи їх, встановлювати пріоритетність що додає до такої системи гнучкості, кращої пристосованості для будь-якої ситуації.

Основними напрямками економічної політики, що визначаються державою, є:

1. Структурно-галузева політика - це зміни у структурі народного господарства, удосконалення внутрішньогалузевих та міжгалузевих

пропорцій, розвиток галузей, які визначають науково-технічний процес, забезпечують конкурентоспроможність вітчизняної продукції та підвищення рівня життя населення, все це спрямовано на здійснення державою.

2. Інвестиційна політика- складова економічної політики, створення необхідних умов для залучення і концентрації коштів на виробництво, науково-технічний і соціальний розвиток країни. Для України, ціль інвестиційної політики спрямована на збільшення обсягу капіталовкладень для прискореного виходу з економічної кризи.

3. Амортизаційна політика- це діяльність підприємства спрямована на застосування одного з можливих методів амортизації з метою максимізації обсягу власних фінансових ресурсів протягом амортизаційного періоду.

4. Політика інституційних перетворень - створення економічної системи за допомогою методів , які створюють вигідні умови для існування підприємств.

5. Цінова політика - це заходи щодо визначення, стратегії і тактики цін, умов оплати, варіювання цінами залежно від позиції на ринку, стратегічних і тактичних цілей фірми.

6. Конкурентна політика - це діяльність держави, що спрямована на припинення монопольної діяльності(ще цю політику називають - антимонопольна політика),

а також на розвиток конкуренції.

7. Бюджетна політика - заходи, щодо зміцнення доходної частини державного бюджету, забезпечення стійкого зростання економічного потенціалу держави, підвищення її міжнародної конкурентоспроможності.

8. Податкова політика - діяльність держави, що забезпечує балансування навантажень податками на організацію та дотримання гарантій громадян при оподаткуванні їх прибутків.

9. Грошово-кредитна політика- спрямовано на забезпечення стабільності грошової одиниці України шляхом використання визначених Законом «Про Національний банк України» засобів і методів.

10. Валютна політика – комплекс заходів щодо збільшення фінансових запасів та їх подальшого використання, підтримки паритетного курсу відносно іноземних валют.

11. Зовнішньоекономічна політика – налагодження відносин з іноземними організаціями та захисту національного ринку.

Завдання економічної політики наступні:

1. Регуляція економіки в інтересах політичної партії .

2. Встановлювати зв'язок та налагоджувати економічні інтереси соціальних груп, що мають, та ті , що не мають політичної влади.

3. Підтримка ефективної роботи всієї соціально економічної системи.

4. Створення вигідних економічних зв'язків з іншими державами.

Публічне адміністрування економікою забезпечить ефективну взаємодію механізмів державного і ринкового регулювання. Аналіз зарубіжного досвіду показало, що в розвинутих країнах ефективність публічного адміністрування визначається за допомогою «економіки добробуту», у зв'язку з чим, заохочення процесу публічності сприятиме узгодженню програм державної підтримки галузей та сфер економіки зі стратегічними цілями державної економічної політики. Сьогодні економіці потрібні абсолютно нові концептуальні підходи до формування єдиної публічної системи індикативного планування та прогнозування соціально-економічного розвитку на всіх ієрархічних рівнях.

Список використаних джерел:

1. Босак О. З. Публічне управління як нова модель управління у державному секторі / О. З. Босак // Державне управління: теорія та практика. – 2010. – № 2. – С. 114–122.
2. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. М. Кейнс. – Пер. с англ. – М., 1978. – 321 с.
3. Тинберген Я. Математические модели экономического роста / Я. Тинберген, Х. Босс. – М.: Прогресс, 1967. – 154 с.
4. Соловйов В. С. Росія через сто років / В. С. Соловйов / Собр. соч. : – М., 1913. – Т. 10. – С. 139-140.
5. Соскін О. І. Роль державного регулювання у формуванні моделі економічного розвитку: сучасні тренди та українські реалії / О. І. Соскін // Теорія та практика управління економічним розвитком : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 22-24 лист. 2012 р.: у 3 т. – Донецьк : ТОВ «Фирма «Друк-Инфо», 2012. – Т.1. – С. 112-114.
6. Олексенко Р. І., Ортіна Г. В. Особливості інноваційно-інвестиційної політики антикризового розвитку реального сектору економіки України // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Випуск 5 (17). С. 33–39.
7. Олексенко Р. Формування інноваційної політики реального сектору економіки як особливого напрямку розвитку України / Р. І. Олексенко, Г. В. Ортіна // Економіка та суспільство. № 18. С. 173–180.

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Троян Юлія

студент другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Організаційний механізм реформи податкової політики в Україні має впливати на діяльність податкових органів, які безпосередньо реалізують податкову політику, і, на наш погляд, ґрунтуватися на застосуванні трьох технологій, які прийшли з приватного сектору до державного сектору – комплексне управління якістю, процеси тренування та реінжинірингу. У той же час, як показує практика, TQM дозволяє безперервно та поетапно покращувати робочі процеси, у той час як Work-Out та BPR призначені для складних завдань, що потребують радикальних змін та сильного підвищення ефективності та/або результативності. Ми розглянемо ці технології нижче.

Комплексне керування якістю (TQM). Якщо спробувати коротко визначити їх суть, то передбачається, що TQM замінить контроль якості після виробництва товарів чи послуг підвищення якості до виробництва. Прихильники TQM не втомлюються повторювати, що якість має бути першому місці. Існує безліч варіантів TQM, і серед прихильників якості досі ведуться спекотні суперечки щодо переваг кожного з них. Однак більшість опцій мають кілька загальних принципів, які мають містити [1]:

1. Якість визначає замовник.
2. Для підвищення якості необхідно покращити робочі процеси.
3. Рішення щодо поліпшення процесів повинні ґрунтуватися на фактах та даних, а не на різних точках зору.
4. Поліпшення робочого процесу.
5. Співробітники повинні відповідати за поліпшення робочих процесів.

Зазвичай група впровадження TQM складається з 5-10 осіб, які використовують низку інструментів для збору інформації, аналізу та відображення даних процесу, прийняття рішень про те, як їх покращити, досягнення консенсусу та планування дій.

TQM не може змінити державні інституції, тому що він не дає реформаторам достатньо важелів для переміщення великих систем, які блокують зміни. Це одна з причин, чому TQM популярніший серед керівників, ніж серед політиків. TQM також не допомагає організаціям змінити цілі або зробити їх більш ясними. Це дозволяє вам робити щось правильно, але не дозволяє робити правильні речі.

Водночас перед багатьма державними установами стоять заплутані, суперечливі чи застарілі цілі. Ще одна причина, через яку TQM не може вносити зміни до реформи, полягає в тому, що вона не змінює стимули, властиві громадським організаціям. У приватному секторі це не так важливо, тому що конкуренція пропонує організаціям ясні перспективи і більшість компаній використовують ту чи іншу форму винагороди за досягнення.

Вправлятися. Як згадувалося, TQM не прагне реформувати системи управління, а може лише поліпшити існуючі процеси. Але навіть у цьому випадку процес поступового поліпшення залишається на першому плані, тоді як багато систем та процесів у державному управлінні мають бути повністю реструктуровані. Якщо потрібні кардинальні зміни та покращення в системі, що дуже важливо для податкових органів України, рекомендується використовувати іншу технологію, яка також з галузі бізнесу, а саме work-out.

Тренування має на увазі, що все має бути виконано в короткі терміни, тому на тлі інтенсивної взаємодії виникає високий рівень напруги для тих, хто залучений до процесу. У процесі тренування на співробітників фактично покладаються нові обов'язки: виявлення проблем, мозковий штурм, перевірка ідей і, що найважливіше, вказівка керівництва, що робити. Отже, ця технологія дозволяє вирішувати конкретні завдання, змінюючи корпоративну культуру.

Як свідчить практика, є низка ключових чинників, які забезпечують ефективність тренування [2]. Їх можна представити у вигляді наступних чотирьох порад:

1. Залучайте менеджерів до прийняття остаточного рішення щодо запропонованих змін. Це важливий фактор, який не можна забувати.

2. Обіцяйте співробітникам, що зміни, що знижують робоче навантаження, не призведуть до скорочення штатів. Організації не слід пропонувати такі покращення, які коштували б учасникам процесу посад.

3. Ретельно підготуйтеся до Work-Out. При виборі проекту, над яким працюватимуть учасники, слід переконатися, що він дійсно на часі. Підбираючи команду для Work-Out, слід переконатись, що у цих людей є необхідні знання.

4. Залучіть до процесу досвідченого інструктора. Як і TQM та BPR, Work-Out – це структурований процес, який вимагає керування з боку людини, яка володіє навичками організації командної роботи, творчого аналізу проблем, зосередження на рішеннях тощо. Інструктор також робить процес об'єктивним і створює можливості для вирішення спірних питань.

Реінжиніринг робочого процесу (BPR). Коли організації потрібно повне перезавантаження, вдайтеся до реінжинірингу робочих процесів. Це

інструмент, який має деякі функції TQM і Work-Out, але націлений на радикальну зміну робочих процесів, які занадто складні, щоб їх можна було перебудувати за лічені дні. BPR також орієнтований на задоволення потреб клієнтів та підвищення продуктивності, але це скоріше разовий захід, ніж постійний процес. BPR - це проект, а TQM - у кращому разі філософія та спосіб ведення бізнесу.

В результаті деякі організації спочатку використовують технологію BPR, перш ніж вдаватися до TQM, оскільки вони усвідомлюють, що хоча реструктуровані бізнес-процеси можуть призвести до значних поліпшень, їх можна постійно покращувати після зміни. На наш погляд, такий самий підхід слід застосувати і до податкових органів.

Список використаних джерел

1. Мостовий Г.І., Дегтяр А.О., Гречанко В.В. Податки та податкова політика: Навчальний посібник. – Х.: Магістр, 2005. – 184 с.
2. Податкова політика України [Текст] : навч. посіб. / [П. В. Мельник та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. П. В. Мельника ; Держ. податк. адмін. України [та ін.]. – К. : Знання України, 2011. – 505 с.

ПУБЛІЧНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Угоднікова Олена Ігорівна

*к.е.н., доцент, доцента кафедри туризму та готельного господарства
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Система державного управління в сучасних умовах переймає велику кількість функцій, що раніше були більш притаманні приватному сектору. Маркетинг, що традиційно асоціюється саме із приватним сектором – напрям економічної діяльності, спрямований на аналіз та оцінку ринкового середовища, формування торгової пропозиції та виведення її на ринок. Справедливо виникає питання, яка роль державного сектору, якщо мова йде про економічні ринки. Враховуючи тенденції розвитку суспільства, цифровізацію усіх процесів суспільного розвитку, формування інформаційного суспільстві, питання позиціонування та інформаційної підтримки переходять із площини завоювання ринків збуту до формування інформаційної політики та створення бренду на рівні держави.

Серед основних завдань публічного сектору в сучасних умовах розвитку суспільства доцільно виділити наступні [1-3]:

- організація надання публічних послуг,
- інформаційна підтримка державних рішень,
- позиціонування країни у світі,
- підтримка внутрішньої політики,
- позиціонування та просування держави у зовнішній політиці,
- оцінка суспільних запитів для формування державних пріоритетів,
- забезпечення економічного розвитку держави шляхом її позиціонування на міжнародних ринках як експортера,
- забезпечення інформаційної безпеки,
- формування лояльності населення до органів державної влади, формування позитивного сприйняття управлінських рішень на державному рівні,
- забезпечення оперативної, прозорої, доствірної офіційної інформації, боротьба з рейковою інформацією.

Аналізуючи основні функції держави визначено, що маркетингові механізми можуть стати основою формування діяльності публічного сектору. Зокрема, першим етапом прийняття управлінського рішення на державному рівні є аналіз запитів суспільства на певне рішення чи послугу. По суті, аналіз запитів суспільства проводиться шляхом застосування механізмів маркетингового аналізу, що визначають суспільні настрої, потреби та пріоритети. Формування державного бренду на міжнародному рівні аналогічно проводиться шляхом застосування методів маркетингового аналізу, але тут ключову роль відіграє аналіз не лише запитів міжнародних партнерів, але і аналіз конкурентів. Наступним етапом реалізації публічного маркетингу є формування унікальної пропозиції, яка надається суспільства. В умовах високої конкуренції навіть у сфері державного управління (адже, часткової функції державного сектору передаються до приватних компаній в умовах лібералізації процесів державного управління) важливим етапом є формування лояльності населення до прийнятих державних рішень з метою забезпечення соціально-економічної та суспільної стабільності. Відповідно, формування лояльності населення можливо шляхом застосування механізмів реклами та просування. В даному аспекті мова йде саме про соціальну рекламу, що має важливу роль у формування настроїв та пріоритетів суспільства у разі її ефективного використання. Наступним етапом є аналіз результативності управлінських рішень та формування рекомендацій щодо подальшого удосконалення системи публічного маркетингу.

Отже, впровадження механізмів публічного маркетингу у державному управлінні має системний характер, спрямоване на забезпечення реалізації ключових функцій державного управління та впровадження інноваційних підходів впровадження інформаційного простору в усі сфери державного управління та суспільного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Ромат, Є.В. (2016). Маркетинг у публічному управлінні. ВІСНИК КНТЕУ. (4). 56-67.
2. Дейнега, О.В., Дейнега, І.О. Державний маркетинг у системі публічного управління. Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад: очікування та реалії: Збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (с. 64-65). 29-30 листопада, 2017, Рівне-Луцьк, Україна.
3. Абраменко, Ю. Ю. Публічні послуги та їх роль у забезпеченні якості управління. Електронний ресурс. Режим дотсупу: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11ayzyyu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11ayzyyu.pdf).

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ДЕРЖАВИ

Цапанова Христина

*Студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м.Мелітополь)*

Необхідною передумовою для розвитку та ефективного функціонування соціально орієнтованої ринкової економіки, забезпечення високої якості життя, створення громадянського суспільства та розширення умов для людського розвитку є формування та реалізація соціальної відповідальності всіх. державні суб'єкти.

Соціальна відповідальність визначається на глобальному, національному, регіональному та галузевому рівнях незалежно від рівня та обсягу дослідження. На глобальному рівні важливість соціальної відповідальності стає очевидною, виявляючи проблеми та умови людського існування та знаходячи рішення, сприяючи соціальній інтеграції з метою сталого розвитку, незалежно від місця проживання та раси.

Гостра адміністративна, політична та соціальна проблема у сучасній Україні – відсутність об'єднуючої національної ідеї, яка має ґрунтуватися на пріоритеті тих духовних цінностей, які поділяють громадяни різних соціальних верств, різних вікових груп, різних регіонів, політичних

уподобань. чи мови. Висока соціальна відповідальність національної еліти (особливо політичної) має виявлятися у знаходженні та реалізації такої об'єднуючої ідеї, яка відповідає запитам кожного українця (незалежно від характеристик, що відрізняють їх від інших) у розвитку одного для реалізації нового. системи цінностей, ідеї демократії та духовності у житті суспільства. У нинішніх складних умовах економічного, політичного, демографічного та соціального розвитку в Україні соціальна відповідальність може стати об'єднуючою національною ідеєю, яка допомагає знайти вихід із затяжної системної кризи, яка охопила всі сторони суспільного життя. Демократія стала найважливішим і дуже значним досягненням нашої країни та нашого народу за останні 20 років, і цінність цього досягнення настільки велика, що її важко недооцінити. Однак демократія без відповідальності неможлива, демократія без відповідальності перетворюється на свободу пересування, яку ми бачимо в Україні скрізь, на всіх рівнях – від особистого до найвищого державного. Демократія та відповідальність – дві сторони однієї медалі. Демократія необхідна у суспільстві, відповідальність – у державі, демократія – у колективі, відповідальність – в організації, демократія – у сім'ї.

Соціальна відповідальність – це усвідомлення суб'єктами соціальної держави єдності соціального простору, усвідомлене усвідомлення своєї відповідальності перед співгромадянами, суспільством та державою. У феномені соціальної відповідальності переважає моральна складова, яка має підкріплюватися юридичною відповідальністю. Соціальна відповідальність як концепція спонукає всіх враховувати інтереси суспільства та брати на себе відповідальність за наслідки своїх дій для інших людей, спільнот та довкілля у всіх аспектах.

Сутність соціальної відповідальності можна збагнути через форми її прояви. Корпоративна соціальна відповідальність проявляється, наприклад, у таких формах:

Відповідальний виробник виробляє високоякісну, безпечну для споживачів продукцію, не завищує ціни, надає споживачам правдиву інформацію, діє відповідно до законодавства про навколишнє середовище, піклується про навколишнє середовище, впроваджує новітні технології зниження негативного впливу чи небезпечних відходів, щоб уникнути їх викиди.

Відповідальний роботодавець діє відповідно до норм трудового законодавства (часто перевищує їх і пропонує співробітникам додаткові соціальні пільги), піклується про умови праці та соціальний добробут своїх співробітників. Відповідальний учасник суспільних відносин бере участь у підтримці благополуччя суспільства, що найчастіше проявляється у

благодійності сиротам, інвалідам та іншим людям. соціально слабкі групи, підтримка духовності, освіти, науки, культури, сприяння розвитку свого регіону. Відповідальний учасник економічних та політичних відносин з державою чесно сплачує податки та відрахування на соціальне страхування, здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства, уникає корупції, ефективно веде бізнес без державних послуг та субсидій, забезпечує прозорість корпоративних фінансів та вимагає прозорості державні фінанси, підтримує законність, незалежне правосуддя та політичну конкуренцію.

Відповідальний діловий партнер будує свої відносини з партнерами відповідно до принципів дотримання договорів, угод та професійних стандартів.

Список використаних джерел:

1. Амоша О. Соціальна відповідальність в контексті розвитку людського потенціалу / О.Амоша, О. Новікова // Держава і суспільство, С. 122–27. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pubupr/2011-1/doc/3/01.pdf
2. Ціннісний вимір соціальної відповідальності в демократичній державі / Савченко І.Г., Радченко О.В. – Х.: ХНУ ВС, 2008. – 199 с.
3. Зінченко А. Г. Корпоративна соціальна відповідальність 2005–2010: стан та перспективи розвитку / А. Г. Зінченко, М. А. Саприкіна. – К. : Фарбований лист, 2010. – 56 с.
4. Ортіна Г. В., Олексенко Р. І. Філософія сталого розвитку як філософія нового просвітництва 2.0 //Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 березня 2020 р.–Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020.–399 с. У матеріалах конференції висвітлені передові науково-практичні результати досліджень, отримані в галузі публічного управління та адміністрування. Для студентів. – 2020. – С. 382.

КОНЦЕПТ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ В РАМКАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Чудакова Г.С.

Студентка магістратури спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Поняття «електронний уряд» є одним з істотних елементів «нової» моделі публічного управління і відображає систему каналів (в тому числі фільтрів) внутрішніх комунікацій в системі публічного управління (включаючи документообіг) і комунікацій із зовнішніми (по відношенню до публічної адміністрації) об'єктами і суб'єктами. Термін «електронний уряд» виник порівняно нещодавно і не має загальноприйнятого визначення. Даний термін використовується найчастіше для опису законності будь-якого виду використання інформаційно-комунікаційних технологій в публічному секторі.

Відповідно, розвиток «електронного» уряду, розширення обсягу і різноманітності електронних публічних послуг виступають в якості одного з істотних ознак «нової» моделі публічного управління.

Електронні державні послуги, орієнтовані на громадян, призначені для надання найбільш ефективних, персоналізованих і необхідних послуг громадянам, а також для сприяння поліпшенню демократичних взаємин і вибудовування демократичного діалогу між громадянами і державою. [1]

Держави залучені у використання інформаційно-комунікаційних технологій вже протягом багатьох десятиліть для того, щоб підвищити ефективність своєї діяльності. Ранні застосування таких технологій були зосереджені на створенні інформаційних систем управління для планування і моніторингу. [2]

Характер надання державних послуг постійно змінюється, особливо швидко це відбувається в останні роки. Користь підвищення ефективності при наданні державних послуг за допомогою використання комп'ютерних технологій різко зросла в останні 15-20 років. Прикладами таких послуг можуть виступати подання податкових декларацій, управління ідентифікацією осіб (в тому числі видача та заміна документів, що засвідчують особу, і водійських посвідчень), електронна подача заяв до вступу на державну службу, отримання свідоцтв про народження, укладення та розірвання шлюбу, а також можливість проголосувати он-лайн. [3]

Електронний уряд використовує інформаційні технології для перетворення і спрощення форматів відносин з громадянами, підприємствами, а також з іншими гілками державної влади. Використання таких технологій

може служити різним цілям: оптимізації та підвищення ефективності надання державних послуг клієнтам; поліпшенню взаємодії між державою і галузями промисловості; забезпечення більш оптимального та швидкого доступу громадян до інформації, а також більш ефективному публічному управлінню. Перевагами електронного уряду є зниження корупції (чиновник позбавлений можливості безпосереднього спілкування зі споживачами публічних послуг, що здійснюються в електронному вигляді), підвищення прозорості, зростання доходів і скорочення витрат держави, а також більшу зручність і велику ергономічність. [4] Електронне урядування має на увазі цифрове кодування, обробку, зберігання і розподіл даних, що відносяться до трьох ключових аспектів: надання і регулювання діяльності соціальних діючих суб'єктів; надання державних послуг; а також отримання і розподіл офіційної інформації.

Крім своїх незаперечних переваг, концепція електронного управління має також певні недоліки, пов'язані, головним чином, з існуванням серйозних перешкод для її реалізації.

Але є перешкоди для успішної реалізації концепту електронної держави. По-перше, при реалізації великомасштабних державних проєктів із залученням технологій існує ризик відсутності інформації про те, де і як такі технології будуть використовуватися. По-друге, існує серйозна проблема недовіри громадян до держави, яка здійснює збір, зберігання і використання їх персональних даних, яке викликане страхом всієї громадськості перед тим, що держава може здійснювати таким чином контроль за діяльністю громадян і використовувати їх дані в своїх таємних цілях без отримання на те їхньої згоди.

По-третє, серйозним бар'єром для успішної реалізації концепту електронного уряду є також те, що доступ до комп'ютерів, а також наявність відповідних навичок серед населення розподілені досить нерівномірно, і ті, хто найбільш потребують отримання державних послуг, можуть виявитися в положенні, що не дозволяє отримати їх в електронному вигляді. [5].

Список використаних джерел:

1. A Handbook for Citizen-centric eGovernment Version 2.1 / Prepared for the eGovernment unit, DG Information Society and Media, European Commission. – 2007. – 100 p. – Р. 2. Довідник з питань електронного уряду, орієнтованого на громадянина, Версія 2.1 / Підготовлено для підрозділу електронного уряду, Генеральна дирекція з питань інформаційного суспільства та ЗМІ, Європейська комісія. - 2007. - 100 с. - С. 2.
2. Bhatnagar S. E-Government: From Vision to Implementation. A practical guide with case studies. – New Delhi: Sage Publications India Pvt Ltd, 2004. – 203 p.

- P. 17. Бхатнагар С. Електронне урядування: від бачення до реалізації. Практичний посібник із тематичними дослідженнями. - Нью-Делі: Sage Publications India Pvt Ltd, 2004. - 203 с. - С. 17.
3. Baqir M.N., Iyer L. E-government Maturity over 10 Years: A Comparative Analysis of Egovernment Maturity in Select Countries Around the World // Comparative E-Government / Ed.by C.G. Reddick. – New York: Springer Science+Business Media, LLC, 2010. – 680 p. – P. 3-22. – P. 4.
 4. Bhatnagar S. E-Government: From Vision to Implementation. A practical guide with case studies. – New Delhi: Sage Publications India Pvt Ltd, 2004. – 203 p. – P. 22.
 5. Coleman S. Foundations of digital government // Digital government: E-Government Research, Case Studies, and Implementation / Ed. by H. Chen, L. Brandt, V. Gregg, R. Traunmüller, S. Dawes, E. Hovy, A. Macintosh, C. A. Larson. – New York: Springer Science+Business Media, LLC, 2008. – 730 p. – P. 3–19. – P. 9–10

СЕКЦІЯ 3.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СТАНОВЛЕННЯ
СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

**ЗАСТОСУВАННЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРОЦЕСІВ
ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ПРИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
МОДЕРНІЗАЦІЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ**

Олександр Буряк

*здобувач II курсу другого (магістерського) рівня освіти спеціальності
«публічне управління та адміністрування», Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Відсутність ефективної моделі оптимального узгодження інтересів держави, регіону й територіальної громади в Україні унеможливорює рівномірний економічний і соціальний розвиток усіх регіонів, різниця між якими є надто відчутною й дедалі поглиблюється. У результаті здійснення адміністративно-територіальної реформи має бути оптимізоване публічне управління, створено умови для вирівнювання економічного розвитку регіонів, підвищено якість публічних послуг.

Успіх адміністративно-територіальної реформи в Україні напряму залежить від оперативності впровадження основних принципів регіональної політики ЄС до вітчизняних реалій. Підписана в 1994 р. Угода про Партнерство і Співробітництво між Україною та ЄС виступила фундаментом не лише далекого у перспективі процесу нашої інтеграції до європейського простору, а й створила достатній юридичний базис задля сьогоденної модернізації української регіональної політики.

Аналіз ефективності реалізації регіональної політики ЄС дозволяє виокремити декілька найбільш визначальних проблемних питань у цій сфері, які є актуальними для сучасної України.

По-перше, регіональна політика потребує довготривалого стратегічного бачення мети та цілей, які необхідно досягти. Вона має спрямовуватися, або на підтримку ключових секторів економіки (транспорт, зв'язок, продовольство тощо), або на розвиток географічних територій (наприклад, коли ЄС віддає перевагу найбільш нерозвиненим країнам-учасникам).

По-друге, головним в європейській регіональній політиці є об'єктивний (або «неполітичний») підхід щодо залучення та розподілу ресурсів. Інвестиції в регіони передбачають прозорість, зрозумілість та обґрунтованість.

По-третє, європейська регіональна політика (через систему спільного фінансування і партнерства) спрямована на зміцнення прав власності місцевих громад. Місцеві органи управління за власний рахунок (державний чи приватний) покривають від 15 до 50 % витрат на реалізацію європейських проектів на їхніх територіях.

По-четверте, наявність правової інституціональної архітектури ЄС. Дуже важливо чітко виокремлювати загальну правову основу і правила, що регулюють впровадження європейської регіональної стратегії і встановлюються політичним рівнем від окремих рішень органів управління щодо проектів на національному та регіональному рівнях.

По-п'яте, сучасна регіональна політика ЄС передбачає прийняття рішень за двома основними напрямками: підтримка інтегрованих програм (взаємопов'язаних дій у сферах інфраструктури, людських ресурсів та розвитку бізнесу); підтримка окремих проектів.

По-шосте, існує реальна залежність європейської регіональної політики від грантів (або комбінації грантів) та форм підтримки з відшкодуванням. Сучасна політика ЄС спрямована на збільшення обсягів допомоги, яку необхідно повертати, намагаючись таким чином підвищити рівень наявних місцевих ресурсів, створити додаткові стимули задля забезпечення ефективності з боку всіх країн-учасниць, а також розширити можливості банків та сектору фінансових послуг.

По-сьоме, для ЄС наявність адекватного формального та неформального інституційного потенціалу виступає критично важливим задля успішного управління регіональними програмами.

По-восьме, невід'ємною складовою регіональної політики ЄС є моніторинг та оцінка дій, що спрямовані на демонстрування створених цінностей для вкладників (спонсорів) і платників податків.

По-дев'яте, надзвичайно важливим для ЄС є питання належної обґрунтованості регіональних програм. До основних умов щодо отримання підтримки ЄС слід віднести: повага до відкритих ринків ЄС; захист екології; дотримання принципу рівних можливостей; партнерство і демократія.

По-десяте, прозорість процесу реалізації стратегії і програм регіональної політики ЄС виступає важливою складовою ефективного управління у XXI ст.

Отже, найбільш дискусійними в Україні є такі питання: обмеження щодо проведення адміністративної реформи; безпосередня підпорядкованість підлеглому одному керівникові; централізація та децентралізація; обов'язки, відповідальність та права державних службовців; приватна власність (відмінності суспільного та приватного секторів).

Список використаних джерел

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page>.
2. Стратегічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) "Шляхом Європейської інтеграції" / Авт. кол.: А.С. Гальчинський, В.М. Геєць та ін. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – С.323-324.
3. Калетнік Г.М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / Г.М. Калетнік А.Г. Мазур О.Г. Кубай ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики і продовольства України, ВНАУ. – К. : Хай-Тек Прес, 2011. – 427 с.
4. Ортіна Г. В., Сокіл О. Г., Прус Ю.О., Застрожнікова І. В. Сталий розвиток місцевих громад в умовах децентралізації: монографія. І. В. Застрожнікова, Ю. О. Прус, О. Г. Сокіл, Ортіна Г. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 171 с.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ

Камбур Вікторія

*Студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м.Мелітополь)*

Корпоративна соціальна відповідальність США виникла завдяки благодійності. Існує традиція жертвувати частину доходів на благодійність, щоб покращити ставлення місцевої спільноти до певної галузі, яка сформувала американську модель соціальної відповідальності. Американські бізнесмени беруть участь у фінансуванні різних благодійних проектів і цим вирішують широкий спектр соціальних проблем (професійне навчання, пенсійне та соціальне страхування, охорона навколишнього середовища).

Американська модель корпоративної соціальної відповідальності характеризується високим рівнем незалежності економіки у виборі напрямів благодійності. Держава не втручається безпосередньо в ці процеси, а лише стимулює їх через систему послуг та субсидій.

США, зокрема, запровадили податкові пільги, аби допомогти роботодавцям.

для компенсації витрат на працевлаштування інвалідів, пенсіонерів, молоді, ветеранів:

- малі підприємства одержують щорічні позички під низькі відсотки за умови, що ці групи населення працевлаштовані;
- Знижки для всіх компаній, якщо робочі місця адаптовані для людей з обмеженими можливостями;
- податкові пільги (позички) для роботодавців, які наймають ці категорії працівників на постійну або сезонну роботу;

Некомерційні компанії мають можливість частково сплачувати податок на нерухомість та податок із продажу.

Істотним напрямом американської моделі корпоративної соціальної відповідальності є заходи захисту навколишнього середовища. Зокрема, американське законодавство передбачає цілу систему екологічних субсидій, кредитів, податків, зборів, штрафів та кредитних коефіцієнтів, пов'язаних із скороченням викидів. Прискорена амортизація очисного обладнання визнана у Сполучених Штатах важливим важелем захисту довкілля. Закон про реформування податкової системи передбачає втричі меншу амортизацію очисного обладнання, аніж промислового обладнання. Крім 10-відсоткового зниження податку на лікувальні пристрої США, також використовуються податкові пільги. Майже у 30 штатах очисні споруди та обладнання було звільнено від податку на майно, а промислове обладнання цієї категорії звільнено від податку на продаж у 24 штатах; Шістнадцять штатів не стягують податки з устаткування, що орендується.

У Європейському Союзі корпоративна соціальна відповідальність розглядається як ключовий фактор підвищення конкурентоспроможності бізнесу та рівня життя громадян та суспільства загалом. Існує чітке розуміння того, що застосування принципів корпоративної соціальної відповідальності є стратегічним пріоритетом кожної компанії та основою її сталого розвитку.

Дослідження показують високий рівень корпоративної соціальної відповідальності у Європейському союзі, США та Японії, який є результатом довгострокової цільової державної політики, спрямованої на інформування підприємців про їх роль у соціально-економічному розвитку суспільства. У досліджених країнах соціальна відповідальність сприймається як новий просунутий рівень бізнесу, який сприяє соціально-економічному розвитку держави, знижує конфронтацію між соціальними партнерами та забезпечує сталий економічний розвиток.

В українських реаліях неможливо запровадити якусь із розглянутих зарубіжних моделей корпоративної соціальної відповідальності за умови, що вона діє за кордоном. Оскільки Україна є країною зі своїми особливостями економіки, менталітету суспільства, різними можливостями та доступними матеріальними ресурсами, необхідно розробити власну модель корпоративної

соціальної відповідальності, яка враховує помилки та досягнення зарубіжних колег.

На наш погляд, до основних пріоритетних дій щодо розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні відносяться:

- Державна пропаганда важливості соціальної відповідальності, її переваг та необхідності суспільство;
- Створення державного фонду та збирання коштів з місцевих бюджетів для часткового співфінансування соціальних проектів, що реалізуються приватними компаніями;
- Надання різних податкових пільг та створення моральних стимулів для підприємців, які вклали кошти у соціально значущі проекти;
- Запровадження обов'язкової національної соціальної звітності, необхідної компаніями розміщувати акції на фондових біржах, участі у державних тендерах, отримання певних ліцензій тощо.

Список використаних джерел:

1. Березіна О. Ю. Теоретичні підходи до визначення поняття «корпоративна соціальна відповідальність». Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Серія : Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – Вип. 3 (53). – Ч. 1. – С. 223–225.
2. Водницька Н. В. Взаємозв'язок соціальної і економічної політики в умовах формування соціально орієнтованої ринкової економіки. Економіка розвитку. – 2004. – №1 (29). – С. 25–28.
3. Грицина Л. А. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності підприємства в системі зацікавленості та взаємовідносин сторін. Вчені записки Кримського інженерно-педагогічного університету. Економічні науки. – Сімферополь : НІЦ КІПУ, 2008. – Вип. 12. – С. 73–77.
4. Олексенко Р. І. Концепція соціального розвитку як основа динамічної системи публічного управління та адміністрування. Системний аналіз в управлінні: міжгалузеві дослідження: матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2021. 74-77.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І МОЖЛИВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ В КРАЇНІ

Лябах Діана

*Студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м.Мелітополь)*

Відомо, що ідея корпоративної соціальної відповідальності стала популярною у Західній Європі та США у 1950-х роках і розвивалася та поширювалася з роками у міру того, як компанії ставали більшими та потужнішими. Можна стверджувати, що розвиток консьюмеризму, підвищення поінформованості громадськості про екологічні та етичні проблеми та зростання тиску з боку організованих груп активістів (захисників довкілля, феміністок, захисників прав споживачів і т. д.) спонукали багато організацій до реалізації програм соціальної відповідальності.

Позитивні наслідки переходу до корпоративної соціальної відповідальності у розвинених країнах настільки значні, що вони призвели до глобальної інтерпретації корпоративної соціальної відповідальності як оптимального та ефективного інструменту для вирішення багатьох питань на шляху до сталого людського розвитку.

Фактично, є два табори міжнародних організацій, які визначають основні тенденції у соціально-відповідальному бізнесі: ООН та аналогічні організації на глобальному та континентальному рівнях, а також корпоративні структури та місцеві НУО. Нормативна база КСВ - це переважно добровільні норми так званого «м'якого права», які реалізують стратегії, декларації та рекомендації інститутів обох таборів. Крім того, у деяких європейських країнах вимоги до певних аспектів корпоративної соціалізації закріплені у законі.

Згідно з так званим «залізним» законом соціальної відповідальності К. Дейвіса, керівництво корпоративних організацій несе подвійну відповідальність перед суспільством: юридичну (дотримання державних постанов) та соціальну (добровільне реагування на соціальні проблеми). Слід зазначити, що немає однозначного визначення корпоративної соціальної відповідальності, оскільки вона залежить від рівня розвитку суспільства та історичних та культурних особливостей кожної країни.

Коло питань, які можна вирішити шляхом розвитку культури підприємництва у сільському господарстві та відповідальності фермерських господарств за якість довкілля, формується під впливом суспільного попиту та не підлягає жодним обмеженням.

Слід зазначити, що ініціативи соціального бізнесу не націлені на галузевий принцип, а належать до його певних аспектів (наприклад, охорона навколишнього середовища, соціальне забезпечення працівників, сприяння їхньому благополуччю, освіта та культурний розвиток). Крім того, необхідно враховувати особливості сільського господарства як галузі, що найбільш тісно пов'язана з навколишнім середовищем. У пошуках оптимального алгоритму соціальної відповідальності у сільському господарстві важливо використовувати досягнення тих держав, які досягли значних успіхів у гармонізації інтересів суспільства, власників капіталу та держави, просуваючи таку модель ведення бізнесу. Українські фермери вже адаптують свою діяльність та добровільно беруть участь у соціальних проектах, переймаючи досвід та технології зарубіжних компаній.

Відповідно до досвіду країн ЄС, ефективність соціально відповідальних дій у фермерських господарствах багато в чому залежить від ефективного державного регулювання, найважливішими інструментами якого є стимули (податкові пільги для підрядників соціально значущих проектів, компенсація за озеленення, якість покращення та безпека сільськогосподарської продукції), заохочення мотивації та соціальної захисту персоналу, підвищення їхнього професійного рівня та добробуту тощо). Такі стимули мають бути чітко закріплені в законі, і їхня ефективність залежить від прозорості та ефективності механізму надання.

Реалізація соціально прийнятних ініціатив є загальним оздоровчим та гуманізуючим фактором розвитку аграрного бізнесу, що веде до покращення іміджу та посилення конкурентної позиції, а також до сталого розвитку населення та навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Бородіна О.М. Інституційний розвиток сільського господарства та села України і Росії та його гармонізація з європейською політичною практикою. Економіка України. 2012. № 11. С. 48-61.
2. Герасименко Ю. Розвиток сільських територій як інструмент реалізації соціальної відповідальності агробізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://econf.at.ua/publ/konferencija_2014_10_16_17/sekcija_5_ekonomichni_na_uki/rozvitok_silskih_teritorij_jak_instrument_realizaciji_socialnoji_vidpovidalnosti_agrobiznesu/8-1-0-78
3. Гришова І. Ю. Вплив інституціональної структури на розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств [Електронний ресурс]. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2013. № 2. С. 47-51. Режим доступу:
<http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n2.htm>

4. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Філософія державного управління: синергетична методологія дослідження. Humanities studies: збірник наукових праць / Гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. Випуск 5 (82). С.172-184.
5. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.

РОЛЬ СУСПІЛЬСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Галина Лупандіна

студентка IV курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: **Вороніна Ю.Є.**, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

Данна робота присвячена розгляду питань соціальної відповідальності суспільства, яка сприяє соціальній взаємодії різних верств населення, дотримання прав людини, покращення якості життя суспільства тощо.

В останні роки питання соціальної відповідальності суспільства набувають важливого значення. [3] Це пояснюється тим, що неможливо побудувати цивілізоване та гармонійно розвинене суспільство без оптимального поєднання суспільної та законодавчої складових. Тому однією з найактуальніших проблем сучасного суспільства є питання побудови гармонічного суспільства, яке буде відповідальним перед майбутніми поколіннями за результати своєї діяльності.

В основі соціальної відповідальності лежить суспільна природа поведінки людини. Вона виражає характер взаємовідносин особистості із суспільством, державою, колективом, іншими соціальними групами та утвореннями – з усіма оточуючими її людьми. Соціальна відповідальність – складна, збірна морально-правова, філософська та етико-психологічна категорія, що вивчається багатьма науками [2]. Розрізняють моральну, політичну, юридичну, громадську, громадянську, професійну та інші види відповідальності, які разом складають родове поняття – «соціальна відповідальність».

Будь-яка соціальна відповідальність, може наступити лише за двох умов:

1) свободи волі індивіда; 2) можливості вибору варіанта поведінки. Перша умова означає, що відповідальність може лише дієздатне обличчя, особа, яка усвідомлює свої дії, здатна керувати ними [1].

Зростання соціальної відповідальності в сучасних умовах – закономірний процес, обумовлений ступенем пізнання, оволодіння об'єктивною необхідністю і постійним розширенням сфери свободи. При збігу факту соціальної відповідальності як відносини відповідальної залежності та адекватного відображення його у свідомості суб'єкта виникає факт відповідальної поведінки та діяльності, які відповідають потребам прогресивного розвитку суспільства.[4]

Роль суспільства в забезпеченні соціальної відповідальності умовно можна поділити на чотири категорії: екологічна відповідальність, філантропічна відповідальність, етична відповідальність та юридична відповідальність.

Перша категорія, екологічна, пояснюється тим, що кожний індивід бере на себе відповідальність за охорону навколишнього середовища, яка в майбутньому призводить до покращення рівня життя населення. Це можна зробити такими способами: зниження забруднення навколишнього середовища, викидів парникових газів, використання одноразових пластиків, споживання води та загальних відходів; збільшення залежності від відновлюваних джерел енергії, стійких ресурсів та перероблених чи частково перероблених матеріалів; компенсація негативного впливу на довкілля; наприклад, шляхом посадки дерев, фінансування досліджень та пожертв на пов'язані з цим цілі та інші.

Друга категорія – філантропічна відповідальність. Означає дотримання курсу активного створення миру у сосунках між різними верствами населення та покращення методів взаємодії у різних сферах суспільного життя. Ця категорія реалізується через доброзичливе ставлення до людини взагалі, приймання участі в різних благодійних акціях задля допомоги людям які опинилися у скрутному становищі через різні життєві ситуації.

Етична відповідальність тісно пов'язана із впливом на поведінку окремого індивіда чи організації правових норм нашого суспільства та свободи вибору щодо її конкретної поведінки. Передбачає здійснення громадянами суспільно корисних дій, які не визначаються законодавчими нормами або не відповідають її прямим економічним інтересам, але відображають етичні норми та правила, що визначаються принципами та цінностями суспільства.

Юридична відповідальність характеризує необхідністю суспільством дотримуватися встановлених норм та правил під час здійснення своєї

діяльності, закріпленим законодавством. Соціальна відповідальність суспільства при цьому полягає також у здійсненні всебічного громадського контролю за належним виконанням державою соціальної політики та виконанням своєчасно та в повному обсязі прийнятих на себе соціальних зобов'язань.

Таким чином, можна говорити про те, що головною основою соціальної відповідальності є взаємозв'язок між індивідом і суспільством. У такому разі, соціальна відповідальність – це двоїстий взаємозв'язок між людиною і суспільством через те, що людина відповідальна перед суспільством, а суспільство є відповідальним перед людиною. Соціальна відповідальність передбачає об'єктивно обумовлену необхідність дотримання індивідом основних правил, вимог, принципів, засад спільного життя. Така поведінка є неодмінна умова нормального функціонування суспільства, колективного життя.

Список використаних джерел:

1. Амоша О. Соціальна відповідальність в контексті розвитку людського потенціалу. Держава і суспільство. 2011. Вип. 1. С. 123.
2. Макарова С. В., Степанова Н. Р. Соціальна відповідальність – найважливіший фактор стійкості розвитку організації та суспільства загалом. Фундаментальні дослідження. 2014. № 5. С. 1076.
3. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
4. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.

СЕКЦІЯ 4.
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНОВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**СУЧАСНІ ТА МАЙБУТНІ ВИКЛИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

Ізраел Олувасейдайо Ідріс

аспірант зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: Гавкалова Н.Л., доктор економічних наук, професор,
Харківський національний університет імені Семена Кузнеця (м.Харків)*

На особливості публічного управління у сфері охорони здоров'я в майбутньому істотний вплив справлятимуть демографічні процеси та епідеміологічні особливості, зміна соціальних норм і стандартів розвитку суспільних очікувань, еволюція організаційно-правових засад системи охорони здоров'я, удосконалення медичних технологій. У зв'язку з цим необхідне обґрунтування напрямів удосконалення публічного управління, організації та фінансування у сфері охорони здоров'я України.

У процесі дослідження розвитку суспільних очікувань відносно сфери охорони здоров'я та публічного управління опрацьовані публікації вітчизняних і зарубіжних науковців, аналітичні та статистичні дані Всесвітньої організації охорони здоров'я, Світового банку, Міністерства охорони здоров'я України. З'ясовано необхідність обґрунтування компетенцій щодо публічного управління у сфері охорони здоров'я з урахуванням особливостей суспільного розвитку та очікувань громадян.

Метою дослідження є обґрунтування напрямів удосконалення публічного управління, організації та фінансування, підготовки керівних кадрів у сфері охорони здоров'я України відповідно до розвитку соціальних норм, стандартів та суспільних очікувань.

У майбутньому на потреби населення щодо охорони здоров'я в Україні насамперед впливатимуть особливості демографічних та епідеміологічних процесів. Найбільшої уваги з боку системи охорони здоров'я вимагатимуть хвороби, викликані старінням населення, збільшенням його частки в популяції, умовами і способом життя та індивідуальними факторами ризику (Deloitte, 2019). Хоча на сьогодні смертність від серцево-судинних захворювань у світі загалом

зменшується, вони все ще залишаються і будуть залишатися найбільш поширеною причиною інвалідності та смертності, а також основним захворюванням людей похилого віку. Тоді як кількість серцево-судинних захворювань знизилась, в окремих країнах світу спостерігається стійке підвищення смертності населення від різних форм онкологічних захворювань. Значними будуть суспільні та економічні втрати, пов'язані із захворюванням на синдром набутого імунodefіциту, кількість випадків яких неухильно зростає, а також на COVID-19.

На майбутній сценарій розвитку системи охорони здоров'я в Україні справляють вирішальний вплив і чинники зовнішнього середовища. Вплив цивілізаційних змін на сферу охорони здоров'я. Радикальні зміни в розвитку суспільства, що стосуються науки, технологій та управління, прискорюють зміни й у сфері охорони здоров'я. Система охорони здоров'я розширює зону своєї діяльності – від окремої людини до здоров'я громади і до спостереження та впливу на стан зовнішнього середовища. Реформа національної системи охорони здоров'я сприяє вдосконаленню публічного управління організаційними змінами в медичному обслуговуванні, а також залучення громадських організацій підтримки здоров'я, які ефективно передбачають і навіть запобігають появі різноманітних проблем зі здоров'ям окремих громадян і суспільства в цілому.

Установлено, що на потреби населення щодо охорони здоров'я в майбутньому в Україні насамперед впливатимуть особливості демографічних та епідеміологічних процесів, розвиток суспільних норм і сподівань, зокрема щодо справедливості та рівних можливостей у доступі до послуг охорони здоров'я. Цивілізаційні зміни в розвитку суспільства, що стосуються науки, технологій та публічного управління, прискорять зміни й у сфері охорони здоров'я. Особливого значення набуватиме не тільки результат діяльності закладів охорони здоров'я, а й сам процес, під час якого отримується цей результат (концепція доказової медицини та охорони громадського здоров'я, всеохоплююче управління якістю, горизонтальна інтеграція інституцій сфери охорони здоров'я та соціальної допомоги, оцінка впливів на стан громадського здоров'я, оцінка медичних технологій, керована медична допомога тощо).

У міру розвитку суспільних норм життя й підвищення суспільних запитів демографічні та епідеміологічні зміни, нові медичні технології безперервно впливатимуть на функціонально-структурний устрій організацій у сфері охорони здоров'я, на саму їх природу, а взаємодія організацій буде, у свою чергу, впливати на потребу вдосконалення публічного управління організаційними змінами та взаємодією між окремими інституціями в майбутньому. У сфері охорони здоров'я все більше уваги приділятиметься структурі організацій, що забезпечують обслуговування громадян.

Необхідне вдосконалення навчальних програм для керівників системи охорони здоров'я, що передбачають оволодіння знаннями та компетенціями відповідно до оновлених суспільних очікувань, що передбачають опанування нових знань у таких сферах, як лідерство, створення коаліцій, політика та політична діяльність, управління закладами охорони здоров'я, підвищення якості послуг з охорони здоров'я, взаємозв'язок вартості та якості, використання результатів наукових досліджень у практичній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Менеджмент в охороні здоров'я: структура та поведінка організацій охорони здоров'я / за ред. С. Шортела та А. Калужного ; пер. з англ. за наук. ред. І. Солоненка. Київ : Основи, 1998. 556 с.
2. Міністерство охорони здоров'я України. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2020 років. URL: <https://moz.gov.ua/strategija>
3. Портер М., Тайсберг Э. Переосмысление системы здравоохранения: как создать конкуренцию, основанную на ценности и ориентированную на результат. Київ : Изд-во А. Капусты, 2007. 600 с.
4. Розробка та фінансування регіональних і місцевих програм громадського здоров'я : операційний посібник / В. Ляшко та ін. Київ : Центр громадського здоров'я МОЗ України. 2019. 60 с. Солоненко І. М., Рожкова І. В. Управління організаційними змінами у сфері охорони здоров'я : монографія. Київ : Вид-во «Фенікс», 2008. 276 с.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТА ВИМІРИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН СУСПІЛЬСТВА

Хижняк Анжеліка

студентка IV курсу спеціальності «туризм»

Науковий керівник: Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна, доктор наук з державного управління, старший дослідник, Національний університет цивільного захисту України (м. Харків)

Аналізуючи міжнародний досвід, можемо простежити, що державою здійснюється регуляторний вплив на усі суспільні сфери, зокрема і на туризм. Саме державними інституціями здійснюється вплив на функціонування відповідних установ, якими забезпечується надання туристичних послуг. Від

того, який буде рівень державної підтримки, залежатиме загальний стан і перспективи розвитку туризму в країні.

На міжнародному ринку туризму, основною туристичної політики України є активна маркетингова стратегія, що спрямована на стимулювання іноземного туризму, завдяки створенню позитивного іміджу держави та її регіонів. Задля цього, спрощують візові формальності, розбудовують індустрію туризму, а також, підвищують якісь обслуговування відповідно до європейських стандартів.

В Україні було прийнято Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [3]. Відповідно до неї, визначається інтегрований підхід, щодо формування та здійснення державної політики у сфері туризму та курортів. Туризм тісно пов'язаний з більше ніж 50 галузями, внаслідок чого, завдяки його розвитку, підвищується рівень зайнятості, відбувається диверсифікація національної економіки, здійснюється розвиток культурного потенціалу, підвищується рівень інноваційності національної економіки, а також, здійснюється гармонізація відносин між різними країнами і народами.

Основні напрями реалізації Стратегії розвитку туризму до 2026 р. полягають у: нормативно-правовій базі сфери туризму та курортів, безпеці туристів, розвитку туристичної інфраструктури, розвитку людських ресурсів, маркетинговій політиці розвитку туризму та курортів України.

Відповідно до положень Закону України «Про туризм» і заяв Президента України, В. О. Зеленським було визнано туризм, як один із пріоритетних напрямків розвитку господарства країни. В умовах сьогодення, туризм перебуває на стадії реформування, внаслідок чого, значно ускладнюється проведення послідовної туристичної політики і не стимулюється розвиток інвестиційних процесів [2].

Державне управління в туристичній галузі має базуватися на державній політиці у сфері туризму та курортів. Об'єктом управління має бути туристична індустрія, що являтиме собою замкнуту систему, зворотні зв'язки якої відображають залежність подальших пропозицій щодо вдосконалення державної політики у сфері туризму та курортів від прибутковості туристичної індустрії, конкурентоспроможності України як внутрішньому туристичному ринку, так і зовнішньому, а також загального соціально-економічного стану цієї території [1].

Висновок. Отже, варто формувати стратегію розвитку державного управління в туристичній індустрії України, що спиратиметься на відповідні стратегічні пріоритети, під якими варто розуміти міжфункціональні цілі державного планування, які визначаються в залежності до складових комплексної державної політики у сфері туризму та курортів, враховуючи

особливості усіх областей зазначеної території, виконання яких є критично важливим для державного управління в туристичній індустрії.

На підставі вказаного вважаємо, що стратегічними напрямками функціонування державної політики в туристичній сфері є такі: забезпечення розвитку кластерних структур і соціально орієнтованого та відповідального туризму, актуальність якого підвищилася через поширення пандемії COVID-19 (медичного, лікувально - оздоровчого, електронного, екологічного та ін.туризму). Дослідженню саме цих стратегічних напрямків будуть присвячені наші подальші наукові розробки.

Список використаних джерел:

1. Білотіл О. М. Розробка ефективного механізму державного управління в туристичній індустрії Причорноморського регіону України / О. М. Білотіл. *Наукові праці*. 2015. Вип. 252. Т. 263. С. 24–30. (Серія «Державне управління»).
2. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України від 18.11.2003 № 1282-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-15#Text>.
3. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/168-2017-p>.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Коротких Дана

студентка II курсу спеціальності «Комп'ютерні науки»

Науковий керівник: Нестеренко О. М., кандидат юридичних наук, ст. викладач, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Останніми роками проблеми корпоративної соціальної відповідальності стали більш поширеними. Розвинені країни розширюють уявлення суспільства про бізнес не лише з точки зору прибутковості, але й з точки зору ціни та наслідків прибутковості. Це призводить до того, що до складу механізму діяльності суб'єктів господарювання доповнюються соціальні та екологічні фактори.

Метою дослідження є аналіз особливостей та тенденцій розвитку та реалізації концепції соціальної відповідальності за сучасних умов. У процесі

загальнонаукових пізнавальних методів, таких як аналіз і синтез дослідження, використовується системний підхід. Наукова інновація полягає у визначенні особливостей кожної моделі соціальної відповідальності провідних країн світу та узагальненні сучасних тенденцій у цій галузі.

Європейська модель не означає, що поведінка компанії є публічною.[5] Навпаки, корпоративна діяльність, яка традиційно розглядається як корпоративні ініціативи в Сполучених Штатах, загалом регулюється положеннями, стандартами та законами відповідної країни в Європі. Багато країн мають законодавчі зобов'язання щодо охорони здоров'я працівників, соціального страхування, пенсійного нагляду та багатьох інших питань великого соціального значення. Крім того, в Європі розроблено деякі детальні положення щодо відносин між працівниками та роботодавцями.

Європейські політики надають великого значення підтримці корпоративної соціальної відповідальності, яка розуміється як концепція співпраці компаній з іншими учасниками для вирішення соціальних проблем та реалізації екологічних та соціальних планів на добровільній основі. Європейська комісія затвердила стратегію корпоративної соціальної відповідальності 2 липня 2002 року [2, с. 77].

Британська модель соціальної відповідальності поєднує елементи американської та європейської моделей і характеризується значним ступенем участі держави та громадських структур у процесі узгодження суспільних інтересів, а також просуванням та заохоченням передового досвіду. Спільною рисою з іншими європейськими країнами є активна підтримка країни бізнесу. Активна роль британського уряду відображається в політиці підтримки компаній, які висвітлюють їх діяльність у соціальній та екологічній сферах та їхні стосунки з працівниками [3, с. 94]. Багато законопроектів встановлюють пільгові системи оподаткування для компаній, які ведуть бізнес з точки зору соціальної та ділової етики, особливо в сферах використання енергії та переробки промислових відходів.

Сучасна китайська модель соціальної відповідальності передбачає, по-перше, підтримку розвитку компанії, в тому числі розвитку соціальних послуг: внесок у соціальний розвиток, якомога більше податкових відрахувань, якомога більше нових робочих місць і сподівання принести більше суспільних благ. По-друге — підтримувати відносини розвитку та інтересів між компанією та її співробітниками. На думку китайських експертів соціальної відповідальності, розвиток співробітників має стати відправною точкою розвитку компанії, що сприятиме подальшому розвитку компанії. По-третє, підтримка гармонійного розвитку бізнес-структури включає обережне

ставлення до навколишнього середовища, особливо в сферах збереження та скорочення ресурсів.

Події останніх років, пов'язані з Революцією Гідності, окупацією частини території та збройним конфліктом у східній частині країни, мали значний вплив на сучасний розвиток в Україні [1, с.22].

Отже, за таких умов повна реалізація концепції соціальної відповідальності в Україні потребує не лише зусиль підприємств, а й підтримки держави та громадянського суспільства. [6] Це має відобразитися в почутті компанії відповідальності перед країною і суспільством, виході з тіні, сплаті податків, підтримці країни. Синергія громадянського суспільства, свободи преси та відповідального бізнесу допоможе вирішити три основні проблеми сьогодення: корупція, правосуддя та бюрократія. Крім того, процес європейської інтеграції України та світова тенденція законодавства та нагляду щодо соціальної відповідальності загострили проблему впровадження українськими компаніями принципів корпоративної соціальної відповідальності у власній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Матвійчук Л.О. Генеза концепцій корпоративної соціальної відповідальності // Гроші, фінанси і кредит. 2016.
2. Теодорович М.Л. Современные тенденции развития концепций корпоративной социальной ответственности. Вестник Челябинского государственного университета. 2008.
3. Цуциева О.Т., Гобозова А. Сравнительный анализ моделей корпоративной социальной ответственности. Международный научно исследовательский журнал. 2016.
4. Нестеренко О., Горбова Н. Подолання стану аномії як умова формування соціально-відповідального суспільства. СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (14 травня 2021 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. – 220 с. С. 22-25/
5. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.
6. Олексенко Р. І. Концепція соціального розвитку як основа динамічної системи публічного управління та адміністрування. Системний аналіз в

управлінні: міжгалузеві дослідження: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2021. 74-77.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Крись Анастасія

Студентка IV курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Рибальченко Ніна Павлівна, кандидат наук з державного управління, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

В умовах сьогодення Україна перебуває на сучасному етапі державотворення і потребує нового змісту діяльності місцевого самоврядування.

Уряди всіх рівнів мають свої особливі відмінності у виконанні соціальних обов'язків: на найвищому рівні більшість громадян розглядають це як абстрактний державний обов'язок, а на нижчому – отримують очікування громадськості щодо конкретних кроків чи дій від уряду та державних службовців за певних обставин. Тому за нових умов логіка суспільних перетворень вимагає реформування системи місцевої автономії, системи місцевого державного представництва, адміністративно-регіональної організації.

Органи місцевого самоврядування виступають посередниками між центральними та місцевими органами влади та громадянами. Вони в основному відповідають за наявність та функціонування інфраструктури поселення, ландшафту, створення сприятливих умов для бізнесу та створення робочих місць, екологічні умови населеного пункту.

Структура влади має насправді, тісний контакт з громадянами є ще одним вагомим фактором виконання органами місцевого самоврядування своїх соціальних обов'язків. Враховуючи реальний діалог між органами місцевого самоврядування та громадянами та враховуючи погляди всіх сторін щодо організації життя громади та вирішення нагальних проблем, слід зазначити, що органи місцевого самоврядування визнають та беруть на себе соціальну відповідальність.

Вагома роль і актуальність прав людини в умовах глобалізації не потребує доведення, оскільки права людини є невід'ємною частиною

демократичного політичного простору, є інструментом гуманізації суспільних відносин, формування творчої особистості, формування постіндустріалізації.

Слід зазначити, що права людини відповідають за вирішення багатьох внутрішніх, міжнародних та глобальних проблем. Права існують майже в кожній сфері життя людини, що відображає те, що його життя знаходиться в особливому якісному стані, що пов'язано з суспільною свідомістю концепції особистої свободи та домагань на практиці.

Враховуючи вище зазначене можна зробити такий висновок що, соціальна відповідальність органів місцевого самоврядування в контексті глобалізації має велике значення і виступає в різних аспектах.

Список використаних джерел:

1. Буковинська М.П. Управління персоналом: підручник / М.П. Буковинська, В.П. Сладкевич. – К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 704 с.
2. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
3. Калінеску Т.В. Соціальна відповідальність: підручник [Текст] / Т.В. Калінеску, Г.С. Ліхоносова, В.С. Альошкін. – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 472.
4. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
5. Охріменко О.О. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. / О.О. Охріменко, Т.В. Іванова. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – 180 с.

ТЕНДЕНЦІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Юрійчук Дар'я

*Студентка III курсу спеціальності « Публічне управління та
адміністрування »*

*Науковий керівник: Рибальченко Ніна Павлівна, Кандидат наук з
державного управління, Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)*

В умовах глобалізації сучасний розвиток соціальної відповідальності держави потребує нових тенденцій та змін.

Соціальна відповідальність держави - це один із механізмів забезпечення якості та ефективності державного управління. Перелік національних функцій певною мірою відтворює її соціальні обов'язки, тобто: виконання міжнародних зобов'язань, реалізація національних пріоритетних інтересів та стратегічних цілей національного розвитку, формування гідних умов.

В умовах глобалізації особливого та досить високого значення набули зовнішні фактори, що забезпечують розвиток соціал-демократичних країн.

Держава здійснює внутрішню та міжнародну економічну політику, яка впливає на всі сторони економічного життя через управління, закони та суто економічні важелі [2, с.54].

Соціальна відповідальність країни базується на її відповідальності за прийняття та виконання законів, нормативно-правових актів, спрямованих на захист та ефективне використання людських і природних ресурсів, дотримання та повне виконання національного соціального забезпечення та національних соціальних стандартів, формування та створення умов та можливості накопичення людського та соціального капіталу [3, с. 104].

Соціальна відповідальність насамперед виступає важливою частиною державних службовців і держави в цілому. [5]

Моральна поведінка державних службовців суттєво впливає на довіру людей до поведінки влади та їхнє почуття соціальної відповідальності.

Співробітники, які спілкуються з громадянами, повинні завжди відчувати себе представниками влади і мати свій позитивний імідж, який формується на таких якостях, як професіоналізм, національний статус та інтереси [1, с.64].

Державні службовці повинні мати чітке уявлення про свою діяльність для виконання своїх посадових обов'язків: соціальну значущість, організацію,

матеріально-технічне забезпечення та інформаційну безпеку, певні форми дій в установі тощо.

Державний службовець, який взаємодіє з громадянами, повинен завжди відчувати, що він є представником влади, формує і підтримує власний імідж, який ґрунтується на професійних якостях, національному статусі, інтересах та інших якостях.

Соціальна відповідальність країни повинна базуватися на визначенні та нормах відповідальності, пов'язаних із соціальною відповідальністю країни та її інститутів.[4]

Приймати та виконувати закони та нормативні акти, призначені для забезпечення збереження та ефективного використання

Людські та природні ресурси відповідають і повністю впроваджують національне соціальне забезпечення та національні соціальні стандарти, створюють умови та можливості для формування та нагромадження людського та соціального капіталу.

Отже, можлива соціальна відповідальність державних службовців та держави в цілому виражається як тип поведінки, що досягається шляхом здійснення певних дій і заходів, спрямованих на підвищення добробуту населення і сталий розвиток всієї країни.

Список використаних джерел:

1. Буковинська М.П. Управління персоналом: підручник / М.П. Буковинська, В.П. Сладкевич. – К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 704 с.
2. Калінеску Т.В. Соціальна відповідальність: підручник [Текст] / Т.В. Калінеску, Г.С. Ліхоносова, В.С. Альошкін. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 472.
3. Охріменко О.О. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. / О.О. Охріменко, Т.В. Іванова. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – 180 с.
4. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
5. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регіна Андрюкайтене

доктор PhD соціальних наук (менеджмент), доцент, зав. Кафедри бізнесу та економіки, Марьямпольський університет прикладних наук (Марьямполье, Литва), лектор Литовського університету спорту (м.Каунас, Литва)

Валентина Воронкова

доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового інституту ім.Ю.М.Потебні Запорізького національного університету (м.Запоріжжя)

Моделі управління цифровими технологіями в країнах ЄС виступають одним із важливих напрямів стратегії ЄС зі стабілізації соціуму, мінімізації ризиків, подолання постковідних обмежень, боротьби з кіберзлочинністю, забезпеченням національної безпеки країн ЄС. Офіційна політика Євросоюзу щодо цілей управління цифровими технологіями прив'язана до «Порядку денному цифрових технологій для Європи» [1].

Під управлінням цифровими технологіями розуміється система наукових та інженерних знань, методів та інструментів, які використовуються для створення, збирання, передачі та зберігання інформації як основи цифровізації; процес, метод пошуку, збору, обробки, зберігання, поширення та обміну інформацією для подальшого удосконалення цифрового соціуму; методи реалізації цифрових процесів та методів у контексті поєднання сучасних технічних електронних засобів та програмного забезпечення, організаційних форм і методів роботи з інформацією, спрямованих на використання ресурсів цифровізації в усіх сферах життя суспільства, націлених на підвищення його ефективності та результативності. Впровадження моделей управління цифровими технологіями у країнах ЄС є найважливішим чинником соціально-політичного та економічного розвитку країн ЄС загалом [2].

При цьому однією з цілей Брюсселя є просування своєї моделі управління цифровими технологіями для вироблення спільно з партнерами колективних відповідей на сучасні виклики та загальні підходи до блокчейну, штучного інтелекту, високопродуктивних обчислень (highperformance computing) в інтересах глобальної безпеки та стабільності. Особливістю стратегії Євросоюзу у сфері управління цифровими технологіями стає створення глобальної та регіональної мережі цифрових платформ для діалогу

з партнерами з метою вирішення різноманітних завдань – від забезпечення кібербезпеки та управління інтернетом до захисту прав людини та розвитку сучасної економіки, цифрового сільського господарства (цифрового агровиробництва), новітніх систем зв'язку (5G) та демократії відповідно до «європейських цінностей». Необхідна інфраструктура цифрової мережі створюється шляхом формування альянсів із зацікавленими країнами та регіонами на основі спеціальних угод про співпрацю або шляхом спільних проєктів за сприяння представництв Євросоюзу у країнах та регіонах, що становлять особливий інтерес [3].

При цьому курс ЄС на цифровізацію мотивований необхідністю сприяти економічному зростанню та сталому розвитку потенційно кризових регіонів у рамках Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року. Створення сучасної інфраструктури управління цифровими технологіями у країнах ЄС перебуває у стадії соціально-економічної та політичної трансформації, значно розширює технічні можливості ЄС. Йдеться, зокрема, про моніторинг, раннє попередження та прогнозування потенційних кризових ситуацій, кібератак, планування оптимальних параметрів допомоги країнам Євросоюзу як у галузі розвитку, так і у постковідному відновленні [4].

У питаннях управління цифровими технологіями в країнах ЄС робить ставку не лише на технічні аспекти (інструменти, обробка об'ємних даних, цифрові мережі), але віддає перевагу комплексному підходу, що поєднує технічний, соціальний, алгоритмічний вимір своєї стратегії як для користувачів, так і для адресатів цих технологій. Розгортання моделей управління цифровими технологіями в країнах ЄС входить до сфери компетенції Європейської зовнішньополітичної служби, яка відповідає за операції та програми ЄС з постковідного відновлення, що координує цю діяльність через інструменти, що сприяють цифровізації соціуму, управління, освіти, людини.

Нові технології можуть сприяти підвищенню ефективності цифрового управління, так як привносять багато нового у цифрові процеси управління. Цифровізація набула поширення у зв'язку із процесами:

- 1) переходом контенту у цифровий, мобільний та персональний;
- 2) переходом від простих технологій до складних, з використанням штучного інтелекту, який стає лише засобом, інструментом спілкування, має здатність комп'ютерної системи обробляти, застосовувати та вдосконалювати інформацію [5];

3) комунікації, які стають гетерогенними: вертикальна, ієрархічна взаємодія втрачає актуальність, а відбувається перехід до мережевого простору та вироблення мережевих компетенцій;

4) поширення процесів цифровізації пов'язане з інформаційною глобалізацією, яка впливає на трансформацію соціальної комунікації, зміну образу соціальних та політичних інститутів, які панують у суспільстві, систем цінностей, пріоритетів, традицій [6].

Сама цифровізація стає об'єктом низки міждисциплінарних досліджень під назвою "media studies". Цифрові технології сьогодні допомагають у визначенні шляхів поширення коронавірусу через відстеження контактів з інфікованими і хворими людьми, що передбачає широке використання захищених персональних даних [7].

Як приклад, зараз у ЄС існує занепокоєння з приводу того, що деякі дуже великі компанії залучають значні цифрові активи, у тому числі величезні обсяги даних і дедалі частіше виступають у ролі основних розробників правил цифрової економіки. Розробка та впровадження моделей управління цифровими технологіями в країнах ЄС націлена на те, щоб проводити аналіз, моніторинг та стратегічну оцінку ефективності, надійності, захищеності системи цифрового врядування із застосуванням сучасних цифрових технологій у країнах Європейського Союзу, використовуючи для цього різноманітні моделі управління цифровими технологіями.

Список використаних джерел:

1. Венгерська Н. С., Воронкова В. Г., Бескоровайна Л. В. & Череп А. В. Використання креативних цифрових технологій у сфері туризму під час пандемії COVID-19: економічні і соціальні наслідки. *Humanities studies. Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2021. 7 (84). С.91-101.*
2. Воронкова В., Никитенко В. Андрюкайтене Р. Развитие общества искусственного интеллекта в условиях постмодерности: проблемы, риски, вызовы. *Ежеквартальный немецкий научный/научно-популярный Вестник "Результаты работы ученых"; Социология, Криминология, Философия, Политология. 2020. Т. 1. С. 52-63.*
3. Воронкова В.Г., Тесленко Т.В. Становление и развитие цифровых технологий как фактор реализации четвертой промышленной революции. *Журнал Белорусского государственного университета. Философия. Психология. 2020. № 2. Минск. С.4-11.*
4. Voronkova, Valentyna, Oleksenko, Roman & Fursin, Alexander. Formation of the concept of the socially responsible state as a factor of increasing the public governance and administration efficiency. *Humanities studies: Collection of*

- Scientific Papers. Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2021. 7 (84), P. 113-122.
5. Олексенко Роман, Воронкова Валентина, Никитенко Виталина. Экспертиза цифровой реальности как фактор достижения устойчивости общества в условиях стохастичности (неопределенности, нестабильности, бифуркационности). Ежеквартальный немецкий научный / научно-популярный вестник «результаты работы ученых: социология, криминология, философия и политология. Том.1 №4. 2019. С.1-10.
 6. Череп А.В., Воронкова В.Г., Череп О.Г., Венгерська Н.С., Безкоровайна Л.В. Вплив креативних інноваційних технологій на сталий розвиток туристичної галузі в Європі після пандемії COVID-19. Humanities studies: Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2021. 8 (85). С.134-146.
 7. Череп Алла, Воронкова Валентина, Никитенко Виталина. Обратная сторона технологических инноваций и их последствия в условиях инновационно-информационного общества. THEORY AND PRACTICE: PROBLEMS AND PROSPECTS Scientific articles. Kaunas 2020. P. 462-470.

МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІЛЬНИХ УРЯДІВ В УМОВАХ ПОСТ-ПАНДЕМІЇ COVID-19

Валентина Воронкова

*доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту
організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового
інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету
(м.Запоріжжя)*

Моделі соціально-відповідального уряду представимо такими країнами, як Австрія, Данія, Сінгапур, Нова Зеландія, США, які оголосили про плани поступового скасування обмежувальних заходів, пов'язаних із кризою навколо Covid-19. Експерти вже почали прогнозувати, які держави першими вийдуть із економічної рецесії. Пандемія Covid-19 додала глобальній економіці безпрецедентно найвищого елементу непередбачуваності. Держави намагаються подолати інфекцію, пропагуючи програми серйозних заходів, зокрема фінансового втручання у спробі стабілізувати ринки. Щоб краще зрозуміти прогнози експертів, ми звернулися до Індексу економічної безпеки-2019, складеного страховою компанією FM Global. «Індекс» вибудовує

рейтинг 130 держав щодо життєстійкості їхнього ділового клімату, здатності до відновлення та демонстрації соціально-відповідальних заходів, що сприяють виходу з кризи пост-пандемії COVID-19. Оцінки ґрунтуються на таких чинниках, як політична стабільність, успішність корпоративного управління, умови для виникнення ризиків, відпрацьованість логістичних механізмів торговельних ланцюжків, прозорість бізнес-середовища. Зіставивши рейтинг тієї чи іншої країни з її первісною реакцією на пандемію, виокремимо держави, які з високим ступенем ймовірності збережуть стабільність та стійкість економіки протягом кризи, та що можна очікувати від найближчого майбутнього. Поки що неясно, хто ще може наслідувати приклад Австрії, але очевидно, що повернення до нормальної життя буде в усіх країн непростим. В Індексі країн Данія посідає інше місце, виділяючись високими оцінками за контроль над системою постачання та низькою корупцією в органах управління. На початку кризи уряд країни діяв рішуче, швидко запровадивши соціальне дистанціювання, заклавши школи та другорядні приватні підприємства, країна провела заходи, які довели свою ефективність. У порівнянні з 2020 роком захворюваність на звичайний грип знизилася на 70%, що можна розглядати як добрий індикатор ефективності кроків, зроблених урядом. Народ Данії звик довіряти своїй владі і завжди готовий згуртуватися заради спільної справи, що сприяє підвищенню ефективності вжитих заходів. Зараз у ЗМІ та соцмережах Данії з'явився новий термін «samfundssind», який можна перекласти як «цивільне почуття» або «цивільний обов'язок», і більшість датчан відчувають моральний обов'язок перед громадськістю, вважаючи, що слід чимось пожертвувати заради здоров'я всього суспільства. Урядові соціально-відповідальні заходи Данії є надзвичайно показовими, наприклад, виплату 90% зарплати погодинної оплати і 75% тим, хто на окладі вже визнано як зразок для решти світу. Ці заходи начебто заморожують економіку до найкращих годин. Втім, модель економіки Данії є недешевою, вона може коштувати країні до 13% ВВП. Крім того, уряд Данії розуміє, що це загальносвітова криза і стійкість їхньої економіки, без сумніву, залежить від того, як із кризою впорається решта світу і як країни будуть дотримуватися принципів свободи торгівлі. До того ж у Данії добре розвинена фармацевтична сфера, що може стати перевагою виходу країни з кризи.

Нова Зеландія. У згадуваному вище "Індексі" Нова Зеландія займає 12-е місце, маючи особливо високі оцінки у сферах корпоративного управління та постачання. Влада цієї країни теж швидко відреагувала на пандемію, заклавши кордони для іноземних мандрівників та заборонивши роботу підприємств із другорядних галузей господарської діяльності. Суворі заходи уряду вже

приносять плоди і якщо люди будуть дотримуватися їх, то у наступні кілька тижнів випадки зараження будуть викорінені, а країна стане однією з перших, яка успішно повернеться до нормального життя. Експорт і туризм - головні складові економіки цієї країни, тому Новій Зеландії найближчим часом доведеться зіткнутися з певними труднощами. Поки нація ізольована, буде час переналаштуватись. Уряд Нової Зеландії і без цього був стурбований впливом неорганізованого туризму на навколишнє середовище, а нинішня ситуація дала можливість подумати про те, що важливіше - долари туристів чи природа. Рішучі заходи щодо закриття кордонів та запровадження режиму самоізоляції відкрили перед Новою Зеландією перспективи відновлення здоров'я економіки. Загалом країна має відмінні шанси на стабільне відновлення економіки, так як держборг малий, є можливість задіяти насичення економіки грошовою масою і при цьому тримати низькими відсоткові ставки. До того ж Нова Зеландія залишається країною, де відносно висока довіра до влади, а це хороша основа для відновлення економіки, охорони здоров'я, тож країна виходить з кризи сильнішою завдяки соціально-відповідальному уряду.

Сінгапур. Рейтинг Сінгапуру (21 місце в Індексі економічної безпеки) досить високий за рахунок сильної економіки, низьких політичних ризиків, високоефективної інфраструктури та низького рівня корупції. Ця країна теж швидко ввела заходи щодо стримування поширення коронавірусу, крива зростання захворюваності тут є однією з найменших серед інших країн. У Сінгапурі відносно низькі цифри заражених, народ довіряє уряду, кожен його крок у цій кризі досить прозорий, що свідчить про соціально-відповідальні дії уряду, а народ дотримується виконання заходів. Є й такі, хто порушує правила самоізоляції, але у них відбирають паспорти, робочі пропуски, але в цілому уряд і народ працюють спільно, народу не треба турбуватися про те, що в суспільстві може назріти бунт, чи настане дестабілізація в економіці. Сінгапур - маленька країна, і вихід з кризи буде залежати від одужання світової економіки, але її жителі вірять у щасливе майбутнє своєї нації. Багато компаній швидко пристосувалися до нових умов, налагодивши для своїх співробітників роботу на дому. Уряд випустив мобільний додаток Trace Together, який допомагає відслідковувати поширення вірусу і його завантажили на свої смартфони багато сінгапурців. Таким чином, соціально-відповідальні дії урядів допомагають країнам вийти з кризи в умовах пост-пандемії COVID-19 та показати, на кого слід орієнтуватися в умовах кризи та невизначеності.

Список використаних джерел:

1. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Філософія державного управління: синергетична методологія дослідження. Humanities studies: збірник наукових праць / Гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. Випуск 5 (82). С.172-184.
2. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
3. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
4. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.

ІНФОРМАЦІОНАЛІЗМ ЯК ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Валентина Воронкова

*доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового інституту ім.Ю.М.Потебні Запорізького національного університету
(м.Запоріжжя)*

Віталіна Нікітенко

*доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового інституту ім.Ю.М.Потебні Запорізького національного університету
(м.Запоріжжя)*

Інформаціоналізм слугує джерелом продуктивності, яка знаходиться в технології генерування знаннями, обробки інформації та символічної комунікації. Знання та інформація є важливими елементами у всіх способах

удосконалення соціально-відповідального суспільства, так як процес виробництва завжди базується на новому рівні знань та обробки інформації, яка діє за законом BIG DATA (подвоєння інформацій майже кожні два роки).

У цьому зв'язку специфічним для інформаціонального способу управління є вплив знання на головне джерело продуктивності - обробку інформації, на покращення обробки інформації як джерела продуктивності, яка потребує нових форм та напрямів удосконалення технологічної парадигми суспільства, що базується на інформаційних технологіях [1].

Якщо індустріальне суспільство орієнтувалося на економічне зростання, тобто на максимізацію прибутку, то інформаціональний спосіб зосереджений на технологічному розвитку, тобто на накопиченню знань і все більш високому рівні складності при обробці інформації. Інформація і знання характеризують технологічну виробничу функцію при інформаціональному способі виробництва в соціально-відповідальному суспільстві, яка розповсюджується на виробничі відносини і соціальні структури, пронизуючи і модифікуючи всі його напрями.

Способи розвитку соціально-відповідального суспільства формують і всю сферу людської поведінки, включаючи і символічну комунікацію. Постільки інформаціоналізм базується на технології інформації та знання, то при інформаціональному способі виробництва прослідковується тісний зв'язок між культурою і виробничими силами, між духом і матерією, що є суттю соціально-відповідального суспільства [2].

Звідси ми повинні очікувати нових форм соціальної взаємодії, соціального контролю і соціальних змін, так як інформаціоналізм має відповідати технологічному укладу виробництва та системі управління, що базується на інформаційно-комунікативних технологіях, що сприяють зміцненню інформаційної (цифрової, алгоритмічної) культури.

Інформаціоналізм як теоретична основа удосконалення соціально-відповідального суспільства покликаний протистояти руйнівним тенденціям, пов'язаним із ситуацією інформаційної стохастичності, нестабільності, ентропії, що потребує формування креативно-творчого управління, що інформацію перетворює на інноваційні процеси [3].

Інформаціоналізм як теоретична основа удосконалення соціально-відповідального суспільства має характер «інформаційно-цифрових проектів»:

- 1) управління технологіями інформаційного забезпечення менеджменту;
- 2) управління інформаційними ресурсами;
- 3) управління інформаційними потоками інформації.

Таким чином, інформаціоналізм як теоретична основа удосконалення соціально-відповідального суспільства – це сукупність правил, технічних методів і систем, які визначають інформаційну і комунікаційну структуру організації і суспільства, визначаючи цілеспрямоване використання інформації як головного ресурсу на шляху суспільства інновацій; створення інформаційної структури, де кожна "частинка" інформації забезпечує необхідний рівень збігу всіх інформаційних компонентів і переходу їх на новий технологічний рівень, що сприймається як основа інноваційного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Voronkova Valentyna, Oleksenko Roman & Fursin Alexander. Formation of the concept of the socially responsible state as a factor of increasing the public governance and administration efficiency. Humanities studies: Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia: Zaporizhzhia National University, 2021. 7 (84). P. 113-122.
2. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Формування концепції соціально-відповідального менеджменту у контексті методології складності та коронавірусної кризи COVID-19. Глобальні виклики та пріоритети в часи коронавірусної кризи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 14 травня 2021 р). Київ : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2021. С.54-57.
3. Воронкова В.Г., Андрюкайтене Регіна, Нікітенко В.О. Публічне управління та адміністрування як напрям розвитку теорії складних систем у контексті викликів цифрового суспільства. Державне управління та адміністрування в контексті цифрового суспільства: колективна монографія / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь, 2020. С.6-21.

ВПЛИВ ІНСТИТУТІВ ВЛАДИ НА РОЗВИТОК КСВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Людмила Єфіменко

кандидат наук з державного управління, доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Глобалізація сприяє розвитку корпоративної соціальної відповідальності та зростанню занепокоєння щодо підзвітності недержавних структур, щодо їх діяльності, особливо коли вона негативно позначається на

навколишньому середовищі, суспільстві тощо. Сьогодні спостерігається розширення кількості тих компаній, які розробляють кодекси поведінки щодо своєї діяльності. Негативне відношення та зменшення попиту з боку споживачів також змусили корпорації проявляти більше уваги до соціальної відповідальності та репутаційних ризиків для себе.

У сучасному світі успішні компанії демонструють своє піклування про громаду, природу, беруть участь у соціальних проєктах і прагнуть зменшити шкідливий вплив на довкілля. Така поведінка стає трендом. А продумана корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) формує репутацію бренду роботодавця.

За результатами опитування міжнародних експертів із КСВ. Серед світових лідерів цього руху є Unilever, Patagonia, Natura, ІКЕА. В Україні також багато компаній втілюють у життя принципи КСВ. Ашан створює можливості працевлаштування людей з порушеннями слуху. У StarLightMedia розробили програму гендерної рівності та протидії домашньому насильству. Завдяки кейсу Прикарпаттяобленерго звичайні електростовпи замінили на такі, що мають спеціальні конструкції для лелек.

Окрім бізнесу за розвиток певних сфер суспільного життя несе основну відповідальність держава, а саме: зовнішня політика, оборона, боротьба зі злочинністю, тероризмом, визначення стратегії соціально-економічного розвитку країни, забезпечення демократичних свобод та правових норм, що регулюють діяльність бізнесу, захист прав та свобод людини тощо. Є проблеми, за вирішення яких несуть спільну відповідальність держава та бізнес. Це збереження соціально-економічної стабільності та сталого розвитку країни, здійснення планів, спрямованих на модернізацію економіки, охорона навколишнього середовища та ін..

Більше того, свою частку відповідальності за все перераховане вище несе і громадянське суспільство, і в даному випадку можна говорити про солідарну соціальну відповідальність усіх її суб'єктів: влади, бізнесу та громадянського суспільства. І, нарешті, є області, за які, в основному, лежить відповідальність у бізнесі. До них відносяться завдання забезпечення сталого функціонування підприємств шляхом удосконалення корпоративного управління та модернізації виробництва, раціонального використання всіх видів ресурсів, підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, що випускається, накопичення людського капіталу у вигляді знань і компетенцій у співробітників та ін.

Прагнення перекласти відповідальність із держави або суспільства на може призвести лише до тотальної безвідповідальності. Але в сучасному соціумі не завжди легко зробити розмежування сфер відповідальності між

бізнесом, державою і суспільством, оскільки області відповідальності його суб'єктів нерідко тісно переплітаються, а іноді й дублюються. Так, наприклад, бізнес, безумовно, відповідає за умови праці працівників свого підприємства.

Але при цьому він зобов'язаний спиратися у своїй діяльності на правову базу, за якість якої відповідає держава. Бізнес, зрозуміло, відповідальний за якість продукції, що випускається ним, але стандарти якості в багатьох випадках визначаються державою. Бізнес несе відповідальність за якість своєї робочої сили, але її підготовка здебільшого здійснюється у державних навчальних закладах тощо.

Таким чином, держава, покликана акумулювати інтереси різних соціальних груп, підтримувати баланс між ними, допомагати досягненню консенсусу в суспільстві і сприяти розвитку всіх його складових, безумовно, є головним актором, що несе відповідальність перед суспільством за стан справ у країні.

Список використаних джерел:

1. Як бізнесу стати соціально відповідальним: чому це важливо й вигідно. [Електронний ресурс] / Режим доступу <https://csr-ukraine.org/articles/yak-biznesu-stati-socialno-vidpovida/>.
2. ISO WG Social Responsibility – Working area. - Access mode : www.iso.org/wgsr.
3. Практики КСВ в Україні 2017 / Під ред. Саприкіної М.; Центр «Розвиток КСВ». - К.: 2018. – 88 с.
4. Єфіменко Л. М. Корпоративна соціальна відповідальність в умовах розвитку цифрової економіки. – 2020. Режим доступу <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/11543/1/%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%20%20%281%29%20%281%29-166-174%20%281%29.pdf>

ОСВІТА ЯК ОСНОВНА РУШІЙНА СИЛА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Заменягре Олена

студент другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Основний стратегічний напрямок реформи загальної середньої освіти - адаптація до економічних умов, що постійно змінюються.

Соціально-економічний характер системи освіти багато в чому визначається новим типом економічного ресурсу – знаннями. Обсяг накопичених і використовуваних знань нині є важливим чинником економічного зростання будь-якої країни та світової економіки загалом.

Властивості знання багато в чому визначають специфіку соціально-економічного характеру освіти. Зокрема, знання зростають у міру їхнього споживання. За допомогою знання, його носія, індивід свідомо чи несвідомо систематизує накопичену інформацію, обробляє та аналізує її, поглиблює існуючі знання та набуває нових. При продажу освітньої послуги освітня установа має можливість здійснювати цей процес купівлі-продажу необмежену кількість разів із певними знаннями. Обмеження є лише у кількості потенційних споживачів, але з обсягу знань.

Таким чином, продукт системи освіти потенційно безмежний. При передачі знань їх кількість не зменшується у відправляючого, а у того, хто приймає їх загальний обсяг збільшується.

Відсутність просторових обмежень та нередукування знань мають своєрідну противагу у вигляді наявності значних тимчасових обмежень. З одного боку, немає жодних обмежень за швидкістю поширення знань (існуючі обмеження стосуються технічних можливостей людини на момент цивілізації). З іншого боку, знання дуже швидко старіють. Це меншою мірою впливає на базові знання, але прикладні знання, особливо технології, старіють швидше, ніж більшість матеріальних ресурсів. За деякими даними, щорічно оновлюються 5% теоретичних та 20% професійних знань. У той же час, незважаючи на те, що наукові знання, зокрема, часто замінюються новішою інформацією, вони рідко зникають повністю. Швидкість запровадження нових знань збільшується, а період їхнього широкого розвитку та поширення (час між створенням нових знань та їх використанням у формі конкретних технологій) скорочується. Проміжок часу між визнанням економічної цінності винаходу та його практичним використанням (у вигляді продукту чи технології) скоротився. У цьому контексті зростає значення загальної середньої освіти, яка закладає основу подальшої освіти кожної людини.

З прискоренням технологічних змін та загальним оновленням знань зміст освіти, що залишився з часів розквіту індустріального суспільства, швидко застаріває. Сучасна постіндустріальна цивілізація вимагає перегляду не лише освітніх технологій, а й їхнього змісту, уточнення оптимальної структури знань, необхідної новому поколінню та дорослому населенню.

Перехід до постіндустріального суспільства, заснованого на інформаційних технологіях, різко підвищує вимоги до якості людського капіталу. Освіта стає найважливішим чинником, визначальним як успіх

підприємства, і рівень розвитку. Інформаційна революція змінює вимоги, які суспільство пред'являє до системи освіти. Вхідження в постіндустріальне суспільство передбачає створення постіндустріальної системи загальної середньої освіти, що динамічно розвивається, використовує сучасні методи і досягає мети майбутнього.

Тому в сучасних умовах необхідно індивідуалізувати процес навчання та підвищити його ефективність. Ці вимоги можуть бути реалізовані під час дистанційного навчання з використанням сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про загальну середню освіту»/[Електронний ресурс]. - Режим доступу/<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/632-2003-%D0%BF>.
2. Олексенко Р. Освіта як основа розвитку інтелектуального потенціалу людини і суспільства // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2019. С. 123-125.
3. Карпеко Н. М. Застосування економічного механізму державного реформування середньої освіти. // Вісник Національного університету цивільного захисту України : Збірник наукових праць – Х. : Міськдрук, 2016. Вип. 1 (4). С. 67–72.
4. Карпеко Н. М. Напрями удосконалення організаційного механізму державного регулювання розвитку середньої освіти України // Теорія та практика державного управління : Збірник наукових праць – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. Вип. 2 (53). С. 157–162.
5. Олексенко Р. І., Воронова В. Г. Освіта як флагман прогресу людства та основа конкуретоспроможності закладів вищої освіти. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Випуск 24 / Збірник науково-методичних праць / ТДАТУ: ред. кол. В. М. Кюрчев, О. П. Ломейко, В. Т. Надикто [та ін.]. Мелітополь: ТДАТУ, 2020. 590 с. С. 202-210.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Оксана Козолій

студентка III курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

*Науковий керівник: Плотніченко Світлана Романівна, к.е.н., доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м. Мелітополь)*

Соціальна відповідальність – соціальне явище, що являє собою добровільне та свідоме виконання, використання і дотримання суб'єктами суспільних відносин, приписів, соціальних норм, а у разі їхнього порушення – застосування до порушника заходів впливу, передбачених цими нормами.

Соціальна відповідальність має на меті упорядкування, гармонізацію суспільних відносин і забезпечення їхнього поступального та стабільного розвитку[2, ст. 3].

Концепції соціальної відповідальності реалізуються у таких двох моделях:

- глобальна модель соціальної відповідальності бізнесу ґрунтується на етичній поведінці та добровільній ініціативі глобальних корпорацій, передбачає практику щодо поліпшення умов праці, управління охороною навколишнього середовища, розробку проектів розвитку громад;
- географічна модель соціальної відповідальності бізнесу описується трьома теоріями (американською, європейською та змішаною) [1, ст. 7].

Водночас звертає на себе увагу на те, що, якщо європейський бізнес розглядає державу як інститут, який має дотримуватися зазначених правил поведінки, то американські підприємці подібне втручання держави розцінюють як порушення свободи бізнесу

Соціальна відповідальність у країнах Європи: в одних країнах вона є винятково ініціативою компаній, а в інших - є важливою складовою громадської діяльності. Кожна країна розробляє власну національну модель соціальної відповідальності бізнесу. У Нідерландах така модель ґрунтується на максимальному сприянні уряду, заохоченні інноваційного підходу, інтегрованості з внутрішньою та зовнішньою структурами компанії. У Данії соціальна відповідальність бізнесу розглядається як засіб для підвищення конкурентоспроможності підприємств і на внутрішньому, і на міжнародному ринках. У Німеччині особлива увага приділяється розробленню ефективної інституційної мережі, де кожен інститут виконує визначену функцію, а вся система загалом забезпечує синергетичний ефект[1, ст. 5].

Сьогодні весь світ живе в умовах, за яких, як зазначає ООН, на чільне місце в суспільстві виходять сили, які не розглядають територіальну державу як єдиний основний організаційний принцип.[1] Ніде це проявляється так наочно, як у економіці. Існування невеликої кількості дуже великих корпорацій (ОКК), десятків тисяч їхніх дочірніх підприємств і мільйонів постачальників — найбільш очевидні прояви змін, що відбуваються.

Підвищена увага до соціальної відповідальності сьогодні пояснюється принаймні двома основними причинами. Перша причина посилення уваги до сектора соціальної відповідальності є результатом зростання впливу та потенціалу ТНК, насамперед дуже великих корпорацій. За оперативністю та масштабами діяльності з соціальної відповідальності не можуть зрівнятися ні уряди, ні міжнародні організації[3, ст. 88].

А друга причина полягає у суперечливому розвитку політики соціальної відповідальності. Як зазначають багато авторів, і сьогодні соціальна відповідальність припускаються серйозних порушень прав людини, трудових стандартів, екологічних та інших соціальних вимог[4, ст. 125].

Список використаних джерел:

1. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. - Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
2. Соціальна відповідальність: історія розвитку, суть та значення, типи та напрямки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidru4niki.com/91748/sotsiologiya/sotsialna_vidpovidalnist_istoriya_rozvitku_sut_znachennya_tipi_napryamki
3. Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. Комунікативна діяльність та ділове спілкування у роботі публічної служби./ С.Р. Плотніченко, Ю.Є.Вороніна/ Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2021. - №1 (43).- 163 с. С. 88-91.
4. Плотніченко С.Р.Зв'язки з громадськістю в органах влади. /С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова / Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №3 (35).- 163 с. С. 125-130.
5. Єфіменко Л. М. Корпоративна соціальна відповідальність в умовах розвитку цифрової економіки. – 2020. Режим доступу <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/11543/1/%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%20%20%281%29%20%281%29-166-174%20%281%29.pdf>

ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ У ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ

Кругляк Максим

студент другого магістерського рівня спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Основними принципами застосування нововведень у територіальному управлінні є принципи гуманізму, етики, співробітництва, цілісності, різноманітності з урахуванням специфіки складових соціально-економічних процесів у регіоні, ефективне використання людського та соціального капіталу.

Області застосування інновацій в управлінні територією: Дозвіл протиріч та реалізація стратегічних цілей регіонального розвитку безпосередньо в системі регіонального управління – оновлення структур, форм та методів дій; Економічна та соціальна система регіону – оновлення підходів до підтримки розвитку регіону; поза регіоном – оновити підходи до взаємодії з навколишнім середовищем.

Тому що ІТУ багатовимірні і вимагають ефективної координації та співробітництва в ряді різних галузей та галузей у регіоні та в інших областях (економіка, фінанси, промисловість, освіта та наука, зайнятість, соціальна політика, охорона здоров'я, екологічна політика тощо). потрібні моделювання та механізація, процеси управління мають міцну наукову та теоретичну основу, що гарантує раціональні та безпечні рішення.

Важливість ІТУ у тому, щоб зробити діяльність виконавчих органів прокуратури та місцевого самоврядування раціональнішою з урахуванням їх конкретних показників і показників для відповідних сфер (природа, економіка, культура, освіта тощо. буд.).

Зокрема, на нинішньому етапі розвитку України інновації у територіальному управлінні необхідні для вирішення таких завдань:

- удосконалення організаційних та управлінських процесів у виконавчих органах та органах місцевого самоврядування;
- розробка більш ефективних програм та проектів регіонального розвитку;
- Поліпшення взаємодії з громадськістю та бізнесом;
- сприяння розвитку бізнесу, у тому числі інновацій;
- Інвестиційна привабливість;
- використання фандрайзингу для вирішення регіональних проблем;
- розробка територіальних маркетингових стратегій;

- формування певних суспільних настроїв та регіональної культури;
- вирішення конкретних завдань місцевого розвитку;
- Ефективне використання наявних ресурсів.

Логічний ланцюжок ІТУ виглядає так: інновації в управлінні - успішне вирішення регіональних проблем - підвищення ефективності суб'єктів регіонального розвитку - покращення умов життя та бізнесу в регіоні - підвищення конкурентоспроможності регіону - високий рівень та якість життя в регіоні.

Темами інновацій у регіональній адміністрації є виконавча влада та муніципалітети, їхні структури та окремі співробітники, а також всі інші теми регіонального розвитку: компанії, науково-дослідні та освітні установи, НУО, політичні партії, громадські діячі та інші особи, залучені до управління. Процеси прийняття рішень щодо розвитку регіону.

Слід зазначити, що управлінські інновації важче застосовувати, ніж технічні, оскільки будь-якому етапі їх застосування можуть виникнути непередбачені обставини, пов'язані з суб'єктивними чинниками, включаючи поведінка людини, зміни зовнішніх чи внутрішніх умов, зміни потреб чи завдань. вирішити. цільовий.

Впровадження інноваційних рішень займає дуже короткий час, тому що в сучасному світі всі процеси дуже динамічні та мінливі. Водночас ухвалення рішень щодо регіонального розвитку в рамках існуючої організаційно-правової бази національного управління регіонами потребує тривалих, а іноді й значних зусиль з боку суб'єктів інноваційної ініціативи.

Список використаних джерел:

1. Олексенко Р. І., Ортіна Г. В. Особливості інноваційно-інвестиційної політики антикризового розвитку реального сектору економіки України // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Випуск 5 (17). С. 33–39.
2. Олексенко Р., Ортіна Г. Формування інноваційної політики реального сектору економіки як особливого напрямку розвитку України // Економіка та суспільство. № 18. С. 173–180.
3. Олексенко Р. І., Буркацкий Р. О. Реальні інвестиції їх види та характеристика // Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та управління: збірник матеріалів міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції. 2013. С.115–116.
4. Єфіменко Л. М. Побудова ефективної інноваційної політики України в умовах глобалізації // Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку. Концепція соціально-економічного розвитку регіонів в умовах глобалізації. Зб. наук. праць. 2011. С. 109–116.

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ СВІДОМОСТІ ЯК ІМПЕРАТИВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА

Микола Козловець

*доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та політології, Житомирського державного університету імені Івана Франка
(м. Житомир)*

Сучасний світ – світ глобальних змін. Він виявляє себе в нових технологіях і формах життя, світобачення та світорозуміння, і, на жаль, в глобальних небезпеках, зокрема в екологічних метазагрозах. Екологічні реалії початку XXI століття загострили суперечливість і багатоплановість змісту відношення «людина – природа». Це виявляється у змінах складу і структури земної поверхні, забрудненні води і навколишнього середовища, глобальних змінах клімату, стрімкому скороченні біорізноманіття, виникненні різного роду нових захворювань (наприклад, COVID-19), збільшенні числа природних катаклізмів та інших загрозливих явищ техногенного походження. Новою проблемою сьогодення є й так зване космічне сміття. Про це йшлося й на останній Конференції із запобігання негативним кліматичним змінам (COP-26) у шотландському Глазго, хоча підсумкова заява стала набором декларацій загального характеру, без певних та конкретних заходів.

Сталий розвиток людства – це гармонійний, збалансований, безконфліктний розвиток земної цивілізації, у процесі якого вирішуються питання щодо збереження довкілля, ліквідація бідності, експлуатації й дискримінації. Це передусім екологічно освічене суспільство і як результат – екологічно безпечні виробничі технології, результат яких – мінімальні забруднення атмосферного повітря, вод, ґрунтів, які б не перевищили фонових, тобто природних, концентрацій речовин, факторів, небезпечних для життя взагалі і людини зокрема [1; 2; 3].

Тому важливим завданням для глобального світу є виявлення і реалізація механізмів гармонізації взаємодії у системі «людина – природа». Коеволюційний розвиток вимагає відмови від соціальних інститутів і систем цінностей, які заохочують і стимулюють зростання матеріального споживання. Прихильники глибинної екології Б. Девол і Дж. Сешонс переконані, що світ не існує як ресурс, котрий може вільно експлуатуватися людиною. Надмірне споживання ресурсів, доводять вони, загрожує біосфері, тому необхідна нова неспоживча парадигма добробуту, за якої виживання будь-якої частини залежить від добробуту цілого [4, р.70].

Відтак нагальною проблемою сьогодення є творення екологічно визначеного ціннісно-нормативного поля. Вітчизняний учений

М. Білопольський висуває ідею розумного розвитку людства, яка має стати основою прогресу на земній кулі. Відповідно має бути напрацьована філософія розумного розвитку світопорядку. Головне в цьому русі – інтеграція розуму, мислення та оцінок кожного жителя Землі, те, як він має себе вести за розумного облаштування світопорядку. Це розумний розвиток і вдосконалення суспільних систем і природи [5, с. 53].

Роль основного людського закону в стосунках з природою покликаний виконати ноосферно-екологічний імператив. Ноосфера, як новий майбутній етап у розвитку біосфери, пов'язаний з переходом від нестійкого стану біосфери до сталого її розвитку. Майбутня модель сталого розвитку лежить в основі ноосферогенезу і полягає в тому, що колективна свідомість людства підвищить рівень раціональності, сформує необхідний для свого виживання ноосферний інтелект. Спираючись на ноосферне вчення В. Вернадського [6,8], нову еколого-економічну теорію й прийняті консенсусом більшості країн світу принципи сталого розвитку, ноосферно-екологічний імператив має бути ухвалений всією світовою спільнотою і стати основою формування сучасного планетарного світогляду. Концепція екоефективності повинна містити ідею позитивного відтворення середовища проживання будь-якого біологічного виду протягом його життя. Людині слід зрозуміти, що «право всіх форм життя на життя – універсальне право" і що вона є частиною інших «життів, а вони є нашими частинами.

Сталий розвиток неможливий без духовного вдосконалення самої людини. [7] Новий, ноосферно-екологічний імператив передбачає таку модель поведінки, яка дозволить безконфліктно розвиватися системі «людина – природа» у межах ноосферогенезу. У зв'язку з дедалі більшим "забрудненням" природи самої людини особливої актуальності набуває така галузь науки як екологія людини, завданнями якої є збереження духовної сутності людини, встановлення рівноваги людини і природи, становлення гармонійного суспільства і формування особистості, яка живе в гармонії з собою і природним світом. З метою уникнення антропоцентризму природоохоронної науки, спрямованої на збереження навколишнього середовища винятково в інтересах людини, доцільним є введення до системи філософського знання у ЗВО курсу з глибинної екології, яка формуватиме холистичний (цілісний) погляд на світ, згідно з яким окремі частини екосистеми (включаючи й людей) не можуть функціонувати окремо від всієї системи. Необхідна гуманітаризація технологій і зустрічна алгоритмізація соціуму – злиття природничо-наукового і гуманітарного знання в одну науку про людину. Формування нової картини світу має спиратися, передусім, на глибоке усвідомлення сучасною наукою єдності і цілісності світу, включеності людини в нескінченність Космосу.

Список використаних джерел

1. Дейли, Г. Вне роста. Экономическая теория устойчивого развития. Киев: Интелефера, 2002. 196 с.
2. Klaus Schwab. Our global system has spun out of control. Here's how to rebalance it. World Ekonomiks Forum. URL: <http://www.weforum.org/agenda/2019/02/how-to-our-global-system/> (дата звернення: 18.11.2021).
3. Sonko Sergei. Sustainable development, noosphere and spatial organization of society in the subject field of society geography. The Journal of Socio-Economic Geography. 2016, 20 (1), 18-21.
4. Devall, Bill. Sessions, George. Deep Ecology: Living as Nature Mattered. Salt Lake City, UT: Peregrine Smith, 1985. 267 p.
5. Белопольский Н. Г. Энвайроника – фундаментальная наука о спасении и развитии земной цивилизации или новая концепция развития мира: монография. Изд. 4-е, перераб. и доп. / НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти, Киев, 2020. 354 с.
6. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста // АН СССР; редкол.: А. Л. Яншин (пред.) [и др.]; сост.: М. С. Бахракова [и др.]. Москва: Наука, 1988. 520 с.
7. Синяєва Л.В., Олексенко Р.І., Плаксина І.М., 2007. Екологічні проблеми України та шляхи їх вирішення. Вісник Сумського національного аграрного університету. 4. 12-15.
8. Samodryn, A., Moskalyk, H., Oleksenko, R., Khavina, I., & Leushyna, O. (2021). Formation of V. Vernadsky's noospheric ideas as the basis of the educational pedagogical policy strategy. Linguistics and Culture Review, 5(S1), 978-996.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦИКЛІВ ЕКОНОМІКИ

Вікторія Мар'єнко

аспірантка першого курсу спеціальності 073 «Менеджмент» кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М.Потебні Запорізького національного університету (м.Запоріжжя)

Актуальність теми дослідження в тому, що інформатизація є основою розвитку інформаційного циклу як провідного чинника прогресивного

розвитку інноваційних, технологічних, виробничих процесів становлення економіки – цифрової, віртуальної, інформаційної, неоіндустріальної, інноваційної, неоекономіки тощо. Мета дослідження – концептуалізація розвитку економіки, в основі якої інформаційні цикли, що розв'язуються послідовно:

1) на основі поняттєво-категоріального аналізу трактувань сучасної економіки як узагальненої характеристики базових специфічних ознак, що формують сутність суспільного виробництва;

2) на основі виокремлення інформатизації як ключового процесу і особливості розвитку суспільства, що формує стійкі рекурентні зв'язки з інноваційним, виробничим та технологічним циклами;

3) на основі виявлення особливостей інформаційного циклу з подальшою конкретизацією алгоритмів його дослідження. Вирішення даного завдання вимагає систематизації сутності трактувань сучасного етапу розвитку економіки [1].

На основі теоретико-методологічного інструментарію та відповідної методики дослідження проблеми визначаємо такі періоди розвитку інформаційних циклів, що означаються як «неоіндустріальний», «постіндустріальний», «інноваційний», «інформаційний», «віртуальний», «цифровий». Для визначення залежностей між даними категоріями проаналізуємо сутність того чи іншого інформаційного циклу та визначимо особливості дефініцій, виділяючи специфічний домінуючий процес, що трансформує виробництво [2].

Цифрова економіка - це система економічних, соціальних, культурних відносин, заснованих на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, яка включає: високий рівень автоматизації; електронний документообіг; електронні системи обліку; електронні сховища даних; використання BIG DATA; створення корпоративних соціальних мереж; використання ІКТ у виробництві, управлінні, комунікаціях тощо; електронні платіжні системи у рамках електронної комерції; комп'ютеризація як початковий етап цифровізації [3].

Віртуальна економіка – етап розвитку інформаційного суспільства, в основі якого інформаційна економіка як чинник розвитку НТП другої половини ХХ ст.; моделювання реального життя та економіки на основі on-line-ігор; формування та розвиток віртуального фондового ринку; формування нового on-line-сектора; розвиток електронної торгівлі реальними та віртуальними товарами та послугами; формування інформаційного мислення; пріоритет сфери послуг - віртуалізація суспільства та економіки в цілому (віртуальна економіка заміщає частину економіки, що вже склалася) [4].

Інформаційна економіка - сучасна стадія цивілізаційного розвитку, що характеризується переважною роллю нормативних продуктів та творчої праці; економіка, заснована на науково-дослідних проєктах; формування грошово-інформаційної форми капіталу; підвищення частки інтелектуальної власності; інформатизація суспільства та економіки; домінуючий процес інформаційних циклів, що трансформує виробництво; формування людського капіталу з високою часткою професійної інтелектуальної власності; комерціалізація та узагальнення інформації; індивідуалізація ринку праці; структурні зміни у виробництві на основі інформаційних процесів; формування системи глобального інформаційного менеджменту.

Неоіндустріальна економіка - тип економіки, характерний для нового етапу розвитку індустріальної економіки, заснованої на нових знаннях, інноваціях, пов'язаних з появою нових інформаційних галузей; підвищення частки державної участі у фінансуванні корпоративних науково-дослідних тем та проєктів- наукомістка технотронна індустріалізація економіки; всебічні оновлення та перетворення продуктивних сил на основі проривних технологій.

Інноваційна економіка - тип економіки, заснованої на потоці інновацій та технологій, постійному технологічному вдосконаленні, на виробництві та експорті високотехнологічної продукції з високою доданою вартістю та самих технологій: генерація інновацій, постійне підвищення ефективності інновацій на основі їх надлишку та зростання рівня конкуренції; венчуризація бізнесу; високий рівень освіти та науки, панування 4-6 технологічного укладу; формування розвиненої промисловості знань та його експорт; постійний потік запозичених і створених самостійно інновацій - інноватизація економіки та суспільства загалом [5].

Постіндустріальна економіка - економіка постіндустріального суспільства, відмінними ознаками якого є домінуючий процес, що трансформує виробництво; пріоритет виробництва послуг; інформація, що стає основним виробничим ресурсом; прибуток, що формується переважно в інтелектуальній та управлінській діяльності; посилення ролі людського чинника; формування нового типу бізнесу - венчурного та формування третинного сектора; перехід до «суспільства знань» [6].

Неоекономіка - економіка, що ґрунтується на застосуванні інформації до генерування знань, що динамічно розвиваються та формують інтернаціоналізовану систему економічних відносин, заснованих на ІКТ, мережових моделях управління процесами, що протікають в ній; генерування інформації та інформатизації як генерального ресурсу, що має специфічну цінність; генерування знань, інформатизації та ІТ-сектору, що стають основою інновацій, чинником соціально-економічного розвитку; віртуалізація

економічних процесів та нарощування людського капіталу; кількісний і якісний стрибок розвитку [7].

Таким чином, інформатизація як умова розвитку інформаційних циклів економіки сприяє процесам формування, розповсюдження, комерціалізації нових знань, втілених у матеріально-речових засобах та предметах праці, має акумулятивний характер та трансформує суспільне виробництво, а також сприяє формуванню та розповсюдженню інноваційного та технологічного прогресу, трансформації виробництва як об'єктивної заміни способу виробництва – індустріального, перехідного (сучасного), постіндустріального та визначає загальний вектор розвитку економіки, формуючи основу для подальшої виробничої та технологічної трансформації. Інформатизація як процес формування, розповсюдження, комерціалізації нових знань, втілених у матеріально-речових засобах та предметах праці, має акумулятивний характер, що трансформує суспільне виробництво, а також сприяє формуванню інноваційного та технологічного прогресу.

Список використаних джерел

1. Воронкова В., Андрюкайтене Р., Кивлюк О., Романенко Т., Рижова И. Концептуализация smart-общества и smart-технологий в контексте развития современной цивилизации. *Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos Tarpautinė mokslinė-praktinė konferencija*. 2017. С.11-12.
2. Мар'єнко В.Ю. Концепція інформаційного забезпечення менеджменту на підприємстві в умовах цифровізації. Формування сучасних концепцій менеджменту організацій та адміністрування в умовах цифровізації : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю створення кафедри менеджменту організацій та управління проектами 23–24 вересня 2021 року / ред.-упорядник д.філософ.н., проф. В. Г. Воронкова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.108-114.
3. Мар'єнко В.Ю., Воронкова В.Г. Теоретичні виміри інформаційного забезпечення менеджменту на підприємстві в умовах цифровізації. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, аспірантів та молодих вчених «Актуальні питання сталого науково-технічного та соціально-економічного розвитку регіонів України». Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. С.137-138.
4. Vitalina Nikitenko. Evolution and further development of the real world in the conditions of technological changes in the context of socio-philosophical discourse. *Humanities Studies*. 2020. Випуск 4(81). С. 60-73
5. Олексенко Р.І., Ортіна Г.В. Формування інноваційної політики реального сектору економіки як особливого напрямку розвитку України. *Економіка та суспільство*. 2018. С.173-180.

6. Управління сталим розвитком промислового підприємства: теорія і практика: колективна монографія / За ред. д. філософ. н., проф. Воронкової В. Г., д. е. н., проф. Метеленко Н. Г.; МОН України, ЗНУ ІННІ. Запоріжжя : «Видавничий дім «Гельветика», 2021. 586 с.
7. Cherep A.V., Voronkova V.H., Kurdupa V.S. Assessment of the competitiveness of Ukraine and the quality of life of the population. No. 1 (49) (2021): Bulletin of Zaporizhzhia National University. Economic sciences. Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 1 (49). P.79-83.

СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОДУ СУСПІЛЬСТВА З КРИЗИ ПОСТ-ПАНДЕМІЇ COVID-19

Роман Олексенко

доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного управління, адміністрування та права, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)

Валентина Воронкова

доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового інституту ім.Ю.М.Потебні Запорізького національного університету (м.Запоріжжя)

Актуальність теми дослідження у тому, що сьогодні в умовах пост-пандемії COVID-19 слід сформуванати соціально-відповідальне управління як чинник ефективності виходу з суспільства кризи пост-пандемії COVID-19, в якому б його парадигма пронизувала усе: комунікацію, поведінку, субординацію керівника з підлеглими, спілкування, інформаційно-комунікаційний процес, інформаційне виробництво, охорону здоров'я, людське буття індивіда [1].

Соціально-відповідальне управління як чинник ефективності має пронизувати всі організації (чи підприємства), має базуватися на певних управлінських і культурних архетипах як сукупності певних образів та символів, спрямованих на формування почуття «ми як суспільного цілого», що сприяє динамічному виходу нації з кризи пост-пандемії COVID-19 [2].

Соціально-відповідальне управління включає в себе зміни, що пронизують метаморфози «простір-час», «інформація-енергія», «суб'єктивно-об'єктивне забезпечення», що проникає в сутність як внутрішнього світу

механізму управління, так і зовнішнього, та впливає на сутність, структуру, напрями розвитку управління [3].

Соціально-відповідальне управління як чинник ефективності виходу з кризи суспільства пост-пандемії COVID-19 повинно відігравати інструментально-функціональну роль і сприяти виробленню певних «правил гри» між посадовцями і підлеглими, виконуючи ті чи інші функції:

- 1) символічну;
- 2) адаптивно-діяльнісну;
- 3) функціональну;
- 4) системно-структуруючу.

Соціально-відповідальне управління – це мистецтво управління, яке є єдиним енергоінформаційним процесом чи обміном, спрямованим на вихід суспільства з кризи та формування почуття ідентичності, що створює інформаційну, культурну, економічну спільність та відповідальність уряду за вихід з кризи пост-пандемії COVID-19, що сприяє подоланню парадоксів людського буття та забезпеченню гомеостазу системи [4].

Вплив соціально-відповідального управління досягається завдяки артефактам культури управління інформаційної доби, інформаційно-комунікативного процесу та обміну та завдяки таким процесам, як творчість, ініціативність, інноваційність, креативність, професіоналізм і компетентність.

Соціально-відповідальне управління має стати тим атрактором (точкою тяжіння), що дифузійно поширюється на весь соціальний клімат суспільства, базуючись на ті чи інші рівні культури як організаційної, так і корпоративної, суспільної моралі, охорони здоров'я, що цілком спрямоване на подолання кризи, нестабільності та досягнення збалансованого сталого розвитку, в основі якого забезпечення базових потреб людини, включаючи і потребу у щасті людини.

Соціально-відповідальне управління має стати тим механізмом, внаслідок впровадження якого відбувається не саморуйнування соціального організму країни, а його кардинальна трансформація та перебудова, внаслідок чого управління відіграє роль коментаторського чинника, що сприяє відновленню порушеного балансу як інструментального, так і соціального характеру, сприяє забезпеченню безпеки як людини, так і всього соціуму, подоланню психологічної ентропії та забезпеченню психологічного здоров'я. Соціально-відповідальне управління як складна адаптивна система сприяє успішній адаптації управління і людини до системних змін, подолання стохастичності, емерджентності. Соціально-відповідальне управління буде результатом осягнення глибини людського потенціалу, задоволення потреб у

безпеці, в основі якої забезпечення тієї міри внутрішньої упорядкованості, що сприяє подоланню дезорганізації, безладу і невизначеності як суспільного, так і індивідуального буття.

Соціально-відповідальне управління як чинник ефективності виходу з кризи пост-пандемії COVID-19 - це мислення у категоріях складних систем, націлене на те, щоб формувати нову систему охорони здоров'я, що розвивається у режимі системної динаміки «розумного міста». Напрямок «розумне місто» розглядається нами, як приклад соціально-відповідального управління, що включає «розумну медицину», «розумну освіту», «розумне управління» та ін. Так, наприклад, згідно з прогнозами Frost & Sullivan, до 2020 року «розумна медицина займе 15% загального ринку розумних міст [6].

Соціально-відповідальне управління як чинник ефективності виходу з кризи пост-пандемії COVID-19 включає сукупність конкретних заходів щодо стимулювання розвитку цифровізації охорони здоров'я та телемедицини, забезпечення медичною допомогою за місцем вимоги, що відповідає критеріям своєчасності, персоналізації, превентивності, технологічності та безпеки.

Соціально-відповідальне управління як чинник ефективності виходу з кризи пост-пандемії COVID-19 націлене на те, щоб підвищити продуктивність та ефективність використання матеріальних, людських, інформаційних та інших ресурсів та даних для надання медичних послуг [7].

Таким чином, соціально-відповідальне управління як чинник ефективності виходу з кризи пост-пандемії COVID-19 базується на автоматизованих програмах обробки великих масивів даних (Big Data), які дозволяють вже автоматизовано вибирати оптимальні алгоритми медичного супроводу для кожної людини з урахуванням телемедичних консультацій тощо. Соціально-відповідальне управління - це парадигма розвитку такого управління, що сприятиме встановленню рівноваги у соціумі та виходу з кризи пост-пандемії COVID-19.

Список використаних джерел:

1. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Філософія державного управління: синергетична методологія дослідження. Humanities studies: збірник наукових праць / Гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. Випуск 5 (82). С.172-184.
2. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.

3. Воронкова В.Г., Андрюкайтене Регіна. Становлення і розвиток соціально відповідального суспільства. Соціально-відповідальне суспільство: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (14 травня 2021 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. С.38-40.
4. Воронкова В.Г., Андрюкайтене Регіна. Сучасне управління у контексті теорії складності та інновацій. Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С.227-229.
5. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
6. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.
7. Досвід переживання пандемії COVID-19: дистанційні психологічні дослідження, дистанційна психологічна підтримка: матеріали онлайн-семінарів 23 квітня 2020 року «Досвід карантину: дистанційна психологічна допомога і підтримка» та 15 травня 2020 року «Дистанційні психологічні дослідження в умовах пандемії COVID-19 і карантину» / [за наук.
8. ред. М.М. Слюсаревського, Л.А. Найдюнової, О.Л. Вознесенської]. Київ : ІСПП НАПН України, 2020. – [електронне видання]. – 121 с.

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Передерій Данило

*Студент 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного (м.Мелітополь)*

В умовах глобалізації кардинально ускладнюється структура світового розвитку, змінюються цінності та норми життя людей, змінюється система взаємодії між ними (глобальних відносин), затверджується нова модель взаємовідносин між суспільствами, нові пріоритети. при прийнятті рішень встановлюються глобальні системні проблеми. У результаті формується така форма соціальної організації, як глобальне суспільство. Структурними елементами (головними інституційними акторами) функціонування такого суспільства є транснаціональні структури та міжнародні урядові та неурядові організації, які формують власну внутрішньоглобальну систему взаємовідносин. Ця форма соціальної організації знаменує створення постмодерної ситуації, яка є мобільною та відкритою для реалізації соціальних інноваційних проектів, необхідних для забезпечення ефективності економічного, політичного та соціального розвитку сучасних суспільств.

Глобалізація як процес насамперед характеризується об'єднанням народів і початком виникнення глобальних форм співіснування людей. Слід зазначити, що основними формами об'єднання між народами тривалий час були торгово-військові конфлікти (які неодмінно визначалися політичними та економічними чинниками), що в кінцевому підсумку призвело до об'єднання різних культур, релігій, правових систем тощо. . Розвиток глобального суспільства все ще знаходиться під економічним, політичним і культурним впливом. Загалом, однак, така форма соціальної організації, як глобальне суспільство, не має чіткого розуміння, чого очікувати від окремих національних акторів у такій організації. Це можна пояснити, зокрема, тим, що в глобальному суспільстві формується нова політична культура з новим нормативним ставленням до процесів прийняття управлінських рішень, затвердження правил поведінки і, зокрема, ставлення відповідних соціальних груп. до політичних інститутів. Таким чином у функціональних умовах світового суспільства виникає нова культурна модель інтегративної (інтегральної) життєдіяльності, яка має виключно інтерсуб'єктивний характер.

Важливою проблемою, пов'язаною з розумінням природи світового суспільства, є безпосереднє визначення ролі людини в ньому, оскільки всі зміни, які сьогодні впливають на формування нової соціальної організації,

мають оцінюватися з точки зору ставлення людини до світового суспільства, наскільки комфортно соціальна організація. воно є і як йому влаштовує внутрішні потреби та інтереси. Водночас, що надзвичайно важливо,

Глобальне суспільство іноді наділяє і примушує своїх суб'єктів до соціальних ролей та інтересів відповідно до вироблених у ньому стереотипів та уявлень, тобто формуються нові «глобальні життєві горизонти», які формують образ нової людини та новий стиль поведінки, який Найімовірніше виникне. Особливості функціонування віртуальних структур мають відповідати, в яких переважна більшість загальних норм поведінки стає частиною їхньої ідентичності. Це, у свою чергу, підкреслює колективну потребу членів суспільства дотримуватися таких норм, оскільки вони є необхідною умовою глобальної взаємодії. Це основний принцип корпоративної влади в глобальному суспільстві, оскільки йдеться про вироблення загальних норм і моральних критеріїв поведінки національних суспільств, які свідомо втрачають свою інституційну автономію, вступаючи до глобального суспільства.

Тому важливим критерієм функціонування світового суспільства є формування відповідного культурного рівня, який передусім забезпечує свободу від конфліктів між його учасниками, взаємне попередження та лояльну поведінку, що виключає формальне регулювання. Світове суспільство має бути такою формою соціальної згуртованості, в якій немає радикальних протиріч між національною та міжнародною відповідальністю і яка в умовах глобалізації повною мірою служить вищій меті суспільства: досягненню національної безпеки, стабільному функціонуванню всіх сфер. суспільного життя та відповідне утилітарне регулювання традиційних державних інституцій.

Список використаних джерел:

1. Добренєке В.І. Виклики глобалізації та перспективи суспільства // Вест. МГУ. - 2004. - № 4. - С. 3-20. - (Сер. "Соціол. и політол.").
2. Бек У. Що таке глобалізація? / Пер. с нем. - М., 2001. - 456 с.
3. Колодко Г.В. Глобалізація та перспективи розвитку країн / Пер. с польск. - М., 2002. - 385 с.
4. Globalization and the Challenge of a New Century: A Reader / P.O'Meara, H.D.Mellinger, M. Krain (eds). - Bloomington; Indianapolis: Indiana Univ. Press, 2000. - 569 p.
5. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.

ИНТЕНЦИИ СОВРЕМЕННОГО НАУЧНОГО ЗНАНИЯ ПО РАЗРАБОТКЕ КРЕАТИВНОЙ ПЛАТФОРМЫ РАЗВИТИЯ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Олег Пунченко

*доктор философских наук, профессор, профессор кафедры стандартизации,
оценки соответствия и образовательных измерений, Одесская
государственная академия технического регулирования и качества
(г. Одесса)*

История человечества, как океан неизведанного, непознанного, всегда волновала философскую мысль. Социально-философские идеи построения социально-ответственного общества всегда с той или иной степенью обоснованности входили в структуру философского мышления любой эпохи. Идеи возвращения к «золотому веку» превалировали в эпоху рабовладения; идеи утопистов пронизывали исследования в этой области бытия человечества закат традиционной и практически всю техногенную цивилизацию. После распада СССР возникали идеи реанимации социализма и возвращения к прошлой жизни, например, концепция «500 дней», но авторы игнорировали золотое правило, чтобы прожить жизнь надо идти вперед со временем (последнее необратимо), но постоянно оглядываясь назад.

Отталкиваясь от различных философско-мировоззренческих подходов к исследованию и объяснению сущности социально-ответственного общества, можно утверждать, что любой из них представляет собой продукт рефлексии над теми фрактальными объектами общества как системы – «инвариантами», которые извлекаются из пространства мировоззренческих событий. К тому же, при рефлексии не только общественное сознание, но и весь человеческий универсум может выступать в качестве «объекта».

К концу XX века человечество вступило в особенный этап своего развития. Особенности этого этапа являются: переход человечества к новому типу цивилизационного устройства – информационному и развертывающемуся процессу глобализации. Глобализация затронула все стороны общественного бытия, внеся в них хаос, который необходимо привести в порядок, а его реализация и есть процесс построения социально-ответственного общества, поэтому общая тематика конференции крайне актуальна и строить теоретические конструкторы такого общества крайне необходимо и крайне трудно. Когда после второй мировой войны Черчилль, в своей фултуновской речи 5.03.1946 г., разделил мир «железным занавесом» на две системы, он и не думал о глобализационных процессах, о будущем человечества, он связывал это будущее только с развитием капиталистической

системы. Но уже через два года Н. Винер высказывает озабоченность о будущем бытии человечества, на основе анализа первой и второй промышленных революций. Он пишет: «выход один – построить общество, основанное на человеческих ценностях, отличных от купли-продажи. Для строительства такого общества потребуются большая подготовка и большая борьба, которая при благоприятных обстоятельствах может вестись в идейной плоскости, а в противном случае – кто знает как? (1,с.96). И мы сегодня являемся свидетелями того, что глобализация, породившая противоречия, вызвавшая макросдвиги в мировой социосистеме, конфронтацию и столкновение интересов, пошла по второму, предначертанному Н. Винером, пути общественного развития.

Отсюда вытекают трудности формирования социально-ответственного общества. Этот процесс сегодня предстает как сложный, мультифакторный. Можно утверждать о глобальных процессах в политике, финансах, экономике, науке, образовании и так далее, но прежде всего, в процессе формирования такого общества мы ответственны за формирование человека, а анализ различных теоретических конструктов оставляет его «в тени», что же касается постглобализма, то по прогнозу К. Шваба он не рассматривается как главный производитель материальных и духовных ценностей.

Интенции в конструировании социально-ответственного общества должны прежде всего обосновывать статус человека в системе общественных отношений. Интенции должны отражать масштабный резонанс в индивидуальном и общественном сознании в виде уже новой хитроумной модернизации существующих форм научного и интеллектуального освоения действительности. Интенции направлены на преобразование объекта, но они должны с позиций науки прогнозировать и предвидеть изменения не только с позиций позитива, но и негативные воздействия в ходе преобразования объекта. То есть, выражение интенции на изменение содержания объекта, процесс глубоко диалектический.

В качестве методологической базы для исследования и прогнозирования развития современного общества и построения модели заявленного нового будущего общества, можно использовать, во-первых, «креативную онтологию знания», разработанную И. Т. Касавиным, которая предполагает обширное исследование объекта в генетическом, структурно-функциональном и динамическом аспектах. Здесь на первый план выдвигается праксеологическая функция. Во-вторых, интенции должны включать в свое содержание концептуальную и инструментальную модели построения социально-ответственного общества, при этом базируясь на инновационном развитии знания, которое выступает в качестве консолидирующего фактора.

Концептуальна модель опирається на наукову методологію, на ідеал наукового знання, на сутність інноваційного розвитку досліджуваної проблеми, а інструментальна модель конкретизує інноваційне розвиток з позицій прагматології применительно к національним інноваціям.

І якщо не опиратися на «креативну методологію знання», на концептуальну і інструментальну моделі інноваційного розвитку суспільних сфер життя людства, то побудувати теоретично конструкт суспільно-організованого суспільства, а тим більше реалізувати його, практично складно.

Список використаних джерел.

1. Винер Н. Кибернетика, или управление и связь в животном и машине/ В Кн. «Информационное общество». - М.: АСТ, 2004.-507(5)с.

«ЦИФРОВА ФАБРИКА» ЯК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ («ІНДУСТРІЇ 4.0»)

Валерія Сухенко

студентка другого курсу спеціальності «Менеджмент», гр. 6.0730-пм,

Валентина Воронкова

доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту організацій та управління проектами Інженерного навчально-наукового інституту ім.Ю.М.Потебні Запорізького національного університету (м.Запоріжжя)

Актуальність теми. Про нові світові тренди, що несуть сучасні інформаційно-комунікаційні технології говорять будь-де та будь-коли. Протягом останніх десятиліть інформаційні та комунікативні технології стали основним чинником інновацій та стимулювання змін в організаціях та компаніях. Диджиталізація стала потужним драйвером розвитку інноваційного бізнесу. Більш за все вони посприяли розвитку інноваційного виробництва, що несе назву «Smart or Digital Factory», тобто мова йде про «Розумне виробництво» та «Цифрові фабрики». Зокрема, значний внесок у дослідження даної проблематики було здійснено такими науковцями, як: В. Власов, В.Воронкова, В.Нікітенко, Р.Олексенко, Ю. Єременко, І. Решетнікова, П. Саблук, М. Сагайдак, О. Яценко, В. Хафферман, М. Хендріксон, С. Дані, К. Мансвіг В. Апальков, О. Гудзь, В. Компанієць, С. Кубів, В. Ляшенко, О. Вишневський, І. Тушканов, К. Шваб та інші. Поняття

«розумний завод» (Smart Factory) та «цифрова фабрика» (Digital Factory) з'явилися зовсім нещодавно і поки не мають строго визначених значень. Поняття «цифрова фабрика» - це інноваційне гнучке промислове виробництво, основними ознаками якого є: модульність (на противагу теперішньому єдиному неподільному виробництву); розподіленість або децентралізована самоорганізація (на противагу сьогоднішній жорсткій ієрархічній структурі виробництва); бездротова система комунікації між усім, що задіяне та використовується у виробництві [1]. З авторської точки зору, поняття «смарт» або «цифрова фабрика» є концепцією «цифровізації» промислових виробництв з метою покращення їх операційної та бізнесової ефективності, де панує краща співпраця в ланцюжку доданої вартості, 3D-друк та інші. Частіше всього сутність Digital Factory сьгодні висловлюють за допомогою «інтернаціонального» терміна e-Manufacturing (цифрове виробництво). В основі ідеї e-Manufacturing лежить безперервне (в буквальному перекладі з німецького - суцільне) застосування цифрових моделей в процесі проектування і експлуатації виробничих систем. При цьому моделюються не тільки самі вироби, а й виробниче обладнання, а також протікання виробничих і логістичних процесів. Основне завдання Digital Factory - розробка моделей, що випускаються з використанням засобів цифрового проектування і моделювання. Основними системами та технологіями є: системи CAD/CAM/CAE (система автоматизованого проектування); PDM (Product Data Management) - система управління даними про виріб; PLM (Product Lifecycle Management) - прикладне програмне забезпечення для управління життєвим циклом продукції [2].

Отже, поява та розвиток DIGITAL парадигми обумовлено заміною індустріальної економіки на цифрову економіку та розширення концепції Четвертої промислової революції» із посилюючим впливом цифрових технологій на бізнес-процеси компаній та виробництво продукції. Для роботи на «цифровій фабриці» важливо підвищення професійного потенціалу людського ресурсу. У світі Четвертої промислової революції, де оновлення програмного забезпечення чи інформаційних активів стандартно відбувається через «хмарну» систему, ще більшого значення набуває темп, із яким людський ресурс на належному рівні підтримує власні професійні знання та навички. На «цифровій фабриці» успішні керівники відходять від ієрархічних структур до моделей мережевої взаємодії та співпраці, під впливом спільного прагнення працівників та менеджменту до майстерності, незалежності та набуття сенсу мотивація набуватиме більшої цінності [3].

Список використаних джерел

1. Воронкова В.Г., Андрюкайтене Регіна. Становлення і розвиток соціально відповідального суспільства. Соціально-відповідальне суспільство: реалії, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (14 травня 2021 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною редакцією Ортіної Г.В. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2021. С.38-40.
2. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Формування концепції соціально-відповідального менеджменту у контексті методології складності та коронавірусної кризи COVID-19. Глобальні виклики та пріоритети в часи коронавірусної кризи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 14 травня 2021 р). Київ : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2021. С.54-57.
3. Олексенко Роман, Воронкова Валентина, Никитенко Виталина. Экспертиза цифровой реальности как фактор достижения устойчивости общества в условиях стохастичности (неопределенности, нестабильности, бифуркационности). Ежеквартальный немецкий научный / научно-популярный вестник «Результаты работы ученых: Социология, Криминология, Философия и Политология. Том.1 №4. 2019. с.1-10.

ЗАПИТ ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДЬ СУСПІЛЬСТВА ЯК ПРОТИРІЧЧЯ МАЙБУТНЬОГО

Максим Лепський

*доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціології,
Запорізький національний університет (м. Запоріжжя)*

Визначення соціально-відповідального суспільства має низку методологічних питань, вирішення яких визначає методологічну проблематику наукового завдання, а не лише теоретико-програмного контексту введення нової семантичної одиниці, концепту того або іншого автора чи навіть групи авторів.

Такими методологічними завданнями є осмислення як вічних (загальних філософських питань), так й особливих та конкретних проблем такої теми, а саме:

1. Це визначення співвідношення «соціальне – суспільне». Соціальне іноді виступає як тотожне суспільному, але не завжди. Соціальне, як визначав мій вчитель професор Воловик В.І., – це будь-які відносини між людьми.

Суспільні відносини виступають, коли спільнота людей, яка має свою історію, цілісні ідентичності, – такі як етнонім, ідентитети економіки, політики, культури, соціальної, військової сфер та ін., – мають ознаки системи або соціального організму, свій простір, організацію, та, перш за все, інститут цілісності – державу. Якщо інституту цілісності немає, частіше використовують поняття «соціум», як сукупність соціальних відносин, яка вже має окремі ознаки цілісності, але нею ще не стала. Так, після розвалу, наприклад, Югославії, вже були соціуми, які мали власні кордони, населення, але формування цілісності починалося з державотворення цих соціумів. До того ж, соціальні відносини, можуть бути антисуспільними – спрямованими на руйнування суспільства, цілісності, але вони все одно залишаються соціальними. Мова йде про кримінальні соціальні відносини, наприклад каморра, мафія та ндрангетта зберігали ідентичність з іспанським дворянським станом та протистояли новій італійській державі.

Може бути й інша ситуація. Суспільство через «деформований», «спотворений» інститут цілісності (перетворена форма, яка втратила міру цілісності) – державу, – має антисоціальний характер, тобто руйнує відносини між людьми, має руйнуючий соціальні відносини, інститути, організації характер. Ці сценарії часто-густо є найулюбленішими у дистопії на противагу утопії. Іншими словами, коли ми стверджуємо соціально-відповідальне суспільство, то маємо на увазі суспільство, яке розвиває гуманітарну та соціальну складову, відносини між людьми на найкраще, формує соціальні відносини, інститути та організації розвитку не лише спільнот, а й, перш за все, людини, особистості прогресивного розвитку.

2. Другим важливим протиріччям у визначенні соціально-відповідального суспільства є протиріччя між запитом та відповіддю. Як формується у суспільстві запит та гідна, «належна» відповідь, як це протиріччя слугує розвитку людей та суспільства.

Проблема «запитування» є однією з «вічних», але не популярних, не «титкульних» проблем філософії. Але ми зіткнуємось у смисловому просторі з різними видами запитування людей, позначеними поняттями, що визначають спонукання особистості до задоволення та вирішення – «потреба», «інтерес», «цілеспрямованість», «спонукання» часто усвідомленого або не зовсім усвідомленого характеру, або на рівні поведінки актора, як «інстинкт», неусвідомлений родовий або колективний сценарій, програма тощо. З іншого боку, є зовнішні запити суспільства від соціальних і суспільних потреб та інтересів до соціально-організаційних санкцій, регламентів, дисциплінарних практик, норм, прав і навіть того, що люди визначають як несподіване – запит

обставин та ситуацій – «викликів» (А. Тойнбі), «чорних лебедів» (Н. Талеб), «диких карт» (С. Переслєгін), «необроблених детермінацій» (П. Вак).

3. Відповідальність, яка раніше розглядалася як ознака цілісності розвитку особистості, соціальної групи та суспільства, все частіше безпосередньо пов'язана:

- з резистентністю цілісності, здатності чинити опір зовнішнім руйнуючим впливам та відтворювати цілісність (особистості в суспільстві та суспільства як цілісності соціальних відносин гуманістичного виміру);

- здатністю розвиватися в оточуючому світі, як привласнювати у цілісність енергію, матерії та інформацію краще ніж інші цілісності;

- гнучкістю та організованістю, як здатністю знаходити відповідь на внутрішні та зовнішні виклики соціальних спільнот та соціальної цілісності суспільства у короткий термін, з мінімальними втратами та розвитком своєї цілісності;

- прогресивністю, здатності якісно досягати нової міри соціальних відносин на краще для людей та суспільства.

Це тези пошукового характеру з'ясування вирішення протиріч «соціальне-суспільне», «запит-відповідь» у розвитку соціально-відповідального суспільства, яке може мати і свою спотворену форму – юнгеанську «тінь» – антисоціально-безвідповідальний соціум, «соціальну «чорну діру», яка поглинає перспективу розвитку людей та соціальних спільнот. Саме тому філософія має запит саме на соціально-відповідальне суспільство, на суб'єктів розвитку та особистість розвитку у нових глобальних та інформаційно-цифрових умовах.

ІНСТИТУЦІЙНА СКЛАДОВА ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУВАННЯ ДЕРЖАВИ

Василь Шушлян

*аспірант III курсу спеціальності «політологія», Запорізький національний
університет*

У системі сучасних міжнародних відносин вагоме місце займає складне явище – імідж держави. Акцент на комунікаційний та дипломатичний потенціал держави актуалізує її репутацію та авторитет у світовому просторі, часто нівелюючи військовий потенціал. Одним з ефективних механізмів позиціонування держави є механізм формування зовнішньополітичного іміджу та управління ним як вагомим інструментом забезпечення суб'єктності

у світовій політиці. Правильно сконструйований імідж дозволяє державі досягати поставленої мети у міжнародних відносинах, впливати на формування глобального порядку денного, артикулювати певні проблеми та шляхи їх вирішення, залучати більші об'єми інвестицій та ресурсів не лише матеріального чи фінансового характеру.

Не зважаючи на усі переваги та необхідність наявності позитивного та керованого зовнішньополітичного іміджу у держави, наукові розробки в даній галузі знань є досить вибірковими, зокрема їх спрямованість не завжди є відповідною до вимог сьогодення. З одного боку, таку невідповідність можна пояснити епістемологічною складністю самого поняття імідж держави. Різноманітність визначень та смислів, котрі вкладають в це поняття дослідники, часто ускладнює політологічний аналіз даного явища. З іншого боку, міждисциплінарний характер та гетерогенність іміджу держави, його емоційне забарвлення робить неможливим наукове представлення даного явища у простих, послідовних схемах.

Наукові пошуки універсальної моделі зовнішньополітичного іміджу держави від процесу уніфікації перейшли до розробки адаптивної моделі технологічного іміджування держави. Тобто, для успішного формування зовнішньополітичного іміджу держава має визначитись з власними ключовими рисами, котрі вона буде ретранслювати через канали масової комунікації. Історично усі країни знаходяться у різних умовах: географічне розташування, наявність природних ресурсів, вік держави, етнічний та демографічний склад населення, історичні, економічні та соціальні умови... Але професійна та послідовна політика у сфері міжнародної комунікації дозволяє нівелювати історичну несправедливість, представляючи країну у більш вигідному світлі.

Згідно з моделлю аналізу сучасного іміджу держави, запропонованою Грінберг Т., структура його показників поділяється їх на дві основні групи за критерієм можливості технологічної трансформації: умовно статичні (об'єктивні) та умовно динамічні (суб'єктивні). До першої групи належать: природньо-ресурсний потенціал, національне та культурне надбання, географічне та геополітичне положення, історичні події, що вплинули на розвиток держави, наукові відкриття, певні історичні постаті, котрі асоціюються з країною. Відповідно до другої групи суб'єктивних показників належать: соціально психологічний настрій у суспільстві, форми суспільно-політичної участі громадян, структура характер та принципи діяльності громадсько-політичних об'єднань, морально-етичний аспект розвитку суспільства, стійка економіка, яка оцінюється комплексом показників динаміки валового внутрішнього продукту, рівнем доходів на душу населення,

об'ємом інвестицій, правовий простір та його відповідність світовим нормам [1]. Така структура є найбільш цитованою, зустрічаються різні її трактування, дослідники актуалізують ті чи інші елементи в залежності від тематики дослідження.

Проте будь-яка структура не відображає динамічних, трендових характеристик досліджуваного явища, котре вимагає перманентної підтримки та корекції. Її забезпечують інститути державної та політичної влади. Яким не були б об'єктивні чи суб'єктивні характеристики держави, їх ще необхідно представити міжнародному середовищу, спровокувавши інтерес та необхідний рівень попиту до представленого продукту. Цей процес напряду залежить від розгалуженості та професійності системи політичних та неполітичних інституцій в державі, що прямо або опосередковано залучені в процес іміджмейкінгу. Ми акцентуємо увагу на недержавних інституціях, бо з розвитком системи комунікацій часто-густо вони набувають переваги. З одного боку, іміджування – цілеспрямована робота фахівців, а з іншого, – спонтанний процес детермінований нетиповими суб'єктами для цієї діяльності.

Зовнішньополітичний імідж безпосередньо залежить від політики держави, що реалізується у цьому напрямі, діяльності дипломатичних представництв, інших відомств, що відповідають за зовнішньополітичний напрям, діяльності культурно-просвітницьких центрів за кордоном, які здійснюють міжнародні обміни, репрезентують державу, відстоюють державні інтереси, а також інтереси та права своїх громадян. Ці інститути є дотичними до формування та запровадження іміджевої стратегії.

Дослідник корпоративної репутації Г. Даулінг виділяє наступні фактори, що впливають на формування іміджу держави: політичний устрій, діяльність суспільно-політичних лідерів, культура та традиції, наукові досягнення, експорт культурних цінностей, імідж товарів чи послуг, що асоціюються з державою [2].

Відзначимо, що формування зовнішньополітичного іміджу держави є суспільно значущим завданням, яке, в свою чергу, має комплексний характер, одночасно торкаючись майже всіх ключових сфер життя національного суспільства і потребує більшої уваги до розробки та реалізації відповідного державного курсу. Найважливішим принципом політики держави, спрямованої на створення зовнішньополітичного іміджу, є чітко визначена стратегічна орієнтація, яка визначає цілі та завдання, засоби, механізми, а також можливі сценарії та прогнозовані результати політики держави у цій сфері.

Аналізуючи імідж тієї чи іншої держави, недостатньо звертати увагу лише на кінцевий продукт. Важливу роль відіграють методи досягнення поставленої мети, та інституції, котрі реалізовували саму іміджеву стратегію у практичну площину. Симбіоз суб'єктивних та об'єктивних чинників держави, котрі відображені у технологічній іміджевій діяльності артикулюється саме державними інститутами. Імідж має враховувати національні особливості та інтереси держави, використовувати надбання сучасного світу, але при цьому зберігати власну унікальність, відображаючи національні інтереси та пріоритети по відношенню до інших акторів глобальної політики.

Список використаних джерел:

1. Завадська О. Р. Зовнішньополітична програма курсу держави в умовах глобалізації: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / О. Р. Завадська // електронний архів наукових публікацій Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – 2014. – Режим доступу до ресурсу:<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13726/Zavadaska.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Осмоловська А. О. Чинники формування образу країни на міжнародній арені / А. О. Осмоловська. // Політичне життя. – 2018. – №2. – С. 80–84.
3. Петров П. Г. Технології формування та підтримки зовнішньополітичного іміджу держави / П. Г. Петров. // Науково-теоретичний альманах Грані. – 2016. – №3. – С. 91–95.

СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Марія Кошель

студент I курсу спеціальності «Геодезія та землеустрій»

Науковий керівник: Нестеренко О. М., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права (м. Мелітополь)

Соціальна відповідальність— термін, що має двояке значення. З однієї сторони, це дотримання суб'єктами суспільних відносин вимог соціальних норм. З іншої, соціальна відповідальність особи полягає в тому, що вона зобов'язується нести доповнюючий обов'язок (Р. Хачатуров, Р. Ягутян). [1, с.1]

Система соціальної відповідальності – це сукупність функцій та повноважень, які необхідні для здійснення управлінського впливу, у тому

числі і соціального. Система соціального управління повинна будуватися з врахуванням таких основних принципів:

— функціональної інтеграції - соціальне управління не може бути ефективним, якщо воно спиратиметься тільки на розв'язування оперативних та тактичних завдань;

— професіоналізму, що передбачає наявність спеціальної підготовки осіб, які приймають на собі відповідальність за дієвість соціального управління, опанування певних знань та навичок для безпосереднього проведення або управління цією роботою;

— відповідальності за наслідки рішень, що приймаються, саме в цій функціональній підсистемі управління необхідна розвинута та збалансована система відповідальності;

— оптимального співвідношення централізму та децентралізму в прийнятті відповідних рішень, максимальне залучення персоналу підприємства. [2, с. 9]

Держава як соціально-політичний інститут суспільства володіє монопольним правом на нормування (законодавча влада) та регулювання (виконавча влада) суспільних відносин, на розв'язання соціальних конфліктів (судова влада). Загальна схема здійснення відповідальності держави перед суспільством полягає у «складанні» угоди між суспільством, яке представляє парламент, та державою, тобто виконавчою владою. Законодавство, яке ухвалює парламент, і є сутністю цієї угоди. Соціальна відповідальність держави більшості сучасних розвинених країн полягає у тому, що вона виконує низку соціальних функцій: забезпечує стабільність та соціальний порядок; здійснює регулювання ринку з метою досягнення балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю; коригує процеси поляризації суспільства, протидіє надмірній нерівності у доходах, здійснює соціально орієнтований розподіл ресурсів; визначає основні соціальні стандарти та гарантії у сфері доходів, забезпечує комплекс гарантій у сферах освіти та охорони здоров'я; надає суспільні блага (національна оборона, охорона громадського порядку). Таким чином, діяльність держави як соціального інституту визначена:

- розробленням та застосуванням комплексу соціальних і правових норм, які регулюють поведінку різних спільнот та осіб;
- інтеграцією інститутів у соціально-політичну, ідеологічну та ціннісну структуру суспільства;
- створенням матеріальних засобів та умов, здатних забезпечити життєдіяльність усіх структур суспільства;

- створенням основ стійких зв'язків та відносин у рамках соціальної організації суспільства. [3, с. 66]

Соціальна відповідальність бізнесу як концепція і прогресивний спосіб господарювання сьогодні є вкрай популярною у більшості країн з ринковою економікою і демократичними суспільно-політичними традиціями. Існування і поширення соціальної відповідальності бізнесу обумовлене об'єктивними процесами соціалізації економіки, котрі спонукають їх добровільно дбати про суспільний добробут у широкому розумінні.

З іншого боку, соціальна відповідальність бізнесу тлумачиться як соціальна діяльність підприємства, яка є абсолютно відмінною від комерційної (основної) діяльності та доповнює її у власний спосіб, створюючи репутаційний і соціальний капітал підприємства. Це – соціальна політика бізнесу, або спосіб позиціювання комерційних організацій у суто соціальних процесах. [3, с. 103]

Теоретико-економічні принципи реалізації соціальної відповідальності у ринкових умовах [5] активно апелюють до окремих «властивостей» суб'єктів соціальної відповідальності, зокрема інтенціональності спрямованості «внутрішнього світу» суб'єкта на об'єкти «зовнішнього світу». Значною мірою властивості формуються у процесі розвитку людини [6] й залежать від характеру виховання, матеріальних умов розвитку, взаємодії з батьками та соціальними інститутами, доступу до різних благ, інших обставин. Важливим є і принцип свободи – вільний вибір власної соціальної ролі. Соціальна свобода (громадянська, економічна, свобода людського розвитку) безпосередньо пов'язана з тими обставинами й стосунками, що відтворюються в межах сімей і згодом екстраполюються на суспільні процеси, впливаючи на базисні основи соціальної відповідальності у даному суспільстві. [3, с. 111]

Соціальна відповідальність – це перспективний і ретроспективний взаємозв'язок між особою та суспільством, який знаходить зовнішній прояв у добровільній реалізації соціальних норм, котра припускає схвалення та заохочення, а у випадках ненормативної соціальної поведінки передбачає для її суб'єктів обов'язок зазнати певні несприятливі наслідки. [4, с. 15]

Список використаних джерел:

1. Матеріал з Вікіпедії Соціальна відповідальність
2. Конспект лекцій з дисципліни Соціальна відповідальність /Уклад. І.А. Юр'єва. Харків: НТУ ХПШ, 2016. 118 с. Укр. мовою.
3. Людський розвиток в Україні: інституційне підґрунтя соціальної відповідальності : кол. моногр. за ред. Е.М. Лібанової; відпов. за випуск О.В. Макарова, О.М. Хмелевська; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ, 2017. 368 с.

4. Соціальна відповідальність як правове явище ХНУВС Каленіченко Л.І, 2019.
5. Воронкова В.Г., Олексенко Р.І. Формування концепції соціального розвитку як динамічної системи у контексті публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 255-272.
6. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.

THE PROFESSIONALIZATION OF SOCIAL WORK

Salomeja Karaseviciute

Marijampole University of Applied Sciences, Lithuania

In its primary sense, professionalization means conversion of any activities into a professional practice followed by professional development and acquisition of expertise (Jatkauskienė, Jatkauskas, 2010). Today, professionalization affects not only individuals - activities and structures professionalize as well (Le Boterf, 2008). Therefore, it may be stated that professionalization manifests as a system with corresponding subsystems (professionalization of structures, individuals and activities) and a process, the key elements of which are professional development and perception of professional identity and construction, transformation and entrenchment of the identity (Kurtz, 2021). Analysis of professionalization of social work applies the following methodological provisions: professionalization manifests as a process the constituent parts of which are individual spheres and activities of social work that are typical in social work and require possession or acquisition of certain competencies. No professionalization is possible without a significant change in individual competencies and practices taking place at the same time as corresponding structural changes (Perrenoud, 2007). It has to be noted that professionalization may not occur overnight and was a long term process. that allows sufficient time for professional development and updating of competencies of social workers.

On the one hand, social work makes a perfect opportunity for people to materialize their competencies, share ideas and socialize. On the other hand, diversity of social work activities gives people the possibility to improve the quality

of their life. The theological discourse allows speaking about the love of neighbour and charity, a testimony of the Christian way of life that binds to serve an individual as a neighbour and follow Christian commitment to love and to support those in need. It has to be stressed that social work contributes significantly to industrialization and national development and promotion of human rights and democracy. In today's changing society, social work has to adapt to changing circumstances and find ways to realize society ambitions and happiness.

Conclusions

Analysis of national and international instruments regulating social work activities reveals that legal Acts emphasize the importance of social work and highlights spheres where social work manifests to the widest extent, namely, *social inclusion, political spirit, personal development, socializing between various generations and economic development*. social work in all these spheres facilitates the acquisition and development of personal competencies and creates conditions for lifelong learning necessary to attain cognitive and self-development objectives.

References

1. Jatkauskienė B., Jatkauskas E. Andragoju profesionalizacijos raiška veiklos daugiafunkcionalumo kontekste, Mokytoju ugdymas. 2010. Nr. 14 (1), p. 42–63;
2. Kurtz, T. The End of the Profession as a Sociological Category? Systems-theoretical Remarks on the Relationship between Profession and Society. *Am Soc* (2021).
3. Le Boterf, G. Repenser la compétence. Paris: éditions d'Organisation. (2008).
4. Perrenoud, Philippe. Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar: profesionalización y razón pedagógica. Barcelona: Grao de Irif. (2007).

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Стілл Артем Васильович

Аспірант кафедри публічного адміністрування

Міжрегіональна академія управління персоналом (м. Київ)

Соціально-економічна безпека регіону зазнає істотних змін в умовах розвитку цифрової економіки, що породжує нові, специфічні загрози й виклики. Інфраструктура публічного управління забезпечить його ефективність в тому і тільки тому випадку, якщо за своїми організаційним та технологічним характеристикам буде здатна забезпечувати якість і швидкодню, які адекватні реаліям соціального, економічного та інформаційного розвитку суспільства. Специфічний характер комунікацій в

інформаційному просторі вимагає розвитку відповідних форм і способів надання публічних послуг, що забезпечують не тільки підвищення їх якості та ефективності бюджетних витрат, а й забезпечення соціально-економічної безпеки регіонів України.

Соціально-економічна безпека представляє собою сукупність факторів та умов, що визначають сталий розвиток соціально-економічних відносин в країні, і що дозволяє формувати механізми протидії зовнішнім й внутрішнім загрозам. Зазначимо, що в «Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року» наведені основні виклики та загрози за сферами: фінансовій, виробничій, зовнішньоекономічній, інвестиційно-інноваційній, макроекономічній. Наведемо узагальнений підхід до основних викликів та загроз [1]:

- недостатній обсяг інвестицій в реальний сектор економіки країни;
- низька інноваційна активність громадян та підприємницьких структур;
- повільний розвиток принципів цифрової економіки;
- недостатній рівень кваліфікації співробітників як державного, так і приватного сектора;
- незначні темпи економічного зростання;
- неефективна організація публічного управління, в тому числі підвищення корупційної активності;
- збереження високої частки «тіньової економіки» в структурі національного доходу;
- скорочення доступності послуг освіти та охорони здоров'я тощо.

Розвиток загроз соціально-економічній безпеці пов'язано як з негативним впливом зовнішніх по відношенню до країни чинників, так і з організацією системи публічного управління в різних галузях національної економіки.

В умовах інформаційного, «цифрового» суспільства драйвером ефективності є науково-інноваційний потенціал суспільства, що дозволяє трансформувати процеси організації виробничих, соціальних, фінансових тощо взаємодій в найбільш оптимальні форми. Пріоритетними напрямками, які сприяють підвищенню якості людського потенціалу, виступають:

- розвиток способів надання освітніх послуг початкової, середньої, вищої й післядипломної освіти на основі принципів безперервного навчання;
- розробка механізмів, що сприяють доступності отримання нових компетенцій, в тому числі за допомогою організації міграційних потоків, проведення профорієнтаційних заходів, навчання/перенавчання видів трудової діяльності, заснованих на віртуальних технологіях;
- розробка національної системи кваліфікацій для всіх категорій працівників, включаючи формалізацію функціональних обов'язків професій, що розвиваються в сфері цифрової економіки.

Досягнення цих завдань неможливе без наявності ефективної системи публічного управління, що визначає умови функціонування всіх галузей національної економіки. З

метою вдосконалення діяльності органів публічної влади вже розроблені та реалізуються заходи, які передбачені адміністративною реформою органів публічного управління. В якості основних цілей трансформаційних процесів в системі публічного управління визначаються: оптимізація державних витрат в сфері надання державних послуг, надання державних замовлень, організації міжвідомчої діяльності; підвищення ефективності публічного управління; усунення негативної практики нецільового використання державних коштів, чинників «тіньової» та кримінальної економікою.

Зазначимо, що розвиток принципів організації діяльності органів публічної влади відбувається в рамках цифровізації соціально-економічних процесів і ґрунтується на загальносвітових тенденціях у сфері телекомунікаційного сектора: розробка «хмарних» і «туманних» технологій, що дозволяють акумулювати інтелектуальні ресурси, розроблені на різних електронних ресурсах в територіально розподілених системах; застосування «big data» («великі дані») - технології збору, зберігання та обробки масивів даних, а також «blockchain» («блокчейн»), заснованого на використанні децентралізованих розподілених інформаційних ланцюгів; об'єднання фізичних об'єктів (речей) та механізмів управління ними в єдину обчислювальну мережу із забезпеченням їх взаємодії один з одним або зовнішнім оточенням («інтернет речей»); розвиток технологій штучного інтелекту, в тому числі розвиток програм «персональних помічників».

Активний розвиток інформаційних технологій сприяє не тільки полегшення творчої, комерційної, виробничої діяльності, а й знаходить відображення у змінах способів організації діяльності органів публічного управління. В даний час у всіх органах державного та місцевого органів управління реалізуються проекти впровадження автоматизованих інформаційних систем, управління матеріально-технічними, фінансовими та кадровими ресурсами, інтеграції державних інформаційних систем між собою в рамках надання електронних державних та муніципальних послуг.

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» : Указ Президента України від 11 серпня 2021 року №347/2021. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Марина Ажажа

доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри менеджменту організацій та управління проєктами Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету

(м. Запоріжжя)

Соціальну відповідальність розглядають на трьох рівнях – макроекономічному (соціальна відповідальність держави), мікроекономічному (корпоративна соціальна відповідальність, або соціальна відповідальність бізнесу) та особистісному (соціальна відповідальність людини, громадянина). На кожному рівні соціальна відповідальність включає суб'єкти, об'єкти та інститути соціальної відповідальності, що є взаємозалежними й можуть одночасно або поперемінно виступати в різних з цих якостей. Будь-який суб'єкт соціальної дії, що усвідомлює її можливі наслідки, є автоматично й суб'єктом соціальної відповідальності [1].

Згідно з теорією морального розвитку Л.Колберга, соціальна відповідальність – це стадія морального розвитку, що знаходиться між егоїзмом (і страхом перед покаранням) і моральною відповідальністю (повагою і слідуванням універсальним цінностям). Соціальна відповідальність – це повага до соціального порядку, слідування соціальним нормам і законам [2].

Соціальна відповідальність – це обов'язкова умова взаємодії індивідів або груп з іншими соціальними групами. Йдеться про характеристику соціальної поведінки, в якій поєднуються взяті на себе суб'єктами (індивідами, групами, організаціями) взаємні соціальні обов'язки та вільний вибір засобів для досягнення спільної мети, що ґрунтується на саморегуляції та самоконтролі.

Розвиток соціальної відповідальності в Україні запропоновано в «Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року». Метою якої є створення нормативно-правової бази та здійснення заходів для впровадження міжнародних стандартів ведення соціально відповідального бізнесу в діяльність суб'єктів господарської діяльності для забезпечення сталого розвитку України та підвищення суспільного добробуту [3].

Державна влада і місцеве самоуправління мають сформулювати такі умови, які акцентували б увагу сторін соціального діалогу (як роботодавців, так і

найманих працівників) на спільних інтересах, заохочували їх до поширення практики соціальної відповідальності. Зокрема, потрібно створити механізм, який пов'язував би можливості державних і муніципальних преференцій (бюджетних кредитів, податкових пільг, державних замовлень) з рівнем соціальної відповідальності бізнесу й ефективності соціально-трудоких відносин на конкретному підприємстві.

Соціальна відповідальність держави полягає у тому, що вона виконує низку соціальних функцій: забезпечує стабільність та соціальний порядок; здійснює регулювання ринку з метою досягнення балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю; коригує процеси поляризації суспільства, протидіє надмірній нерівності у доходах, здійснює соціально орієнтований розподіл ресурсів; визначає основні соціальні стандарти та гарантії у сфері доходів, забезпечує комплекс гарантій у сферах освіти та охорони здоров'я; надає суспільні блага (національна оборона, охорона громадського порядку) тощо [4].

Соціальна відповідальність держави, її інститутів та державних службовців полягає в розробленні та реалізації внутрішньої та зовнішньої соціально-економічної політики держави, спрямованої на забезпечення дедалі зростаючого рівня життя населення, розширення можливостей людського розвитку, гарантій соціального захисту і продуктивної зайнятості, мінімізацію соціальних ризиків. Вона виявляється у створенні та виконанні загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національного, екологічного, культурного й духовного розвитку з найбільшою ефективністю для суспільства [5].

Суспільні відносини прямо чи опосередковано впливають на становище і можливості розвитку різних соціальних спільнот, тому на стадії формування соціальної політики необхідно враховувати: пріоритетне значення проблем соціальної захищеності населення в умовах ринку; істотне підвищення ролі особистого трудового вкладу в задоволенні матеріальних, побутових та соціально-культурних потреб населення; формування все більшого попиту на соціальне партнерство в масштабі всієї країни; зростання значення координації дій державного центру, регіонів і місцевого самоврядування, спрямованих на соціальний розвиток [6].

Соціальна відповідальність ґрунтується на комплексній і динамічній системі цінностей, властивих громадянам, соціальним групам, суспільству загалом, інститутам та органам державної влади й місцевого самоврядування, їх посадовим особам.

Список використаних джерел

1. Грішнова О.А. Соціальна відповідальність у контексті подолання системної кризи в Україні. Соціально-економічні та демографічні наслідки системної кризи в Україні та шляхи їх подолання. <https://dse.org.ua/arhcrive/15/3.pdf>

2. Дяченко О.К. Особливості визначення поняття «соціальна відповідальність» у соціологічному контексті. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2014 №3 (24). <https://core.ac.uk/download/pdf/229858317.pdf>.

3. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>.

4. Людський розвиток в Україні: інституційне підґрунтя соціальної відповідальності : кол. моногр. / за ред. Е. М. Лібанової ; відпов. за випуск О. В. Макарова, О. М. Хмелевська ; Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України. Київ, 2017. С. 65.

5. Бакумов О. С. Соціальна відповідальність української держави. Сучасний стан забезпечення трудових прав і прав у сфері соціального забезпечення та перспективи його поліпшення. Харків, 2021. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10795/Sotsialna%20vidprovidalnist_Bakumov_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Добре́ва Н. Концептуальні основи формування соціальної політики в сучасних умовах функціонування економічної системи України / Добре́ва Н., Борщук Є., Корецька Т. Збірник наукових праць. 2015. Вип. 44 «Ефективність державного управління». URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_44/fail/ch_2/11.pdf.

ПОНЯТТЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Наталія Танасова

Студентка 4 курсу спеціальності «публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Єфіменко Л. М.,

*кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного
управління, адміністрування та права*

*Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Д. Моторного
(м. Мелітополь)*

Поняття корпоративної соціальної відповідальності в Україні виникло порівняно недавно. На Заході це явище сформувалося близько 20 років тому. На початку свого становлення під соціальною відповідальністю розуміли

лише політику взаємовідносин із працівниками, своєчасну виплату заробітної плати, сплату податків.

На початку 70-х років найбільші компанії США та розвинених західноєвропейських країн усвідомили свою відповідальність перед суспільством, вирішивши виробити єдині цінності у взаєминах із співробітниками та зовнішнім середовищем підприємства. Нині є безліч трактувань поняття «корпоративна соціальна відповідальність». Згідно з найпоширенішою КСВ – це концепція, в рамках якої компанії на добровільній основі інтегрують соціальну та екологічну політику в бізнес-операції та їх взаємини з усім колом пов'язаних із компанією організацій та людей [1, 82]. Розглядаючи дане визначення, слід зазначити, що КСВ включає:

- відповідальність компанії у відносинах з партнерами;
- відповідальність щодо споживачів;
- відповідальність щодо своїх співробітників;
- екологічна відповідальність компанії;
- відповідальність підприємства перед суспільством загалом.

Також необхідно наголосити, що головна характерна риса КСВ - це добровільність, фактично синонім філантропії. По суті, бізнес розуміє свою відповідальність перед зовнішнім та внутрішнім середовищем компанії та віддає частину своїх доходів на суспільні потреби. Питання тільки в тому, чи існує така можливість в Україні та які перспективи становлення КСВ?

Ще кілька років тому українська бізнес-спільнота не розуміла значення корпоративної відповідальності. [5] Весь внесок у розвиток суспільства включав щомісячну заробітну плату, безкоштовне харчування, в деяких компаніях йшлося навіть про безкоштовне медичне страхування для своїх співробітників. Найбільші ресурсні компанії обмежувалися заявами про майбутні благодійні акції, рекламні ролики про порятунок природи та рідкісних тварин.

У зв'язку з виходом України на світову арену, темпами глобалізації, що посилюються, бажанням вітчизняних підприємств отримання іноземних інвестицій (особливо в умовах світової економічної кризи) постало питання про введення нових стандартів корпоративної відповідальності з орієнтиром на прозахідну модель [2].

Наразі розроблено стандарти звітності, пов'язані з політикою соціальної відповідальності. Одним із найвідоміших стало зведення з дев'яти правил корпоративної етики та соціальної політики United Nations Global Compact, запропоноване ООН у 2000 р. Якість ведення корпоративної відповідальності оцінює соціальний аудит. Деякі відомі агенції виробляють рейтинги

соціальної відповідальності, які впливають поряд із бізнес-показниками на капіталізацію фірм.

Однією з найгостріших проблем є примусовий характер з боку держави та місцевої влади – нав'язати політику КСВ підприємствам. Адже, як зазначалося раніше, головна риса відповідальності – це добровільний початок.[6] На даний момент це зобов'язання з боку держави, яке необхідно виконувати компаніям, які бажають залишитись на плаву. Отже, це викликає лише негативну реакцію топ-менеджменту компаній та породжує повну байдужість до соціальних питань. Враховуючи нестабільну економічну ситуацію, керівники підприємств усіма силами намагаються заробити і зберегти щось для своєї компанії, поки гілки влади не ухвалять нових рішень [3, 203 с].

Високий рівень бідності в регіонах, відсутність досвіду та державної інфраструктури для вирішення проблем охорони здоров'я, трудових конфліктів не дозволяють керівникам компаній наголошувати на соціальних проблемах суспільства. [4] Таким чином, український бізнес, з одного боку, прагне вироблення індивідуальних та загальних підходів до соціальної відповідальності, прагне впровадити у практику міжнародні принципи прозорості, екологічної безпеки, трудових відносин, підтримки суспільства. З іншого боку, він змушений утримувати та зберігати заробітну плату та численні пільги для персоналу, вкладати матеріальні кошти у розвиток свого підприємства, ділитися з місцевою владою та численними контролюючими органами. На думку фахівців соціології та управління, в Україні необхідно розробити такі підходи до соціальної відповідальності компаній, які ґрунтуються на загальноприйнятих міжнародних принципах соціальної відповідальності, але з іншого боку, пропонують форми здійснення політики соціальної відповідальності з урахуванням українського менталітету.

Розробка та впровадження розумної та ефективної політики корпоративної соціальної відповідальності – це крок до визнання вітчизняних компаній на міжнародній арені. Це початок довгого шляху зміни стереотипів, іміджу підприємств України, можливість поєднання ринкової політики та соціальної орієнтації бізнес-структур.

Список використаних джерел

1. Абрамова, С.Г., Костенчук І.А. О понятии «корпоративная культура». - М., 2019.
2. Ortina, H., Yefimenko, L., & Voronina, Y. (2019). The philosophy of sustainable development as a vector of social and responsible partnership of the state, business and civil society.

3. Весенін, З.Р. Менеджмент. - М: Проспект. 2017.
4. Олексенко Р.І. Воронкова В. Г. Формування моделі класифікації соціальних процесів у публічному управлінні та адмініструванні: понятійно-категорійний апарат. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2020. № Вип. 3 (70). С. 82-90.
5. Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Інституціональне забезпечення системи публічної влади в історичному і системному контексті розвитку публічного управління та адміністрування. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Київ, 2020. № 2 (13). С. 89-104.
6. Олексенко Р. І. Концепція соціального розвитку як основа динамічної системи публічного управління та адміністрування. Системний аналіз в управлінні: міжгалузеві дослідження: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2021. 74-77.

АНАЛІЗ ПОРУШЕННЯ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Хома А. Р.

студентка

*Таврійський Державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь*

За останні роки українське населення значно збідніло. Роботи в країні не те що не вистачає, її просто немає. А тарифи і ціни на все, постійно ростуть. Підлітки, повнолітні особи, - всі йдуть працювати, адже лише так можна прогодувати себе та рідних. Допомогти батькам, не сидіти без діла – от які думки наповнюють голови молоді, якій потрібно навчатися, аби в подальшому допомогти батькам та забезпечити в майбутньому власну родину. Але є і ті, хто хоче наживитись за рахунок таких думок та на цій безвиході. Нажаль, випадки порушення норм трудового законодавства з боку роботодавців не є поодинокими. Орієнтуючись на молодь, яка досить неосвічена, в силу свого віку, і не знає своїх прав та більшої частини законів, що їх регламентує, власники бізнесу пропонують свої умови праці. Такі умови, частіше за все, є протизаконними та не мають права застосовуватись, але вони все одно існують. Які ж це умови; як молоді знайти роботу; та як вміти відстояти свої права? Відповіді на ці запитання стануть запорукою того, що неповнолітні зможуть бачити порушення своїх прав і тому - не допускати такого явища.

Питання, про працевлаштування молоді в Україні, досить актуальне. Цю проблему розглянули чимало українських вчених, з яких: Ключко А.М., Заярна Н. М, Турчак В.В., Ващенко Т.А, Сошенко В.М. та інші.

Неповнолітніми визнаються особи, що не досягли вісімнадцяти років і відповідно до ст. 187 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до повнолітніх, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці користуються певними пільгами, встановленими законодавством України [1].

Підлітки, аби не заважати навчанню, обирають роботу сезонну: на базах відпочинку, прибиральниками на току та інші, але лише влітку. Найчастіше, умовами праці, які і привертають їх увагу, є: висока заробітна плата, відсутність умови щодо досвіду роботи, випробувального терміну, забезпечення житлом в період виконання роботи. Але поряд з такими сприятливими для молоді умовами, дуже часто зустрічаються значні порушення трудових прав і законних інтересів відповідної категорії працівників. Проаналізуємо найрозповсюджені ситуації таких порушень:

Ситуація 1. Вам не пропонують укладення трудового та колективного договорів. Тобто ваші домовленості між роботодавцем існують в усній формі, немає чітко визначених обов'язків та умови праці не відповідають домовленостям.

Аналіз та пояснення. Відповідно до вимог ст. 24 та ст. 191 КЗпП (Кодекс законів про працю) працевлаштування неповнолітніх здійснюється на підставі трудового договору, який обов'язково укладається у письмовій формі та лише після попереднього медичного огляду [1].

Ситуація 2. Ви працюєте майже 12 годин на день (іноді 9 або 10, залежно від умов роботодавця). Частіше всього без вихідних (надається всього 2 вихідних, на вибір, за весь місяць).

Аналіз та пояснення. Робочий час не відповідає нормальній його тривалості (нормальна не може перевищувати 36 год. на тиждень для неповнолітніх (16-18 років), а для 15-річних – не більше 24 год.). Тим самим порушується Ст. 45 Конституції України, що гарантує працівникові встановлену законом тривалість робочого часу, а також ч. 1 ст. 50 КЗпП. А ще заборонено залучення неповнолітніх до роботи в нічний час, до надурочних робіт, у вихідні дні (ст.55, 63, 71 КЗпП України) [1].

Ситуація 3. В слід за нормованим робочим днем зникає і можливість відпочити. Так, час відпочинку, який не має бути менше ніж 42 годин на тиждень, скорочується достатньо аби нанести шкоду організму.

Аналіз та пояснення. Право на щотижневий відпочинок гарантується кожному працівнику ст. 45 Конституції України [2]

Як мінімум три правопорушення здійснюється проти неповнолітніх осіб на роботі, яка дає їм можливість заробити. Іноді роботодавець набирає велику кількість бажаючих працювати, далі проводиться стажування (4-7 днів), при тому, виплачують половину денної ставки, а після його закінчення, об'являють про уже зібраний штат працівників і з підлітками розривають відносини.

Висновки. Через недосвідченість молодих осіб всі ці випадки існують сьогодні незважаючи на чітку регламентацію зазначених питань в нормативно-правових актах, які приймаються державними органами. Захистити себе і свої законні інтереси це міра належної поведінки кожного громадянина нашої країни, тому що саме таким чином можна вплинути на процес мінімізації зазначених порушень. Отже знання своїх основних прав є необхідністю, адже допоки населення не буде їх знати, то воно і не буде захищене. Таким чином, вважаємо обов'язковим вивчення правових основ на належному систематичному рівні в школі, університеті та інших закладах освіти, проведення тренінгів та додаткових заходів, присвячених цьому питанню. Тільки безперервний і тривалий процес такого навчання зможе змінити рівень правової свідомості і культури нашого суспільства.

Література:

1. Закон України від 20 березня 1991 року “Про внесення змін і доповнень у Кодекс законів про працю Української РСР при переході до ринкової Економіки” // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 23. ст. 546;

2. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. с. 141. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

3. Хохрякова І.В. Державне управління зайнятістю молоді в контексті формування нових державно суспільних відносин в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. управління: спец. 25.00.01 «Теорія та історія держ. управління» І.В.Хохрякова. Дніпропетровськ, 2010. 20 с.

4. Економіка сучасних соціально-трудоових відносин: навч. посіб. / Л.В. Синяєва, С.А. Нестеренко, Н.О. Бочарова, С.Р. Плотніченко, О.М. Нестеренко. – Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2018. – 169 с.

5. Горбова Н.А., Нестеренко О.М., Теоретико-методологічні механізми впливу державної політики на процес формування свідомої особистості./ Прикарпатський юридичний вісник 1 (4 (29)), С. 33-37

6. Нестеренко О. М. Аналіз підходів до розуміння поняття правового виховання в сучасній юридичній науці. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. 2016. Вип. 2, Т. 1. С. 19-21.

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО:
український та європейський контекст розвитку**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції

10 грудня 2021 р., м. Мелітополь

Підписано до друку 8.12.2021 р., Формат 60*84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк цифровий. Умовні друковані аркуші 19,24.
Наклад 300 примірників. Замовлення № 3891

Видано та надруковано ФО-П Однорог Т.В.
72313, м. Мелітополь, вул. Героїв Сталінграда, 3а
Тел. (098) 243 96 51

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції від 29.01.2013 р. серія ДК № 4477